

KEVSER SURESİ

Rahman Rahim Allah'ın Adıyla

Şüphesiz biz, sana Kevser'i verdik.

Şu hâlde Rabbin için namaz kıl ve tekbir

alırken, namazda ellerini boğazına kadar kaldır.

Doğrusu asıl soyu kesik olan, sana kin duyandır.

<https://t.me/caferilikcom>

www.caferilik.com

İmam Humeynî'nin Düşüncesinde

MASUMLARIN ÇEHRESİ

Hazırlayan:

İmam Humeyni'nin Eserlerini Düzenleme
ve Yayımlama Müessesesi

Çeviren:

İbrahim ERKİN

KEV SER

<https://t.me/caferilikcom>

www.caferilik.com

Kevser Yayınları: 149

Kitabın Orijinal Adı: Sîmay-i Ma'sumîn (a.s) Der
Endişe-i İmam Humeynî (r.a)

Tercüme: İbrahim ERKİN

Dizgi ve Mizanpaj: Kevser

Kapak: Hasan Başbuğ

Baskı: Can Matbaacılık

Basım Tarihi: Nisan 2009

ISBN: 978-9944-709-34-7

Not: Çevirideeserin 1381 (h.ş) yılında İmam Humeynî'nin
Eserlerini Düzenleme ve Yayımlama Müessesesi tara-
fından yayınlanan 4. baskısı esas alınmıştır.

İsteme Adresi:

Kevser Basın Yayın Ltd. Şti.

Sofular Mah. Simitçi Şakir Sok. No: 14 / 1

Fatih – İSTANBUL

Tel: 0212 – 534 35 28 Faks: 0212 – 631 36 01

www.kevseryayincilik.com

<https://t.me/caferilikcom>

www.caferilik.com

İÇİNDEKİLER

Sunuş.....	11
------------	----

1. BÖLÜM

TARİH VE TARİHİN DEĞİŞMEZLERİ / 19

Tarihten Ders Almak.....	21
Tarihin Seyri.....	22
Tarihte Yüce Amaçlar	27
<i>Dinin Muhafazası</i>	27
<i>Adaletin Tesisi</i>	29
Tarihin Vaadi	29

2. BÖLÜM

PEYGAMBERLER TARİHİ / 33

Nebilerin Sıfatları.....	35
Kulluk ve Teslimiyet.....	35
Züht ve Sade Yaşam	37
Hayır Dilemek	38
Nebilerin Daveti.....	41
Davet Metodu.....	41

6 □ Masumların Çehresi

Davetin Amaçları	43
<i>İnsan Yetiştirmek</i>	43
<i>Adalet</i>	50
<i>Hidayet</i>	53
Nebilerin Mücadelesi	57
Mücadelenin Amaçları.....	57
Aktif Katılım	60
Halktan Olmak.....	63
Şahadet Arzusu	64
Mücadele Yöntemleri	67
<i>Uyanış</i>	67
<i>Kılıç ile Kıyam</i>	68
Peygamberler Tarihi	71
Hz. İbrahim (a.s)	71
<i>Hz. İbrahim'in (a.s) Makamı</i>	71
<i>İbrahim'in (a.s) Kıyamı</i>	73
Hz. Musa (a.s).....	77
<i>Hz. Musa'nın (a.s) Makamı</i>	77
<i>Musa'nın (a.s) Kıyamı</i>	80
Hz. İsa (a.s).....	84
<i>Hz. İsa'nın (a.s) Makamı</i>	84
<i>Hz. İsa'nın (a.s) Kıyamı</i>	85
<i>Hz. Süleyman (a.s)</i>	87

3. BÖLÜM

HZ. PEYGAMBER'İN HAYATI / 89

H. Peygamber'in (s.a.a) Kişiliği.....	91
Hz. Peygamber'in (s.a.a) Zuhuru.....	91
Doğumu	91
Sosyal Statü.....	95
Hz. Peygamber'in (s.a.a) Sıfatları.....	97
İbadet	97
Hayrı İstemek	103
Tevazu.....	107
Sade Yaşam.....	111
Güzel Ahlâk.....	113
H. Peygamber'in (s.a.a) Nübüvveti.....	115
Hz. Peygamber'in (s.a.a) Biseti.....	115
Hz. Peygamber'in (s.a.a) Daveti.....	119
Davet Metodu.....	119
Davetin Hedefleri	122
Davetin Zorlukları	125
H. Peygamber'in (s.a.a) Hükümeti.....	129
Hükümetin Kurulması.....	129
İmarat	131
Kanun.....	136
Dâru'l-Hükümet	138
H. Peygamber'in (s.a.a) Savaşları.....	143
Savaşın Hedefleri	143

8 □ Masumların Çehresi

<i>Savaşların Musibetleri</i>	147
Zaferi Sağlayan Amiller	150
<i>Allah'a İman</i>	150
<i>Sabır ve İstikamet</i>	156
<i>Fedakârlık ve Şahadet</i>	159
Gaybî Yardımlar	164
<i>Kur'ân Öğretisi ve Vahdet</i>	167
Hiz. Peygamber'in (s.a.a) Dostları	168
Hiz. Peygamber'in (s.a.a) Düşmanları	175
<i>Müşrikler ve Güç Sahipleri</i>	175
<i>Münafıklar</i>	181

4. BÖLÜM

EHLİBEYT'İN HAYATI / 185

Hiz. Zehra (s.a)	187
Doğumu	187
Makamı ve Konumu	188
Züht ve Sade Yaşam	194
Kadınların Örneği	195
Masum İmamlar (a.s)	199
İmamlar'ın (a.s) Sıfatları	199
<i>Makam ve Marifet</i>	199
<i>İnsanlara Yol Göstericilik</i>	200
İmamlar'ın (a.s) Duaları	202
<i>Allah ile İrtibat</i>	202

<i>Halkı Uyandırmak</i>	205
İmamlar'ın Direnişleri.....	206
<i>Direnışin Amaçları</i>	206
<i>Fedakârlık</i>	213
İmamlar'ın Sahabeleri	216
Hz. Ali (a.s)	221
Hz. Ali'nin (a.s) Sıfatları.....	221
<i>Makamı</i>	221
<i>Marifet</i>	228
<i>Birleştircilik Özelliği</i>	235
<i>Adalet</i>	241
<i>İbadet</i>	245
<i>İhlâs</i>	248
<i>Dindarlık</i>	252
<i>Tevazu</i>	257
<i>Müslümanlara Örnek</i>	259
Halifeler Döneminde Hz. Ali (a.s).....	261
Hz. Ali'nin (a.s) Hükümeti	263
<i>Siyaset ve Yöneticilik</i>	263
<i>Sosyal Adalet</i>	264
<i>Kanuna Bağlılık</i>	267
<i>Musibetler ve Güçlükler</i>	270
Hz. Ali'nin Direnişleri	274
Sıffın Savaşı.....	276
<i>Savaşın Çıkış Nedeni</i>	276
<i>Hakemlik Olayı</i>	281

<i>Savaşın Sonucu</i>	283
Nehrevân Savaşı.....	285
İmam Ali'nin Şahadeti.....	286
Diğer İmamlar	289
İmam Hasan (a.s)	289
İmam Hüseyin (a.s)	290
İmam Seccad (a.s)	291
İmam Muhammed Bâkır (a.s)	296
İmam Cafer Sadık (a.s).....	297
İmam Kâzım (a.s).....	301
İmam Rıza (a.s).....	303
İmam-ı Zaman (a.f).....	306
İndeks	311

SUNUŞ

Rahman ve Rahim Olan Allah'ın Adıyla

Kur'ân'ın bakış açısından nebilerin ve resullerin gönderiliş amacı, toplumda adaleti tesis etmektir: **"Andolsun biz peygamberlerimizi apaçık delillerle gönderdik ve insanların adaleti yerine getirmeleri için beraberlerinde kitabı ve mizanı indirdik."**¹

Allah, adaleti tesis etme amacına ulaşmanın yolunu, kaptan, mizandan ve apaçık delillerden faydalanma olarak belirlemiştir. Bununla birlikte söylenmesi gerekir ki elçiler, amaçlarına ulaşmada her zaman tam anlamıyla muvaffak olamamışlardır. Zorbaların, müstekbirlerin ve dünyaperestlerin muhalefetleri dolayısıyla bu ilâhî amaç, hiçbir dönemde tüm boyutlarıyla hayata geçirilememiştir.

Gerçi bütün elçiler, içinde bulundukları toplumu etkileme yönünden muvaffak olmuşlardır. Hayır adına bu dünyada olmuş ve olacak her şey, nebilerin bereketindendir. Geliştirilmiş her türlü doğru eğitim metodu, doğrudan doğruya veyahut dolaylı olarak nebilerin öğretisinin etkisinde kalmış; dünyaya gelen her düşünür ve ıslahatçı, doğrudan veya dolaylı olarak bu seçkin insanların yol göstericiliklerinden faydalanmıştır.

Böyle olmamış olsaydı insanoğlu, özünün ve insan oluş özelliğinin sıhhat ve selâmetini ancak en alt düzeyde algılayabilirdi.

1- Hadîd, 57:25.

Merhum İmam Humeyni'nin, İmam Ali'nin (a.s) şanı ve makamı hakkında söylediği "İslâm Peygamberi (s.a.a) ondan başkasını yetiştirmemiş olsaydı dahi bu, ona kifayet ederdi."¹ sözünü göz önüne aldığımızda, Allah'ın elçilerinin muvaffak olduklarını belirtmemiz gerekir. Zira onlar her bir bireyi İmam Ali b. Ebu Tâlib (a.s) gibi yetiştirmek istediler; fakat mümkün olmadı. Günümüz insanın duçar olduğu problemler de işte bundan kaynaklanmaktadır.

Türlü türlü bilimlerle ve teknolojiyle silahlanmış olarak kendisini bilgin ve bilinçli bir varlık gören günümüz insanının problemler yumağına dolanmasının ve olanca çabasına rağmen çok az sonuç almasının nedeni, elçilerin öğretisinden uzaklaşmış olmasıdır. Halis niyetlerle ortaya çıkıp beşer toplumunun kültürel, siyasî ve toplumsal problemlerini çözmek isteyen düşünür ve ıslahatçıların başarısız olmasının nedeni, her birinin elçilerin öğretilerinin yalnızca bir kısmını göz önünde bulundurmasıdır. Bu nedenle onların hareket ve direnişlerinin çoğu ya henüz başlangıç aşamasındayken tıkanmış ya da toplum üzerinde güç elde edip egemenlik kurduktan sonra bu hareketler, kurucuları veya halefleri tarafından doğru yoldan saptırılmıştır.

O hâlde yalnızca elçilerin öğretilerini bütün boyutlarıyla bilenler ve mahrum bırakılmışlar ile mazlumlara zalimlerin pençesinden kurtarmayı amaç edinenler ancak sözcüğün gerçek anlamında ıslahatçı olabilir ve insanlığı bozgunculuktan kurtarabilirler. Tek kelimeyle ancak bu özelliklere sahip ıslahatçıların kıyâmı adaleti sağlamaya yönelik olabilir.

İmam Humeyni (r.a), elçilerin öğretilerini doğru bir biçimde anlayan ve öğretilerin tüm boyutlarını tam anlamıyla bilen nadir insanlardan idi. Nebilerin irfanının zirvelerinden,

1- İmam Humeyni'nin Gadîr-i Hum Günü dolayısıyla yaptığı konuşmadan.

şuhutlarının derinliklerine; ilâhî marifetlerinden, mantıksal çıkarım ve felsefî kanıtlarına; fıkıh ve usul ilimlerinin teferruatından, ibadetlerle ilgili ödev ve yükümlülüklere ilişkin en ince şer'î hüküm ve ilkelere; bireysel ve toplumsal hukuktan, ülke yönetim politikalarına; yönetim metotları ve karmaşık uluslararası ilişkiler sahasından, sömürge düzeninin ve emperyalist sistemin düzenbazlıklarına kadar geniş bir alan onun teorik bilgisini ve pratik deneyimini oluşturunuyordu.

Dinin unutulduğu, neredeyse dünyanın maddî ve manevî otoritelerinin dinin sona erdiği düşüncesine kapılarak, dinin yerini doldurabilecek bir düşüncenin arayışında oldukları bir çağda İmam Humeyni (r.a), yukarıda sözü edilen birleştiricilik özelliğinden yararlanarak bir ümmeti diriltmeyi başarmış ve dine dayalı, ilâhî kanunlara bağlı bir hükümet kurmuştur.

Küfür dünyasının maddî ve manevî otoritelerinin gönül birliği içerisinde hareket edip her yönden askerlerle kuşatmasına karşın bu ümmetin hareketi, onurlu ve muzaffer bir şekilde ayakta kalabilmiştir.

Bu açıdan İmam Humeyni, sözcüğün gerçek anlamında yüzyılın en büyük din ıslahatçısıdır. Onun düşünce ve eylemleri, yalnızca İslâm dinine ve Müslümanlara yeni bir soluk bahşetmekle kalmamış, diğer ilâhî mekteplere, akımlara ve dinlere de yeni bir hayat kazandırmıştır.

Bütün mazlum ve mustazaflar, İran İslâm İnkılâbı'ndan aldıkları ilhamla, dünyanın her köşesinde ayağa kalkmış; öte yanda en güçlü maddeci düşünceler tarihin karanlığına gömülmüşlerdir.

İmam Humeyni'yi diğer Müslüman âlim ve düşünürlerden ayırt eden en önemli özelliği, tarih anlayışı ve masum nebiler ile velilerin hayatlarından ve kıyamlarından çıkardığı derstir. Bu anlayışı kısaca özetlemek istersek, aşağıdaki hususlara değinmemiz gerekir:

Nebiler; toplumun hâkim, müreffeh ve güçlü sınıfından değillerdi. Aksine nebiler, toplumun zulme uğramış mahrum ve mustazaf sınıfına mensuptular.

Nebilerin ve velilerin taraftarları toplumun mustazaf ve mahrum bırakılmış kesimiydi. Nebiler ve veliler, hiçbir zaman zorbarlar tarafından desteklenmediler. Aksine her zaman onlarla çatıştılar.

Din, toplumu uyutan bir afyon ve güç sahiplerinin halkı boyun eğdirmek için uydurduğu bir şey olmamıştır. İlâhî dinler mazlumları ve mahrumları zalimlerin elinden kurtarmak için gönderilmiştir. Bunun dışındaki herhangi bir yorum ve çıkarım, elçilerin ve masumların amaçlarına aykırıdır.

Nebilerin ve velilerin asıl görevi adaleti sağlamak olmuştur. Masumların istisnasız tamamı zamanlarının zalimlerine karşı kıyam etmişler, zalimlere karşı koyup halkı doğru yola davet etmek için mümkün olan bütün yollardan faydalanmışlardır. Gizli davetten, açık davete; zalimlere karşı muhalefet bayrağı yükseltip onlara kılıç çekerek ölüp öldürülmeye; hamasî beyanatlardan, irfanî-ahlakî öğretilere; halkı zalimlere karşı ayaklandırıp iman ruhunu halkın kalbinde canlı tutmak için edilen dualara kadar mümkün olan bütün araçlardan direniş amaçlı istifade etmişlerdir.

Bütün nebiler ve veliler, şartlar olgunlaştığında hükümet kurmuş ve halkın yönetimini üstlenmişlerdir. Sözcüğün gerçek anlamında diyanet, her zaman siyasetle birlikte olmuş, hiçbir nebi ve hiçbir veli bir köşede oturup yalnızca zikirle meşgul olmamıştır. Masumların amacı, hükümet kurarak halkı doğruya ve adalete yöneltmek olmuştur.

Kan, kılıçtan üstündür... Dolayısıyla araçların hazırlanması ve şartların olgunlaşması beklenilmemeli, kıyam edip şartlar olgunlaştırılmalıdır. Allah için kıyam, Allah'ın öğüdüdür. Bu nedenle bütün Masumlar, başlangıçta tek başlarına, yanlarında

hiç kimse olmadan zorbalara başkaldırmışlar ve bu yolda şahadet sınırına kadar ilerlemekten geri durmamışlardır.

Din büyüklerinin hayat seviyesi, her zaman toplumun en alt sınıfındakilerin hayat seviyesiyle aynı olmuştur. Müreffeh hayatlarını Masumlara nispet etmek isteyenler, aykırı bir yolda yürümekte ve Masumları büyük töhmet altında bırakmaktadırlar.

Nebilerin ve velilerin hükümetinin temel taşı, kanun ve ilâhî hükümler olmuştur. Masumlar bu yolda en küçük sapmayı dahi göz ardı etmemiş, başka bir dine mensup olup kendi hükümetleri altında yaşayan bireyler de dâhil olmak üzere toplumun bütün bireylerini kanun karşısında eşit görmüşlerdir.

Nebilerin öğretisinde, zulmün kabullenilmesi kınanmıştır. Kimi müteşabih veya uydurma hadislerle dayanarak nebilere ve velilere bu tür ithamlarda bulunanlar, nebilerin tuttuğu yola aykırı bir yolda yürümektedirler.

Müreffeh bir hayat geçirmek ve ülke açmak nebilerin hedefi olmamıştır. Nebilerin nihaî hedefi; insanı, insanlığın kemale noktasına ulaştırmaktır. Diğer bütün eylem ve fiiller bu hedefe ulaşma yolunda yapılan bir ön hazırlıktan ibarettir.

Son olarak, Allah'ın vaadi haktır; zafer mustazafların olacaktır. Nebilerin, velilerin, salihlerin ve mücahitlerin yorulmak bilmez kanlı yolu, hak direnişçilerinin himmetleriyle sona ulaşacak ve nebilerin kurtuluş öğretisi, İmam Mehdî (a.f) tarafından baştanbaşa bütün dünyaya hâkim kılınacaktır.

Derlemenin Özellikleri:

İmam Humeyni'nin Eserlerini Düzenleme ve Yayımlama Müessesesi tarafından hazırlanan bu derleme dört bölümden oluşmaktadır:

"Tarih ve Tarihin Değişmezleri" başlığını taşıyan birinci bölüm; tarihin seyri, tarihteki yüce amaçlar ve tarihin vaadi gibi genel birtakım konuları içermektedir.

"Peygamberler Tarihi" başlığını taşıyan ikinci bölüm dört kısma ayrılmakta olup, İmam Humeyni'nin nebilerin nitelikleri, davetleri, direnişleri ve hayatlarına ilişkin sözlerine ayrılmıştır.

Üçüncü bölümün konusu ise Hz. Peygamber'dir (s.a.a). Dört kısımdan oluşan bölümde İmam Humeyni'nin Hz. Peygamber'in kişiliği, peygamberliği, hükümet şekli ve savaşları hakkındaki sözleri bir araya getirilmiştir.

"Ehlibeyt'in Hayatı" başlığını taşıyan dördüncü bölümde de İmam Humeyni'nin Hz. Zehra (s.a) ve Ehlibeyt İmamları (a.s) hakkındaki sözleri dört alt başlıkta toplanmıştır.

Derlemede aşağıdaki hususlar göz önünde bulundurulmuştur:

1- Sözler, içerdikleri temel mesaja göre seçilen en yakın başlık altında zikredilmiş, bir sözün başka bir başlık altında tekrarından kaçınılmıştır. Bu nedenle, birçok durumda bir başlık altında zikredilen bir söz, başka bir başlıkla da ilişkili olabilir. Fakat istisnâî birkaç durum dışında bu sözler başka bir başlık altında zikredilmemiştir. Bu nedenle araştırmacılar, İmam Humeyni'nin bir başlık altında ele alınan görüşlerinden faydalanırken, yalnızca o başlık altında sıralanan sözleriyle yetinemezler. Bu derlemede yer alan diğer başlıklara başvurmak, bu amaçla derlemeden faydalanmak isteyen araştırmacılar için kaçınılmaz olacaktır.

2- Bu derlemede İmam Humeyni'nin yalnızca nebilerin ve velilerin hayatlarına ilişkin sözleri bir araya getirilmiştir. İmam Humeyni'nin nebiler ve veliler bağlamında süregelen kelâmî-felsefî tartışmalara ilişkin sözleriyle onların manevî makamlarına dair sözleri, hâlen üzerinde çalışılan "Nübüvvet ve Velayet" adını taşıyacak farklı bir derlemede bir araya getirilecektir.

3- İmam Humeyni'nin (r.a) farklı münasebetlerle söylediği muhteva yönünden tekrar sayılabilecek sözler derlemeye alınmamıştır. Bu tür durumlarda, sözlerin en açık ve en belirgin olanı seçilmiştir.

4- Kitabın bölümlerinde ve alt başlıklarda sözler, sözlerin muhtevasına göre değil, zaman dizinine göre sıralanmıştır.

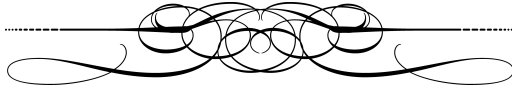
5- İmam Humeyni'nin derlemede yer alan sözleri "Sahife-i İmam"da bir araya getirilen konuşmalarından seçilmiş ve her sözün söylendiği tarih sözün altında gösterilmiştir. Sözlerin kaynağı, sözlerin sonunda yer alan rakamlara göre kitabın sonunda verilmiştir.

6- İmam Humeyni'nin kitaplarından alınan pasajlar, onun müessesemiz tarafından yayımlanan eserlerinden alınmıştır. Dolayısıyla Kaynakça'da verilen sayfa numaralarında müessesenin yayımladığı baskılar esas alınmıştır. "Şerh-i Hadis-i Akl u Cehl"den yapılan alıntılarda ise, eserin müessesemiz arşivinde bulunan elyazması nüshasından istifade edilmiştir.

Yüce Allah'tan, nebilerin ve velilerin mektebinin sadık takipçisi İmam Humeyni'yi, cennetinde peygamberlerin sonuncusu ve en faziletlisi olan Hz. Muhammed Mustafa'ya (s.a.a) komşu yapmasını; bizlere de o sadık İmam'ın izinde gitmeyi nasip etmesini; adil hükümet kurmak, adaleti sağlamak için kıyam edenlere ve nebilerin amacını gerçekleştirme yolunda çaba sarf edenlere daha fazla güç inayet buyurmasını; Merhum İmam'ın anısı ve tüm velilerin gayretlerinin hâsılı olan İran İslâm İnkılâbı'nı İmam Mehdî'nin (a.f) büyük inkılâbına kavuşturmasını niyaz ederiz.

**İmam Humeyni'nin Eserlerini
Düzenleme ve Yayımlama Müessesesi**

1. Bölüm

Tarih ve Tarihin Değişmezleri

- ❖ Tarihten Ders Almak
- ❖ Tarihin Seyri
- ❖ Tarihte Yüce Amaçlar
- ❖ Tarihin Vaadi

TARİHTEN DERS ALMAK

Kur'ân'da ve hadislerde adı geçen büyük insanların, velilerin ve nebilerin hayat hikâyelerini anlatmak, sırf tarihten hikâye anlatmak değildir. Amaç, beşeri kemale ulaştırmak; insanların bilge büyüklerin hayatlarından ibret almalarını, onların üstün vasıflarıyla donanmalarını sağlamaktır. (1)

* * *

Bir millet tek bir hak söz için direnişe geçtiğinde, tarihten mutlaka faydalanmalıdır. İslâm tarihinden faydalanmalı, İslâm tarihinde ne olup bittiğini görmelidir; nitekim geçmiş bizim için örnektir. (2)

2/12/ '78

* * *

Mutlaka tarihten ibret almalıyız. Biz, -Osmanlı Devleti gibi- güçlü bir devlete sahip olduğumuz zamanlarda bu devlet, Sovyetler karşısında, Japonya karşısında direniyor, bazen de galip geliyordu. Düşmanlarımız gücü ele geçirdiklerinde, bu geniş memleketi parça parça edip her bir parçayı kendi taraftarlarından birinin eline verdiler ve ne yazık ki aralarında tefrika çıkardılar.

Bu durum, Müslümanların ve İslâm'ın zayıflamasına neden oldu da sömürgeciler bize üstün geldi. Biz bütün bunlardan ibret almalıyız; devletlerimiz bu tarihsel olgudan ibret almalı, aralarındaki anlaşmazlıkları ortadan kaldırmalıdır. (3)

20/4/ '79

* * *

Dünyada tarihi doğrulayan olaylar meydana geliyor. Bu durum, bizim için ibret, bizim için derstir. (4)

26/5/ '79

İnhiraf etmekte olan muhtelif kesimler İslâm'ı biraz inceleseler iyi olur, İslâm tarihini biraz inceleseler iyi olur. (5)

12/7/ '80

Eğer İslâmî devlet iseler, İslâm'a tâbi iseler, İslâm'ın emri zulmetmemektir, zulme boyun eğmemektir. Eğer İsa Mesih'e tâbi iseler, İsa Mesih zulmü asla reva görmemiştir. Eğer Musa-i Kelim'e tâbi iseler, Musa-i Kelim de zulmü reva görmemiş, zulme boyun da eğmemiştir. Bu, nebilerin tuttuğu yoldur. (6)

11/2/ '81

Sadr-ı İslâm'daki zaferlerden -ki imanın zaferi, kanın kılıca ve cehennem güçlerine karşı zaferiydi- ibret alsınlar. (7)

29/11/ '81

Siz, İslâm tarihine, hatta peygamberler tarihine dikkat ederseniz -ki mutlaka dikkat etmektesiniz- İslâm'ın münharif ve arınmamış insanlardan aldığı darbeyi, -kuşkusuz bütün dinler böyle bir darbeye maruz kalmıştır- başka hiçbir şeyden almadığını görürsünüz. Tevhidî mekteplere zarar veren ve bu mekteplerin ilerlemesine engel olan temel unsur, işte bu arınmamışlıktır. (8)

20/1/ '81

Tarihin Seyri

Bir başka grup da büyük nebiler ve veliler idi. Bu da bir mektepti, bir çizgiydi. Nebiler, bütün ömürlerini ve bütün

himmelerini, dünya ülkelerinde vaki olan zulümlere karşı koyma yolunda sarf ettiler. Peygamberler tarihini inceleyen, İslâm tarihini inceleyen, Hz. Peygamber'in (Allah'ın selâmı üzerine olsun), Pak İmamlar'ın ve Hz. Peygamber'in ashabının hayatlarını inceleyen biri Masumların meydana çıktıkları andan ergenlik dönemine kadar [faaliyet içerisinde olduklarını görür]. Hz. Peygamber, peygamberlik görevi kendisine verildiği andan ölüm veya şahadet anına dek, ölüm döşegiyle peygamberliği arasındaki zaman zarfında daima faaliyet içerisindeydi; savaştaydı, savunmadaydı. Müminlerim Emiri'nin (Allah'ın selâmı üzerine olsun) hayatını inceleyen de aynı şeyi görür; Allah yolunda cihat, Allah'ın hükümleri[ni uygulama] yolunda cihat. Diğer İmamların (selâm üzerlerine olsun) hayatı da böyledir. Elbette hepsinden daha bariz olanı ve en çok bilineni, Şehitlerin Efendisi'dir (Allah'ın selâmı üzerine olsun). Eğer Şehitlerin Efendisi'nin (Allah'ın selâmı üzerine olsun) düşünüş tarzı Hz. Peygamber'in (Allah'ın selâmı üzerine olsun) [kabrinin] yakınında kalmak ve ibadetle meşgul olmak isteyen zamanının mukaddesatçılarının bazıları gibi olsaydı, Efendimiz Hz. Hüseyin de böyle düşünseydi, Kerbelâ diye bir şey olmazdı. Mukaddesatçılarda bir tür rahatlık isteği; toplumdan uzaklaşma, dua ve zikirle meşgul olma isteği hâkimdi, lakin Efendimizin düşünce tarzı bambaşkaydı.

İmamlarımız (selâm üzerlerine olsun) zulüm ehliyle uzlaşsaydı, kendilerine gösterilen ihtiram oldukça fazla olurdu. Halifeler davetten el çekmeleri karşılığında İmamlar'a istedikleri ihtiramı göstermeye hazırıldılar. Hz. Musa b. Cafer'in yıllarca hapiste kalması bir rastlantı değildi. İmamlardan bazılarının sürgüne gönderilmesi, Medine'ye çağırılmaları, halifenin bulunduğu yere götürülmeleri de...

İmamlar sıradan birer insan değillerdi ki bir yerde oturmakla, ders vermekle, mütalaa etmekle, Allah'a ibadet etmekle, Hz. Peygamber'in [kabrinin] yakınında ibadet etmekle

yetinsinler! Eğer Masumlar böyle düşünselerdi, bu din, tarih boyunca zulüm karşısında direniş göstermiş bir din olamazdı. Bu iki güç, yaradılışın başından bugüne dek var olmuştur; İslâm'a bağlılık ve zulme karşı direniş gücü ile diktatörlük, şeytanî güçler ve uzlaşma.

Ben bu hareket boyunca birçok insan gördüm; çokça namaz kılan, molla, itibar sahibi kişiler ve benzeri... Ama Emniyet Müdürlüğü'nün bir grubu gözaltına alıp işkence yaptığı ilk baskında rahatlığı seçip kenara çekildiler; ya sessizce bir kenarda oturdular ya da bazıları sessiz kalamasalar da bir kenarda oturdular, yani sistemi kabul ettiler.

Kendilerini en baştan zulme karşı direniş için hazırlayanlar ise, en başından itibaren direnişin zahmetli olduğu, bu yolda şahadetin var olduğu, direnişte hapsin olacağı gerçeğini göze aldılar; bazıları hapse gitti, bazıları işkencelere maruz kaldı. Hapisten dışarıya adım atar atmaz yine direnişe katıldılar; çünkü bu bir mektepti, bir çizgiydi; dünyanın başlangıcında nebilerin tersim ettiği bir çizgi... Ateşte yakılan, testereyle kesilen nebiler eğer çizgilerinden sapsalardı, çokça saygı görürlerdi. (9)

29/6/ '81

* * *

Bir zaman gelip de bu şeytanlar size, "İslâm'ın akıbetinden size ne, siyasetten size ne?! Siz gidin fıkıh anlatmakla uğraşın!" demesin! Siz, oldukça değerlisiniz, azizsiniz. Yalnızca fıkıh anlatmakla meşgul olsaydınız, şahadet diye bir şey olmazdı; hâlbuki siyasete dâhil olmak için binlerce şehit verdiniz, on binlerce gaziniz var.

Bu eleştiri ilk olarak Hz. Nebi-i Ekrem'e yöneltildi. Eğer o, Mekke'nin ve Hicaz'ın sermayedarlarıyla uğraşmasaydı, mescide gidip otursa, fıkıh anlatsaydı, savaş çıkmazdı, ölüm olmazdı, amcası öldürülmezdi. Ve Şehitlerin Efendisi'ne yö-

neltildi... Eğer Şehitlerin Efendisi Yezîd'e biat edip fıkıh anlat-saydı, Yezîd ona saygı gösterir, elini bile öperdi. Ama ödev bu muydu? Biz, binlerce insanımız öldürüldüğü için korkuyor muyuz? Eğer korkuyorsak, nebilerin yolunu terk edelim. Nebilerin getirdiği dini, Allah'ın, "Gidin şu reisleri davet edin!" emrini terk edelim. Davet; gidip "Beyefendi, Müslüman olu-nuz!" demek, olmadığı takdirde de kendi işine dönmek de-ğildir ki... Hayır, davet ediyorlardı, insan olana kadar kılıç-la başlarına vuruyorlardı, öldürülüyorlardı, öldürüyorlardı. Yoksa şahadet, insanın kaçınması gereken bir şey midir?

Bize sürekli, "Böyle problemler olmasaydı, Şah ile uzlaş-saydık, bu kadar ölüm olmazdı." deniliyor. Peygamber, Ebu Süfyan'la; Şehitlerin Efendisi, Yezîd'le; Hz. Emir, muhalifle-riyle -ki aslında İslâm'ın muhalifleriydiler- uzlaşsaydı da ölümler olmazdı. Sıffin diye bir savaş olmazdı. Cemel diye bir savaş olmazdı.

Gözlerini kapatıp nebilerin ne yaptıklarını, ne sıkıntıla-ra katlandıklarını, amaçları uğruna ne zorluklara katlandık-larını, İslâm'ın -İslâm'ın başından sonuna dek- Allah'ın veli kullarının neler yaptıklarını, ne acılara katlandıklarını, nasıl fedakârlıklarda bulunduklarını anlamazlıktan geliyorlar ya da anlamıyorlar, görmüyorlar...

Şimdi siz Müslüman millete ve siz değerli ruhanîlere; "Beyler yerinizde otursaydınız ya, neyiniz eksikti? Muham-med Rıza [Pehlevî] bir şeyler yapmıştı, Amerika da bir kısmı-nı alıp götürseydi, bize ne! Dünya malının bu kadar değeri yoktur ki. Petrol de sonuçta elin kiri, değersiz bir şey. Götür-selerdi de bizi petrolden kurtarsalardı. Siz onlarla uzlaşsay-dınız bu kadar toplantı olmazdı, bu tezahüratlar olmazdı, bu kadar zahmet çekilmezdi, tatiller olmazdı, ölümler olmazdı, -mesela- bu kadar pahalılık olmazdı." gibi eleştiriler yönel-tiler. Bütün bu eleştiriler nebilere yöneltildi. Siz kendini-zi nebilerin takipçisi addediyorsanız, milletimiz kendisini

Peygamber-i Ekrem'in takipçisi biliyorsa, bu gidişatı tam bir ciddiyetle [devam ettirmelidir]. Peygamber-i Ekrem vefatına yakın zamanda bile Medine dışına ordu seferber etmişti; askerler savaşa gitmek için hazırıldılar.

Hız. Peygamber hangi bir gün siyasî ve toplumsal işlerden, savaştan uzak durmuştur? Peygamber Uhud'da o kadar insanın öldürüleceğini, filanca günde onca değerli insanın yok olacağını bilmiyor muydu? Lakin ödevdi; yüce Allah böyle buyurmuştu. Peygamber de kaçamazdı; Allah'ın emriydi. Allah, "İnsanların adaleti yerine getirmeleri için"1 apaçık deliller göndermiştir, mizanı göndermiştir, demiri göndermiştir. Eğer olursa, açık delillerle ve mizanla -artık o dönemde mizan ne ise-, yok olmazsa, demir ile. Adam olsunlar diye insanların başlarına demirle vurdu da toplumu düzgün bir toplum yaptı. (10)

9/9/ '81

* * *

Âdem (selâm üzerine olsun) zamanından şimdiye dek tarih boyunca bütün nebilerin, bütün velilerin ve bütün din büyüklerinin zulme karşı direndiklerini, eziyetlere rağmen direndiklerini; ateşte yakıldıklarını, testereyle ikiye ayrıldıklarını görürsünüz. (11)

24/11/ '81

* * *

Bugün dünyada olan bütün iyilikler ve bütün hayır eserleri, nebilerin davetinin eseridir; yani nebilerin davetini kabul eden halk, arkasında hayır eserleri bırakmıştır. Eğri yolda olup da arkasında hayır eserleri bırakanların eserleri de nebilerin eseridir. Çünkü nebilerin eserleri onları, diğer milletlerden çekinerek, bazı işler yapmaya zorlamış; amaçlarına ulaşmak için bu yola girmelerine sebep olmuştur. (12)

27/12/ '82

1- Hadîd, 57:25.

Tarihte Yüce Amaçlar

Dinin Muhafazası

İslâm'ın zuhurundan itibaren Müslümanlar İslâm dinini muhafaza etmişler; hatta dinin muhafazası için kendi haklarından vazgeçmişlerdir. (13)

2/12/ '62

* * *

Bizim İslâm büyüklerimiz, İslâm'ı ve Kur'ân ahkâmını muhafaza yolunda öldürüldüler, hapsedildiler, fedakârlıklarda bulundular da İslâm'ı bugüne dek muhafaza edip, bize ulaştırmaya muvaffak oldular. (14)

22/3/ '63

* * *

Bizler kendimizi yetiştirmeliyiz, yani büyüklerimizin -öncülerimizin- neler yaptıklarına, İslâm için neler yaptıklarına, Müslümanlar için neler yaptıklarına, neler yapmak istediklerine dikkat etmeliyiz. (15)

2/12/ '79

* * *

Nebilerin ve velilerin tamamı dinin muhafazası yolunda kanlarını verdiler. Hepsi mekteplerini korumak için kanlarını verdi. Hayatlarını biliyorsunuz, gerek önceki nebiler, gerekse Nebi-i Ekrem, hepsi bu mektebi korumak için, bir zaman gelip de mektepte bir eğrilik çıkmasın diye her şeylerini feda ettiler. (16)

8/7/ '79

* * *

Sadr-ı İslâm'da Resulullah'ın ve Müminlerin Emiri'nin (Allah'ın selâmı üzerlerine olsun) ordularında İslâm evlatlarının büyük çoğunluğu kaybedildi; ama İslâm'ı muhafaza ettiler. (17)

1/1/ '80

* * *

İslâm için savaşmalıyız, İslâm için fedakârlıkta bulunmalıyız. Bizim verdiğimiz ölümler Sadr-ı İslâm'da verilen ölümler kadar değildir. (18)

30/9/ '80

* * *

Sadr-ı İslâm'da verilen ve Sadr-ı İslâm'dan şimdiye dek verilen şehitler, bu çağda var olan bütün insanlardan daha yüce ve daha üstündürler. Ali b. Ebu Tâlib (Allah'ın selâmı üzerine olsun), Hasan b. Ali (Allah'ın selâmı üzerine olsun), Hüseyin b. Ali ile ashabı (Allah'ın selâmı üzerlerine olsun) ve bizim diğer İmamlarımız (selâm üzerlerine olsun) gibi... Masumlar, bütün ömürlerini İslâm'ın muhafazası yolunda sarf ettiler. (19)

31/8/ '81

* * *

Biz, çok değerli gençlerimizi, uzman insanlarımızı kaybettik... Lakin kazandığımız şeyin değeri, bu gerçekten daha fazladır. O şey; Şehitlerin Efendisi'nin (Allah'ın selâmı üzerine olsun), ailesini uğrunda feda ettiği, Resulullah'ın (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun), hayatını uğrunda feda ettiği ve Masum İmamlarımızın, yolunda eziyetlere katlandığı şeydir. (20)

23/10/ '83

* * *

İslâm'ın muhafazası bütün vecibelerin başında gelir. Âdem'den (selâm üzerine olsun) Nebilerin Hâtemi'ne (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) kadar bütün yüce nebiler İslâm yolunda tahammül edilemez fedakârlıklara katlandılar da hiçbir engel onları bu büyük vecibeyi yerine getirmekten alıkoymadı. Sonra da ahdine sadık kalan sahabeler ve İslâm İmamları (Allah'ın selâmı onların üzerine olsun) güçlerinin üstünde gayretler göstererek, kanları pahasına İslâm'ın muhafazasına gayret gösterdiler. (21)

5/6/ '89

Adaletin Tesisi

[Soru: Sayın Ayetullah, acaba halkı devletle çatışmaya çağırırken, bu çağrı neticesinde savaş çıkmasından, kan dökülmesinden ve katliam çıkmasından endişe etmiyor musunuz?]

Cevap: Her hakkı elde etmek için fedakârlık gerekir. Şia mezhebi, fedakârlık mezhebidir. Tarih boyunca halk, adalet için ve kaybedilmiş haklar için her zaman kıyam etmiş, her zaman kan akıtmıştır. Bizim bu konuda bir endişemiz yok, çünkü Allah'a itaat ediyoruz. (22)

4/12/ '78

* * *

Hak din, nebilerin ve velilerin uğruna öldükleri dindir; eğer birisi bir nebiyi öldürse veya İslâm'a bir zarar verse, bunun günahı diğerinden daha büyüktür. Nebiler İslâm için öldürüldüler; İslâm'a zarar vermek, nebi öldürmekten daha büyük günahdır! Bu, Şehitlerin Efendisi'ni öldürmekten daha büyük bir günahdır! Şehitlerin Efendisi İslâm için ölümü göze aldı. (23)

6/7/ '79

* * *

Bizler, Amerika'nın ve Sovyetlerin acımasız eliyle tarih sayfasından silinir, kırmızı kanımızla Rabbimizi mülakat eder isek, bu; Doğu'nun kızıl, Batı'nın siyah ordusunun bayrağı altında müreffeh eşraf hayatı sürdürmemizden daha iyidir. Bu, büyük nebilerin, Müslümanların İmamlarının ve din büyüklerinin hayat tarzıdır. (24)

5/6/ '89

Tarihin Vaadi

"Biz ise, yeryüzünde mustazaflara lütufta bulunmak, onları önderler yapmak ve onları vârisler kılmak istiyoruz."¹

1- Kasas, 28:5.

Allah'ın iradesi, yüce nebilerin ve onların vârislerinin yol göstericiliğinde mustazafları, tağutların egemenlik bağından kurtarıp özgürleştirmek, yazgılarını kendi ellerine teslim etmek üzerinedir. (25)

6/8/ '78

Muharrem; adaletin zulüm karşısındaki, hakkın batıl karşısındaki kıyamını ve tarih boyunca hakkın batıla galip geldiğini kanıtlayan aydır. (26)

5/12/ '78

Yüce Allah, minnet ve tevfiikiyle yeryüzünde mustazafların müstekbirlere galip geleceğini; onları imam kılacağını, önder yapacağını vaat buyurmuştur. (27)

1/4/ '79

"Hak muzafferdir" ilkesi doğrudur. Musa (selâm üzerine olsun) bir tek asayla Firavun'a galip geldi. Hz. Peygamber (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) eli boş, sınırlı sayıdaki insan topluluğuyla düzensiz bir hâlde hiçbir şeye sahip olmaksızın [galip geldi]. Evleri bile yoktu, bu yüzden mescide toplanmışlardı. Evleri olmayan, hiçbir şeye sahip olmadıkları için hep birlikte mescide gelmiş bir grup olan "Suffe Ashabı", mescidin bir köşesini ev edinmişlerdi.

Onlara Suffe Ashabı denilirdi. Savaşlarda birkaçına bir tane kılıç düşerdi. O da nasıl bir kılıç! O zamanda hurma lifleriyle bellerine bağladıkları kılıçlardan... Birkaçına sadece bir tane at veya deve düşerdi. Ama hak üzereydiler ve hak muzafferdir. İşte bu sınırlı sayıdaki küçük topluluk, Rum ve İran imparatorluklarını; o zaman neredeyse mamur bölgelerin tamamını egemenlikleri altında tutan bu iki imparatorluğu yendi, yıktı. Sınırlı sayıdaki topluluk, az ama hak üzere

olan imanlı topluluk, imanla ilerledi. Biz, hak olduğumuz sürece muzafferiz. (28)

2/10/ '79

* * *

Nebiler amaçlarını hayata geçirmeye muvaffak olamadılar. Allah, ahir zamanda, nebilerin amaçlarını hayata geçirecek birini getirecektir. (29)

12/8/ '80

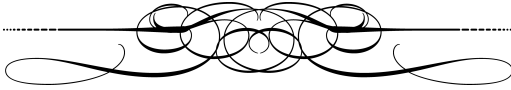
* * *

Zafer, hakkındır; batıl ise yok olucudur. **"Zaten batıl yok olmaya mahkûmdur."**¹ (30)

20/10/ '80

1- İsrâ, 17:81.

2. Bölüm

Peygamberler Tarihi

- ❖ Nebilerin Sıfatları
- ❖ Nebilerin Daveti
- ❖ Nebilerin Mücadelesi
- ❖ Nebilerin Hayatı

Birinci Kısım

NEBİLERİN SIFATLARI

Kulluk ve Teslimiyet

Hidayet İmamları (selâm üzerlerine olsun) ve yüce nebi-ler, münacatlarında Allah'ın fazlını ve keremini istemişler; hesap gününün adalet ve münakaşasından korkmuşlardır. Hak dergâhının haslarının, Masum İmamların (Allah'ın selâmı üzerlerine olsun) münacatları, kulluğu yerine getirmedeki kusuru ve aczi ifade eden itiraflarla doludur. Mevcudatın en faziletlisi ve en yakın mümkün varlık [Hz. Muhammed Mustafa], *"Seni marifetinin gereği gibi tanıyamadık ve sana gereği gibi ibadet edemedik."*¹ derse, halkın hâli nice olur? (31)

* * *

Allah'ın velileri, esaretten tam anlamıyla kurtulup mutlak hürriyete nail oldukları hâlde, gönülleri öyle titrekti ve akıbet endişesiyle öyle inleyip sızlardı ki, akıllar hayrete düşer. (32)

* * *

Peygamberler, sıradan insanlara verilen nimetlere nazar etmedikleri gibi o nimetleri hiçe de saymazlar. Sevap menzili ve manevî makamlara ulaşma yeri olan bu dünya için de, her ne kadar hakikat değilse de, bu söz geçerlidir. Firavun yan-

1- Mir'âtul-Ukûl, "Kitabu'l-İman ve'l-Küfr, Babu's-Şükr", c.18, s.146.

daşları ve Firavun, Musa'nın sahip olmadığı bir saltanata ve topraklara sahiplerdi. Ama Musa, manevî kemallerden öyle bir kemale sahipti ki, Firavun'un topraklarına itina etmedi. Firavun yandaşları ve Firavun, Musa'nın razı olduğu lezzetleri rüyalarında bile göremezlerdi. (33)

Nebiler ve veliler (Allah'ın selâmı üzerlerine olsun), ilâhî ve insanî hedefler[e ulaşmak] için gereken bütün gayreti göstermişlerdir. Tabi bağımsız olarak, yalnızca sebepleri gören biz kör gönüllüler gibi değil... Masumlar, kendileri açısından olağan olan makamlardan bir makamda, her şeyi O'ndan (celle ve ala) biliyorlar; her türlü sebepten yardım dilemeyi, yaradılışın kaynağından yardım dilemek olarak görüyorlardı. Onlar ile başkaları arasındaki fark işte budur. Ben, sen ve bizim gibiler insanlara bakarak ve insanlardan yardım isteyerek Hak Teâlâ'dan gaflet ediyoruz. Onlar yardımın gerçekten Allah'tan geldiğini biliyorlardı; her ne kadar görünüşte yardım, vesileler ve sebepler aracılığıyla gelse de, Masumlar başlarına gelenleri O'ndan biliyorlardı. Gerçi bizler, Allah'tan gayrisinden geldiğini zannederiz... Bu nedenle bize göre ne kadar tatsız olursa olsun, başa gelenler Masumların can evinde tatlıdır. (34)

Peygamberler birbirleriyle çekişmediler. Bütün nebiler bir yerde bir araya toplansalar, aralarında hiçbir anlaşmazlık çıkmaz. (35)

19/3/ '81

Allah'a seyir, nebilerin, bilhassa İslâm Peygamberi'nin ve Masum İmamlar'ın yolu ve yöntemidir. Masumlar, savaşırken, öldürülürken, ölü verirken, hükümet ederken daima Allah'a seyir hâlindeydiler. Hz. Emir'in savaş ile meşgul ol-

duğu günlerde yüce Allah'a seyir hâlinde olmadığı, yalnızca namaz kılariken Allah'a seyir hâlinde olduğu düşünülemez. Her iki hâl de Allah'a seyir hâlidir. Nitekim Hz. Peygamber, *"Ali'nin Hendek Günü vurduğu darbe, insanların ve cinlerin ibadetlerinden daha faziletlidir."*¹ buyurmuştur. (36)

25/12/ '82

Züht ve Sade Yaşam

Nebilerin hayat tarzlarını inceler ve Hz. Musa'nın, Hz. İsa'nın (Allah'ın selâmı üzerlerine olsun), bilhassa Peygamberimiz Hz. Resul-i Ekrem'in hayatını gözden geçirir, İslâm tarihine ve peygamberler tarihine başvurursanız, onlardan bazılarının hükümet kurduğunu, yönetim hükümlerine sahip olduğunu anlarsınız. Öte yandan hayat seviyelerine bakarsanız, onların hiçbir biçimde cumhuriyet liderleri yahut sultanlar gibi hayat sürmediklerini görürsünüz. Onların başka bir hayat tarzları, farklı bir durumları vardı. (37)

25/10/ '78

* * *

Bizim hayatları hakkında bilgi sahibi olduğumuz geçmiş nebilerin her biri üçüncü sınıftan, yoksullardan biriydi. Onlar dönemlerinin sultanlarına başkaldırmışlardır. (38)

30/10/ '78

* * *

Diğer nebiler de böyleydi; hiçbiri eşraftan değildi ki eşrafın destekçisi olsun. Onlar güçsüz bırakılmışlardandı; bu topluluk arasından çıktılar, bu topluluğun tarafında oldular, onlara zulmedilmesine izin vermediler. (39)

11/11/ '78

* * *

1- Bihârul-Envâr, c.39, s.1-2.

Nebiler mustazaf sınıfındandılar. Üçüncü sınıf halktandılar ve halkı, müstekbirlere karşı savaşmaya zorladılar. (40)

5/7/ '79

Beşeriyetin en yüce insanlarının nebiler olduğunu, bununla birlikte nebilerin herkesten daha sade bir hayat sürdüklerini görüyorsunuz. Herkesten yüce oldukları, herkesin kendilerine yücelik atfettikleri hâlde onlar, hayat tarzı açısından toplumun en sade bireyleriydiler. Bütün nebiler böyleydi. Tarih, nebilerin çok sade bir hayat sürdüklerine tanıklık etmektedir. (41)

3/1/ '83

Peygamber-i Ekrem ne idi? Mekke'de bir çobandı. Herkes O'na karşıydı. O'na eziyet ediyor, neler neler yapıyorlardı. Ancak O, mümindir. Bu çoban kalktı, şimdi dünyayı bu duruma getiren bir iş yaptı. Hz. İsa da aynı şekilde... Hz. Musa da aynı şekilde bir çobandı, Hz. İbrahim de... Hepsi tek başınaydı ama bir aradaydılar, her biri bir millet idi; yani her şeyleri vardı. Asıl olan, dayanak noktasının Allah olmasıdır. (42)

10/12/ '85

Hayır Dilemek

Nebiler, yaradılıştan salim fıtratlı olması gereken insanların neden böyle olduklarını düşünürlerdi. Resul-i Ekrem bu yüzden üzülürdü. Vahiyde de ona, "**Onlar iman etmiyorlar diye neredeyse kendine kıyacaksınız!**"¹ denilmiştir. (43)

28/10/ '80

1- Şuarâ, 26:3.

Nebiler, niçin böyleler diye kâfirler için üzülyor, mü-nafıklar için üzülyorlardı. Nebiler; kâfirleri, münafıkları, sapkınları ve nefisleri ile dünyevî ilgilere esir olmuş insanları -bütün fesadın kaynağı da budur zaten- özgürleştirmek için uğraşıyorlardı. Bu çok çetin bir memuriyetti. (44)

24/1/ '81

* * *

Nebiler; tek bir günlerini bile kendileri için harcamamış-lar, kendilerine bir saat dahi ayırmamışlardır. Bütün ilgileri; bu hastaları, kendilerini kuyuya atanları, kendileri için çok kötü bir son hazırlayanları kurtarmaya yönelik olmuştur. (45)

13/1/ '82

* * *

Yolları bilen, akıbetleri bilen, insanlık için üzülen nebiler ve veliler, halkı kurtarmak için fedakârlık yapıyorlardı. (46)

13/1/ '82

İkinci Kısım

NEBİLERİN DAVETİ

Davet Metodu

Halkı irşat makamında oturanların ve kendilerini saadet yolunun kılavuzu olarak tanıtanların, bu yüce huy [tevazu] ile halkı davet etmeleri, nebilerin ve velilerin (selâm üzerlerine olsun) hayat tarzlarını göz önünde bulundurmaları, nebilerin yüce makamlarına rağmen nasıl halk ile Hakk'a yolculuk ettiklerini, insanların gönüllerini nasıl kerim bir ahlâk ile yumuşatıp fethettiklerini bilmeleri gerekir. (47)

* * *

Nebiler (selâm üzerlerine olsun), davete ve tağut karşısı kıyama sıfırdan başladılar. Onların büyük davetleri tek tek bireylerden başlıyor, kitleleri bir araya getiriyordu. (48)

10/5/ '79

* * *

İmamlarımız, Allah'ın veli kulları ve Allah'ın nebileri, kendilerini halkın hizmetçisi olarak görüyor, hüsnü muşeret ve insanî bir tavırla, ilâhî bir tavırla hareket ediyor, yapmaları gereken işleri de bu güzel tutumla yerine getiriyorlardı. Sizler de, aynı Allah'ın kulları, aynı Peygamber'in ümmeti ve aynı Müminlerin Emiri'nin Şialarısınız. Metodunuz o metot olmalıdır. (49)

4/11/ '82

* * *

Nebiler, insanların maneviyatını güçlendirmekle, onların yeteneklerini ortaya çıkarmakla ve bu yetenekler çerçevesinde bizim bir şey olmadığımızı anlamamızı sağlamakla görevlendirildiler. Ayrıca güçsüz bırakılmış halkı, müstekbirlerin baskısından kurtarmakla da görevlendirildiler. Baştan beri nebiler bu iki göreve sahipti: İnsanları, nefsin esaretinden, benliğinin esaretinden -ki bu büyük şeytandır- kurtaracak manevî görev ve güçsüz bırakılmış halkı zalimlerin pençesinden kurtarmak...

Bu görev, nebilerin görevidir. İnsan, Hz. Musa'ya, Hz. İbrahim'e baktığında, onlar hakkında Kur'ân'da nakledilenlere baktığında, onların bu iki göreve sahip olduklarını görür: Birisi halkı tevhide davet etmek, diğeri çaresizleri zulümden kurtarmak.

Hz. İsa'nın (Allah'ın selâmı üzerine olsun) öğretilerinde bu yön daha az göze çarpıyorsa, bunun nedeni Hz. İsa'nın az yaşamış olmasıdır; halkla daha az diyalog kurmuş olmasıdır. Yoksa onun yöntemi, Hz. Musa'nın ve diğer bütün nebilerin yöntemi ile aynıdır.

Peygamberlerin en yücesi olan Allah Resulü'nde (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) de bu iki yönü, yöntemi Kur'ân'da ve sünnette, Resulullah'ın amelinde apaçık görürüz. Kur'ân; ulaşabileceği ölçüde ve üstünde beşeri maneviyata davet etmiş, sonra da adaletin tesis edilmesini istemiştir. Hz. Peygamber gibi vahyin dili olanlar da bu iki yöne sahiptiler. Hz. Peygamber bu şekilde amel etmiştir; hükümet kurduğu güne kadar maneviyatı güçlendirmiştir. Fakat hükümeti kurduğunda, maneviyatı güçlendirmenin yanı sıra adaleti de tesis etmiştir. Hükümet kurmuş ve yoksulları, zalimlerin boyunduruğundan şartlar elverdiği ölçüde kurtarmıştır.

Bu, nebilerin değişmez, devam eden tutumudur. Kendilerini nebilerin takipçisi addedenlerin, bu değişmez tutumu

devam ettirmeleri gerekir. Maneviyata aşına olanlar, halkın manevî yönünü güçlendirmelidirler. Halk da böyle yapmalıdır; hem maneviyatlarını güçlendirmeli, hem de söz ettiğimiz ikinci yönü, adaletin tesisini sağlamalıdır. İslâmî hükümet, maneviyatı düzeltip yaygınlaştırırken, adaleti de tesis etmelidir. Eğer bizler İslâm'ın takipçisi isek, nebilerin takipçisi isek, nebilerin değişmez tutumu bu olmuştur. Sonsuza dek nebilerin geleceğini farz etsek dahi durum yine bu olacaktır: İnsana yakışan şekilde insanın manevî yönüne eğilecek ve insanlar arasında adaleti sağlamaya devam edip, zalimlerin önlerini alacaklardır. Biz mutlaka bu iki yöne ağırlık vermeliyiz. (50)

12/7/ '83

* * *

Birçok yerde dünyaya itina etmemekle övünen Hz. Emir, her ne kadar bu kendisi için zor olsa da, bu vasfını dile getirmekle yükümlüdür. Nebiler de kendi haklarında konuşmuşlardır. Hidayet yolu bu olduğu için; nefsanî dürtülerle değil elbette... Yol; gayb âlemine kılavuzluk yolu olduğu için. (51)

14/3/ '87

Davetin Amaçları

İnsan Yetiştirmek

Allah'ın nebileri; adam etmek, insan yetiştirmek, insanı çirkinliklerden, bozgunculuktan, ahlâkî rezilliklerden uzaklaştırıp erdemli kılmak ve güzel ahlâkla edeplendirmekle görevlendirildiler. (52)

* * *

Nebiler ve veliler (selâm üzerlerine olsun) tarafından oluşturulan hareketler incelenmelidir. Nebilerin mektebinin takipçisi olan bizler bu hareketleri mutlaka incelemeli; hareketin ne olduğunu, ne için olduğunu, nebilerin hareket ile

neyi amaçladıklarını, İslâm Peygamberi'nin (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) İslâmî hareketle neyi amaçladığını, İmamlarımızın (selâm üzerlerine olsun) maksadının ne olduğunu iyice anlamalıyız. Acaba amaç yalnızca zalimlerin önünü mü almaktı? Acaba nebilerin daveti, yalnızca mus-tazafların başına bela olanları bertaraf etmeye mi matuftu? Onlara galip gelip, işi zaferle sonuçlandırdıklarında her şey bitti mi? Acaba nebilerin amacı yalnızca zalimi ortadan kaldırmak mıydı, yoksa daha yüce bir amaç mı söz konusuydu?

Eğer amaç daha yüce ise, nebilerin takipçisi, İslâm mektebinin takipçisi olan bizler de, bu din ve dünya büyüklerini izlemeli ve amacımızı onların amacıyla aynı kılmalıyız. Acaba tek amaç, Pehlevî yönetimini yıkıp, Şahenşahlık rejimini ortadan kaldırmak mıydı? Halkın refahını sağlamak, halkın hayat seviyesini yükseltmek nihaî hedef miydi? Nebiler; halka, topluma maddî durumlarını iyileştirme yollarını öğretmek için mi geldiler? Nebiler, müstekbirleri kovup mutsazafları dünyevî refaha kavuşturmayı mı amaçladılar, yoksa amaç daha mı üstündü? Bunca nebi, müstekbirler bertaraf edilsin de halk refaha kavuşsun diye mi geldi, davet etti, öldürüldü, savaştı ve türlü türlü sıkıntılara katlandı? Yüce Allah, yalnızca dünyayı abat eylesinler diye mi nebileri gönderdi, yoksa amaç daha mı yücedir? (53)

29/5/ '79

İslâm'ın amacı, bütün nebilerin amacı insan yetiştirmektir; insan görünümlüleri manevî, gerçek birer insan yapmaktır. Nebilerin nazarında önemli olan, insanın ıslah olmasıdır. İnsan eğitilir ise, bütün problemler çözülür. Arınmış insanlara sahip bir ülkenin bütün sorunları çözülür. Bilinçli ve arınmış insan, ülkesi için saadeti bütün boyutlarıyla temin eder. Yüce Allah'a iman eden bir insan, sorumluluk sahibi bir insan, arınmış bir

insan, zalimin önünü alır; fakat amaç bu değildir. Bu, yapacağı hizmetlerden sadece bir tanesidir. Halka özgürlük getirir. Fakat bu da amaçlardan yalnızca bir tanesidir; hepsi bu değildir. Ülkesi için bağımsızlığı temin eder; lakin tek amaç bu değildir. Ümmet için refahı sağlar; lakin amaç bu da değildir.

İnsan hayvan değildir. İnsan saadetten yana en yüce makama ulaşabilecek, kemalden yana varlıkların en yüce makamına erebilecek bir varlıktır. Ama eğer saparsa, en aşağı varlıklardan daha aşağı olur.

Nebiler, insanların ahlâk açısından, inanç açısından, ameller açısından yok olmak üzere olduklarını gördüler. Yüce Allah, sahip olduğu bütün boyutları ile insanı kurtarmak için onlara birtakım öğretiler ilham etti. İnsan, diğer hayvanlar gibi bir hayvan olsaydı, lakin tedbir sahibi bir hayvan, zanaatkâr bir hayvan olsaydı, böyle olsaydı, nebilerin gelmesine gerek kalmazdı; nitekim bu yol maddecilerin de bildiği bir yoldur.

Nebilerin geliş amacı; beşere bilmediği yolları, insana bilmediği hakikatleri öğretmektir. Nebiler daha yüce bir makama, insani daha yüce bir makama kılavuzluk etmek için geldiler. (54)

29/5/ '79

Tevhit karşıtlarıyla savaşan nebilerin amacı, savaşarak karşı tarafı yok etmek değildi. Asıl amaç, tevhit öğretisini ve hak dini dünyaya yaymaktı. Onlar [muhalifler] engeldi. Nebiler, maksada ulaşmak için bu engellerin mutlaka ortadan kaldırılmaları gerektiğini gördüler. (55)

1/6 '79

Nebiler, dünyayı idare etmekle, ülkeleri yönetmekle birlikte -ki İslâm'daki bariz örneği bize çok yakındır ve tarih Müslümanların yarım yüzyılda neredeyse mamur bölgelerin

tamamını fethettiklerini göstermektedir- dünyaya ilgi duymadılar. İslâm'da fetih, ülke açmak için yapılmaz; İslâm'da ülke açmak hükümet kurmak için değildir, zalim hükümet söz konusu değildir. Fetih, insanları kemale ulaştırmak için yapılır.

İslâm fütuhâtı, başka rejimlerin fütuhâtından bambaşkadır. O rejimlerin fütuhâtı, dünya içindir. Nebilerin fütuhâtı ise, yüce Allah için, halkı Allah'a yöneltmek içindir. Onlar, maddeye esir olmuş halkı, nefislerine ve şeytana esir olmuş halkı etkileri altında bırakmak, mekteplerinin etkisi altına almak ve halkı şeytanın hizbinden Allah'ın hizbine geçirmek istediler. (56)

24/6/ '79

* * *

Nebiler, toplumu adam etmek için uğraştılar, adam olsunlar diye [insanların] başlarına vurdular. Onlar, insan yetiştirmek için ülke açtılar. (57)

28/6/ '79

* * *

Nebiler sadece karşı tarafı sahneden atıp, sahneyi büsbütün ele geçirmek için onca sıkıntıya katlanmadılar. Asıl amaç; insanlıktan uzak insanları, aykırı yolda yol alanları -ki onlar bu aykırı yolun bedbahtlık yolu, dalalet yolu, insanları bu dünyada bedbahtlığa, öbür dünyada ise tehlikeli sona götüreceğini biliyorlardı- kurtarmaktı. Nebiler, yüce Allah tarafından halkın kurtuluşu için görevlendirildiler. (58)

8/7/ '79

* * *

Bütün nebilerin görevi; insanları zulmetten, insanlık yoluna aykırı, milliyet yoluna aykırı yollardan çıkarıp nura yöneltmek, vahiy nuruna dâhil etmek ve nurlandırmaktır. (59)

8/9/ '79

* * *

Nebiler, yapmak istedikleri, her zaman peşinde oldukları bu işte çok az başarı elde ettiler. Engeller çok idi; çünkü insan, doğası gereği şehvetine, öfkesine, şeytanlığa meyillidir. Bu kötü huylara karşı koyup dizginlemek isteyenler birtakım karşı koymalara ve engellere müptela olurlar da bunu yapmaya muvaffak olamazlar. Çok az başarı elde ettiler; ama bununla birlikte dünyadaki bütün güzelliklerin ve bereketlerin kaynağı nebilerin bu gayretidir. Onlar, güçleri yettiğince gayret gösterdiler, öğretilerinin ışıklarının ulaştığı ölçüde [kötü huyların yayılmasını] sınırlamayı başardılar. [Bu iş,] kesinlikle çetindi ve [bu yüzden başarıya umulandan] az ulaştılar. Ama yine de var olan bütün iyilikler onlar sayesinde.

Eğer nebileri beşeriyetin içinden çıkarırsak, [onları tarihten] silersek, o zaman ne olurdu, dünya ne hâle gelirdi, görürdünüz.

İnsanları dizginleyen nebilerdi. Bir ölçüde başarılı oldular; dünyadaki hayır ve bereket de nebilerin bereketindendir zaten. (60)

28/12/ '79

İnsan başına buyruk olursa, bütün hayvanlardan daha serkeş ve beter olur. Allah, insanları bu serkeşlikten kurtarmak, onları dizginlemek için nebileri gönderdi. Ama nebiler de istedikleri başarıyı elde edemediler. Bununla birlikte, başarılı oldukları ölçüde, şimdi dünyanın her neresinde esenlik var ise bu, dinlere tâbi oluşun sonucudur. (61)

5/1/ '80

Maneviyat gücüyle beşerdeki eğrilikleri, büyük güçlerdeki eğrilikleri yok etmek istediler. Bir çoban elinde asasıyla kalkıp Firavun'a gitti ve yandaşlarıyla birlikte Firavun'u Müslüman olmaya, insan olmaya davet etti. Küçük yetim bir ço-

ban çocuğu veya çoban, Hicaz'da ortaya çıkıp bütün milletleri insan olmaya davet etti. (62)

12/7/ '80

Nebilerin katlandığı bütün sıkıntılar, yaradılışın başından şimdiye dek Allah'ın velilerinin katlandığı ve bundan sonra da katlanmaya devam edecekleri bütün zorluklar, görünüşte kendisine "insan" denilen varlığın insan olması için bir ön hazırlıktı. (63)

31/8/ '80

Nebiler, insanların tek bir yolda ilerlemesini sağlamak ve onlara dosdoğru kâmil insan olma yolunu öğretmek için geldiler. (64)

31/8/ '80

İlkinden sonuncusuna kadar bütün peygamberler, insanları kardeşliğe, dostluğa ve uhuvvete davet etmişlerdir. (65)

10/1/ '82

Nebileri insanlık tarihinden istisna edersek, baştan itibaren nebilerin olmadığını, insanın kendi kendine terakki ettiğini farz edersek, böyle olduğunu kabul edersek, insanlık yokluğa ve düzensizliğe mahkûm olurdu; insanlar asla mutluluk yüzü göremezdi.

Şimdi büyük halk kitlelerinin iyi olduklarını görüyorsunuz. Bu, nebilerin manevî eğitiminin bereketi sayesinde. Allah'ın nebilerinin manevî eğitimi, her ne kadar herkes bu eğitimi kabul etmediyse de, dünyayı o denli nurlandırmıştır ki kitlelerin, güçsüz bırakılmış kitlelerin hepsi iyidir. Onlar arasında fesat daha az ortaya çıkar. (66)

19/9/ '82

Peygamberler, tarihteki bütün peygamberler, yalnızca birer nasihatçi olmamışlardır. Onlar, insanları ahlâken arındırmak için söz söylemekle, amel etmekle, faaliyetlerde bulunmakla görevlendirilmişlerdir. Yüce Allah, peygamberleri, insan yetiştirmekle, beşerdeki potansiyel insanî ahlâkı olgunlaştırmakla ve insanları, insanî amel ve davranışlarla donatmakla görevlendirmiştir. Hepsi her ne hâlde olmuş iseler ellerinden gelen gayreti göstermişlerdir. (67)

18/11/ '82

* * *

Siz yüce ve mücahit milletin uğruna ayaklandığınız, takipçisi olduğunuz, uğruna canınızı, malınızı feda ettiğiniz ve etmekte olduğunuz amaç, ezelde dünyanın başından itibaren ve bu dünyadan sonra ebede kadar vaat edilmiş ve edilecek en yüce, en üstün ve en değerli amaçtır. Bu amaç, yaradılışın ilkesi ve varlık sahasının, gaybın ve şahadetin derece ve mertebelerinin en yüce gayesi olan kelimenin en geniş anlamıyla ulûhiyet mektebi ve yüce boyutlarıyla tevhit düşüncesidir.

Bu düşünce, Muhammedî (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) mektepte tam anlamıyla, bütün boyutlarıyla tecelli etmiştir. Yüce nebilerin (Allah'ın selâmı üzerlerine olsun) ve büyük velilerin (Allah'ın selâmı üzerlerine olsun) gayreti, bu amacı gerçekleştirmeye yönelik olmuştur.

Mutlak kemale, sonsuz celal ve cemale ulaşmanın bunun dışında bir yolu yoktur. Topraksıları meleksilerden üstün kılan da, işte budur. Bu yolu izleyen topraksıların elde ettiği şeyi, yaradılış âlemindeki hiçbir varlık gizlide veya açıkta elde edemez.

Ey mücahit millet! Siz, maddî ve manevî dünyanın tamamı üzerinde dalgalanan bir bayrağın altında yürüyorsunuz. Farkında olun veya olmayın gittiğiniz yol, bütün nebilerin (Allah'ın selâmı üzerlerine olsun) yegâne yolu ve mutlak sa-

adetin biricik yoludur. İşte bu saikle bütün veliler şahadeti kucaklamış, kızıl ölümü baldan tatlı bilmişlerdir. (68)

5/6/ '89

Adalet

"Nebiler öteki dünyaya davet ediyorlar, buraya değil." denilmesin. Nebiler öteki dünyaya davet etmekle birlikte burada adaleti yaymışlardır. (69)

Peygamberlerin hayatları ortadadır; onlar yağmacılara hadlerini bildirmeleri için yoksulları harekete geçirmiş ve sosyal adaleti sağlamışlardır. (70)

26/6/ '79

Nebilerin gösterdiği gayrette, hak yolunun karşıtlarıyla yaptıkları savaşlarda, özellikle Sadr-ı İslâm'da vuku bulan savaşlarda amaç, savaş değildi; amaç, öldürmek değildi. Amaç; adil bir düzen, Allah'ın hükümlerinin uygulandığı adil bir düzen kurmaktır. (71)

8/7/ '79

Nebilerin her biri adaleti icra etmek için geldi. Adaleti, bütün dünyada icra etmeyi amaçladılar; lakin muvaffak olamadılar. (72)

28/6/ '79

Dünyanın başından beri bütün nebiler, kanunu hâkim kılmak için geldiler. (73)

8/6/ '81

İnsanlık tarihinin başından itibaren bütün nebiler, Âdem'-den (selâm üzerine olsun) Hâtem'e (Allah'ın selâmı onun ve

ailesinin üzerine olsun) kadar bütün nebiler, toplumu ıslah etmek için geldiler; bireyi topluma feda ettiler. Bize göre nebilerden daha üstün bir birey yoktur. Bize göre İmamlardan (selâm üzerlerine olsun) daha üstün bir birey yoktur. Onlar, kendilerini topluma feda ettiler.

Yüce Allah, "**Biz, nebileri apaçık delillerle, ayetlerle, mizanla gönderdik ki insanlar adaleti yerine getirsinler.**" buyuruyor.

Amaç; insanların adaleti yerine getirmesidir, halk arasında sosyal adaletin sağlanmasıdır, zulmün her türlüsünün ortadan kaldırılmasıdır, zalimliklerin yok edilmesidir, güçsüzlere el uzatılmasıdır ve adaletin yerine getirilmesidir. Arından şöyle buyurur: "**Ve demiri indirdik.**" Aralarındaki ilişki nedir? İlişki; bütün bunların demirle yapılmasıdır: Açık delillerle, mizanla ve demirle. "**Onda büyük bir kudret vardır.**" Yani eğer birisi veya bir grup bir toplumu bozmak isterse, adil bir hükümeti dağıtmak isterse, onlarla apaçık delillerle konuşmak gerekir. Anlamazlarsa, mizanlarla, aklî ölçülerle konuşmak gerekir. Yine anlamazlarsa, demirle.

Fasit ve müfsitler ile bombalama ve terör eylemlerine karışanlar için üzülenler, "nebi"nin ne demek olduğunu bilmiyorlar. Nebiler, fıkıh anlatmaya geldiler, işleri bitti zannediyorlar. Siz, toplumsal işlere karışmamış, liderlik yapmamış bir nebiye rastladınız mı? (74)

9/9/ '81

* * *

Nebiler, dünyada adil bir hükümet kurmak için gayret göstermişlerdir. (75)

6/4/ '82

* * *

Âdem'den Hâtem'e kadar dünyayı şerefleştiren bütün yüce nebilerin (Allah'ın selâmı üzerlerine olsun); halk arasında dolaşarak insanları şerefleştiren azim sahibi nebilerin

hepsinin amacı, bütün dünya halkları arasında tevhit ve adalet bayrağını dalgalandırmaktı. (76)

18/11/ '82

Aslında Allah'ın nebileri (Allah'ın selâmı üzerlerine olsun), Allah'ın kullarına hizmet etmek, manevî hizmetlerde bulunmak, halkı irşat etmek ve insanları karanlıklardan nura çıkarmak; mazlumlara, zulmedilenlere hizmet etmek, adaleti yerine getirmek, bireysel ve sosyal adaleti sağlamakla görevlendirildiler. (77)

13/7/ '83

Biz, nebilerin ve velilerin yaptıkları her şeyi, hükümet kurmak için veya başka bir şey için değil, Allah için yaptıklarını biliyoruz. Hükümeti, onu zalimlerin elinden kurtarmak için istiyor, zalimlerin elinden almak için baskı yapıyorlardı; ama zalimlerin elinden alıp yönetici olmak için değil, ilâhî adaleti yerine getirmek için... Bu tavır, nebilerin tavrıydı. Nebiler, ilâhî adaleti tesis etmek istiyorlardı. (78)

10/12/ '85

Musa b. İmran süluk ehliydi; ama bununla birlikte Firavun'a gidip [bildiğimiz] o işleri yaptı. İbrahim de böyleydi ve hepimizin bildiği gibi Allah Resulü de böyleydi. Uzun yıllar sülukta kalan Allah Resulü, fırsat bulunca adaleti sağlamak için siyasî bir devlet kurdu. (79)

24/8/ '86

Biz, adaleti sağlamak, adil hükümet kurmak, İslâmî hükümet kurmak için kıyam etmiş olmaktan dolayı tokat yeme endişesi taşımıyoruz. Biz, daha fazla tokat yemeliyiz. O zaman bir türlüydü, şimdi başka türlü. Ama gayret göstermek

gerektiği konusunda değişen bir şey yok. Halilürrahman İbrahim gayret gösterdi, Musa-i Kelimullah gayret gösterdi, Allah Resulü gayret gösterdi, Müminlerin Emiri onca sıkıntıya katlandı ve İmamlarımız o kadar zorluk çekti. Niçin? Adil hükümet kurmak için... Hz. İbrahim yalnızca dua ve zikirle meşgul olsaydı, ateşe atılmazdı. Hz. Resul (Allah'ın selâmı üzerine olsun) Mekke'de olduğu dönemde yalnızca dua etseydi, bundan öte bir şey olmazdı. Ama o, müşriklerin nazârında değerli ve yüce olan şeylere başkaldırdı. Müşrikler ona bu yüzden karşı çıktılar. (80)

14/8/ '87

* * *

Ayetleri okuduğumuzda veya peygamberler tarihini incelediğimizde, nebilerin hepsinin bir çabasının da, -her ne kadar bu çaba amaç değil bir ön hazırlık olsa da- dünyada adaleti sağlamak olduğunu görürüz. (81)

10/11/ '87

Hidayet

Bütün nebiler öğretmen, bütün insanlar öğrencidir. Nebilerin mektebinde, varlıkların beteri olan, kendi başına bırakılırsa dünyanın en tehlikeli varlığı olacak olan bu iki ayaklı varlık, doğru yola, sırat-ı müstakime yöneltmek istenmiştir. Nebiler bunu gerçekleştirmekle yükümlüdür. (82)

30/8/ '80

* * *

Bütün nebilerin hedefi ve bütün semavî kitapların gayesi, velilerin ve nebilerin davetlerinin amacı, kendi başına bırakılacak olursa bütün hayvanlardan daha kötü, bütün şeytanlardan daha şeytan olacak olan bu varlığı hidayete erdirmek, sırat-ı müstakime davet etmek, mükemmelleştirmek ve ilâhî bir insan yapmaktır.

Elbette nebiler herkesi adam etmeye muvaffak olamamışlardır. Serkeşler çoktu. İnsanî fıtrattan uzaklaşanlar çoktu ve hâlâ da çoklar. Lakin nebiler ellerinden geleni yaptılar. Dünyada ne kadar bereket varsa, Allah'ın yüce nebilerinin ve velilerinin bereketindendir. (83)

28/10/ '80

* * *

Siyaset, topluma yol göstermek, toplumun terakkisini sağlamak, toplumun çıkarlarının tamamını göz önünde bulundurmamak, insanı ve toplumu bütün boyutlarıyla göz önüne alarak, bireyi ve toplumu salahına olan şeye yöneltmektir. Bu siyaset, nebilere hastır. Başkaları bu siyaseti idare edemezler. Bu siyaset, nebilere, velilere ve onların takipçisi olan bilinçli İslâm âlimlerine mahsustur. Her milletin bilinçli âlimleri, o dönemde o milletin nebisi olmuştur.

"Siz siyasete müdahale etmeyin, bize bırakın." diyorlar. Sizin siyasetiniz, sizin doğru bildiğiniz siyaset dahi, hayvanî bir siyasettir. Fasit olanların siyaseti, şeytanî siyasettir. Doğru yolda ilerleyenlerin siyaseti de insanın hayvanlık mertebesine ilişkin, bu dünyanın refahına ilişkin, bu âlemdeki haysiyete ilişkindir. Lakin nebiler, hem bu dünyaya, hem de öbür dünyaya -ki burası orası için bir yoldur- kılavuzluk ederler. İnsanları bu yola, toplumun salahına olan yola yöneltirler. Nebiler, insanları salaha davet ederler. İlk mertebesinden son mertebesine kadar insanı -ki insan kemal mertebelerine sahiptir- maddî ve manevî esenliğe davet ederler. Müslüman siyasetçilerin, ruhanî siyasetçilerin, nebilerin (selâm üzerlerine olsun) görevi siyasettir. Diyanet; insanları bu dünyada milletin ve halkın salahına olan şeye doğru harekete geçiren siyasettir. İnsanları, halkın salahına olan yolda hareket ettirir ki, bu yol sırat-ı müstakimdir. (84)

24/12/ '80

* * *

Nebilerin insanlığa sunduğu ve nebilerin sonuncusu ve en üstünü olan Nebiyy-i Ekrem'in insanlara gösterip davet ettiği, insaniyet yoluna kılavuzluk ettiği, küfür ve ilhadın her türlüşünden ve karanlıklardan mutlak nura çıkardığı doğru yolu siz gençlerin devam ettirmesi gerekir. (85)

22/1/ '81

* * *

Nebilerin gayesi ve bütün çağlar boyunca peygamberlik kurumunun amacı, insanı eğitmek olmuştur. Bütün mahlûkatın usaresi olan bu varlık düzelirse âlem düzelir, bozulursa âlem bozguna sürüklenir.

Başından sonuna dek nebiler, bu varlığı sırat-ı müstakime davet etmeye gayret etmişlerdir. Yalnızca hidayete erdirmekle, nasihat etmekle yetinmemiş, layık olduğu kemale ulaşması için insana kılavuzluk etmiş ve amelde, davranışta ve sözde ona örnek olmuşlardır. (86)

24/1/ '81

* * *

Nebilerin yolu, eğitim ve arınma yoluydu. Nebiler, insan için, insan yetiştirmek için geldi; başka amaçları yoktu. Onlar, görünürde insan olan, ama aykırı yolda yürüyen insanları doğru yola yöneltmek için geldiler. (87)

13/1/ '82

Üçüncü Kısım

NEBİLERİN MÜCADELESİ

Mücadelenin Amaçları

Nebiler, salahiyetsiz akıl yoksunu silâhşorları, silahsızlandırmak için geldiler, lakin yapamadılar; çünkü onlar zorbaydılar. (88)

Ocak ayının ortaları / '78

* * *

Zorbalık ve yağmacılık karşısındaki ezici feryatlar, adil bir İslâm hükümeti kurmak içindir. Bu yolda gayret göstermek en büyük ibadet; bu yolda fedakârlık yapmak ise nebilerin, bilhassa Nebiyy-i Ekrem'in ve onun büyük vasisi Müminlerin Emiri'nin tutumudur. (89)

6/9/ '78

* * *

Yolunuz, Allah'ın ve Allah'ın velilerinin yoludur. Kanınız; peygamberlerin, İmamların ve onların salahiyetli sahabelerinin kanlarının döküldüğü yolda dökülmektedir. Siz böylelikle peygamberlere ve İmamlara bağlanıyorsunuz. Bu durum, üzülecek bir durum değil, bilâkis sevinilecek bir durumdur. (90)

12/10/ '78

* * *

İbrahim'e bakın! O, baltasıyla zamanın eşrafının putlarını yerle bir etti, eşraf ile halkın çıkarları uğruna çatıştı. Bunu,

eşrafın halka zulmetmemesi için yaptı. Elbette nebiler, maneviyata birinci planda önem verdiler; lakin toplumda zulüm işlendiğini gördüklerinde kendilerini, zulmeden önderlerle çatışmakla, zalimlerle savaşmakla ve mümkün olan her şekilde onlara karşı koymakla yükümlü bildiler. (91)

15/10/ '78

* * *

Nebiler öncelikle üst sınıfa başkaldırmakla görevlendirildiler. Hz. Musa, Firavun'a başkaldırdı. Üst sınıf karşı gelinmeye ve hidayete erdirilmeye daha layıktır. (92)

25/12/ '79

* * *

Dünya üzerinde nebiler ile muhalifleri arasındaki gibi bir çatışma görülmemiştir. Nitekim nebiler, serkeşleri dizginlemek ve bencillikleri yok etmek istediler. (93)

6/7/ '80

* * *

İlâhî amaçlara ulaşma ve Allah'ın hükümetini kurma yolunda inkılâp, yüce nebilerin, uğrunda fedakârlıkta bulunduğu amaçtır. Yüce İslâm Peygamberi, mübarek hayatının son anlarına kadar bu yolda her türlü fedakârlığa katlandı. Büyük İslâm İmamı sahipleri her şeyi bu yolda feda ettiler. (94)

1/8/ '81

* * *

Nebilerin tamamı toplumu ıslah etmek için geldi. Nebilerin hepsi bireyin topluma feda edilmesi gerektiğinde hemfikirdir. Ne kadar büyük olursa olsun toplumun çıkarlarıyla çatışan bireyin, dünyadaki her şeyden daha değerli, en üstün bireyin dahi feda edilmesi gerekir. Şehitlerin Efendisi bu ölçüt gereğince; bireyin topluma feda edilmesi ve toplumun mutlaka ıslah edilmesi gerektiği ölçütü mucibince, "insanlar ada-

leti yerine getirsinler",¹ insanlar arasında ve toplumda adalet sağlansın diye kendisini, dostlarını ve yardımcılarını feda etti. Onlar, canlarını verdiler, mallarını verdiler, zorluklara katlandılar. (95)

9/9/ '81

Bütün nebiler zorbalarla çatıştı. Elbette nebileri kabul etmeyenler ve nebilerin takipçisi olanları kınayanlar, dinin insanları uyuşturduğunu söylüyorlar. Asıl kendileri halkı uyuşturup büyük güçlere peşkeş çekiyorlar. İlkinden sonuncusuna kadar bütün nebilerin tutumlarını gözden geçirenler, nebilerin etrafına toplananların mazlumlar, karşı koyanların ise zorbalar olduklarını görürler.

Bizim, kendi halkına karşı bir zorbayla uzlaşmış bir nebi-miz yok! Kendi halkını karşısına alıp zalimle uzlaşa yapan bir nebi vasımız de yok. Dünyanın başından Hâtem'in zamanına kadar bütün nebilerin tutumu buydu; her biri bulunduğu bölgenin zalim güçlerine başkaldırarak göreve başladı. Hz. Musa belirli bir bölgede görevine başladı. Ama amaç; zorbalığın kökünü bütün dünyada kazımak ve halkı maruz kaldığı zulümden kurtarmaktır. (96)

20/1/ '82

Nebiler, tağut karşısında sağlamca durmuş; güçsüzlere, fakirlere, mustazaflara ve yoksullara alçakgönüllülük göstermişlerdir. (97)

29/8/ '82

Ariflerin, her türlü bağdan kurtulmuşların ve Allah bağlılarının önderleri olan yüce nebiler (Allah'ın selâmı bizim ne-

bimizin ve cümlesinin üzerine olsun) ve Pak İmamlar (selâm üzerlerine olsun), tağutî hükümetlere, zamanlarının Firavunlarına tüm güçleriyle karşı durmuş, dünyada adaletin sağlanması için zorluklara katlanmış, çaba göstermişlerdir. Bu, bize ders vermektedir. Gören göze, işiten kulağa sahip olur isek, bu ders bize yol gösterecektir. *"Müslümanların işleriyle ilgilenmeden sabahlayan, Müslüman değildir."*¹ (98)

* * *

Peygamberleri, İslâm Peygamberi'ni, İbrahim Peygamberi göz önünde bulundursunlar da onların kendilerine karşı gelinmesine rağmen hedeflerinden asla vazgeçmediklerini görsünler. (99)

9/9/ '84

Aktif Katılım

"Bir yanağımıza vururlarsa, diğer yanağımızı çevirelim de oraya da vursunlar."² Bu sözü, kasıtlı olarak, Hz. İsa'ya mal ediyorlar. Hem de canavarlar bunu Hz. İsa'ya mal ediyor. Hz. İsa peygamberdir; peygamber böyle bir anlayışa sahip olamaz. Siz peygamberleri tanıyorsunuz. Şu da var ki, Hz. İsa halkının arasında çok az kaldı, sonra miraca yükseldi. Hepiniz peygamberler tarihini biliyorsunuz. Selef nebilerin neredeyse öncüsü olan İbrahim, baltasıyla bütün putları kırdı. Ateşe atılmaktan da hiç korkmadı. Böyle korkuları yoktu, olsaydı peygamber olamazdı. Büyük güçlerle savaşan böyle bir varlığın, tek başına zorba güçlere karşı duran birinin -ki sonradan ateşe atılmak da istenmiştir- anlayışı; "Bir yanağıma tokat atılırsa, diğer tarafı çevireyim de oraya da tokat at-

1- Hadis. bk. Usûl-i Kâfî, el-İman ve'l-Küfür, Babu'l-İhtimam bi-Umûr'l-Müslimîn, c.3, s.238, dipnot: 1, 4.

2- bk. Luka İncili, 6:29.

sınlar!" olamaz. Bu, tembel insanların anlayışıdır. Bu, Allah'ı bilmeyenlerin anlayışıdır. Kur'ân'dan haberleri yok!

Elinde asasıyla bir başına, çoban olduğu hâlde tek başına Hz. Musa kime başkaldırmıştı? Tanrılık iddiasında bulunan Firavun'a başkaldırmıştı. Şimdikiler de tanrılık iddiasında bulunmak istiyorlar; ama hâlihazırda çok fazla alıcıları yok. Biraz alttan alırsanız onlar da "Ben, sizin en yüce rabbinizim."¹ derler. Bu saçmalıklar dünyada her zaman olmuştur; şimdi de var, sonra da olacak. Hz. Musa (Allah'ın selâmı üzerine olsun) böyleydi...

Resul-i Ekrem'e gelince; onun hayatını çok iyi biliyorsunuz. Peygamber olduğunda tek başınaydı, on üç yıl plan yaptı, on yıl savaştı. Bizim siyasetle ne işimiz olur, demedi. Ülke yönetti, ülkeleri yönetti; bu işlerden bize ne, demedi. Hz. Emir'in hükümetini, hükümetinin durumunu, siyasetinin durumunu, savaşlarını hepiniz biliyorsunuz. Evimizde oturalım dua edelim, ziyaret okuyalım, böyle şeylerle bizim ne işimiz olur, bize ne, demedi. (100)

18/2/ '78

* * *

Asıl olan bu olsaydı, Peygamber de mescidinde oturur, namaz kılardı. Ne diye bütün hayatı boyunca zorluklara katlandı, savaştı, vuruştı, yendi, yenildi ve elinden geldiğince bu işlerle uğraştı? Müminlerin Emiri de aynı şekilde, diğer İmamlar da, salihler de... Bilinçli insanlar hep böyledir. Mescitte oturup bu işlerden uzak durmazlar. Evlerinde otursunlar da kimseyle işleri güçleri olmasın, tarafsız olsunlar, bizim böyle şeylerle işim olmaz, desinler! Nebiler bu anlayışta olsaydı Musa, Firavun'a gitmezdi. Nebiler bu anlayışta olsaydı, İbrahim putlara hücum etmezdi, Peygamberimiz böyle

yapmazdı. Nebilerin anlayışı bu değil. Nebilerin anlayışı; kâfirlere karşı, insanlık karşıtlarına karşı çetin,¹ kendi aralarında merhametli olmaktır. Bu çetinlik aslında kâfirlere karşı bir rahmettir. (101)

3/2/ '85

Nebilerin ve Ehlibeyt'in (selâm üzerlerine olsun) tutumu halktan uzak olmak değildi. Masumlar, halkla birlikteydiler ve mümkün olan her zamanda hükümeti ele aldılar. (102)

10/3/ '85

Peygamberlere vahiy geldiğinden beri üstlendikleri bir görev de zulmedenlere, zalimlere, zorbalara ve kan dökücülere karşı koymak olmuştur. Her biri bir şekilde zalimlere karşı koymuştur. Herhangi bir peygamberin evinde oturduğu, yalnızca dua etmekle yahut fetva vermekle meşgul olduğu sanılmasın. Hayır, böyle değildi; fetva veriyorlar, sonra da onun icrasının takipçisi oluyorlardı. (103)

10/11/ '87

Müslümanların bilinçli olması gerekir. Müslümanların; nebilerin hayatlarını, bilhassa Hz. Peygamber'in hayatını bilmeleri gerekir. Onun ne yaptığını bilmeli, ona uymalıdır. Hz. Peygamber Medine Mescidi'nde oturup Kur'ân okumakla yetinseydi, biz de gider aynını yapar, ona uyardık. Ama O, gelir gelmez Mekke'de -Medine'deki silahlı başkaldırıdan farklı bir şekilde- kıyam etmiş, Medine'ye gidinceye dek bu şekilde devam etmiş, Medine'ye hicret edince de hükümet kurmuştur. Tebliğciler göndererek hükümetinin sınırlarını mümkün mertebe genişletmiştir. Halka; dünyayı ele geçiri-

1- Fetih, 48:29.

yoruz, herkesi ortadan kaldırıyoruz, Rum'u ortadan kaldırıyoruz, İran'ı ortadan kaldırıyoruz; yani oraların halklarını putperestlikten, ateşperestlikten kurtarıyoruz müjdesini vermiştir. Hz. Peygamber, yaşadığı kısacık zaman diliminde insanlığı ihya etmiştir.

Müslümanlar ona uymalıdır. O ne yaptıysa biz de onu yapmalıyız. O hükümet kurdu, biz de mutlaka hükümet kurmalıyız. O savaştı, biz de mutlaka savaşmalıyız. O savundu, biz de savunmalıyız. (104)

10/11/ '87

Halktan Olmak

Kur'ân ve İslâm öğretileri insanları uyuşturan bir şey olmuş olsaydı, evrensel olamaz, imparatorlukları yerle bir edemezdi. İslâm'ın, İslâm'ın kurucularının veya diğer ilâhî-tevhidî dinlerin kurucularının savaşları, peygamberlerin halkın yanında, sultanlara karşı verdiği savaştır. (105)

22/10/ '78

* * *

Peygamberler tarihini göz önünde bulunduran biri, peygamberlerin halkın içinden çıkıp, güç sahiplerine karşı koyduklarını görür. Böylesi bir halkın içinden... (106)

7/2/ '79

* * *

Peygamberler halktan insanlardı ve güç sahiplerini korkuturlardı. Güç sahiplerinden değillerdi ki, halkı sindirsinler. (107)

7/2/ '79

* * *

Her zaman çatışma... Peygamberler müstekbirlere karşı, güç sahiplerine karşı mücadelelerini halkın içinden başlattılar. (108)

18/4/ '79

* * *

Bütün semavî dinler halk kitlelerinin arasında doğmuş, mustazafların yardımıyla müstekbirlere başkaldırmıştır. Mustazaflar, tarih boyunca, nebilerin yardımıyla müstekbirlere hadlerini bildirmişlerdir. (109)

16/5/ '79

* * *

Tarih boyunca nebiler, mustazaflarla birlikte müstekbirlere başkaldırmış, onlarla mücadele etmiş ve onları büsbütün alt etmişlerdir. (110)

10/5/ '79

Şahadet Arzusu

İnsanlık tarihinin başından bugüne dek zalim devletlerin karşısında nebiler durmuştur, âlimler durmuştur. Nebilerin -hâşâ- akli ermiyor muydu? Yüce Allah, şu kralı yok et diye Musa'yı gönderirken, Yüce Allah benim ve sizin kadar krala muhalefet edilmeyeceğini bilmiyor muydu?

Taberî'nin ve İbn Esîr'in naklettiği bir rivayete göre, Hz. Peygamber'in indindeki en menfur kelime, "meliklerin meliki" (*meliku'l-mulûk*), yani şahenşah kelimesidir.¹ Bu, bir beşere yakıştırılabilecek en menfur kelimedir. Bu vasıf, Allah'a mahsustur.

İlkinden Resul-i Ekrem'e kadar bütün nebiler, sonra da İmamlar (selâm üzerlerine olsun) durmaksızın direndiler. Hapiste oldukları zaman bile direndiler. (111)

27/5/ '71

* * *

Peygamberler böyle tavır takınmış, bu işleri yapmışlardır. Nebiler ve veliler, zalimlere, halka zulmedenlere başkaldırmış,

1- bk. Müslim, Sahîh, c.3, s.1688.

bu yolda öldürülmeyi ve öldürmeyi göze alarak zalimlere hadlerini bildirmiş, dostlarını bu uğurda kaybetmişlerdir. (112)

25/10/ '78

* * *

Nebiler davet etmiş, zorluklara katlanmışlardır. Veliler de davet edip zorluklara katlanmışlar; fasit insanları bertaraf etmek, insanî düzgün bir toplum kurmak için savaşmışlardır. Lakin ne yazık ki muvaffak olamamışlardır. (113)

23/12/ '79

* * *

Peygamberler tarihine bakarsanız, baştan sona tüm peygamberler tarihinin direniş, zahmet ve güçlüklerle dolu olduğunu görürsünüz. Ama onlar amaçlarına hizmet ettikleri için huzurluydular. (114)

28/8/ '80

* * *

Nebiler (selâm üzerlerine olsun), tebliğ amaçlı yaptıkları eylemlerde, Yüce Allah'ın rızası dışında bir şeyi arzulamamışlardır. Bu nedenle büyük nebiler, tebliğ amaçlı eylemlerinde ve irşatlarında, zorluklara katlanmalarına rağmen, bu zorlukların hiçbirisi onlarda herhangi bir gevşemeye neden olmamıştır. Tabii bizim, beşerî duygularla zorluk dediğimiz şeyin peygamberler açısından böyle olmadığını unutmamak gerekir.

Nebilerin (selâm üzerlerine olsun) ulaşmayı hedefledikleri amaç, o denli büyük, o kadar yüce bir amaçtı ki bu amaç için katlandıkları her türlü zorluk, onların nazarında zorluk değildi. Amaca kilitlenmişlerdi. Bu nedenle nebilerin, ömürlerini amaçları uğrunda sarf ettiklerini görürsünüz. Bir an olsun geri adım atmadılar. Onların ruhlarında hiçbir sarsıntı meydana gelmedi. (115)

28/10/ '80

* * *

Nebiler (selâm üzerlerine olsun) muzafferdiler; insanlığın doğru yolunda zafer kazanmışlardı. Öldürülseler de, bazıları ateşe atılsalar da, sıkıntılara katlınsalar da insanlık yolunda, tağut karşısında hepsi muzafferdi.

Firavun ve benzerleri bu yolda yenildiler. İnsanlık yolunda yenilgiye uğradılar. Aslında bu yola girmeyi hiç kabul etmediler.

İnsanlık ve İslâm düşmanları, hayvanlık dışında, tabiat dışında bir şeyin olduğunu asla anlamadılar. (116)

28/10/ '80

Nebiler, kendilerine karşı çıkanlara hiç mi hiç aldırmadılar. Çünkü amaç başkaydı. Ne ümitsizliğe kapıldılar, ne şevkleri kırıldı, ne de gücendiler. (117)

28/10/ '80

Tarihin bize gösterdiği kadarıyla, nebilerden bize ulaşanlara göre bütün nebiler zamanlarının tağutları tarafından sıkıntıya uğratılmış, onlarla sorun yaşamışlardır. (118)

24/4/ '83

Nebiler ve büyükler, düşseler de, öldürülseler de, kayıp verseler de daima tağutlara başkaldırmışlardır. (119)

22/12/ '83

Allah yolunda ne şehit olmak, ne bir organı yitirmek, ne de sıkıntılara duçar olmak sorun teşkil eder. Bu tür sıkıntılara, yaradılışın başından beri Allah'ın velileri ve tarih boyunca bütün nebiler duçar olmuşlardır. Masumlar korkmaksızın da-ima ilerlediler. (120)

20/5/ '84

Tabiat âleminde -gaybî manasının içeriğini tam olarak Allah bilir, biz bilemeyiz- ortaya çıkan bütün nebilerin hayatlarına baktığımızda, onların baştan itibaren tağutlara başkaldırdıklarını görürüz. Bu tavır, Müslümanlara örnek olmalıdır. Gerçekten Müslüman olanlar, gerçekten Masum Ehlibeyt'in ve İslâm Peygamberi'nin takipçisi olanlar, hangi mezhepten olurlarsa olsunlar, dinin sahibinin ne yaptığına bakmalıdırlar. Musa b. İmran hayatı boyunca ne yapmıştır? Hz. İbrahim hayatı boyunca ne yapmıştır? Hepsi zulüm ve baskı karşısında direnmiştir. Hepsinin başkaldırısının temelinde bu vardır. Bizim onları örnek almamız gerekir. (121)

21/3/ '88

Mücadele Yöntemleri

Uyanış

Peygamberler tarihine göz atan her insaf sahibi, nebilerin halkı [zalim] devletlere karşı uyandırdığını görür. (122)

18/4/ '79

* * *

Peygamberler tarihine; bize daha yakın olan Sadr-ı İslâm tarihine bakarsanız, kimilerinin propagandasını yaptığı "Din afyondur"; yani din, insanlar uyusun da sermayedarlar halkı daha fazla sömürsün diye gelmiştir, düşüncesinin tam aksine peygamberlerin, halkı uyandırmak, afyonla uyuşturulmuş halkı kendine getirmek, uykuya dalmış halkı uyandırmak için geldiklerini görürsünüz. (123)

26/6/ '79

* * *

Nebilerin kıyamı her zaman böyle olmuştur; müminlerin arasından -ki müminler alt sınıftan, halk sınıfındandılar- birisi tebliğ için seçilmiştir. Yaptıkları diğer bir iş de müstekbir-

lere başkaldıran mustazaf topluluğunu, tebliğ ile donatmaktı. Müstekbirlere karşı mustazafları harekete geçirip donatırlardı. Müstekbirler, nebileri kendi çıkarları için ortaya çıkarmıyorlardı. Mustazafların içinden Allah'ın seçtiği biri ayaklanıyor ve hep birlikte, müstekbirlere karşı kıyam ediyorlardı. Musa Firavun'a karşı; Resul-i Ekrem ise o dönemde her şeyi elinde tutan Kureys'e karşı. (124)

21/7/ '79

* * *

Dinler tarihine bakınız... Dinlerin önderleri olan nebiler, mustazafların arasından çıkıp kıyam etmiş, mustazafları [zorba] güçlere karşı ayaklandırmışlardır. Hz. İbrahim baltasıyla bir başıyandı. Alt sınıftandı. Zamanın Nemrutuna başkaldırdı, onu ve etrafını saran zenginliği -ki o zaman put zenginlikti- yenilgiye uğrattı. Hz. Musa bir çobandı, bir tek asası vardı ve o da mustazaftı. Mustazafları Firavun'a karşı, tağutî sisteme karşı ayaklandırıp harekete geçirdi. Zorba sistem daha fazla sömürsün diye mustazafları uyutmadı! Mustazafları zorba sistemi ortadan kaldırmaları için uyandırdı. Bu durum, bizim hain yazarımızın ve daha hain yabancı yazarların; "Din afyondur, nebiler toplumu uyutmak, güç sahipleri ve tağutlar toplumu sömürürken halkı uyutmak için geldiler." sözüyle bağdaşmamaktadır. Peygamberler tarihini doğru dürüst incelerseniz durum bunun tam tersidir. Asıl tağutlar, halkın üzerinde egemenlik kurmuşlardı. Allah her çağda alt sınıftan birini, çobanlardan birini, mustazaflar arasından birini seçmiş, mustazafları uyandırmış, tağutlara karşı ayaklandırmış, Firavun'u boğarak yok etmiştir. (125)

3/9/ '79

Kılıç İle Kıyam

İnsanlık tarihinin başından bugüne dek zalim devletlerin karşısında nebiler durmuştur, âlimler durmuştur. Onların

aklı ermiyor muydu? Yüce Allah, şu kralı yok et diye Musa'yı gönderirken, Yüce Allah benim ve sizin kadar krala muhalefet edilmeyeceğini bilmiyor muydu? (126)

25/5/ '71

Geçmiş peygamberlerin büyük dinlerinin ve yüceler yücesi İslâm dininin bir eli semavî kitaplarda ve hidayette, diğer eli silahta olmuştur. (127)

24/8/ '79

Kimileri İslâm'ı, "İslâm halkı uyutmak için, büyük güçler mustazafları yiyip bitirsin de mustazafların sesi çıkmasın diye gelmiştir." şeklinde tanıtıyorlar. Tarihin ortada olduğundan haberleri yok! Tarih ortadadır. İslâm tarihi çok uzak değil. Bu müddeiler, bütün dinler için aynı şeyi söylüyorlar. Ama tarih ortada...

Bütün dinlere bakın... Bu dinlerin öncüleri olan nebiler, mustazafların içinden kıyam etmiş ve mustazafları [zorba] güçlere karşı ayaklandırmışlardır. (128)

3/9/ '79

Nebiler, kılıçtan başka ilacı olmayanlar ile toplumu bozanlar dışında hiç kimseye karşı kılıç kullanmamak için dua etmişlerdir. (129)

24/1/ '81

Hız. Peygamber bir gece olsun rahat uyumamıştır. Bütün ömrünü, mümkün olan her türlü eğitimle; Kur'ân'la, kendi söz ve nasihatleriyle [toplumu ıslah etmeye] harcamıştır. Sadece bu şekilde sonuç alamayacağını görünce, kılıçla savaşmıştır. Toplumu yok etmek, halkı mahvetmek isteyenlere karşı apaçık deliller ve mizan kâr etmeyince, kılıcı, demiri eline almıştır.

Biz Resulullah'ın ümmeti ve Ali b. Ebu Tâlib'in Şia'sı olduğumuzu iddia ediyoruz. Durum böyle ise, Masumların ne yaptıklarını incelememiz, bilmemiz gerekir. Ben Şia'yım demekle Şiî olunmaz; İmamların ne yaptığını bilmekle ve Masumların yaptıklarını yapmakla Şiî olunur. Peygamber-i Ekrem zamanında ne kadar çok savaş vuku buldu! Toplum ıslah etmek, zalimlerin, zorba sermayedarların, acımasız zalimlerin önünü almak için Mekke'de ömür tüketti. Apaçık delillerle, mizanla, öğütlerle yapamayacağını anlayınca durdu. Öyle oturup durmadı. Medine hazır olana dek adam topladı, sonra birlikte Medine'ye gittiler. Sonra sürekli savaş meseleleriyle, siyasî meselelerle ilgilendi. Eğer Resulullah'ın ümmeti isek, Resulullah budur! (130)

9/9/ '81

* * *

Zalimlerle uzlaş, mazlumlara zulümdür. Süper güçlerle uzlaş, insanlığa zulümdür. Bize uzlaşın diyenler ya cahildirler ya da satılmışlardır.

Zalimle uzlaşmak, zulmetmesi için zalime imkân sağlamaktır. Bu ise bütün nebilerin görüşüne terstir. Yüce nebler, ellerinden geldiğince nasihatle, öğütlerle, iyiliği emredip kötülükten alıkoyarak, **"Demiri de indirdik ki onda büyük bir kuvvet vardır."**¹ ve **"Son çare kızdırmaktır."**² ile amel ederek, zalimlerin zulmünü yok etmeye çalıştılar. Öğüt kâr etmeyince son çare kızdırmaktı. Kılıçtı son çare... (131)

1/7/ '84

1- Hadîd, 57:25.

2- Arap atasözü. bk. Nehcü'l-Belâğa, Hutbe: 167.

Dördüncü Kısım

PEYGAMBERLER TARİHİ

Hz. İbrahim (a.s)

Hz. İbrahim'in (a.s) Makamı

Halilürrahman Hz. İbrahim (selâm üzerine olsun), Yüce Allah'tan itminan mertebesini talep edince [bu mertebe] ona merhamet edildi. (132)

* * *

Hz. İbrahim (selâm üzerine olsun) nebilere (selâm üzerlerine olsun) özgü yüksek iman ve ilim makamına kanaat etmedi ve "Rabbim! Ölüyü nasıl dirilttiğini bana göster."¹ diyerek, kalbî imandan şuhudî itminan makamına yükselmek istedi. (133)

* * *

Büyük peygamberler imtihan edildiler. Halil İbrahim (selâm üzerine olsun), evladını kurban etmesinin istenildiği o hayret verici olayla imtihan edildi. Büyük peygamberler ve büyük veliler hep imtihana tâbi tutuldular. (134)

28/12/ '80

* * *

Tevhidin babası, put kırıcı [Hz. İbrahim] bize ve bütün insanlığa Allah yolunda kurbanın, tevhidî ve ibadet yönünden

1- Bakara, 2:260.

ziyade, siyasî ve toplumsal bir yöne sahip olduğunu öğretti. Bizlere ve bütün insanlığa, hayatın en değerli meyvesini Allah yolunda feda edip bayram etmeyi öğretti: Kendinizi ve sevdiklerinizi feda edin, Allah'ın dinini ve ilâhî adaleti ihya edin.

Hepimize, insanlığa, Mekke'nin ve Mina'nın âşıkların kurbangâhı olduğunu gösterdi. Buranın tevhidin yayılma, şirkin yadsınma yeri olduğunu; benmerkezcilik ile sevilenlere bağlılığın şirk olduğunu öğretti. Âdemoğullarına Allah yolunda cihat dersi verdi. Bu yüce mekândan insanlığa fedakârlık ve özveriyi ilan etmemizi istedi. İnsanlığa doğru yolda, ilâhî adaletin sağlanması yolunda, zamanın müşriklerinin önünün alınması yolunda canla başla çalışılması gerektiğini, her şeyden, hatta Allah'ın adağı İsmail'den dahi geçilmesi gerektiğini ilan etmeyi öğretti. Gerçek kalıcıdır. Put kırıcı ve diğer put kırıcı sevgili oğlu, nebilerin efendisi, Muhammed Mustafa (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) insanlığa her ne şekilde olursa olsun bütün putların kırılması gerektiğini öğretti. Şehirlerin anası Kâbe ve oradan dünyanın en uç noktasına kadar her yer, dünyanın son gününe dek put pisiğinden arınmalıdır.

Put her şey olabilir; heykel, güneş, ay, hayvan, insan... Âdem'den İbrahim'e, Hz. Muhammed'e ve son put kırıcının [İmam Mehdi (a.f)] Kâbe'den tevhit nidasını yükselteceği zamanın sonuna dek, tarih boyunca tağuttan daha beter ve daha tehlikeli bir put olmamıştır, olmayacaktır. (135)

3/9/ '83

Kıymetli rivayetlerimizden anlaşıldığına göre İbrahim, ateşe doğru düşerken melekler ona: "Bir isteğin var mı?" diye sorunca, o: "Sizden bir isteğim yok!" demiştir. İbrahim, başka bir marifet kapısına sahipti. (136)

6/9/ '84

Oğlun kurban edilmesi olgusu, insanî bakış açısından tabii ki önemli bir olgudur. Lakin bu olguya kaynaklık eden, babayla oğlu karşı karşıya getiren şey; kalbî, ruhî ve manevî bir olgudur. Bizim anlayışımızın ötesinde bir olgudur. Bizler, fedakârlık yapıp kurban etti, diyoruz. Gerçekten de böyledir ve bu şekliyle önemlidir. Ancak acaba bu, İbrahim'e göre de fedakârlık mıydı? İbrahim, Allah'a bir hediye sunduğunu mu düşünüyordu? İsmail (Allah'ın selâmı üzerine olsun), Allah için bir fedakârlık yaptığını mı düşünüyordu? Yoksa durum böyle değil midir?

Bu, insanın nefsi, bencilliği söz konusu oldukça fedakârlık diye isimlendirilir. Ben Allah yolunda oğlumu kurban ediyorum, ben Allah yolunda canımı feda ediyorum... Bu amel-ler bizim nazarımızda oldukça önemlidir. Ama İbrahim'in nazarında bu, fedakârlık değildir. İbrahim'in ve İsmail'in fedakârlık hissine kapılabilmesi için benliklerini görmeleri gerekir. Benden, senden ve benim amelimden söz edilirse, fedakârlıktan söz edilir.

Marifet büyüklerinin ve Allah'ın velilerinin nazarında fedakârlık şirktir. Hâlbuki bizim nazarımızda fedakârlık en büyük kemaldır. (137)

6/9/ '84

İbrahim'in (a.s) Kıyâmı

İbrahim (a.s), gün batımını delil göstererek yıldız, güneşe ve aya tapanları mahkûm etti. Kur'ân, İbrahim'in delilini Arap müşriklerini olumsuzlamak için nakletmiş, şöyle buyurmuştur:

"Gecenin karanlığı onu kaplayınca bir yıldız gördü, 'Rabbim budur.' dedi. Yıldız batınca, 'Batanları sevmem.' dedi. Ay'ı doğarken görünce, 'Rabbim budur.' dedi. O da batınca, 'Rabbim bana doğru yolu göstermezse, elbette yoldan sapan topluluklardan olurum.' dedi. Güneşi doğarken görünce de, 'Rabbim budur,

zira bu daha büyük!' dedi. O da batınca, dedi ki: Ey kavmim! Ben sizin (Allah'a) ortak koştuğunuz şeylerden uzağım."¹ (138)

Kıyam, Allah içindir. Kıyam, Halilürrahman İbrahim'i "hillet" makamına ulaştırmış, tabiat âleminin rengârenk cilvelerinden onu kurtarmıştır.

Halil gibi ilmu'l-yakinin kapısını çal,
"Ben batanları sevmem."² nidasını yükselt. (139)

5/5/ '44

Selef nebilerin neredeyse öncüsü olan Hz. İbrahim, bütün putları baltasıyla yerle bir etti. Ateşe atılmaktan bir an olsun korkmadı. Asla böyle şeylerden korkmadı; korksaydı peygamber olamazdı. İbrahim (a.s), büyük güçlerle, sonradan kendisini ateşe atacak kadar büyük güçlerle tek başına savaştı. (140)

18/2/ '78

İbrahim'e bakın! Baltasını aldı, eşrafın bütün putlarını kırdı. Halkın çıkarları için savaştı, halka zulmetmesinler diye eşrafla çatıştı. (141)

15/10/ '79

Tarih kahramanlarının çoğu [zorba] güçler karşısında tek başlarına direndiler. Hz. İbrahim tek başına putları kırdı. Sonradan birisi çıkıp, bu işi mutlaka İbrahim yapmıştır, dedi. Putperestlerle, zamanın şeytanıyla tek başına savaştı. Tek başına olmaktan korkmadı; çünkü bu kıyam Allah için kıyamdı.

1- En'âm, 6:176-178.

2- En'âm, 6:76.

Kıyam Allah için olduğundan, her iki yönü [zafer ve yenilgi] de zaferdir. (142)

19/11/ '78

* * *

Halil İbrahim (Allah'ın selâmı üzerine olsun), bir eliyle suhufu tutarken, diğer eliyle putları kırmak için baltasını tutuyordu. (143)

24/8/ '79

* * *

Hız. İbrahim baltasıyla bir başıyordu. Alt sınıftandı. Zamanın Nemrutuna başkaldırdı, onu ve etrafını saran zenginliği -ki o zaman put zenginlikti- yenilgiye uğrattı. (144)

3/9/ '79

* * *

Tek başına putlara ve putperestlere karşı ayaklanan, ne yalnızlıktan, ne de ateşten korkan Halilullah İbrahim'e selâm olsun! (145)

7/8/ '86

* * *

Hız. İbrahim'in put kırıcılığı ve Nemrutlara, aya, güneşe ve yıldıza tapanlara kaşı verdiği savaş; bütün bunlar, büyük bir hicretin ön hazırlığı idi. Hicret, zorluklara katlanma, verimsiz topraklarda sükûnet, Ev'in (Kâbe) yapımı ve İsmail'i fidiye vermesi, bütün bunlar ise elçilerin sonuncusunun, Kâbe'nin kurucusunun ilk ve son sözünü tekrarlayacağı; **"Ben sizin [Allah'a] ortak koştuğunuz şeylerden uzağım!"**¹ ebedî sözüyle sonsuz risaletini açıkladığı peygamberlik ve risalet için bir ön hazırlıktı. Bunun dışında bir tahlil ve yorum geliştirir isek, çağımızda asla puttan ve putperestlikten söz edemeyiz. (146)

28/7/ '87

* * *

1- En'âm, 6:78.

Her kim adaleti sağlamak için kıyam ettiyse, bir tokat yedi. Halilürrahman İbrahim adalet için kıyam ettiğinde tokat yedi, ateşe atıldı. Dünyanın başından şimdiye dek adaleti sağlamak ve adil hükümet kurmak için çaba harcanmıştır ve bundan sonra da harcanmalıdır; her dönemde başka türlü. "Nebilerden bazıları adaleti sağlamak için kıyam etmemiş, yalnızca nasihatte bulunmuş, öğüt vermişlerdir." deniliyor. Bu söz yanlıştır, gerçeğe aykırıdır. "Savaşmadılar" sözü doğru olabilir. Ama bakın, kâfirlerin en kutsal değerleri putlar olmuştur. Hiç korkuya kapılmadan -maazallah- biri çıkıp buraya gelse ve Allah'a hakaret etse, bu kişi Müslümanlara savaş açmış olmaz mı? Allah'a hakaret etse, Peygamber'e hakaret etse, bu Müslümanlarla savaş değil midir? Böyle birisi tek başına Müslümanlara karşı kıyam etmiş olur. Biz, Halilürrahman İbrahim'in baltasıyla putperestlerin nazarında en kutsal değerler olan putları kırmak dışında bir şey yapmadığını farz etsek dahi bu, putperestlere karşı bir kıyam değil midir? Bu, silahlı mücadele değil midir? Bu, silahlı mücadeleden daha üstün bir şey değil midir? Donanımlı ordular size karşı kıyam etse, size göre, silahsız olarak aleyhinize kıyam eden ama açıkça kutsal değerlerinize hakaret eden mi, yoksa diğeri mi daha kötüdür? Hiç kuşkusuz bu daha kötüdür. Nebiler de böyle düşünüyorlardı. O hâlde, Hz. İsa'nın (Allah'ın selâmı üzerine olsun) nasihat etmekle veya Hz. Musa'nın gelişigüzel bazı işler yapmakla yetindiği hatalı düşüncesi de ne demek oluyor? Kaldı ki, bazıları kıyam etmiştir, deniliyor. Adalet için, adil hükümeti kurmak için, İslâm hükümeti kurmak için kıyam eden herkesin tokat yediği olgusu, tarih boyunca bütün dünyada, dünyanın başından şimdiye dek var olmuş ve bundan sonra da var olacak bir olgudur. Biz, daha fazla tokat yemeliyiz. O zaman bir türlüydü, şimdi başka türlü. Ama gayret göstermek gerektiği konusunda değişen bir şey yok. Halilürrahman İbrahim gayret gösterdi, Musa-i Kelimullah

gayret gösterdi, Allah Resul'ü gayret gösterdi, Müminlerin Emiri onca sıkıntıya katlandı ve İmamlarımız o kadar zorluk çekti. Niçin? Adil hükümet kurmak için... Hz. İbrahim yalnızca dua edip zikirle meşgul olsaydı, ateşe atılmazdı. (147)

14/8/ '87

* * *

İbrahim, bir yandan dinî hükümleri anlatıyor, öte yandan zamanın putlarıyla, bizim dinimize göre Allah'a hakaret eden biriyle savaşır gibi savaşıyordu. Dinî hükümleri anlatmanın yanı sıra zulme başkaldırıyor, acımasızlıklara karşı koyuyordu. (148)

10/11/ '87

Hz. Musa (a.s)

Hz. Musa'nın (a.s) Makamı

Hz. Musa-i Kelim yüce nübüvvet makamına kanaat etmedi, yüksek ilmine takılıp kalmadı, Hızır gibi kâmil bir şahısla karşılaşınca alçakgönüllülükle "**Sana öğretilenden, bana, doğruyu bulmama yardım edecek bir bilgi öğretmen için sana tâbi olayım mı?**"¹ diyerek, faydalanması gereken ilimleri öğrenmek için onun hizmetine girdi. (149)

* * *

Firavun'un tuğyanı öyle bir noktaya ulaşmıştı ki, "**Ben, sizin en yüce rabbinizim!**"² dedi. Büyükleme ve bozgunculuğu öyle bir hâl almıştı ki, "**Oğullarını boğazlıyor, kızlarını ise sağ bırakıyordu.**"³ ayeti onun hakkında nazil oldu. Sırf gördüğü bir rüyayı kâhin ve sihirbazlar, Musa b. İmran'ın

1- Kehf, 18:66.

2- Nâziât, 79:24.

3- Kasas, 28:4

(selâm üzerine olsun) doğacağına yordular diye kadınları erkeklerden ayırdı, günahsız çocukları öldürdü, bozgunculuk çıkardı. Bunun üzerine Rahman olan Allah, rahmetiyle yeryüzüne nazar kıldı ve Musa b. İmran'ı (selâm, nebimizin, ailesinin ve onun üzerine olsun); beşer türünün en mütevazı ve yetkinini, yani şanı yüce nebiyi, yüksek makam sahibi saygıdeğer elçiyi seçti ve onu kendi eliyle eğitip bilgilendirdi. Nitekim şöyle buyurur: **"Musa yiğitlik çağına erip olgunlaşınca, biz ona hikmet ve ilim verdik. İşte güzel davrananları biz böyle mükâfatlandırırız."**¹ Ve yine buyurur ki: **"Benim nezaretimde yetiştirilmen için..."**² Ve buyurur: **"Seni, kendim için elçi seçtim. Sen ve kardeşin birlikte ayetlerimi götürün. Beni anmayı ihmal etmeyin."**³ Bu konuda daha başka ayet-i kerimeler de nazil olmuştur; lakin burası bu ayetleri zikretmenin yeri değildir. Bu ayetlerden, bilhassa ayetlerde geçen **"Benim nezaretimde yetiştirilmen için"** ve **"Seni, kendim için elçi seçtim"** ifadelerinden arifin gönlü öyle bir nasip elde eder ki anlatılamaz, dile gelmez. Sen de kalp gözünü açarsan, ruhanî latif bir nağme duyarsın da bütün kalp kulakçıkların ve tüm vücudun tevhit sırrıyla dolup taşar.

Kısacası, Yüce Allah, kurallarına uygun olarak bütün bu hazırlığı gördü ve Musa-i Kelim'i ruhanî temrinlerle eğitti. Nitekim şöyle buyurur: **"Seni iyiden iyiye imtihan ettik."**⁴ Yıllarca hidayet yolunun piri, insanlık âleminin öncüsü Şuayb'ın hizmetinde kaldı: **"Yıllarca Medyen halkı arasında kaldın. Sonra takdire göre [bu makama] geldin ey Musa!"**⁵ Daha sonra daha yüce bir haber ve fitne için onu Şam yolunda çöle

1- Kasas, 28:14.

2- Tâ-Hâ, 20:39.

3- Tâ-Hâ, 20:41-42.

4- Tâ-Hâ, 20:40.

5- Tâ-Hâ, 20:40.

gönderip yolunu kaybettirdi, üzerine yağmur yağdırdı, karanlığı örttü ve eşine doğum sancısı çekti. Tabiatın bütün kapıları onun yüzüne kapanıp, mübarek kalbi sıkıntıyla dolup taşınca ve saf fitrat Hak'tan kopup, ruhanî yolculuk bu uçsuz bucaksız karanlık çölde son bulunca, Tur tarafında bir ateş gördü: **"Ailesine: 'Siz bekleyin; ben bir ateş gördüm, belki oradan size bir haber yahut ısınmanız için bir ateş parçası getiririm.' dedi. Oraya gelince, o mübarek yerdeki vadinin sağ kıyısından, ağaç tarafından kendisine şöyle seslenildi: Ey Musa! Bil ki ben, bütün âlemlerin Rabbi olan Allah'ım."**¹ Bütün bu ruhanî imtihanları ve temrinleri Yüce Allah niçin hazırladı? Tuğyan edip serkeşlik eden, "Ben sizin en yüce rabbinizim!" diyen ve yeryüzünde bozgunculuk çıkaran bir kulu davet etmek, irşat etmek, kurtarmak için... Yüce Allah onu gazap yıldırmıyla yakabilirdi; ama rahmetiyle onu ıslah etmek için iki büyük peygamber gönderdi ve peygamberlerine, onunla yumuşak dille konuşmalarını öğütledi. Olur da Allah'ı hatırlar, yaptıklarından, akıbetinden korkar diye... Bu; iyiliği emredip kötülükten alıkoyma emridir. Bu; Firavun gibi bir tağutun irşadının keyfiyetidir. Şimdi iyiliği emredip kötülükten alıkoymak Allah'ın halkını irşat etmek isteyen sen, tezekkür ve talim amaçlı nazil edilen bu ayet-i kerimelerden tezekkür al, ders al. Muhabbet dolu bir gönül ve karşılıksız sevgiyle dolu bir kalple Allah'ın kullarıyla buluş, görüş. İçtenlikle kulların hayrını iste. Kalbini merhamet ve sevgiyle doldurunca, iyiliği emredip kötülükten alıkoymak ve irşat etmek için ayağa kalk ki taş kalpleri, kalbinin karşılıksız sevgisi yumuşatsın. Demirden kalpler, öğütleriyle karşılaşsın; kalpler muhabbet ateşinle zeveban etsin. Bu vadi, Allah için buğzedip Allah için sevmek vadisinden farklı bir vadidir. İnsan din düşmanlarına düşman olmalıdır. Nitekim Kur'ân'da ve hadislerde böyle

1- Kasas, 28:29-30.

buyrulmuştur. O kendi yerinde doğrudur; bu da kendi yerinde doğrudur. (150)

Musa (a.s), çobandan öte bir şey değildi, yıllarca çobanlık yapmıştı. Firavun'a başkaldırmak için görevlendirildiğinde yanında yardımcısı, ardında destekçisi yoktu. Ama zatî liyakati, özgüvenli duruşu ve elindeki asasıyla Firavun hükümetinin temellerini sarstı. Eğer Musa'nın asası benim elimde veya zatiâlinizin elinde olsaydı, biz aynıyı yapabilir miydık? Musa, himmeti, ciddiyeti ve tedbiriyle elindeki asayla Firavun'un devletini yerle bir etmeye kalkıştı. Bunu herkes başaramaz. (151)

Hiz. Musa (Allah'ın selâmı üzerine olsun) bir iddiada bulundu ve O, iddiasında haklıydı. O, Yüce Allah'a, "Ben kendimden ve kardeşimden başka bir şeye sahip değilim." diye arz etti. Bu iddia, peygamberlerin şanına yakışan büyük bir iddiadır. (152)

23/2/ '81

Musa'nın (a.s) Kıyamı

Musa-i Kelim'i tek bir asayla Firavun'a karşı muzaffer kılp, onun tahtını ve tacını yok eden ve yine onu, Sevgili'nin çağrısına ulaştırıp baygınlık ve ayıklık¹ makamına alıp götüren, Allah için kıyamdır. (153)

5/5/ '44

1- İmam Humeyni, Hiz. Musa'nın Allah'ı görmek istemesi ile ilgili A'râf Suresi, 143'üncü ayete atıfta bulunuyor: "Musa tayin ettiğimiz vaktte (Tur'a) gelip de Rabbi onunla konuşunca, 'Rabbim! Bana (kendini) göster; seni göreyim!' dedi. (Rabbi:) 'Sen beni asla göremezsin. Fakat şu dağa bak, eğer o yerinde durabilirse sen de beni göreceksin!' buyurdu. Rabbi o dağa tecelli edince onu paramparça etti, Musa da baygın düştü. Aylınca dedi ki: Seni noksan sıfatlardan tenzih ederim, sana tövbe ettim. Ben inananların ilkiyim." (Mütercim)

Bizim hayatları hakkında bilgi sahibi olduğumuz geçmiş nebilerin her biri, üçüncü sınıf insanlardan, yoksullardandı. Onlar, sultanlarına karşı kıyam ediyorlardı. Mesela Hz. Musa (selâm üzerine olsun), Firavun'a karşı çıkmıştı. Bir çoban elindeki asayla ayaklanıp halkı davet etti ve Firavun'a gitti. Firavun'u davet edip adam etmek için... Musa, Firavun tarafından halkı uyutmak için görevlendirilmedi! Halkın arasından çıktı, yani Allah onu, Firavun'un gücüne karşı koyması için halkın arasından seçti. Diğer nebiler (selâm üzerlerine olsun) de aynı şekilde... Bizim hakkında bilgi sahibi olduğumuz bütün nebiler böyleydi. (154)

30/10/ '78

* * *

Hz. Musa bir çoban idi. Uzun yıllar Hz. Şuayb'ın çobanlığını yaptı. Tek başına kıyam etmekle görevlendirildi. Ancak o, Yüce Allah'tan bir istekte bulunup kardeşini de yanına istedi. O zaman "iki kişi" oldular. Önce tek başına kıyam etti, sonra kardeşi ona katıldı; oldular iki kişi. Ama nasıl bir sisteme karşı? Bugün Kahire'de, Mısır'da izleri hâlâ mevcut olan Firavun sistemine karşı... Bir başına Firavun sistemine karşı çıktı. Sonradan bir kişi daha eklendi ki o da kardeşiydi. İsrailoğulları'nın ise bir faydası olmadı; kargaşa çıkarmaktan başka... Hâlen de öyle; onlar kargaşa çıkarmaktan başka bir şey yapmazlar. (155)

19/11/ '78

* * *

Hz. Musa halkın arasından çıkıp elinde asasıyla Firavun'a başkaldırdı. Musa'yı Firavun ortaya çıkarmadı! Musa halktandı. Firavun ne kadar olmasın diye uğraşıtsa da -Mesne-vî'yi okumuşsunuzdur; konu burada tartışılmayacak kadar uzundur- oldu. Hz. Musa halktan, toplumdan biriydi. Asasıyla kalktı, Firavun [hükümetinin] temellerini yıktı. Musa'yı halkı

uyutsun diye Firavun yaratmadı! Firavun'u yok etmeleri için Musa halkı uyandırdı. (156)

26/2/ '79

Musa (selâm üzerine olsun); elindeki asasıyla bir çoban, harekete geçip Firavun'a karşı halkı bilinçlendirdi. Halkı uyutsun diye Firavun Musa'yı yaratmadı. Musa, güç sahiplerinin önünü alsınlar diye halkı bilinçlendirdi. (157)

18/4/ '79

Nebiler, tebliğlerinin başlangıç aşamasında bir başlarına idiler. Musa (selâm üzerine olsun) tek başındaydı. (158)

11/5/ '79

Kur'ân'da diğer nebilerden ziyade Hz. Musa'dan söz edilir. Kur'ân'da Hz. Musa'nın hayatı anlatılmıştır. Bu, oldukça değerli bir derstir. Hz. Musa'nın Firavun'a karşı geliştirdiği eğitim tarzı da...

Musa bir çobandı; kudret ve irade asasıyla Firavun'un büyük gücüne karşı kıyam etti ve Firavun'u ortadan kaldırdı. İlâhî kudrete dayanarak müstekbirler karşısında -ki bu kişilerin başını Firavun çekiyordu- mustazafların çıkarlarını gözetmek, müstekbirlere karşı koymak, Hz. Musa'nın (Allah'ın selâmı üzerine olsun) yolu idi. (159)

14/5/ '79

Hz. Musa, elinde asası olan bir çobandı. Uzun süre Hz. Şuayb'ın hizmetinde kaldı, onun çobanlığını yaptı. Görünüşte sıradan bir insandı, halktan biriydi. Bu Musa, toplumun içinden çıkıp kıyam etti ve halkı Firavun'a karşı bilinçlendir-

di. Firavun, tahtını korumak için Musa'yı yaratmadı. Musa, halkı da yanına alıp, Firavun'un tahtını yerle bir etti. (160)

5/7/ '79

Musa halkı donattı, üçüncü sınıf insanları bilinçlendirip tarafına çekti ve Firavun'un tahtıyla tacını yok etti. (161)

5/7/ '79

Hız. Musa zamanında, Firavun'a ve Firavun'un güçlerine karşın inanlar bir avuç insandı. (162)

21/7/ '79

Musa-i Kelim'in (Allah'ın selâmı üzerine olsun) bir elinde Tevrat, diğer elinde asa vardı; Firavun taraftarlarını hakirlik toprağına seren, ejderha olan, hainleri yutan asa... (163)

24/8/ '79

Hız. Musa; elinde asası, mustazaf sınıfından bir çoban... Bu sınıfı Firavun'a ve tağutî sisteme karşı ayaklandırdı. Mustazafları, tağut sistemine karşı bilinçlendirdi. Tağutlar yesin, içsin diye mustazafları uyutmadı! Mustazafları, tağutî sistemi yok etsinler diye uyandırdı. (164)

3/9/ '79

Kur'ân-ı Kerim'de, "**Kavmini karanlıklardan aydınlığa çıkarıp onlara Allah'ın günlerini hatırlatsın**"¹ diye Musa'yı kavmine gönderdik, buyrulur. Yüce Allah, Hız. Musa'ya iki görev verdi: Biri kavmini karanlıktan aydınlığa çıkar; diğer görev de "**Allah'ın günlerini hatırlat.**" Bütün günler Allah'ındır; la-

1- İbrâhîm, 14:5.

kin bazı günler birtakım özelliklere sahiptirler ve bu özellikleri nedeniyle yevmullah, Allah'ın günü olurlar. (165)

29/12/ '81

Musa (selâm üzerine olsun); elinde asasıyla bir çoban, Firavun'a gitti. Çarşı pazar dolaşıp fıkıh anlatmadı. Fıkıh hükümlerini anlattığı da oldu tabii; ama Firavun'a gitti. Allah onu, davet etmesi, yumuşak dille davet etmesi için Firavun'a gönderdi. Yumuşak dilden anlamadı mı, işte o zaman kıyam gerekir. (166)

9/9/ '81

Hiz. Musa, hakkı hâkim kılmak amacıyla Firavun'a başkaldırdı. Asla, ben kendim hükümet edeyim düşüncesinde değildi. (167)

20/9/ '83

Hiz. Musa, geçimini çobanlıkla sağlıyordu. Bir asası vardı. Nasıl bir çoban olduğunu tarihten öğreniyoruz. O hâliyle zamanın en büyük gücüne gitti, ona başkaldırdı, dünyaya asla önem vermedi. (168)

22/12/ '83

Hiz. İsa (a.s)

Hiz. İsa'nın (a.s) Makamı

Rivayete göre, Hiz. İsa (Allah'ın selâmı üzerine olsun) havarileriyle birlikte bir köpek ölüsünün yanından geçer. Havariler, "Bu ölü ne pis kokuyor!" derler. Hiz. İsa (selâm üzerine olsun) ise şöyle buyurur: "*Dişleri ne kadar da beyaz!*"¹ İnsanlı-

1- Bihârul-Envâr, c.14, s.328, Kitabu'n-Nübüvvet, Bab: 21, dipnot: 47.

ğın mürebbisinin böyle arınmış bir nefse sahip olması gerek. Hz. İsa, Yüce Allah'ın yarattığı hakkında kötü konuşulmasına razı olmadı. Havariler onun eksikliğini gördüler, Hz. İsa onun kemalini havarilere hatırlattı. (169)

"Bir yanağınıza tokat atarlarsa diğerini çevirin" sözü Hz. İsa'ya mal edilir. Biz, böyle bir İsa'yı kabul etmiyoruz. Hz. İsa böyle bir şey söylemez. Bu, tembellerin zihniyetidir. Hz. İsa büyük peygamberdir; beşikte konuşmaya başlamış, namaz kılmıştır. Kur'ân'ın bildirdiğine göre, daha beşikte iken peygamber olmuştur. Böyle birisi tembellerin sözlerini mi söyler? (170)

18/2/ '78

İsa Mesih'in bakire bir anneden dünyaya gelmesi mucizedir. Beşikte konuşması mucizedir. İnsanlığa barışı, esenliği ve maneviyatı getirmesi mucizedir. (171)

25/12/ '79

Hz. Mesih'in (a.s) öğretisinde zulmü kabul etmiş olması mümkün müdür? "Bir yanağına vururlarsa, öbür yanağını çevir." Bu, Allah'ın öğretisi değildir. Bu, Mesih'in öğretisi değildir. Hz. Mesih bu gibi sözlerden beridir. Hz. Mesih baskıya karşıdır. Hz. Mesih, zalimlikleri yok etmekle görevlendirilmiştir. (172)

28/12/ '79

Hz. İsa'nın (a.s) Kıyamı

Mazlumları savunmak, adaleti ve sevgiyi hâkim kılmak için semavî sözleri ve melekûtî fiilleriyle zalimleri kınayıp, mazlumları ve mustazafları destekleyen yüce Peygamber

Hız. Mesih'in doğumu, dünyadaki bütün mustazaf uluslara, Hıristiyan âlemine ve Hıristiyan vatandaşlarımıza mübarek olsun. (173)

23/12/ '79

İsa Mesih asla ve asla zulmü reva görmemiştir. (174)

11/2/ '81

Hız. İsa'ya (Allah'ın selâmı üzerine olsun) mühlet verileseydi, Hız. Musa'nın (Allah'ın selâmı üzerine olsun) yönteminin aynını, nasıl Hız. Nuh (Allah'ın selâmı üzerine olsun) hayata geçirdiyse, o da kâfirlere karşı uygulardı. Hız. İsa'nın bu işlerle hiç uğraşmadığını zannedenler, Hız. İsa'nın nübüvvetine halel getiriyorlar. (175)

11/12/ '84

Hız. İsa'ya (Allah'ın selâmı üzerine olsun) tâbi olanlar bile Hız. İsa'nın yalnızca maneviyata dair sözler söylediğini zannediyorlar. Baştan mücadele etmesi kararlaştırılmıştı. Doğduğunda, daha doğar doğmaz ben kitap getirdim, demişti. Bunu Kur'ân bildiriyor; doğar doğmaz, annesi henüz -Yahudiler tarafından- töhmet altında bırakılmanın sıkıntısını yaşarken annesine: "Üzülme! Eğer biri senin yanına gelir, seninle konuşmak isterse, de ki: Ben oruçluyum, -kuşkusuz oruçluydugidin çocuğa sorun." Geldiler... Hız. İsa daha yeni doğmuştu. Hız. Meryem'e olmadık şeyler söylemek için gelmişlerdi. Hız. Meryem, şuraya gidin diye işaret etti. "Biz bu çocukla nasıl konuşalım?" dediler. Sonra Hız. İsa konuşmaya başlayıp, "Allah bana kitap verdi." dedi. Bakın ne diyor! Bu kitap verilmesi meselesinden Hız. İsa daha doğmadan önce bir şeylerin olduğu anlaşılıyor. "Bana kitap verdi, bana ne yapmam gerektiğini tavsiye etti..." Aynı meseleleri söylüyor. Hız. İsa evinde otur-

saydı, ne olursa olsun deyip fıkıh anlatsaydı, fıkıh anlatmakla yetinseydi asılmak istenir miydi? İşkence görür müydü? (176)

10/11/ '87

H. Süleyman (a.s)

Davud'un oğlu Süleyman sultan idi. Her şeye ege-
men olan bir sultandı. Lakin o saltanat, sultanın gönlünü,
Davud'un oğlu Süleyman'ın gönlünü kendine bağlayan bir
saltanat değildi. (177)

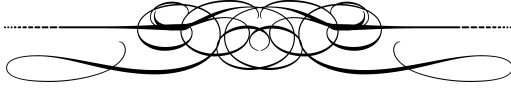
24/1/ '81

* * *

Mustazafların çıkarlarını korumak, zulmün önünü al-
mak ve sosyal adaleti sağlamak için hak hükümet kurmak,
Davud'un oğlu Süleyman, Yüce İslâm Peygamberi (Allah'ın
selâmı o'na ve ailesine olsun) ve onun yüce vasilerinin ulaş-
mak için çaba gösterdikleri amaçtır. [Hak hükümet,] en büyük
farz ve en değerli ibadettir. Aynı şekilde bu hükümetlerde gö-
rülen kirlenmemiş siyaset vazgeçilmezlerdendir. (178)

5/6/ '89

3. Bölüm

Hz. Peygamber'in (s.a.a) Hayatı

- ❖ Hz. Peygamber'in (s.a.a) Kişiliği
- ❖ Hz. Peygamber'in (s.a.a) Nübüvveti
- ❖ Hz. Peygamber'in (s.a.a) Hükümeti
- ❖ Hz. Peygamber'in (s.a.a) Savaşları

Birinci Kısım

HZ. PEYGAMBER'İN (S.A.A) KİŞİLİĞİ

Hız. Peygamber'in (s.a.a) Zuhuru

Doğumu

Doğumlar çeşit çeşittir: Bir doğum vardır, hayırların kaynağı, bereketlerin kaynağı, zalimleri yerle bir etmenin kaynağı, puthanelerin yok olma ve ateşkedelerin sönme kaynağıdır. Resul-i Ekrem'in doğumu böyle bir doğumdur. [Resul'ün doğumunda] Pers ateşkedelerinin söndüğü, Kısra'nın sarayının burçlarının çatırdadığı söylenmiştir. Ateşkedinin söndüğünü, burçların çatırdadığını tarih haber verse de asıl olan, o zamanda iki gücün var olduğudur: Biri zalim hükümet gücü; diğeri ateşperestliğin manevî gücü. Resul-i Ekrem'in gelişile bu iki güç zayıflamıştır. Allah Resulü'nün doğumu, bu iki gücün zayıflamasına sebep olmuştur. Biri, Kısra'nın zulüm üzerine kurulu sarayının çatırdayan burçlarıdır... "Adil Enuşirvan" söylentisi bir efsanedir! O, acımasız, zalim bir adamdı. Sonradan gelen sultanlar onun adaletli olduğunu söylemişlerdir. Hâlbuki Enuşirvan'ın neresi adildir? Resul-i Ekrem'in doğumuyla bu temeller; yani zulüm temelleri çatırdamış ve düalistlerin ateşi, ateşperestlerin şirk ateşi sönmüş; o zamanki bu iki güç onun gelişile temelden sarsılmıştır. Tevhit öğreti-

si, dünyada Resul-i Ekrem sayesinde yayılmıştır ve inşallah yayılmaya devam edecektir. (179)

26/10/ '78

İslâm, Arap Yarımadası'nda zuhur ettiğinde kadınlar, erkekler karşısında itibarlarını kaybetmiş durumdaydılar. İslâm, kadınlara şeref kazandırdı; onları erkeklerle eşit yaptı. (180)

4/3/ '79

Nebilerin Hâtemi ve resullerin en faziletlisinin kutlu doğumu ve bereketli hicreti dolayısıyla tüm mustazaf ve mahrumları, bütün dünya halklarını, bilhassa bütün Müslümanları tebrik ederim. Hicret; İslâmî hareketin başlangıç noktası, adaletin ve insan yetiştiren kültürün kaynağı, zulmün ve acımasızlığın temellerinin yıkılmasına dönük hareketin ve yüce insanlık makamına yükselişin menşei; zulümlerden, şeytanî-hayvanî hasletlerden, mutlak nura hicretin ve kemalin kaynağı, ümmetin ve imametın yapıcı unsurudur. Bugün yıldönümünü kutladığımız asil ve büyük İran İslâm İnkılâbımız, Resulullah Muhammed'in (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) büyük hareketinin tecellisidir. Onun kutlu doğumu ve hareket başlatan hicreti, öyle bir asırda vuku buldu ki, cehalet karanlığı bütün dünyayı sarmıştı ve güç sahipleri, insan yiyen hayvanlar gibi, mustazafların kazançlarına göz dikmişti. (181)

4/2/ '80

Bugün mübarek bir bayram günü... Bugün, insanları ıslah edip değişimlerin en büyüğünü meydana getiren dünyanın en yüce şahsının ve ayrıca mezhebi terviç edip İslâm'ı halka sunan oğlu İmam Sadık'ın (Allah'ın selâmı üzerine olsun) kutlu doğum günleri. Şirkin her türlüsünden, sapkın-

lıktan, ateşperestlikten ve bütün inhiraflardan doğruluğa, tevhide ve tek tanrıcılığa dönüş... Tevhidin yerini, Allah'ın hükümetinin yerini putların işgal ettiği bir merkezde ve Yüce Allah'ı senanın yerini ateşe tapıcılığın aldığı bir çağda... Biz, bu mübarek güne yaklaşıyoruz. Bugün; beşeri, doğruluğa ve insaniyetin dosdoğru yoluna kılavuzlukla müjdeleyen, müjdeli gündür. (182)

22/1/ '81

* * *

Hz. Resul'ün (Allah'ın selâmı ona ve ailesine olsun) doğum gününde bazı olaylar, bizim ve Ehlişünnet'in rivayetlerine göre nadir görülen bazı olaylar vuku bulmuştur. Bu olayların muhtevası incelenmelidir. Bu olayların başında Kisra'nın sarayının zayıflaması, sarayın on dört burcunun çatlaması ile Pers ateşkedelerinin sönmesi ve putların yerle bir olması gelir. Kisra'nın sarayının zayıflaması belki de Büyük Peygamber zamanında, zulüm sarayının; zulüm merkezlerinin yıkılacağına işaret ediyor olabilir. Kisra'nın sarayının burçları çattırdamıştır; çünkü bu saray, o dönemde Enuşirvan'ın zulüm merkezi idi.

Enuşirvan; o dönemin şairlerinin, saraylıların ve saray mollalarının uydurduklarının aksine, Sasanî zalimlerinden birisiydi. Onunla ilgili bir hadis de uydurulmuş, Hz. Resul'e (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) mal edilmiştir: "Ben adil sultan Enuşirvan zamanında dünyaya geldim." Bu hadisin evveleminde senedi yoktur ve mürseldir.¹ Öte yandan konunun uzmanları bu hadisi tekzip etmişlerdir. Sözün bir yalandan ibaret olduğu ortadadır. Enuşirvan'a zalim demek gerekir, adil değil. Enuşirvan zamanında, onca görke-

1- Râvi zinciri atlanarak doğrudan Masumlar'dan (a.s) birine ulaştırılan rivayetlere, mürsel hadis denir.

me sahip saltanat sisteminin yanı sıra birbirinden ayrı dört ya da beş sosyal sınıf vardı: Şehzadeler sınıfı ile saray çevresi, yüksek sınıfı oluşturunuyordu. Başka bir sınıf zengin sınıftıydı; kendi deyimleriyle soylular sınıfı. Bu sınıf mensupları da seçkindi. Diğer bir sınıf ise ordu komutanları ile benzeri makamları işgal edenlerden ibaretti ve seçkin sınıftı. Son sınıf, zanaatkâr halk sınıftıydı. Zanaatkârlar çalışır, diğerleri yerd. Zanaatkârların ödevi buydu. Yüksek sınıf vergi vermez, kullara tâbi olmazdı. Kurallar, zanaatkâr alt sınıf için geçerliydi. Mantık; zanaatkârlar çalışsın, kazançları diğer sınıflar için harcansındı. Zanaatkâr halk, sisteme tâbi olup savaşınsın, diğerleri yiyip içsindi. Alt sınıfın tahsil görmesine izin verilmiyordu, yasaktı. Bu durum Şehnâme'de de anlatılır. Kıssaya göre Buzurcmıhr'e hazinenin azlığından şikâyet edilir; ordu erzaka muhtaçken, alt sınıftan bazı kimselerin mal mülk sahibi olduğu söylenir. Sonra gidip bir adamı bulurlar, denildiğine göre bu adam ayakkabıcıdır. Şehnâme'nin rivayetine göre adam, malını vermeyi kabul eder ve "Çocuğumun okumasına izin verilmesi şartıyla malımı veririm." der. Adamın bu şartı sultana iletilince, "Hayır, ne malını isteriz, ne de izin veririz. Alt sınıftan birine okuması için izin verirse, yarın gelip işlerimize karışmak ister; bu olmaz." der. Enuşirvan'ın adaleti işte budur! (183)

30/11/ '85

* * *

Zulüm sarayının ön dört burcunun çatırdaması, size on dördüncü yüzyılda bu işin olduğunu veya on dört yüzyıl sonra bunun olabileceğini düşündürmüyor mu?¹ Bu düşünebilir; on dört yüzyıl sonra Şahenşahlığın zulüm sarayının yok olması muhtemeldir ve Allah'a hamdolsun yok olmuştur

1- İran İslâm İnkılâbı, Hicrî takvime göre on dördüncü yüzyılda meydana gelmiştir. (Mütercim)

da. Putların hepsi yerle bir oldu; gerek taştan yontulan putlar, gerekse ulusların ya da bazı ulusların insandan yonttukları putlar. Bütün putlar yok olmaya mahkûmdur; lakin bizim tahammülümüz az... (184)

30/11/ '85

Sosyal Statü

İslâm tarihi ortadadır. Herkes bilir. Sizler, okuyanlar bilirsiniz ki, İslâm Peygamberi de halktan biriydi. Halkın içinden çıkıp davetini başlattığında, kendisine karşı çıkan, Kureyş oldu. O zamanın ensesi kalınları, zorbaları ve sermayedarları Kureyşlilerdi. Hz. Peygamber Mekke'de kendini gösteremedi. Dağda, Hıra mağarasında uzun zaman kaldı, dışarı çıkamadı; sanki oraya hapsedilmişti. Sonra Mekke'den Medine'ye gidince, Medine'de üçüncü sınıftan insanlar etrafına toplandılar. O, mescidi yapınca -öyle ahım şahım bir mescit de değildi, mütevazı küçük bir mescitti- mescidin bomboş sofası üzerinde Hz. Peygamber'in sahabeleri uyudu; çünkü evleri barkları yoktu. (185)

8/3/ '79

Hz. Peygamber alt sınıf insanlardan biriydi. İşte bu sınıfın içinden çıkıp kıyam etti. Sahabeleri alt sınıftandı; üçüncü sınıftandılar. Üst sınıf, Hz. Peygamber'e karşıydı. O, halkın içinden çıktı, halk için kıyam etti ve halkın çıkarlarını korumaya yönelik hükümler getirdi. (186)

5/3/ '79

İslâm Peygamberi, mustazafların içinden çıkmış, mutsazafların yardımıyla zamanının müstekbirlerini bilinçlendirmiş veya yenilgiye uğratmıştır. (187)

16/5/ '79

İslâm Peygamberi Kureyş'tendi; lakin Kureyş'in zenginleri, müstekbirleri ayrı bir gruptu. Hz. Peygamber ise alt sınıftandı. Nitekim "Ben çobanlık yaptım." buyuruyor. Yoksul sınıftan biriydi. Hz. Peygamber de, amcaları da yoksuldu. Bu nedenle Hz. Peygamber, bir zaman, *"Ebu Talib çocuklarına bakamıyor, her birini birimiz alalım."* demişti. Varlıkları olmadığından böyle söylemişti.

Yüce Allah; peygamberleri her zaman, zatî liyakatlerine göre, müstekbirlerin güçsüz addettiği, kendileri karşısında yok saydıkları alt sınıftan seçmiş, onları müstekbirlerin karşısına çıkarmıştır. (188)

21/7/ '79

* * *

İslâm tarihine baktığımızda, Hz. Peygamber'in alt sınıfa mensup biri olduğunu görürüz: **"Andolsun ki içlerinden bir Peygamber göndermekle Allah, müminlere büyük bir lütufta bulunmuştur."**¹ Alt sınıftan, alt sınıf insanların içinden değil, müminlerin içinden. Allah müminlere, kendileriyle aynı meşrepten, birlikte oturup kalkabilecekleri, yiyip içebilecekleri birini gönderdi. Hz. Peygamber mescitte yaşıyor, mescitte halkla ilişki kuruyor, yine aynı mescitte [zorba] güçleri yenilgiye uğratacak orduları seferber ediyordu. Yüce Allah, kafalarında bin bir türlü planlar olanlara karşı Peygamber'i işte bu topluluğun içinden seçti. (189)

21/7/ '79

* * *

Peygamber-i Ekrem, Mekke'de halktan biriydi; ama sâdâtan, ileri gelenlerden olması hasebiyle eşraftandı. Sermayedar anlamında eşraf değil, sâdâtan olması anlamında

1- Âl-i İmrân, 3:164.

ileri gelendi; ama velâkin yoksuldu. Yoksul sınıfındandı. Hayatının sonuna kadar da fakirlik içinde yaşadı; ama bununla birlikte büyük işler yaptı. (190)

3/9/ '79

Hz. Peygamber'in (s.a.a) Sıfatları

İbadet

Hz. Peygamber o kadar çok riyazet çekiyor, Hakk'ın huzurunda o kadar uzun süre kıyamda duruyordu ki sonunda mübarek ayakları şişti de Yüce Allah tarafından kendisine şu ayet nazil oldu: **"Ey Resulüm! Biz, Kur'ân'ı sana, güçlük çeke-sin diye değil, ancak Allah'tan korkanlara bir öğüt olsun diye indirdik."**¹ (191)

* * *

Hz. Bâkır (selâm üzerine olsun) şöyle buyurur: "Resulullah (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun), Âişe'nin gecesinde onun yanında kalırken Âişe: 'Ey Allah Resülü! Allah senin geçmiş ve gelecek günahlarını affetmişken, sen niçin kendini bu kadar zora koşuyorsun?' dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber: 'Ey Âişe! Şükreden bir kul olmayayım mı?' buyurdu." Yine İmam Bâkır (selâm üzerine olsun) şöyle buyurur: "Resullah (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) ayak başparmaklarının üzerinde kıyamda durmuşken Yüce Allah, **'Ey Resulüm! Biz, Kur'ân'ı sana, güçlük çekesin diye değil, ancak Allah'tan korkanlara bir öğüt olsun diye indirdik.'**² ayetini nazil etti." (192)

* * *

1- Tâ-Hâ, 20:1-2.

2- Tâ-Hâ, 20:1-2.

Bir hadiste Allah Resulü'nün (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) yirmi beş defa istiğfar etmeden hiçbir meclisten ayrılmadığı zikredilir.¹ (193)

Bil ki Âişe, ibadetin sırrını yalnızca azap korkusu veya hut kötülüklerin yok edilmesi zannediyor; Nebi-i Ekrem'in (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) ibadetinin diğer insanların ibadeti gibi olduğunu tasavvur ediyordu. "Kendini niçin bu kadar zora koşuyorsun?" diye itiraz etmeye bu yüzden yeltendi. Bu zan, onun ibadet ve ubudiyet ile nübüvvet ve risalet makamlarına olan cehaletinden kaynaklanmıştı. O yüceler yücesi insanın, kölelerin ve ücretlilerin ibadetinden beri olduğunu bilmiyordu. Allah'ın azametini ve O'nun bitip tükenmez nimetlerinin şükrünü eda etmekten Efendimizi uzaklaştırıyordu. Hâlbuki halis velilerin ibadeti, Mahbub'un sonsuz tecellilerinin nakşıdır. Nitekim miraç namazında² bu hususa işaret edilmiştir. Yüce veliler (selâm üzerlerine olsun), cemalde ve celalde mahvolup, sıfatlarda ve zatta fâni oldukları hâlde, ubudiyet merhalelerinin hiçbirinden gaflet etmezler. Onların beden hareketleri, ruhanî aşk hareketlerine, o da Mahbub'un cemalinin zuhur keyfiyetine tâbidir. Ama Âişe gibi birisine, ikna etmeye yönelik bir cevap dışında bir şey söylenemez. Anlayacağı seviyede bir cevap buyurarak, yüceler yücesi insanın ibadetinin dünyevî işler için olmadığını bilsin istedi. (194)

Merhum Tabersî,³ el-İhticâc'ında Müminlerin Emiri'nden

1- Mekârimu'l-Ahlâk, Babu'l-Âşir, el-Faslu's-Sâlis fi'l-İstiğfar ve'l-Bukâ, s.313.

2- İlelu's-Şerâyi, c.2, s.312, Bab: 1, dipnot: 1.

3- Tam adı, Ahmed b. Ali b. Ebi Tâlib Tabersî'dir. Altıncı/on ikinci yüzyılın sonlarında ve yedinci/on üçüncü yüzyılın başlarında yaşayan

(selâm üzerine olsun) şöyle nakleder: *"Allah Resulü, ayakları şişip sararana kadar on yıl boyunca parmak uçlarında kıyamda durdu. Kendisine uyarı gelinceye dek bütün geceleri kıyamda geçirdi. Sonunda Yüce Allah şöyle buyurdu: Ey Resulüm! Biz, Kur'ân'ı sana, güçlük çekesin diye değil, ancak Allah'tan korkanlara bir öğüt olsun diye indirdik."*¹

Hz. Sadık'tan (selâm üzerine olsun) da şöyle rivayet olunur: *"Allah Resulü ibadet esnasında, daha fazla zorlanmak için ayaklarından birini kaldırırdu. Bunun üzerine Yüce Allah, bu ayeti nazil etti."*² Tefsircilerden bazıları ise müşriklerin, Peygamber bizim dinimizi terk etmekle kendisini zora soktu demeleri üzerine bu ayetin nazil olduğunu kaydetmişlerdir.³

Kâmil Arif Şeyh Şâhâbâdî⁴ (Allah gölgesini başımızdan eksik etmesin) şöyle buyururdu: "Yüce Peygamber bir süre davetten sonra, davetten istediği sonucu alamayınca, davetle ilgili kusurun kendisinde olduğu düşüncesine kapıldı. Bunun üzerine on yıl süren bir riyazete çekildi; öyle ki mübarek ayakları şişti. Sonunda, "Kendini bu kadar sıkıntıya sokma; sen paksın, hidayet kaynağısın; kusur sende değil, insanlarda." ayeti nazil oldu. **"Sen sevdiğini hidayete erdiremezsin."**⁵ (195)

* * *

Tabersî, yaklaşık olarak 620/1224'te vefat etmiştir. Tarihçi, fakih ve hadis âlimi olan Tabersî'nin diğer önemli eserleri şunlardır: el-Kâfi fi'l-Fıkıh, Tarihu'l-Eimme ve Kitabu's-Salât.

1- el-İhticac, "İhticacu Emiri'l-Muminîn alâ Yahûd", c.1, s.219-220.

2- Mecmau'l-Beyan, Tâ-Hâ suresi birinci ayetin tefsiri.

3- Mecmau'l-Beyan, "Tâ-Hâ suresi birinci ayetin tefsiri". Hadisi H - san Basrî'den nakleder.

4- Ayetullah Mirzâ Muhammed Ali Şâhâbâdî (1292-1369/1876 -1950), on dördüncü/yirminci yüzyılın en büyük arif, fakih ve filozofudur. İmam Humeyni, 1347-1354/1929-1936 yılları arasında Kum'-da, Ayetullah Şâhâbâdî'nin irfan ve ahlâk derslerine katılmıştır. "Şezerâtü'l-Maârif, el-İnsan ve'l-Fitrat ve el-Kur'ân ve'l-İtret" eserlerinden bazılarıdır.

5- Kasas, 28:56.

Hadiste nakledildiğine göre Cebrail, Yüce Allah tarafından yeryüzünün hazinelerinin anahtarını Hz. Peygamber'e (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) getirince, Hz. Peygamber tevazu gösterip kabul etmedi ve fakirliğiyle övündü.¹ (196)

Her ay üç gün oruç tutmak, Resul-i Ekrem'in (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) sünnetidir. Bu amelin faziletine dair kaynaklarda kırktan fazla hadis mevcuttur.² Amelin keyfiyeti hakkında ise âlimler arasında görüş ayrılığı vardır.

Âlimler arasında meşhur olan; ayrıca hadislerin büyük çoğunluğuna, Allah Resulü'nün hayatının son dönemindeki ameline ve Hidayet İmamları'nın uygulamasına uygun olan görüşe göre bu üç gün şunlardır: Amellerin arz günü olan her ayın ilk perşembesi; uğursuzluk ve azabın nüzul günü olan ikinci on günün ilk çarşambası ve yine amellerin arz günü olan son on günün son perşembesi.³

Bir rivayette nakledildiğine göre, geçmiş ümmetlere azap hep bu günlerden birinde nazil olmuştur. Resul-i Ekrem (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun), bu korkulu günlerde bu yüzden oruç tutardı.⁴ (197)

Hiz. Resul-i Ekrem (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun), abdest suyunu ve misvakını geceleri mübarek başını koyduğu yastığın altına koyar, abdest suyunun kabının ağzını bir şeyle örterdi. Uykusundan uyandığında dişlerini

1- Şeyh Sadûk, el-Emâlî, Meclis: 69, dipnot: 2.

2- Vesâilu's-Şia, c.7, s.303-321.

3- Vesâilu's-Şia, c.7, s.304-306.

4- Vesâilu's-Şia, c.7, s.303.

t.me/caferilikcom

<https://t.me/caferilikcom>

www.caferilik.com

misvaklar, abdest alır, dört rekât namaz kılar ve tekrar uyurdu. Sonra yine kalkar, dişlerini misvaklar, abdest alır ve namaz kılardı. (198)

Allah Resulü'nün (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) eşlerinden bazılarında şöyle rivayet olunmuştur: "Bizimle sohbet eder, biz de onunla sohbet ederdik. Namaz vakti gelince, hazırlık görürdü; her şeyden ilgisini kesip Allah'a teveccüh etmesinden dolayı o bizi tanımaz, biz de onu tanımaz hâle gelirdik."¹ (199)

Allah Resulü -ki Ali Murtaza dâhil Allah'ın dışındaki her şey onun dergâhının kölesi, maarif sofrasının kırıntılarının yiyicisi ve öğretisinin öğrencisidir- emri en güzel şekliyle yerine getirirdi. Kemal dairesinin devrinin sonu ve marifet ile tevhidin son noktası olan son nebilik hilatını giydikten sonra on yıl boyunca Hıra Dağı'nda kıyamda durmuş; mübarek ayakları şişene dek itaatle meşgul olmuş ve Yüce Allah ona şu ayeti indirmiştir: "**Tâ Hâ! Biz, Kur'ân'ı sana güçlük çekesin diye indirmedik.**" Yani: "Ey Tahir ve Hadi! Biz, Kur'ân'ı sana güçlük çekesin diye indirmedik. İnsanlar sana itaat etmezlerse bu, onların kusurudur, onların zavallılığıdır. Bu, senin manevî kusurundan veya hidayet ediciliğindeki eksiklikten kaynaklanmaz."² Bununla birlikte Hz. Peygamber, aczini ve kusurunu dile getirmekten geri durmamıştır. (200)

1- Müstedreku'l-Vesâil, Bab: 2, dipnot: 17.

2- Tâ-Hâ, 20:1-2. Metinde İmam Humeyni ayetin önce Arapçasını zikretmiş daha sonra çevirisini vermiştir. Çeviride, İmam Humeyni'nin çevirisini esas aldık (ç.n.).

İlâhî bir varlık olmasına karşın Peygamber-i Ekrem'in, *"Kimi zaman kalbim gamlanır da günde yetmiş defa Allah'tan bağışlanma dilerim."*¹ buyurduğu nakledilmiştir. Ehliyetsiz insanlarla muaşeret, gama neden olur. Mahbub'unun huzurunda her daim hazır olmak isteyen bir kimseye, birisi gidip mesela fıkıhla ilgili bir soru sormak istese, soru soran doğru düzgün iyi biri dahi olsa, bu ötekini o an olmak istediği mer-tebeden alıkoyar. Gerçi bu da bir tür hazır oluşturu; muhatabı, onun nazarında mazharlardan bir mazhardır. Ama yine de onu her daim içinde bulunmak istediği makamdan alıkoyar: *"Kimi zaman kalbim gamlanır da günde yetmiş defa Allah'tan bağışlanma dilerim."* İşte böyle bir söz Hz. Peygamber'den naklolunmuştur. Bu tür işlerle uğraşmak, bizim için hicaptır. Bizim, bu hicaptan kurtulmamız gerekir. (201)

* * *

Allah'ın azametinden anladıkları o şey, Masumları bu şekilde yalvarıp kusurlarını itirafa zorladı. Müminlerin Emiri'nin, Hz. Peygamber'in, Hz. Seccâd'ın (Allah'ın selâmı üzerlerine olsun) ve diğer İmamların dualarına bakın! Nasıl cümlelerle karşılaşsınız... Ve bizler ne kadar da uzağız bu ince manalardan! Bu dualarda, bizim mahrum olduğumuz ne marifetler var! Allah'ın haslarının kalpleri, Allah'tan ayrılık acısıyla nasıl da yanmış! *"Diyelim ki cehennem ateşine sabret-tik, ayrılık ateşine nasıl sabrederim?"*² diyor. Bütün bunlar bize efsane gibi gelir; ama gerçek. Masumların anladığı, ama bi-zim anlayamadığımız gerçek... (202)

9/6/ '86

* * *

1- Müstedreku'l-Vesâil, c.5, s.320.

2- İmam Humeyni, İmam Ali'den (a.s) rivayet olunan Kumeyl Duası'nda geçen bir cümleye atıfta bulunuyor (ç.n.).

"Kimi zaman kalbim gamlanır da günde yetmiş defa Allah'tan bağışlanma dilerim." buyurur Allah Resulü. Bu, bizim katımızda olandan farklı bir durumdur. Masumlar ziyafetteydiler, hatta ziyafetin ötesinde bir yerdeydiler. Yüce Allah'ın huzurunda ziyafette olmanın yanı sıra halkı davet ediyorlardı. Bu yüzden gamlanıyorlardı. İlâhî mazharlara teveccüh, ilginin gayb âleminden şahadet âlemine, ilâhî mazharlara yönelmesi, her ne kadar Masumlar açısından her şey ilâhî olsa da, yine de onların bulunduğu yerden, "Senden gayrisinden ilginin kesildiği kemal"i arzuladıkları gaybden, mazharlara teveccüh etmek büyük günahdır, bağışlanmaz günahdır. Bu, Seccâd'a göre gurur evidir. Melekûta teveccüh gurur evidir, melekûtun ötesine teveccüh de gurur evidir. Yüce Allah'a teveccüh, başka bir ziyafetin söz konusu olmadığı, velilerin mükemmellerine özgü ziyafettir. Öyle ki orada artık Allah'ın ziyafeti, ziyafetullah dahi söz konusu değildir. (203)

29/5/ '87

Hayrı İstemek

Hz. Peygamber (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun), "*Benim eziyet olunduğum kadar başka bir peygamber eziyet olunmadı.*"¹ buyurur. Bu söz; ruhsal belaların şiddeti, idrak gücünün şiddetine tâbidir, ilkesiyle irtibatlıdır. Zira Rabbin azametini ve celalini daha fazla idrak eden ve Yüce Allah'ın mukaddes makamına daha fazla agâh olan, kulların isyanından, hürmetsizliğinden daha fazla müteessir olur, ke-derlenir. Aynı şekilde Allah'ın kullarına daha fazla merhamet edip daha fazla lütufta bulunan, kulların dalalet ve şekavetle- rinden daha fazla eziyet olur. Kuşkusuz bu makamda ve sair kemal derecelerinde diğer nebilerden ve velilerden, genel olarak insanoğlundan daha kâmil olan Nebilerin Hâtemi'dir

1- el-Câmiu's-Sagîr, c.2, s.144.

(Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun). Onun eziyeti daha fazla, teessürü daha yüksekti. (204)

* * *

O yüceler yücesi insanın şefkat ve merhametinin şiddeti hakkında nazil olan Şuarâ Suresi'ndeki ayet, bütün beşer ailesine kâfidir: "**(Resulüm!) iman etmiyorlar diye neredeyse kendine kıyacaksınız!**"¹ Kehf Suresi'nin başlarında ise "**Bu yeni Kitab'a inanmıyorlar diye arkalarından üzüntüyle neredeyse kendini harap edeceksin.**"² buyurur.

Subhanallah! Kâfirlerin, Hakk'a karşı koyanların hâline teessüfteki ve kullarının saadetini istemedeki taşkınlığa bakın! Yüce Allah, Resulü'ne (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) görevini nasıl tembihlemiş ki sonradan Resulü'nü teselli etmek; sakın ola bu bedbaht cahillerin hâline üzüntüden yumuşak yüreği parça parça olmasın diyerek onu gözetmek zorunda kalmış. (205)

* * *

Peygamber-i Ekrem herkesten çok inanıyordu. Anladığını, Kur'ân'dan kalbine nazil olan şeyi, tam velayet makamına ulaşan veliden başka kime anlatabilirdi?! Eğer gerçekten Allah Resulü'ne ait ise, "*Benim eziyet olduğum kadar başka bir peygamber eziyet olunmadı.*"³ sözünün bir anlamı, anlatması gerekeni anlatamayan insanın çektiği sıkıntı olabilir. Anladığını anlatacak birini bulamayan teessür gösterir. Üstelik anladığı, diğerlerinin anladığından üstün ise... Anladığını herkesin anlamasını isteyen ama anlatamayan birinin üzüntüsü ne denlidir? Oğlunun güneşi görmesini isteyen babanın oğlu kör ise, üzüntüsü ne denli olur? (206)

* * *

1- Şuarâ, 26:3.

2- Kehf, 18:6.

3- el-Câmiu's-Sagîr, c.2, s.144.

Hz. Peygamber ve Hz. Emir, Şam ve Irak topraklarını istemiyorlardı; oraların halkını adam etmek, halkı müstekbirlerin elinden kurtarmak istiyorlardı. Onlar da dua ehli insanlardı. Hz. Emir'den nakledilen Kumeyl Duası'na bakın! Kumeyl, kılıcını zalime doğrultan bir insandı. (207)

* * *

Peygamber-i Ekrem böyleydi... Müslüman olmayan kâfirleri gördüğünde, "Niçin Müslüman olmazlar? Niçin azap görecekler?" der, üzüldü. (208)

9/10/ '78

* * *

Peygamber-i Ekrem (s.a) Müslüman olmayan, inanmayan kâfirler için üzüldü. Ayet-i kerimede şöyle geçer: **"Neredeyse kendine kıyacaksın!"**¹ Bütün dünyanın nura kavuşmasını istiyordu. Dünya kavgasını, benlik kavgasını, gücü elde etme kavgasını ortadan kaldırmak ve insanlarda Allah bilinci oluşturmak, onları nura yöneltmek için peygamber olmuştu. (209)

23/12/ '79

* * *

Rivayette, İslâm Peygamberi'nin bir grubun esir alınıp getirildiğini görünce şöyle buyurduğu geçer: *"Bizim bu insanları zincirlere bağlayarak mı cennete götürmemiz gerekecek!"* İnsanlar hidayete ermiyor diye o kadar üzülmüyordu ki, sonunda Allah onu teselli etti: **"Bu yeni Kitab'a inanmıyorlar diye arkalarından üzüntüyle neredeyse kendini harap edeceksin."**² Sorun, iman sorunudur; bir yeri kuşatma, bir ülkede egemenlik kurma sorunu değil. Sorun, iman etmelerini sağlama sorunudur. (210)

6/6/ '80

* * *

1- Şuarâ, 26:3.

2- Kehf, 18:6.

Nebiler, yaradılıştan salim fıtratlı olması gereken insanların neden böyle olduklarını düşünürlerdi. Resul-i Ekrem bu yüzden üzüldü. Vahiyde de ona, **"İman etmiyorlar diye ne-redeyse kendine kıyacaksın!"**¹ denilmiştir. (211)

28/10/ '80

* * *

Peygamber-i Ekrem, kendi kendilerini cehenneme sürükleyen müşrikler için üzülyordu. İslâm, rahmet dinidir. (212)

11/5/ '81

* * *

Peygamber-i Ekrem, insanlar terbiye olmuyor diye üzülyordu. O kadar üzüldü ki, sonunda Yüce Allah onu teselli etti. Güçlük içindeydi. Yüce Allah O'na, **"Biz, Kur'ân'ı sana güçlük çekesin diye göndermedik."** diye hitap etti. Bütün insanlık için, babanın evladına, müşfik bir babanın evladına üzüldüğünden daha fazla üzülyordu. Kâfirlerin, insanî doğal cereyana kapılmadıklarını gördüğünde, onlara acıyordu. (213)

13/1/ '82

* * *

Peygamber-i Ekrem'in emniyette olmayışı gibi... Onun hakkında neler söylüyorlardı, Müminlerin Emiri hakkında neler diyorlardı! Lakin onlar, işleri Allah için olduğundan, haklarında söz temsili; "Müminlerin Emiri namaz da mı kılıyordu? Ali namaz kılar mıydı ki mescitte öldürüldü?" gibi sözler söylenilmesinden rahatsız olmuyordu. Bir insan niçin bu hâle gelir diye rahatsızlık duyuyorlardı, benim hakkımda niçin böyle konuşuluyor diye değil. Nebiler, kullar -bu dünyaya gelen insanlar kuldurlar- niçin böyle kendilerini bağım-sız görürler, yalnızca kendileri için çalışır ve fesat çıkarırlar diye üzülrlerdi ve bu yüzden kaygılanırlardı. Bence, *"Benim*

1- Şuarâ, 26:3.

eziyet olunduğum kadar başka bir peygamber eziyet olunmadı."¹ sözünün anlamı bu olsa gerek.

Bence, Allah Resulü'nün sahip olduğu marifet makamı ne olursa olsun, kimse sahip değildi. Makamı ne kadar yüksek olursa insan, dünyadaki günahlardan o kadar eziyet olur. Dünyanın öbür ucunda birinin birine eziyet ettiğini duysa rahatsız olur. Benim şehrim, benim ülkem, benim akrabalarım diye düşünmez; dünyada bir zulmün gerçekleşmiş olması onu rahatsız eder. (214)

21/3/ '85

Tevazu

İlmîni vahiyden alan, tek başına milyonlarca insanın ruhiyatına üstün gelecek kadar büyük bir ruha sahip olan, bütün Cahiliye âdetlerini ve batıl dinleri ayaklarının altına alıp bütün kitapları nesheden, şerif vücuduyla nübüvvet dairelerini tamamlayan, dünyanın ve ahiretin sultanı, -Allah'ın izniyle- âlemlerin padişahı olan Allah Resulü'nün (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) tevazusu herkesten daha fazla idi. Sahabelerin ihtiram göstermek amacıyla ayağa kalkmalarını kerih görürdü. Bir meclise girdiğinde, aşağı tarafta otururdu. *"Ben bir köleyim; bir köle gibi yer, bir köle gibi otururum."*² derdi.

Hz. Sadık'tan (selâm üzerine olsun), Hz. Peygamber'in (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) çıplak merkebe binmeyi, Allah'ın kullarıyla yerde yemek yemeyi ve fakirlere iki eliyle vermeyi sevdiği nakledilmiştir. O yüce insan merkebe binerdi. Safındaki kölesini ve başkalarını tanırdı. O yüceler yücesi insan, "Ev işlerine yardım eder, mübarek eliyle koyun sağlar, ayakkabısını ve elbisesini diker, hizmetçisiyle

1- el-Câmiu's-Sagîr, c.2, s.144.

2- Mekârimu'l-Ahlâk, s.12.

değirmende un öğütür, hamur yoğurur, eşyasını kendi mübarek eliyle taşır, fakirlerle ve miskinlerle oturup kalkar, onlarla birlikte yemek yerdi."¹ Bu örnekleri ve bu örneklerden daha fazlasını o yüce insanın hayatında bulmak mümkündür. Bütün bunlar, onun tevazusunun göstergeleridir. Manevî makamlarının yanı sıra o yüce insanın zahirî saltanat ve yöneticiliği de kâmil idi. (215)

Hadise göre Cebrail, yeryüzünün hazinelerinin anahtarını Nebilerin Hâtemi'ne (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) takdim etmiş ve bunu almanız durumunda sizin uhrevî makamlarınızda bir azalma olmaz, diye arz etmiştir. Efendimiz, tevazu gösterip Yüce Allah'tan bunu kabul etmemiş ve fakirliği seçmiştir.² (216)

Nebi-i Ekrem'in (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) dış görünüşü diğer insanlardan farksızdı. Hz. Peygamber bir toplulukla otururken yabancı Araplar huzuruna geldiklerinde, "Hanginiz peygambersiniz?"³ diye bu yüzden sorarlardı. Hz. Peygamber'i diğerlerinden ayıran özellik, onun yüce, güçlü ve ince ruhudur; mübarek cismi ve şerif bedeni değil. (217)

Peygamber-i Ekrem'in hayat tarzı oldukça sadeydi. Makamından ve konumundan, ardında bir şey bırakma amacıyla, maddî çıkarlar için faydalanmadı. Ardında bıraktığı ilimdir ve ilim, her şeyden daha değerlidir. Hele de bu ilim, Allah katından geliyorsa. (218)

1- Bihâru'l-Envâr, c.16, s.226.

2- Sadûk, Emâlî, Meclis: 69, dipnot: 2.

3- Bihâru'l-Envâr, c.16, s.229.

Hz. Resul (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun), hayatının son günlerinde minbere çıkıp "Kimin üzerimde hakkı varsa söylesin." buyurdu. Gerçi kimsenin üzerinde hakkı yok idi. Bir Arap kalkıp "Benim var." dedi. "Nedir?" "Siz filanca savaşa giderken bana kırbaç vurmuştunuz." "Nerene vurmuştum?" "Omzuma." "Gel, sen de bana vur." "Hayır, benim omuzum açıktı, siz de omzunuzu açın." Hz. Peygamber omzunu açınca, Arap öptü! "Ben Allah Resulü'nün bedenini öpmek istiyordum." dedi. Ancak mesele farklıdır. Mesele, o dönemde Hicaz'ın ve başka birtakım bölgelerin mutlak lideri olan birisinin minbere çıkıp, "Kimin üzerimde hakkı varsa söylesin." demesidir. Sonradan biri kişi çıkıp da "Sen benden on kuruş almıştın." demesin! (219)

5/11/ '78

* * *

İslâm hükümeti, sultanlık kabilinden, cumhuriyet kabilinden hükümetler gibi bir hükümet değildir. İslâm hâkimi; halkın arasında, Medine'nin küçük mescidinde oturan hâkimdir. Ülkenin kaderini ellerinde tutanlar, diğer sosyal sınıflara mensup insanlar gibi mescitte toplanırlardı. Öyle ki toplantıya dışarıdan gelen biri, kimin ülke reisi, kimin makam sahibi, kimin fakir olduğunu anlayamazdı. Giyim kuşam fakirlerin giyim kuşamı, hayat tarzı fakirlerin hayat tarzıydı. Adalet öyle bir şekilde işliyordu ki, toplumun en alt kesiminden birisi ülkenin birinci adamını, sultanı, yöneticiyi dava ettiğinde kadı, ülkenin birinci adamını çağırırdı ve o da bu çağrıya uyardı. (220)

9/11/ '78

* * *

Hicaz'dan Mısır'a, Afrika'ya, Irak'a, İran'a uzanan İslâm topraklarını -ki bir dönem Avrupa'nın bir kısmı da bu topraklara dâhildi- baştanbaşa idare edenlerin halkla ilişkisi, yöneten-yönetilen ilişkisi türünden değildi. Bizzat Resul-i

Ekrem (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun), halkla ilişkilerinde onlardan biri gibiydi. Ne hükümet konakları vardı, ne de meclislerinde halkın, bu başköşede oturmuş, bu aşağıda oturmuş diyebileceği şekilde bir imtiyaz söz konusu idi. (221)

17/7/ '79

* * *

Sadr-ı İslâm'a bakın... Sadr-ı İslâm'da hükümetin durumu nasıldı? İslâm Peygamberi (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) halka nasıl davranıyordu. Hidayeti kabul etmeyen ve devamlı suikast planları yapan kâfirlere huşunetle yaklaşırken halka nasıl davranıyordu! Müşfik bir baba gibiydi, hatta müşfik bir babadan daha duyarlıydı. (222)

14/9/ '79

* * *

Peygamber-i Ekrem, birinci kişiydi; İslâm'ın kurucusu, halkın hidayete erdiricisi idi. Hayat tarzının nasıl olduğuna bakın. Otoriter miydi? Arkadaşlarıyla, dostlarıyla siyah-beyaz ayrımı yapmaksızın birlikte oturur kalkar, bir araya gelirdi. Biri şuraya, beriki Hz. Peygamber'in yanına oturmuş; biri başköşede oturmuş, beriki alçakta oturmuş gibi tartışmalar da yoktu. (223)

6/7/ '80

* * *

Peygamber-i Ekrem, halkın hizmetçisi idi. Yüce makamına rağmen hizmetçiydi; halka hizmet ediyordu. (224)

6/12/ '80

* * *

Allah Resulü, Medine'de hükümetin kurulmasından sonra devletin başında iken hayat seviyesi nasıldı? Öte yandan hiçbir güce boyun eğmiyordu; çünkü Allah'ı müşahede

ediyordu. Gücün kayıtsız şartsız Yüce Allah'a ait olduğunu, ötekilerin bir hiç olduğunu bilen biri, artık güç sahiplerinin karşısında boyun eğmez. (225)

29/8/ '82

Allah Resulü hükümetinin merkezi olan Medine'de iken hükümeti oldukça geniş bir alana yayılmıştı. Arap, birkaç kişinin halka kurup sohbet ettiklerini görür, ama hangisinin başta bulunduğunu, yönetici olduğunu, hangisinin daha aşağı bir makamda bulunduğunu anlayamazdı. (226)

3/1 / '84

Sade Yaşam

Hz. Peygamber'in hayatını yazan herkes, onun hayat seviyesinin o dönemde Medine'de yaşayan insanlardan daha düşük olduğunu yazmıştır. Mescitte kerpiçten bir odası vardı. Merkebe biner, arkasına da birini bindirir, yola koyulurdu. Yol boyunca arkasındakine dinî hükümleri anlatır, onu eğitirdi.

Siz, böyle yaşayan bir yönetici veya söz temsili bir emniyet müdürü veya bir belediye başkanı veyahut bir köy muhtarı getirin de halkla diyalogu -rivayete göre- hükümetin idare merkezi olan mescitte Peygamber bir topluluk içinde otururken, dışarıdan gelen insanlar tarafından hangisinin yönetici, hangisinin yönetilen, hangisinin peygamber, hangisinin sıradan insan olduğu ayırt edilemeyecek gibi olsun. Bir yanda zengin hayatı, öte yanda yokluk içinde bir hayat... Kendisi böyle olduğu hâlde fakirlerin yardımına koşar, güçsüzlere el uzatırdı... İnsan, bu meziyetleri anlatmaktan dahi acizdir! (227)

30/10/ '78

İslâmî hükümet, insan yetiştirmek üzerine kuruludur. İslâm önderlerini göz önünde bulundurun; İslâm'ın önderi Peygamber-i Ekrem'i ve ondan sonra İslâm'ın önderi olan Müminlerin Emiri'ni... Onların konumlarının nasıl olduğuna bakın! Diktatörlük müydü? Peygamber, halktan insanlarla bir araya geldiğinde kimin yönetici, kimin yönetilen, kimin peygamber, kimin sahabe olduğu belli olmazdı. Halkla yan yana oturan ve aralarına oturup onlarla toplantı yapan bir Peygamber. Toplantıları da kölelerin ve fakirlerin toplantısı idi. Yoksul bir hayatı vardı. Beytülmal, halkın malıydı; hiçbir tasarrufta bulunmuyordu. Fakir hayatı sürüyordu.

"Kimin üzerimde hakkı varsa çıksın!" buyurduğunda, benden şu kadar aldın, bana zulmettin diyen biri ortaya çıkmadı. Başka bir amaçla ortaya çıkan adamın dışında. Ömrünün sonunda, "Kimin üzerimde hakkı varsa söylesin." buyurdu. Sen bana zulmettin, hakkımda kötü konuştun veya söz temsili -Allah'a sığınırız- halka ihanet ettin, diyen biri ortaya çıkmadı. Sadece birisi kalkıp, "Sen omzuma kırbaçla vurdun." dedi. "Gel, karşılığında sen de bana vur." buyurdu. "Hayır, öyle değil, benim omuzum çıplaktı." deyince omzunu sıyırdı. Sonra adam gidip Hz. Peygamber'in omzunu öptü. "Ben, bunu, omzunu öpebilmek için yaptım. Yalan söyledim, sen öyle bir şey yapmadın." dedi. (228)

8/11/ '78

* * *

İslâm, ülkenin bir numaralı adamıyla yönetilenler arasında fark gözetmez. Bilâkis yönetici, maddî imkânlardan faydalanmada yönetilenlerden daha düşük bir seviyede idi. Fikir serbestîsi İslâm'da baştan itibaren olmuştur; İmamlarımız (selâm üzerlerine olsun) zamanında, hatta Hz. Peygamber'in zamanında vardı. Herkes fikrini söylerdi. (229)

1/3/ '79

* * *

Toplumu yönetenlerle halk arasında bir fark yoktu; hatta yönetenlerin hayat seviyesi daha düşüktü. Hükümetler halkı yönetme derdinde değillerdi, hizmet peşindeydiler. (230)

11/6/ '79

Hz. Peygamber, alt sınıftan bir insanın yanına gitti, etrafında varlıksız, fakir insanlar oturuyordu. Kendisinin de tek odalı bir evi vardı. Hurma liflerinden yapılmış bir odası! Mescidi de böyleydi. (231)

5/7/ '79

Peygamber-i Ekrem, Kureys'in karşısındaydı. Kendisi de Kureys'tendi; ama alt sınıfından biriydi. Arkası güçlü anlamında eşraftandı; ama hiçbir şeyi yoktu. (232)

5/7/ '79

İslâm öncüleri; İslâm Peygamberi, Müminlerin Emiri ve İmamlarımız, sade ve ortalama, hatta ortalamanın da altında bir hayat geçirdiler. (233)

16/7/ '85

Güzel Ahlâk

Sünnî kaynaklarda, Allah Resulü'nün (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) gazaplandığı zaman öfkesi dinene dek ayakta ise oturduğu, oturuyor ise arkasına yaslandığı nakledilir.¹ (234)

Allah Resulü'nün (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) ahlâkıyla ilgili olarak, ilâhî haramların çiğnenmesi durumları dışında, maruz kaldığı zulümler nedeniyle kendisi

1- Miratu'l-Ukûl, "Babu'l-Gazab", c.10, s.146.

için yardım talep etmediği rivayet edilir. O, Yüce Allah için gazaplanırdı. (235)

* * *

İmamlarımız, Allah'ın veli kulları ve Allah'ın nebileri, kendilerini halkın hizmetçisi olarak görüyor, hüsnü muaşeret ve insanî bir tavırla, ilâhî bir tavırla hareket ediyor, yapmaları gereken işleri de bu güzel tutumla yerine getiriyorlardı. (236)

4/11/ '82

İkinci Kısım

HZ. PEYGAMBER'İN (S.A.A) NÜBÜVVETİ

Hz. Peygamber'in (s.a.a) Biseti

İnsan, yaşadığı her yerde büyüklüğünü ve ululuğunu, ateşkedesinin diğer bütün ateşkedelerden büyük ve daha alevli olmasında veya puthanesinin daha yüksek, putlarının daha büyük ve daha değerli madenlerden yapılmış olmasında görürdü. Hatta tanrılarını büyük arabalarda taşıyarak savaş meydanlarına götürürlerdi. Nitekim Mekkeliler büyük putları Hubel'i Müslümanlarla savaşırken yanlarında getirmişlerdi. Böyle bir ortamda Yüce Allah, İslâm Peygamberi'ni kendi katından elçiliğine seçti. Dönemin insanlarına ilk olarak, kendi elleriyle yaptıkları putları kırmalarını, Allah'ı birleyerek esenliğe kavuşmalarını öğütledi: *"Allah'tan başka ilâh yoktur deyin, felah bulun."* Daha sonra her biri akla dayalı semavî yasaları azar azar insanlığa getirip onların cahilane ve kurmaca zanlarını yok etti. (237)

* * *

Rivayete göre, Allah Resulü peygamber olunca, büyük Şeytan feryat edip, "İşimiz zora girdi!" diyerek şeytanları başına topladı. (238)

5/11/ '79

* * *

Ezel ebet, baştan sona tüm zamanlarda Resul-i Ekrem'in peygamberliğe seçildiği günden daha değerli bir gün olma-

miştir. Zira bu olaydan daha büyük bir olay meydana gelmemiştir. Dünyada çok büyük olaylar meydana gelmiştir; büyük nebilerin, şariat sahibi (ulû'l-azm) nebilerin peygamberlikleri de büyük olaylardandır; lakin Resul-i Ekrem'in peygamberliğinden daha büyük bir olay olmamıştır, olması da düşünülemez. Çünkü âlemde, Yüce Allah'ın mukaddes zatı dışında, Resul-i Ekrem'den daha yüce bir varlık olmadığı gibi, onun peygamberliğinden daha büyük bir olay da yoktur. Söz konusu olan, "Son Resul"ün peygamberliğe seçilmesi ve sonrasındaki imkân âleminin büyük şahsiyetleri ile yüce ilâhî yasaların ortaya çıkmasıdır. Biset; böyle bir günde vuku bulmuş, bu günü yüceltmiş ve kutsallaştırmıştır. Ezel ebet bir daha yaşamayacağımız bu gün dolayısıyla tüm Müslümanları ve bütün mustazafları tebrik ederim. (239)

11/6/ '80

* * *

Davetine icabet az oluyor diye Hz. Peygamber üzüldü. **"Neredeyse kendini harap edeceksin."**¹ Nebileri üzen şeylerden biri de öğretilerinin, öğretinin gerektirdiği şekilde semeresini vermemesidir. Hz. Peygamber, bütün insanları Ali b. Ebu Tâlib gibi yetiştirmek istiyordu; ama olmadı. Hz. Peygamber'in peygamberliğinin, Ali b. Ebu Tâlib'den ve İmam Zaman'dan (Allah'ın selâmı üzerine olsun) başka semeresi olmadığı düşünülse dahi bu büyük bir başarıdır. Yüce Allah, Hz. Peygamber'i sadece böylesi kâmil insanlar yetiştirmekle görevlendirmiş olsaydı, bu bile yakışır bir iş olurdu. Lakin onlar, herkesin böyle olmasını istiyorlardı; ama başarı hâsıl olmadı. (240)

11/6/ '80

* * *

Biset olgusu, dünyada ilmî-irfanî bir değişim meydana getirmiştir. Yunanlılar tarafından ortaya koyulan, değerli gö-

1- Kehf, 18:6.

rülen ve hâlâ da değerli kabul edilen kuru Yunan felsefesini, şuhut erbabı katında somutlaşmış, aynî bir irfana ve gerçek bir şuhuda dönüştürmüştür. (241)

11/5/ '83

Biset gününde, dikkat etmemiz gereken bir husus vardır: Allah Resulü'nün biseti insanlara, zulmün kökünü kazıma yolunu; halka, büyük güçlere başkaldırmanın yolunu öğretmektedir. Allah Resulü'nün biseti, insanların ahlâkını, nefislerini, ruhlarını ve bedenlerini, bütün bunları, karanlıklardan kurtarmayı, karanlıkları tamamen ortadan kaldırıp yerine nuru hâkim kılmayı amaçlar. Biset; cehalet karanlığının yok olması, yerine ilim nurunun gelmesidir. Zulüm karanlığını ortadan kaldırmak, yerine adalet nurunu ikame etmektir amaç. Hz. Peygamber, bunun yolunu bizlere öğretmiştir. Bizlere, bütün insanların, bütün Müslümanların kardeş olduklarını, dolayısıyla vahdeti sağlayıp fırkalara bölünmememiz gerektiğini öğretmiştir. (242)

11/5/ '83

Peygamberlerin sonuncusu olup beşeriyete en kâmil dini getiren Peygamber-i Ekrem (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun), kendisine nazil olunan Kur'an'ı insanlara bildirmiştir. (243)

11/12/ '84

İslâm bayramlarının en büyüğü olarak nitelendirilmesi gereken Biset Bayramı'nı, bütün dünya Müslümanlarına ve dünya mustazaflarına tebrik ederim. Biset, bizim hakkında konuşabileceğimiz bir konu değildir. Biz ancak Peygamber-i Ekrem'in biseti ile birçok inkılâbın meydana geldiğini söyleyebiliriz. Biset ile dünyada öyle inkılâplar vücuda gelmiştir ki,

bisetten önce bunlar yok idi. Resul-i Ekrem'in bisetinin bereketiyle dünyaya yayılan bilgiler, beşer idrakinin üzerindedir. Bu bilgilerin muhtevasını ve bizim bu bilgileri ne kadar idrak edebileceğimizi bilenler bilir. Bu, beşer idrakinin üzerinde bir mucizedir. Bu bilgileri yayan ise, Cahiliye devrinde doğup büyümüş, bilgi mefhumunun adının dahi telaffuz edilmediği bir muhitte yetişmiştir. Bu muhit, dünyevî meselelere, irfanî-felsefî meselelere ve benzeri meselelere hiç aşına değildi. O, bütün ömrünü bu muhitte geçirdi. Yalnızca çok kısa süreli bir yolculuğa çıkmış, birkaç gün içinde de hemen geri dönmüştü. Bisetten sonra söz konusu ettiği konuların beşer idrakinin sınırlarını aştığını görürüz. Bu, görüş sahiplerinin Hz. Peygamber'in nübüvvetine kanıt gösterdikleri bir mucizedir. Zira o, tek başına bu işi yapamazdı; tahsil görmemişti, hatta okuryazarlığı dahi yoktu. Mesele, bizim hakkında konuşamayacağımız kadar derin bir meseledir ve bugüne kadar da açıklığa kavuşturulamamıştır. Ona ve onun hasının hası olanlara özgü bir meseledir. Bildiğiniz üzere, İslâm'da toplumsal meselelere değinilir. Aslında İslâm'da her türlü meseleye en güzel biçimiyle değinilir. Öyle bir muhitte veya herhangi bir muhitte yaşayan bir insanın, tek başına bütün bu meseleler hakkında o dönemin ve şimdinin aklına uygun görüşler ileri sürebileceği düşünülemez. Bu bir mucizedir; mucizeden başka bir şey olamaz. (244)

28/3/ '87

Hız. Peygamber'in zamanında öyle bir durum mevcuttu ki Efendimiz, hükümleri bildirmek istediğinde dahi takkiye yapmak zorunda kalırdı. Efendimiz dile getirmek istediği meseleleri değerlendirmeye tâbi tutardı. Hız. Peygamber, gönlünden geçeni söylemeye bu yüzden muvaffak olamadı. Her şeyi söyledi, vahyi iletmede kusurlu davranmadı. Ama

halka, meseleleri anlatmak ve öğretmek kolay bir iş değildi. Nitekim o dönemde fesat almış başını gitmişti. Fesat şimdi de var, sonsuza kadar da olacak. (245)

28/3/ '87

Hz. Peygamber'in (s.a.a) Daveti

Davet Metodu

Peygamber-i Ekrem (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun), peygamber olup tebliğe başladığında, sekiz yaşında bir çocuk [Hz. Ali] ve kırk yaşında bir kadın [Hz. Hatice] ona iman etti. Bu iki kişiden başka kimsesi yoktu. Herkes Efendimize ne kadar eziyet edildiğini, işine engel olunduğunu ve karşı gelindiğini bilir. Ama o, ümitsizliğe kapılıp kimsem yok demedi. O, direnerek, yılmadan, güçlü bir ruh ve yorulmak bilmez bir azimle risaletini bugüne taşımıştır. Bugün¹ yedi yüz milyon insan onun bayrağı altında yürümektedir. (246)

* * *

Beyefendiler, İslâm Peygamberi'nin (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) kıyam ettiğini, herkesin kendisine karşı çıktığı bir muhitte kıyam edip İslâm'ı halka tebliğ etmek için birçok sıkıntıya, birçok zorluğa ve bir hayli güçlüğe katlandığını bilirler. Halkı hidayete davet etti, tevhide çağırdı. O, öyle zorluklara katlandı ki başka birinin buna takat yetireceğini zannetmiyorum. (247)

14/11/ '65

* * *

Resul-i Ekrem (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun), Medine'ye hicretten önce Mekke günlerinde, yalnızca Allah inancını tebliğ eder, Yüce Allah'ın mukaddes zatını ve

İslâm'ı tanıttırdı. Birlikte müşriklere karşı savaşır İslâm'ı yayacağı dostları yok idi.

Kur'ân'da göreceğiniz üzere, Mekki sureler yalnızca öğüt ve mevize yönüne sahiptir; sadece İslâm'ı tanıtır, savaştan, mücadeleden söz etmezler. Hatta bu surelerde, (fıkıhla ilgili) hükümler de çok az zikredilir. (248)

31/12/ '72

Peygamber efendimiz Mekke'de bulunduğu süre zarfında mümkün mertebe plan yaptı. Mesele, doğru hareket etme, insan yetiştirme meselesi idi. (249)

5/11/ '78

İslâm Peygamberi yirmi üç yıl boyunca zulümle savaştı. Bir zaman Mekke'de öğüt ve vaazla; bir zaman Medine'de kırılıç ile. (250)

28/1/ '79

Resul-i Ekrem, en başından itibaren halkı sömürmek, halkı boyundurukları altına almak isteyenlerle savaştı, onlara başkaldırdı. (251)

16/2/ '79

Resulullah, hem Kur'ân'ı getirdi, hem de demiri getirdi. Kılıcı getirip muhaliflerle savaştı ve onları kendisine tâbi kıldı. (252)

19/2/ '79

İslâm Peygamber'i (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) Müslümanlara ne kadar merhametli ve müşfik idiyse, kâfirlere karşı da öyleydi. Kâfirlere karşı şefkatli-

di. Kâfirlerin küfür üzere kalıp sonunda cehennem ateşine gidecek olmalarına üzüldü, bu yüzden onlara acırdı. Davetinin amacı, kâfirleri ve asileri kurtarmaktı. Yüce Allah ona **"İnanmıyorlar diye arkalarından üzüntüyle neredeyse kendini harap edeceksin."**¹ diye hitap etti. Kâfirler niçin inanmaz, niçin kurtulmazlar diye üzüldü. Bir savaşta kâfirlerden bir grubun esir alınıp getirildiğini görünce, *"Bu insanları zincirlere bağlayarak cennete sokmamız gerekecek!"* buyurmuştu. Demek ki bu şekilde getirip hidayete erdirmek gerek. O, hidayet nuruydu. Nasıl Müslümanlarla barış içinde yaşıyordu ise diğerleriyle de barış içinde yaşıyordu; kanser tümörü gibi alınması gerekenlerle, toplumdan uzaklaştırılması gerekenlerle değil ama. (253)

3/7/ '79

* * *

Yüce İslâm Peygamberi bir elinde Kur'ân'ı, diğer elinde kılıcı tutuyordu. Hainlerin yok edilmesi için kılıç; hidayet için Kur'ân. Hidayeti kabul edenlere Kur'ân kılavuzdur. Hidayeti kabul etmeyip planlar peşinde koşanların başına kılıç darbesi... (254)

24/8/ '79

* * *

Peygamber-i Ekrem (s.a.a), insanların dikkatini çekiyordu; insanların dikkatini ve ilgisini Allah'a çekme çabasındaydı. (255)

24/1/ '83

* * *

Hz. Peygamber de, vahyin lisanı olanlar da iki yöne sahiptiler. Hz. Peygamber, hükümet kurana dek halkın maneviyatını güçlendirdi. Hükümeti kurunca, maneviyatı güçlen-

1- Kehf, 18:6.

dirmenin yanı sıra adaleti ikame etti. Hükümet kurdu ve yoksulları, zalimlerin boyunduruğundan, dönemin ve şartların elverdiği ölçüde, kurtardı. (256)

12/7/ '83

* * *

Peygamber-i Ekrem, kişisel vazifelerini yerine getirmenin, Yüce Allah ile halvete çekilmenin yanı sıra hükümet kurdu ve dünyanın her köşesine davet için sefir gönderdi. İnsanları [önce] diyanete, sonra topluluk olmaya davet etti. Onun ilkesi, evde oturup zikir söylemek değildi. Zikir söylerdi; lakin zikir de kendini yetiştirmekti. Dua ederdi. Ama dua da hem kendini yetiştirmeydi, hem insanları yetiştirme, halkı direniş için donatma idi. Onun ve Müslümanların İmamları'nın dilinde dolaşan dualar, bütün bu dualar, maneviyata davetin yanı sıra maneviyata davet yoluyla Müslümanların sorunlarını giderme, ıslah etme yoludur. (257)

13/5/ '84

Davetin Hedefleri

Durmaksızın peygamberlere direndik; onlarla savaştık, çatıştık. Mutmain, tezkiye olmuş nefisler ve temiz pak ruhlar, Allah'ın kullarına olan merhametleriyle hiçbir zaman bizim cehaletimiz yüzünden davetlerinden geri durmadılar ve bizi, hiçbir karşılık ve ücret beklemeden, cennete ve saadete yöneltiler. Resul-i Ekrem'in (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) ücretini "akrabaları sevmek"¹ olarak kayıtlamasının nedeni ise bu muhabbet ve sevginin öbür dünyada bizim için en nuranî suret olacak olmasındandır. Bu da bizim içindir, bizim saadete ve rahmete ermemiz için. O hâlde peygamberliğin ücreti bize döner ve biz, kendimizden yararlanmış oluruz. (258)

* * *

1- Şûrâ, 42:23.

İslâm Peygamberi, bütün dünyada sözde birlik oluşturmak, bütün dünya ülkelerinin tevhit sözünde buluşmasını sağlamak istiyordu. (259)

14/11/ '65

* * *

Resul-i Ekrem'in (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) amacı, Mekke veya Arap Yarımadası müşriklerini yok etmek değildi. Amaç; İslâm'ı yaymaktır ve hükümeti Kur'an'a uygun hâle getirmek, İslâm hükümeti kurmaktır. Müşrikler, İslâm hükümetinin gerçekleşmesinin önünde engel oluşturduklarından dolayı savaş çıktı. (260)

1/1/ '79

* * *

Peygamber-i Ekrem Arabistanlıdır; lakin daveti Arabistan'a özgü değildi, orayla sınırlı kalmadı. Daveti evrenseldi. (261)

2/11/ '79

* * *

Hz. Peygamber, peygamber oluşundan hayata veda edene dek insan yetiştirme çabası içerisindeydi. (262)

11/1/ '80

* * *

Beşerin ıslahı, adaletin icrası ve insanın eğitimi için gelen Son Resul (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) de kendi zamanında muvaffak olamadı. (263)

28/6/ '80

* * *

Hz. Peygamber'in geliş amacı, eğitim öğretimdir; ayetleri okumaktır. Ayetler, bilgi kaynağı olarak değerlendirilmelidir. Hz. Peygamber, insanlara ayetleri okumak; onları tezkiye etmek, temizlemek, nefislerini arındırmak için geldi. Arındır-

dıktan sonra "**onlara Kitap'ı ve hikmeti öğretir.**"¹ Eğitim, öğretimi önceler. Öncelemese dahi birlikte olması gerekir. Eğitim rütbe olarak önce gelir. (264)

1/7/ '80

* * *

Küçük yetim bir çoban çocuğu veya çoban, Hicaz'da ortaya çıkıp bütün devletleri adam olmaya davet etti. (265)

12/7/ '80

* * *

Sadr-ı İslâm'da isteyen herkesin kendini göstermesi, herkesin kendi mektebini yaymak istemesi gibi bir sorun yoktu. Güçsüz oldukları hâlde büyük güçleri ortadan kaldırmak bakımından mekteplerini amacına ulaştırdılar tabii. (266)

25/7/ '80

* * *

Nebilerin insanlığa sunduğu ve nebilerin sonuncusu ve en üstünü olan Nebi-i Ekrem'in insanlara gösterip davet ettiği, insaniyet yoluna kılavuzluk ettiği, küfür ve ilhadın her tür-lüsünden ve karanlıklardan mutlak nura çıkardığı dosdoğru yolu siz gençlerin devam ettirmesi gerekir. (267)

2/1/ '81

* * *

Rivayetlere, tarihî bilgilere göre Resul-i Ekrem'e nazil olan ilk ayet, "**Oku! Rabbinin ismiyle.**"² ayetidir. Rivayetlere göre, Cebrail'in Resul-i Ekrem'e okuduğu ilk ayet budur ve Resul-i Ekrem, vahyin hemen başlangıcında "kıraate" ve öğrenmeye davet edilmiştir. (268)

1/6/ '81

* * *

1- Cuma, 62:2.

2- Alak, 96:1.

Peygamber-i Ekrem'in halkı eğitmek için herkesten çok zahmet çektiğini görürsünüz. Bunu, mazlumlara zalimlerin elinden kurtarmak için yapmıştır. (269)

9/1/ '81

Davetin Zorlukları

Yüce İslâm Peygamberi (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) takat sınırını zorlayan zorluklara ve sıkıntılara karşın zalimlerle cihat etmekten ömrünün sonuna dek vaz-geçmedi. (270)

13/8/ '78

* * *

Servet ve güç sahibi müşrikler, Mekke'de Hz. Peygamber'e davet fırsatı vermediler. Yıllarca orada sanki hapis hayatı yaşadı. Mekke, onun için bir tür hapisti. (271)

5/11/ '78

* * *

Peygamber-i Ekrem (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) başta tek başına kıyam etti, bir başına halkı davet etti. Kavmini Yüce Allah'ı birlemeye çağırdığında, yanında kimse yoktu. Bir başına kıyam etti başta. Önce eşi Hz. Hatice ona iman etti, sonra o zaman daha çocuk yaşta olan Hz. Emir iman etti ve daha sonra Medine'de azar azar insanlar. Mekke'de iken on üç yıl boyunca elinden bir şey gelmedi. Çünkü Mekkeliler çok güçlü ve zengindi. Hz. Peygamber'in kendi çıkarlarına muhalif olduğunu biliyorlardı. Bu yüzden ona karşı koydular. O büyürse, çıkarlarının zarar göreceğini biliyorlardı. Putlar da Mekkeliler için bir araçtı. Öyle sanıldığı gibi, putperestler putlarına inanmıyorlardı. Başta, maddî çıkarları geliyordu. Peygamber-i Ekrem'i çıkarlarının karşısında görüyorlar, maddî çıkarlarının tehlikeye gireceğini biliyorlardı. Hz. Peygamber'in Mekke'de bulunduğu süre zarfında neredeyse yapayalnız olduğu söylenebilir. Bir iki kişi,

bir avuç insan ona yönelmişti. Mekke'deki faaliyeti yalnızca davetle sınırlıydı. Şartlar olgunlaşıp Medine'ye gidene dek davetini, tabiri caizse, yeraltından yaptı. (272)

19/11/ '78

* * *

İslâm tarihi ortadadır. Herkes bilir. Mütalaa ehli olan sizler, İslâm Peygamberi'nin halktan biri olduğunu bilirsiniz. Halktan biri olarak ortaya çıkıp davetini başlatınca ait olduğu Kureyş, ona karşı çıktı. O dönemin zenginleri, varlıklıları ve sermayedarları hep Kureyşli idi. Hz. Peygamber orada [Mekke'de] kendini gösteremedi. (273)

26/2/ '79

* * *

Resul-i Ekrem (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) memuriyetinin başlangıcında tek başına idi, yalnız kendisi memur olmuştu: "**Kalk ve uyar!**"¹ Harekete geçip halkı davet et. Davet, başta bizzat Efendimizden başladı. Nübüvvetini ilan ettiği gün, bir kadınla bir çocuk ona iman etti. Bununla birlikte yüce nebilerin vazgeçilmezi olan istikamete Resul-i Ekrem, en mükemmel biçimiyle sahipti: "**Emrolunduğun gibi dosdoğru ol.**"² Harekete geç ve dosdoğru ol.

Bu iki özellik, İslâm Peygamberi'nin, yüce amaçlarına doğru ilerlemesinde önemli role sahipti: Başkaldırı ve istikamet. İstikamet sayesinde, hiçbir şeye sahip olmadığı ve bütün güç sahipleri kendisine karşı olduğu için, nitekim bu yüzden Mekke'de açık davette bulunamamıştı, açık davette bulunamamaktan dolayı ümitsizliğe kapılmadı, ümidini yitirmedi. Yeraltından davet etti. İnsanları birer birer tarafına çekiyordu. Medine'yi şereflendirdiğinde, halkı başkaldırıya çağırmakla

1- Müddessir, 74:2.

2- Şûrâ, 42:15.

görevlendirildi: "**Size bir öğüt vereceğim: Allah için kıyam edin.**"¹ Burada başkaldırıya davet vardır. Topluluğu topyekûn başkaldırmaya davet; vurgulanan, kıyamullah'tır, Allah için kıyamdır. Allah için hareket, Allah'a iman, Peygamber-i Ekrem'i muzaffer kıldı. Ümitsizliğe kapılmamak ve Allah yolunda dosdoğruluk, Hz. Peygamber'e zafer getirdi. (274)

11/5/ '79

* * *

Hz. Peygamber, para babalarının ve zenginlerin yüzünden bir süre dağlık bir bölgede bir mağaraya çekilip, yeraltı davetini sürdürdü. Sonra Medine'yi şerefletirdi. (275)

5/7/ '79

* * *

Allah'ın velileri (Allah'ın selâmı üzerlerine olsun) bütün durumlarda, her türlü musibete ve bütün sorunlar karşısında sabrettiler.

Allah Resulü'nün (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) Mekke'de ve daha sonra Medine'de karşılaştığı sorunlarla biz karşılaşmadık. O, her türlü sorunla karşılaştı; iktisadî yaptırım, askerî harekât... Mekke'de baskı altında tutulduğu birkaç yıl boyunca dağdaki bir mağaraya çekilmek zorunda kaldı. Müşrikler, münafıklar ve öteki fasit kesimler, ona, iktisadî yaptırım uyguladılar. Öyle ki günlük erzakını karşılamada güçlük çekiyor, zorluklara katlanıyordu. Mekke'den hicret edip Medine'ye teşrif ettiğinde, düzenin saldırılarına maruz kaldı. Müşrikler ve dönemin güçleri, Hz. Resul'e (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) ve dostlarına saldırdı. (276)

1/1/ '81

* * *

Hız. Peygamber, yaşadığı dönemde şimdikinden daha yalnız ve mazlum idi. Kendisine itaat edilmiyordu, yakının-dakiler dahi sözünü dinlemiyorlardı. (277)

21/3/ '82

Yaşadığı dönemde Peygamber-i Ekrem'e (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) ithamlarda bulundular, ol-madık sözler söylediler. Ama o, İslâm dinini tebliğ etmekten vazgeçmedi. (278)

13/10/ '82

Hız. Peygamber'in yanında kimse yok iken, tek başına bü-tün düşmanlarla, hatta kendisine düşmanlık güden aşiretiyle mücadele etti. O, Allah'a tevekkül ederek, Allah'a yönelerek ve Allah'ta fâni olarak faaliyetlerini sürdürdü. (279)

2/1/ '83

Hız. Peygamber, peygamber olduğunda bir başınyadı, herkes kendisine muhalefet ederken o, dirençle ve doğruluk-la görevine başladı. (280)

18/4/ '85

Sadr-ı İslâm'da Hız. Peygamber'in beraberindeki küçük topluluk, [muhalif] büyük topluluklar karşısında ne zorluk-lara katlandı! Başta bizzat Peygamber-i Ekrem, sonra da di-ğerleri zorluklara katlanıp İslâm'ı muhafaza ettiler. (281)

23/12/ '85

Üçüncü Kısım

HZ. PEYGAMBER'İN (S.A.A) HÜKÜMETİ

Hükümetin Kurulması

Hız. Peygamber, Mekke'den ümidini kesince yahut Medine'nin faaliyetleri için daha uygun olduğunu görünce, Medinelilerle yeraltından gizli irtibat kurdu ve ortamı hazırlayıp oraya gitti. (282)

5/11/ '78

* * *

Peygamber-i Ekrem, on üç yıl Mekke'de sıkıntı çekti, hapsedildi, eziyet gördü, ithamlara maruz kaldı, bin bir türlü güçlüklerle karşılaştı; ama sabretti. Sabredip insanları davet etti. Sonra orada yapamayacağını görünce, Medine'ye hicret etti. Orada bazı insanlar ona katıldılar. Medine'de kaldığı on yıl boyunca, halkı yiyip bitirmek isteyenlerle, zalimlerle ve halkın çıkarlarına göz dikenlerle savaşarak, bir ölçüde onları bertaraf etti. Ama her zaman sabırlı oldu. (283)

2/12/ '78

* * *

İslâm Peygamberi, mustazaflarla ve tabiri caizse sıfır tabakada olanlarla birlikte Mekke'de iken Kureyşli tacirlerin ve o zamanın zenginlerinin, güç sahiplerinin tamamı ona karşı idi. Güç sahipleri halkı uyutsun diye onu ortaya çıkarmamışlardı. Hız. Peygamber, Mekke'de iken kendini gösteremedi.

Faaliyetlerini yeraltından yürüttü, grup grup insanları din için eğitti. Orada yapamayacağını görünce, Medine'ye hicret etti. Medine'ye gidince, şimdinin tabiriyle, üçüncü sınıftan birinin evine misafir oldu.

Hız. Peygamber'in (s.a.a) etrafına toplananlar da yoksullardı. Hız. Peygamber'in bütün savaşları zenginlerle, güç ve servet sahipleriyle olmuştur. (284)

20/5/ '79

Mekke eşrafı, sermayedarları, kervan sahipleri ve benzerleri ona karşıydı. Öyle ki mağaraya çekilmek zorunda kaldı; mağarada neredeyse hapis hayatı yaşadı. Orada yeraltından tebliğde bulunarak bir grup insanı tarafına çekti. Sonra orada, baskılarla başa çıkamayacağını görünce, Medine halkıyla anlaşarak Medine'ye teşrif etti. (285)

3/9/ '79

Efendimiz Allah Resulü'nün (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) hayatını iyice gözden geçiren biri, Mekke'de bulunduğu on üç yıl boyunca ve Medine'deki on yıllık dönemde Resul-i Ekrem'in bir gününü dahi bizim anladığımız şekilde istirahatla geçirmediğini görür. Mekke döneminde o kadar baskı altındaydı, o kadar eziyetlere maruz kaldı, onu o kadar türlü ve çok yönlü baskılara maruz bıraktılar ki, bilahare bir mağaraya çekilmek zorunda kaldı. Orada da gözetilirdi. Hız. Peygamber'in hayatı böyle geçti. Bir gün olsun istirahat etmedi. Sonra Mekke'de kalınamayacağını görünce, nitekim Mekke'de tebliğleri çok fazla tesirli olmuyordu, az sayıda bir toplulukla, kendisine iman eden bir avuç insanla birlikte hicret etti. (286)

28/10/ '80

Her şeyden daha görünür olan; Hz. Resul'ün (Allah'ın selâmı üzerine olsun) [merkezî] yönetim oluşturduğu ve hükümet kurduğudur. (287)

10/10/ '87

İmaret

Hz. Peygamber, temelleri semavî kanunlara dayanan adil bir hükümet kurdu. Yirmi üç yıl takat sınırını zorlayan çabalar sarf ederek; ilâhî mantıklı sözleri, adaletli tutumu ve yüce ahlâkıyla kalpleri, göğün ve yerin muhteşem güçlerini kendisine çekerek, Allah'ın kutsal öğretisi yolunda fedakârlıklara katlanarak, temelleri adalet ve tevhide dayanan bir teşkilat kurdu.

İslâm Peygamberi, dünya tarihinde de okuyup bildiğiniz üzere, hayatının son gününe dek tevhit öğretisini; sözde, inançlarda ve görüşlerde tevhidi hayata geçirmek için çaba sarf etmekten geri durmadı. Öyle ki dinin, öğretinin ve Medine-i fazıla nizamının temellerini sağlamlaştırp yükseltti... (288)

* * *

Resul-i Ekrem (s.a.a), Müslüman toplumun yürütme gücünün ve idarî teşkilatının başında bulundu. Vahyi tebliğ etmenin, İslâm akaidini, ahkâmını ve nizamını beyan ve tefsir etmenin yanı sıra, ahkâmın ve nizamın uygulanmasına gayret göstererek, İslâm devletini vücuda getirdi. Devleti kurduktan sonraki dönemde, söz temsili, ceza kanunlarını açıklamakla yetinmedi; kanunları uyguladı: El kesti; had vurdu ve recmetti. (289)

* * *

Tarih, Hz. Peygamber'in hükümet kurduğuna, kanunları icra ettiğine, İslâm nizamını uyguladığına ve toplumu yönettiğine tanıklık etmektedir: Valiler tayin etmiş, yargılamış, kadı atamış; sınır dışına, kabile reislerine ve sultanlara sefirler

göndermiş; antlaşmalar imzalamış; savaşlara komutanlık etmiştir. Kısaca, yönetim hükümlerini yürütmüştür. (290)

Resul-i Ekrem -ki artık hayatını çok iyi bilmektesiniz- tek başına peygamber oldu. On üç yıl plan yaptı ve on yıl savaştı; ama bize ne siyasetten demedi. Ülke yönetti, ülkeler yönetti; bu işler bizi ne ilgilendirir demedi... (291)

18/2/ '78

Sadr-ı İslâm'da halk, hükümet ile gönül birliği içerisindeydi. İlk İslâm hükümeti, gönüllerin hükümetiydi. Sayıca az bir topluluk, büyük imparatorlukları işte bu nedenle bozguna uğratabildi. (292)

4/3/ '81

İslâm Peygamberi, siyasete müdahale etmedi mi? Hz. Peygamber'in siyasî bir etkisi olduğunu söyleyebilirsiniz. Peki, buna rağmen kenara mı çekildi? Siyasî işlere katılmadı mı? Bütün ömrünü siyasetle geçirdi; bütün ömrünü İslâm siyasetine harcadı ve İslâm hükümetini kurdu. (293)

1/7/ '81

Başından itibaren siyasetin içindeydi. Mekke döneminde Hz. Resul, bir hükümet kuramadı; lakin etrafına insan toplamakla meşgul oldu; bir çeşit yeraltı siyasetiyle meşguldü. Sonra şartlar olgunlaşıp Medine'ye gidince, orada hükümet kurdu ve ordu gönderdi.¹ Ölüm döşeginde uzanmış, son anlarını geçirirken, Üsâme'nin ordusu hareket etmek üzere

1- İmam Humeyni, Hz. Peygamber'in (s.a.a) Rum sınırına göndermek üzere Üsâme b. Zeyd b. Hârise komutasında hazırladığı orduya gönderme yapıyor.

şehrin dışında hazırdı. Hz. Resul, rivayete göre, "*Üsame ordusuna katılmaktan kaçınana lanet olsun!*" buyurmuştu.¹ [Hz. Peygamber'in] vefatından sonra bir iş çevirmek istiyorlardı, çevirdiler de... Hz. Emir'in indirdiği onca kılıç darbesi... Bize, savaş elbisesi giymenin mürüvvete aykırı olduğunu söylüyorlar! Bu aykırı mıdır? Bu adalete sığmaz mı? Hz. Emir, adil değil miydi? Şehitlerin Efendisi adil değil miydi? Şehitlerin Efendisi'nin tavrı, mürüvvete aykırı mıydı? Ya Hz. Emir'in tavrı? (294)

1/7/ '81

* * *

Peygamber-i Ekrem hangi bir gün öylece oturup sadece fıkıh anlatmakla yetinmiş, toplumsal meselelerden uzak durmuştur? "Mollanın siyasetle ne işi olur" diyenler! Peygamber-i Ekrem hangi bir gün siyasî meselelerin dışında kalmıştır? Devlet kurdu, İslâm'a aykırı olarak halka zulmedenlere dindi, onlarla savaştı. (295)

9/9/ '81

* * *

Sadr-ı İslâm'a bakarsanız; İslâm'ın Hz. Peygamber (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) döneminde hükümet kurduğunu, nizamı ve intizamı sağlayan güçlere sahip olduğunu görürsünüz. İslâm, siyasete müdahale etmiştir. Mescid-i Nebi, İslâm siyasetinin merkezi ve İslâm gücünün ağırlık merkezi olmuştur. (296)

25/7/ '82

* * *

Resulullah, siyaseti diyanette temellendirmiştir. Resulullah (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun), hükümet kurmuş, siyaset merkezleri oluşturmuştur. Aksini iddia

1- el-Milel ve'n-Nihal, c.1, s.23.

edenlerin, Sadr-ı İslâm'da münharif olmamış İslâm halifelerini olumsuzlamaları gerekir. Saray mollalarının ve uşaklık eden sultanların, Peygamber-i Ekrem'i ve İslâm halifelerini kendilerinden uzaklaştırmaları, "Onlar Müslüman değillerdi." demeleri gerekir. Zira onlar siyasete müdahale etmişlerdir. Sadr-ı İslâm'daki siyaset, evrensel bir siyasetti. İslâm Peygamber'i dünyanın her yerine elini uzattı ve bütün halkları İslâm'a ve İslâm siyasetine davet etti, hükümet kurdu. Sonra ki halifeler de hükümet kurdu. Sadr-ı İslâm'da, Hz. Resul'ün döneminden işe inhiraf karışınca dek, siyaset ile diyanet bir arada olmuştur. (297)

2/1/ '83

* * *

Bizler, bütün işleri ellerinde bulunduran, hükümet kuran ve insanlara kılavuzluk eden Hz. Resul'ün ve İmamlar'ın (Allah selâmı üzerlerine olsun) takipçileriyiz. (298)

25/6/ '83

* * *

İlkeselolarak İslâm'ın esası siyasettir. İslâm Peygamberi'nin kurduğu hükümetten sonra, uzunca bir dönem hükümetler kuruldu. Onlar bütün siyasî işleri ellerine aldılar. (299)

24/8/ '83

* * *

Peygamber-i Ekrem, kişisel vazifelerini yerine getirmenin, Yüce Allah ile halvete çekilmenin yanı sıra hükümet kurdu ve dünyanın her köşesine davet için sefir gönderdi. İnsanları [önce] diyanete, sonra topluluk olmaya davet etti. Onun ilkesi, evde oturup zikir söylemek değildi. Zikir söylerdi; lakin zikir de kendini yetiştirmekti. Dua ederdi; ama dua da hem kendini yetiştirmeydi, hem insanları yetiştirmeydi; halkı diyanet için donatma idi. Onun ve Müslümanların İmamları'nın dilinde dolaşan dualar, bütün bu dualar, maneviyata davetin

yanı sıra, maneviyata davet yoluyla Müslümanların sorunlarını giderme, ıslah etme yoludur. (300)

13/5/ '84

* * *

Peygamber-i Ekrem Medine'ye teşrif eder etmez hükümet kurdu; çok fazla güçlenmek için beklemedi. Elbette davetini daha geniş kitlelere ulaştırdı ve insanları kişisel, toplumsal ve siyasî vazifelerini yerine getirmeye davet etti. (301)

13/5/ '84

* * *

Allah Resulü'nün bir siyaseti vardı. Zira hükümet, siyasetsiz var olamaz. (302)

24/8/ '86

* * *

Uzun yıllar sülukta kalan Allah Resulü, fırsat bulur bulmaz adaleti sağlamak için siyasî bir hükümet kurdu. (303)

24/8/ '86

* * *

Hükümet meselesi, Hz. Peygamber zamanında mevcut idi, siyaset de mevcuttu. Müminlerin Emiri zamanında da [hem hükümet meselesi] mevcut idi, hem de siyaset. (304)

24/8/ '86

* * *

Hz. Peygamber Medine Mescidi'nde oturup Kur'ân okumakla yetinseydi, biz de gider aynını yapar, ona uyardık. Ama o, gelir gelmez Mekke'de -Medine'deki silahlı başkaldırıdan farklı bir şekilde- kıyam etmiş, Medine'ye gidinceye dek bu şekilde devam etmiş, Medine'ye hicret edince de hükümet kurmuştur. Tebliğciler göndererek hükümetinin sınırlarını mümkün mertebe genişletmiştir. Halka; dünyayı ele geçiriyoruz, herkesi ortadan kaldırıyoruz, Rum'u ortadan

kaldırıyoruz, İran'ı ortadan kaldırıyoruz; yani oraların halklarını putperestlikten, ateşperestlikten kurtarıyoruz, müjdesini vermiştir. Hz. Peygamber yaşadığı kısacık zaman diliminde insanlığı ihya etmiştir.

Müslümanlar ona uymalıdır. O ne yaptıysa biz de onu yapmalıyız: O hükümet kurdu, biz de mutlaka hükümet kurmalıyız. O savaştı, biz de mutlaka savaşmalıyız. O savundu, biz de savunmalıyız. (305)

10/11/ '87

* * *

İslâm Peygamberi dünyadaki sair hükümetler gibi bir hükümet kurdu; lakin sosyal adaleti sağlama saikiyla... (306)

5/6/ '89

* * *

Mustazafların çıkarlarını korumak, zulmün önünü almak ve sosyal adaleti sağlamak için hak hükümet kurmak, Davud'un oğlu Süleyman, Yüce İslâm Peygamberi (Allah'ın selâmı ona ve ailesine olsun) ve büyük vasilerinin ulaşmak için çaba gösterdikleri amaçtır. [Hak hükümet] en büyük farz ve en değerli ibadettir. Aynı şekilde bu hükümetlerde görülen kirlenmemiş siyaset vazgeçilmezlerdendir. (307)

5/6/ '89

Kanun

Resulullah'ın devleti, Müminlerin Emiri'nin devleti, kanun devletidir. Yani kanun onları işbaşına getirmiştir: **"Allah'a itaat edin, Peygamber'e ve sizden olan ulu'l-emre itaat edin."**¹ Allah'ın hükmü budur. Kanun hükmünce onların itaatleri farzdır. Her hâlde hüküm, kanuna aittir; kanun hükümet eder. (308)

25/6/ '79

* * *

1- Nisâ, 4:59.

İslâm'da kanun hükümet eder. Peygamber-i Ekrem de kanuna tâbi idi; ilâhî kanuna tâbi idi ve bundan kaçamazdı. Yüce Allah, "**Benim söylediğimin aksine bir şey söylersen seni kısı kıvrak yakalar, can damarını koparırım.**"¹ buyurur. (309)

22/10/ '79

* * *

Sadr-ı İslâm'da iki ayrı dönemde, iki defa asil İslâm hükümeti tahakkuk etti. Biri, Resulullah döneminde, diğeri Ali b. Ebu Tâlib'in Kufe'de hükümet ettiği dönemde. Bu iki dönemde manevî değerler hükümet etmiştir. Yani adil bir hükümet vücudunda gelmiştir ve bu hükümet, zerre kadar kanuna muhalefet etmemiştir. Bu iki dönemde devlet, kanun devleti olmuştur. (310)

8/11/ '79

* * *

İslâm hükümeti, bütün azınlıkların kanun karşısında eşit olduğu Sadr-ı İslâm'daki hükümettir. (311)

8/11/ '79

* * *

İslâm devleti, kanun devletidir; ilâhî kanunun, Kur'ân kanununun ve sünnetin devletidir. Devlet, kanuna tâbidir. Hz. Peygamber de, Müminlerin Emiri de kanuna tâbiydiler. Kanununun dışına asla çıkmadılar, çıkamazlardı da. (312)

9/11/ '79

* * *

Herkesin başında bulunan Allah Resulü'nün (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) asla Allah'ın kanunun karşısında bir sözü, bir hükmü ve bir kanunu olmamıştır. O, Allah'ın kanunun icra edicisi olmuştur. (313)

28/12/ '79

* * *

1- Hâkka, 69:44-46.

Hız. Peygamber zamanında kanun hükmetmiştir. Hız. Peygamber icra ediciydi. Müminlerin Emiri zamanında da kanun hükmetmiştir. Müminlerin Emiri de icra ediciydi. Her yerde kanun hükmetmelidir. Yani Allah, Allah'ın hükmü hükmetmelidir. (314)

1/1/ '80

* * *

İslâm Peygamberi, İslâm İmamları ve İslâm halifeleri, hepsi kanuna boyun eğmişlerdir. Onlar kanuna teslim olmuşlardı. (315)

8/6/ '81

Dâru'l-Hükümet

Allah Resulü (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) zamanında ve her ne şekilde olursa olsunlar halifeler zamanında, Müslümanların mescidi, İslâm siyasetinin merkezi idi. Allah Resulü'nün zamanında, Hız. Emir'in zamanında (Allah selâmı üzerine olsun) ve diğerlerinin zamanında Cuma hutbesinde siyasî konular, savaşla ilgili, yerel yönetimlerle ilgili konular ele alınırđı. Bütün bu konular mescitte tartışılırđı; temel mescitte atılırđı. (316)

14/11/ '65

* * *

Sadr-ı İslâm'da mescitler, sonradan münharif şahıslar tarafından atıl hâle getirilmeden önce, farklı idi. Mescitler; orduların kâfirlerle ve zenginlerle savaşmak üzere hareket ettikleri yerdi; ordular, mescitten harekete geçerdi. Orada hutbe okunur; halk, mesela filanca, falan yerde Müslümanlara başkaldırđı veya halkın malını yağmaladı veyahut inhiraf etti diye bilgilendirilir ve hemen mescitten yola çıkılır, düşmanın üzerine gidilirdi. Antlaşmalar mescitte yapılırdı. (317)

20/11/ '78

* * *

Sadr-ı İslâm'da mescit ve minber siyasî faaliyetlerin merkezini teşkil ediyordu. İslâm'da vuku bulan savaşların birçoğunun planı mescitte hazırlanırdı. Hz. Emir (Allah'ın selâmı üzerine olsun) minberden verdiği hutbelerle insanları İslâm'ı savunmaları konusunda bilinçlendirirdi. Nehcü'l-Belâğ'a da bir araya getirilen hutbelerinden de anlaşılaçağı üzere o, büyük bir hatipti, hitabetin iftiharı idi. Aynı şekilde ahlâkî ve itikadî öğütlerle diğher her şey bu değerli kitapta mevcuttur. Mescit, siyasî faaliyetlerin başlangıç merkezi idi. Minber ise hutbelerin; eğitici ve siyasî hutbelerin verildiğı mahaldirdi. (318)

17/6/ '79

* * *

Mescitler, Sadr-ı İslâm'da siyasetin merkezi olmuştur. Mescitler, şimdiki gibi neye hizmet ettiğı belli olmayan yerler değildi. Cuma namazının hutbesi her zaman siyasî olmuştur. Mescitler, ordunun seferberlik merkezi idi. İslâm'ın tebliğ merkezi idi. (319)

18/6/ '79

* * *

Hz. Peygamber mescitte yaşar, mescitte halkla temas kurar ve yine mescitte [zorba] güçleri yok etmek üzere ordular donatırdı. (320)

21/7/ '79

* * *

Hz. Peygamber'in mescidi sizin mescitleriniz gibi değildi. Mescid-i Azam; tavanı hurma lifleriyle örölü küçük bir yerdi. Bir de söz gelimi hayvanların girmemesi için, kerpiçten veya başka bir şeyden örölmüş alçakça bir duvarı vardı. Ancak İslâm'ın kaderini böyle bir mescitte belirliyorlardı. Mescitti, ama öyle kubbeli, otağı, ortası boş olanlardan değil! Şaşaalı tezyinattan yoksundu; lakin Rum'u ve İran'ı oradan bozguna uğrattılar. (321)

3/9/ '79

* * *

Mescit, tebliğin merkezidir. Sadr-ı İslâm'da ordular mescitten hareket ederdi. Mescit, İslâm'ın siyasî hükümlerinin tebliğ edildiği merkezdir. Ne zaman bir sorunla karşılaşılsa, "Cemaat namazına!" diye seslenilir, bir araya gelinir, sorun enine boyuna tartışılır ve görüşülürdü. Mescit, siyasî toplanmaların merkezidir. (322)

17/9/ '79

* * *

Sadr-ı İslâm'da mescitlerden ordular çıkardı. Yani Cuma namazı vakti, Cuma namazı esnasında taifeler, İslâm düşmanlarına karşı dursunlar diye seferber edilirdi. Mescitler karargâhtı. (323)

4/6/ '79

* * *

Mescid-i Nebi, İslâm siyasetinin ve İslâm kudretinin ağırlık merkezi idi. (324)

25/7/ '82

* * *

Sadr-ı İslâm'da mescit ve Cuma namazı, ülke meseleleri konusunda faaliyet göstermek isteyenler için araçtı. Bütün meseleler mescitten yayılır, şekillenirdi. Cuma namazları şimdiki gibi değildi. O dönemde okunan hutbeleri kitaplardan okuyor, o Cuma namazlarının keyfiyetini ve muhtevasını biliyorsunuz. (325)

14/10/ '82

* * *

Sadr-ı İslâm'da Cuma imamı ve mescit, her ikisi de Müslümanlar için birer araçtı. Ne zaman bir savaşa gidecek olsalar, mescitte seferber olurlar; ne zaman önemli bir iş yapacak olsalar, planı mescitte hazırlar, sonra da halkı Cuma namazına veya cemaat namazına çağırırlardı. Mescitte hem

namazlarını kılar, hem de siyasî meselelerini görüşür, hayata geçirirlerdi. (326)

14/10/ '82

* * *

İslâm, mescitleri siper yaptı. Mescitlerden, topluluklardan, cemaatlerden ve cumalardan İslâm'ın ilerlemesini, kıyamın ilerlemesini sağlamak için faydalandı. (327)

17/10/ '82

* * *

Resul-i Ekrem zamanında Mescid-i Haram ve diğer mescitler; savaşların merkezi, siyasetin merkezi, toplumsal ve siyasî meselelerin merkezi idi. Peygamber Mescidi'nde yalnızca ibadetle ilgili konular; namaz, oruç ve benzeri konular konuşulmamıştır. Siyasî meseleler üzerinde daha fazla durulmuştur. Askerleri savaşa göndermek istediklerinde veya halkı seferber etmek istediklerinde, çalışmalarına mescitten başlıyorlardı. (328)

16/7/ '83

* * *

Sadr-ı İslâm'da mescitlerin, mahfillerin ve namazların siyasî yönü vardı. Kaçınılmaz savaşlar için orduyu, gitmesi gereken yere, mescitten gönderirlerdi. Siyasî meseleler mescitte enine boyuna görüşülürdü. Mescit, siyasî meselelerin görüşüldüğü mahaldi. (329)

13/5/ '84

Dördüncü Kısım

HZ. PEYGAMBER'İN (S.A.A) SAVAŞLARI

Savaşın Hedefleri

İslâm; halkları adam etme amacıyla yarım yüzyılda ülkeler fetheden İslâm'dır. İslâm'ın fethi, öteki saltanatlarınkı, sultanlarınkı gibi, mesela Nadir Şah'ınkı gibi değildir.¹ (330)

8/11/ '78

* * *

Teshirler, söz temsili, Napolyon'unkiler gibi bir ülkeyi ele geçirmeye yönelik bir teshir değildi. İslâm teshirleri; halkı yetiştirmek, halkı muvahhitleştirmek, halkı adilleştirmek ve halkı aydınlatmak amacına matuftu. Böyleydi... Müslümanlar ülke açma amacında değillerdi. Mesele, ülke açma meselesi değildi. Mesele, halkın durumunu iyileştirme; yani yekdiğerini yiyip bitiren vahşileri medenileştirme sorunuydu. Kur'ân-ı Kerim, yarım yüzyıllık zaman dilimde, birbirleriyle devamlı savaşan, yekdiğerini yiyip bitiren toplumda adaleti sağladı. Birbirlerine medeni ülkelerdeki gibi, hatta o ülke halklarından daha iyi davranmaya başladılar. (331)

11/11/ '78

* * *

1- Afşarlıların ilk padişahı olan Nadir Şah Afşar (1110–1160/ 1699–1748) zamanında İran çok sayıda ülkeyi fethetmiştir.

Resul-i Ekrem'in (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) amacı, Mekke veya Arap Yarımadası müşriklerini yok etmek değildi. Amaç; İslâm'ı yaymak, hükümeti Kur'an'a uygun hâle getirmek ve İslâm hükümeti kurmaktır. Müşrikler, İslâm hükümetinin gerçekleşmesinin önünde engel oluşturdularından dolayı savaş çıktı ve mukavemet... Müşrikler, İslâm hükümetine mukavemet ediyor, karşı koyuyorlardı. Hz. Peygamber'in yaptığı savaşların çoğu, bu ilâhî amaç, yüce maksat önündeki engelleri kaldırmaya ve İslâm hükümetini, Allah'ın hükümetini, Kur'an hükümetini salamlıştırmaya yönelik savaşlardı. Hepsisi bunun içindi. Öyle ki, eğer mukavemet göstermeseydiler, savaş olur muydu, bilinmez. Mukavemet ettiler ve İslâm hükümetinin gerçekleşmesine engel oldular, savaş çıktı. (332)

1/6/ '79

* * *

İslâm'ın savaşarak fasit insanları yok etmesi, topluma gösterdiği şefkatten ileri gelir. Yok edilenler müfsittiler. (333)

10/6/ '79

* * *

Peygamber-i Ekrem, Rahmet Nebisi'dir. Rahmet içindir. İslah olmaz münhariflerin katlini emrettiği durumlarda, onları vücutta beliren ve vücudun ıslahı için dışarı atılması gereken kanser tümörü gibi görmüştür. Başka çare yoktu. (334)

28/6/ '79

* * *

Fesat çıkaranları ve çıkardıkları fesadın ümmetin fesa-dıyla sonuçlanabilecek olanları görüyordu. Fasitler, toplumu fasit edebilecek kanser tümörüydüler... Hz. Peygamber, Rahmet Nebisi olmanın yanı sıra gazap kapısını da açık tutuyordu. Benî Kurayza Yahudilerinin, -şimdiki Siyonistler o fasit tacirlerin devamıdır- fasit olduklarını ve fesada neden

olduklarını görünce, hepsinin boynunun vurulmasını emretti de böylelikle kanser tümörünü ortadan kaldırdı. (335)

31/8/ '79

* * *

Peygamber-i Ekrem'in (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) zamanında ve Hz. Emir'in (Allah'ın selâmı üzerine olsun) hilafet döneminde çok sayıda savaş olmuştur. Bu savaşlar İslâmî savaşlardı, toplumun terbiyesine yönelikti. İslâm'da toplum kurmak için savaşmak ve toplumun terakki-sine engel olanlarla savaşmak yoktur. Böyle bir savaş yoktur dinimizde. İslâm Peygamberi birçok savaş yaptı, savaşların-dan bazılarında yenildi. Fakat yenildiğinde, mektebi yenilgi-ye uğramış olmadı; mektep korundu. (336)

24/9/ '79

* * *

İslâm'ın büyüklüğü Sadr-ı İslâm'da aşikâr idi: Küçük bir toplulukla iki imparatorluğu ortadan kaldırdı. Bu, İslâm'ın bü-yüklüğü idi. Ülke açmak için değil, adam etmek için... (337)

2/11/ '79

* * *

İslâm'da savaş, kendi başına bir şey ifade eden, planlanan bir şey değildir. Savaş; pislik insanları, İslâm'ın uygulanması-nın önünde engel teşkil edenleri, Müslümanların terakkisine mani olanları yoldan kaldırmak içindir. Amaç, İslâm'ı hayata geçirmek, İslâm sayesinde insan yetiştirmektir. Namaz, bir çeşit insan yetiştirme fabrikasıdır. (338)

4/6/ '80

* * *

İslâm'da vuku bulan savaşların tamamı, orman kaçkın-larını ve vahşileri iman kalesine dâhil etmek için gerçekleş-ti. Gücü elde etme talebi söz konusu değildi. Nitekim Nebi-i

Ekrem'in, sair nebilerin ve büyük velilerin, ezcümle Hz. Emir'in (Allah'ın selâmı üzerine olsun) hayatında güç elde etme isteğini göremeyiz. Görevin ifası ve insan yetiştirme amacı söz konusu olmasaydı, zahirî hilafeti dahi kabul etmez, giderdi. (339)

11/6/ '80

* * *

İslâm terbiyedir, terbiye mektebidir. Lakin terbiye olmayacakları anlaşılınca Benî Kurayza Yahudilerinden¹ yedi yüz kişi aynı anda, Resulullah'ın huzurunda, onun emriyle öldürülmüştür. (340)

20/7/ '80

* * *

Peygamber-i Ekrem'in döneminde ne çok savaş vuku buldu! Hepsi toplumu ıslah etmeye, zalimlerin önünü almayla, yağmacı sermayedarlara engel olmaya ve cebbar zalimlerin önünü almaya yönelikti. Mekke'de bütün hayatı boyunca bunun için uğraştı. Başlangıçta insanlara, mümkün mertebe apaçık delillerle, mizanla ve öğütlerle yaklaştı. Öyle oturmada tabii, hazırlık yaptı. Medine'de şartlar olgunlaşana dek adam topladı, daha sonra da Medine'ye gitti. Artık onu orada savaş meseleleri ve siyasî meseleler meşgul ediyordu. (341)

9/9/ '81

* * *

Peygamber-i Ekrem, gücünü, insanlık sınırını aşan, âdemiyet hudutlarını zorlayan ve insanlar arasında bozgunculuk çıkaranları sindirmek için kullandı. (342)

6/11/ '83

1- Benî Kurayza Yahudileri, Medine etrafında sükûnet eden bir Y - hudi kabilesiydi. Antlaşmalarını bozarak Kureyş müşrikleri ile işbirliği yaptıklarından dolayı Hendek Savaşı'nda etrafları kuşatılmış ve hakem seçilen Muaz b. Cebel'in hükmü uygulanarak boyunları vurulmuştur.

Savaşların Musibetleri

Hz. Peygamber de bir hükümeti ortadan kaldırmak istediğinde, Kureyş kâfirlerini ortadan kaldırmak istediğinde savaştı. Savaşların bazısında yendi, bazısında yenildi. İnsanlar öldürüldü. Mesela Hz. Peygamber'in amcası gibi büyük şahsiyetler öldürüldü. (343)

18/11/ '78

* * *

Hz. Peygamber'in ömrü hayatı zorluk içinde geçti, bütün hayatı. Hz. Peygamber'in siyerinde onun bir ay rahatça oturduğuna dair bir kayıt bulamazsınız. Hep sizin için zahmet çekti. Şimdi dini, sizin elinizde ve yok edilmek isteniyor. Bize düşen, dini muhafaza etmektir. İslâm hazinelerini götürüyorlar, korumak bize düşer. Korkmayın! Güçlü olun, sabırlı olun ve İslâm Peygamberi'nden ders alın. On üç yıl boyunca Mekke'de eziyet gördü, hayatının geri kalanını da savaşla, cidal ve zalimleri bertaraf etmekle geçirdi. (344)

14/1/ '79

* * *

Yüce Allah yolunda cihadın birtakım zorlukları vardır. Bu zorlukların birçoğunu Peygamber-i Ekrem ve Müslümanlar Sadr-ı İslâm'da yaşadı. Lakin iman gücüne sahip olduklarından, İslâm'ı henüz yarım yüzyıl geçmeden yeryüzünün bütün mamur bölgelerine ulaştırmaya muvaffak oldular. (345)

14/10/ '79

* * *

Peygamber-i Ekrem kimi savaşlarda yenildi. Mekke'de bulunduğu süre içerisinde hiçbir şey yapamadan hep inzivadaydı. Bir zaman mağarada mahpustu sanki. Hapisti orada. Medine'ye teşrif ettiğinde, elbette hareketi ilerletti; lakin bununla birlikte kimi savaşlarda yenildi. (346)

31/12/ '79

* * *

Biz, Allah Resulü'ne (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) tâbiyiz. O, birçok sıkıntıya katlandı; bizim belki de asla katlanamayacağımız sıkıntılara. Allah Resulü'nün Allah için katlandığı sıkıntılara bizler katlanamayız. Ama biz, bu uçsuz bucaksız denizde bir damlayız ve bir damla kadar, bir zerre miktarınca fedakârlıklarda bulunabiliriz. (347)

31/12/ '79

Başlarında Allah Resulü'nün bulunduğu İslâm evliyası çok zahmet çekti. Hz. Peygamber bütün hayatı boyunca zahmet çekti, sıkıntılara katlandı. Ondan sonra da İmamlar aynı şekilde. Maddecilerin deyimiyle hoş bir gün geçirmediler. Gerçi ariflerin ve Müslümanların deyimiyle her daim hoştular. Her hâlükârda bu bir tutumdur: Baştan itibaren İslâm evliyasının tutumu bu idi. Amaçları uğrunda hapsedildiler, öldürüldüler ve sıkıntılara katlandılar. (348)

28/8/ '80

İslâm Peygamberi bazı savaşlarda yenildi; ama zafer hep onunlaydı. İslâm evliyası da bazı savaşlarda düşmanın galebesiyle karşılaştı, ama zafer onlarlaydı. Zafer, hakkındır; batıl ise yok olucudur. **"Zaten batıl yok olmaya mahkûmdur."**¹ (349)

20/10/ '80

Allah Resulü (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) Mekke'de o kadar tahammül gösterdi ve on yıl boyunca [Medine'de] onca sıkıntıya katlandı... Mekke'nin sıkıntıları son bulup Medine'yi şereflendirince, bu defa savaşların sıkıntısı başladı. Medine'de bulunduğu on yıl boyunca Hz. Peygamber'in sahabelerinin çektiği sıkıntılar, ordusunun çek-

1- İsrâ, 17:81.

tiği sıkıntılar... Biz henüz bu kadar sıkıntıyla karşılaşmadık. Allah Resulü'nün muhasarada çektiği sıkıntılar. Üç yıl süren muhasarada yiyecek ekmek, içecek su bulamadılar; bin bir güçlüklerle dışarıdan gelmesi lazımdı. (350)

22/4/ '81

* * *

Ülkemizin hâlihazırdaki durumu, İslâm Peygamberi'nin (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) zamanındaki durumdan her yönden çok daha iyidir. O zaman yiyecek ekmek bulamıyorlardı. Savaşmaya gidenin ağzına bir hurma tanesi verirlerdi, o da hurmayı ağzından çıkarıp başkasına verirdi... İslâm'ı bugünlere işte bu şekilde ulaştırdılar. (351)

10/8/ '81

* * *

Peygamber-i Ekrem başkaldırdı, direndi ve zorluklara katlandı. Mekke'de onca sıkıntıyla karşılaştı. Şi'b[-i Ebî Tâlib] muhasarasında onca zorluğa göğüs gerdi. Daha sonra Medine'de hayatının geri kalan günlerini sıkıntı ve zorluk içinde geçirdi. Ama Efendimiz hasta yatağında dahi Üsame ordusuna hareket talimatı verdi. (352)

9/9/ '84

* * *

İslâm Peygamberi (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) davete başladığı andan, hasta yatağında bu dünyadan göçüp Allah'ı mülakat edeceği ana dek savaş hâlinde idi. Hatta hasta yatağında yatarken dahi savaş için ordu seferber etti. Hz. Peygamber'in yakın ve uzak çevresinden gelen zorluklara katlanması gibi, daha sonraki Müslümanlar, İmamlarımız ve Müminlerin Emiri de benzeri zorluklara katlandılar. Amma velâkin bu zorluklar İslâm için olduğundan onların can evinde tatlıdır. (353)

20/3/ '85

Zaferi Sağlayan Amiller

Allah'a İman

Allah için kıyam, Nebilerin Hâtemi'ni (Allah'ın selâmu onun ve ailesinin üzerine olsun) tek başına Cahiliye adet ve inançları karşısında muzaffer kılmış, putları Allah'ın Evi'nden dışarı atıp, yerine tevhit ve takvayı koymuş ve ayrıca O yüce zatı, **"İki yay arası kadar, hatta daha yakın"**¹ makamına ulaştırmıştır. (354)

5/4/ '44

* * *

Savaşlardan birinde -ki bu savaşta düşman ordusunun öncü kuvveti otuz yahut altmış bin kişi idi- mansıp sahiplerinden biri, "Otuz kişi olalım; ben ve bana katılacak yirmi dokuz kişi bir araya gelelim, düşmanın üzerine gidelim, otuz kişi gidip altmış bin kişiyle çarpışalım da anlasınlar!" dedi. Rum ordusunun tamamı sekiz yüz bin kişiydi. Kimileri, "Otuz kişiyle olmaz." dedi. Durumu müzakere ettiler. Sonuçta altmış kişinin gönderilmesi kararlaştırıldı. Her bin kişiyle bir kişi çarpıştı ve yendiler. Gece baskın düzenleyip yendiler. Zira güçleri vardı. Onlarda bir güç vardı; Allah'a iman gücü. (355)

2/12/ '78

* * *

Yüce Allah'tan bizleri uyandırmasını; bizi Sadr-ı İslâm yıllarındaki [salih Müslümanlar] gibi kılmasını ve milletlerimizi Sadr-ı İslâm yıllarındaki gibi bir millet yapmasını niyaz ediyorum. O dönem, halis iman dönemi idi. Halis iman gücünün, İslâm kudretinin dönemi idi. Müslümanlar, iman gücüyle bir imparatorluğun yüz binlerce kişilik ordusuna -ki bu ordunun sayısı savaş hazırlığı yapan Müslüman topluluğun

1- Necm, 53:9.

nüfusundan kat kat fazlaydı- galip geldiler. Öncü kuvvetleri, Müslüman topluluğun iki katıydı. Çok fazlaydılar! Öncü kuvvetleri, İslâm toplumunun iki katına denk gelirdi; ama Müslümanlar onlara galip geldiler. Galip gelen, imandan başka bir şey değildi. (356)

6/4/ '79

* * *

Sadr-ı İslâm'da İslâm ordusu, silah ve donanım açısından zayıf bir ordu olmasına karşın, -belki de o zaman birkaç kişiye bir kılıç, birkaç kişiye bir at düşüyordu- sahip oldukları iman gücüyle yarım yüzyıldan daha az bir zamanda dönemin bütün güçlerine galip geldiler, bütün güçlere boyun eğdirdiler. (357)

11/4/ '79

* * *

Sadr-ı İslâm'da Müslümanların zaferinin sırrı, tevhit sözünde birlik ve iman gücü idi. Zayıf bir orduyu dünyanın en büyük imparatorluğuna galip kılan; Halid b. Velid¹ komutasındaki otuz kişilik orduyu, Rum'un altmış bin kişilik öncü kuvveti karşısında muzaffer eyleyen işte bu iman gücü idi. (358)

20/4/ '79

* * *

Sadr-ı İslâm'da, hiçbir savaş malzemesine sahip olmadığı söylenebilecek İslâm ordusunun muzafferiyetinin sırrı, Allah için kıyamdır. Allah için hareket ve Allah'a iman, Hz. Peygamber'i muzaffer eyledi. Allah yolunda ümitsizliğe kapılmadan dosdoğru yürümek, Hz. Peygamber'e zaferi nasip

1- Büyük Arap komutanlarından Halid b. Velid, Uhud Savaşı'nda müşriklerin ordusuna komutanlık edip Müslümanların yenilmesine neden olmuş; Müslüman olduktan sonra ise Mute Savaşı'nda Müslüman ordusuna kumandanlık etmiştir.

etti. Sadr-ı İslâm'da Resul-i Ekrem'in sahabelerinin iman gücü vardı; onlar iman gücüyle ilerlediler. Öyle ki, sayıca az olmalarına, savaş malzemesine sahip olmamalarına rağmen, dönemin iki büyük imparatorluğuna; Rum'a ve İran'a galip geldiler. Allah için harekete geçtiler ve dosdoğru oldular. (359)

11/5/ '79

Bu, Sadr-ı İslâm'da da var olan akide ve imandır. O zaman Müslümanlardan on veya on beş kişiye bir tane deve düşüyordu. Resulullah'ın ordusunda, Müslüman ordusunda birkaç kişiye bir tane kılıç düşüyordu. O da köhne bir kılıç... Ama bu duruma rağmen, İran ve Rum imparatorluklarına galip geldiler. (360)

20/6/ '79

Yüksek makamda olan, makam sırası açısından herkes-ten daha üstün olan, diğerleriyle aynı yerde otururdu. Birbirleriyle arkadaştlar, refiktiler; birbirleriyle konuşur, birbirlerini anarlardı. Bundan dolayı bir ordu, -gerçi o dönemde buna ordu da denemezdi, daha ziyade birkaç kişiye bir tane kılıcın ve atın düştüğü Arap topluluğuydu- dönemin en büyük iki imparatorluğuna; İran ve Rum imparatorluklarına galip geldi. Bu bir avuç Arap, imanlı oldukları için güçlüydüler. Halk adamıydılar; çıkar amaçlı bir iş yapmıyorlardı. Hizmet etmek amacıyla düşmanların karşısında durdular. Öte yanda sayı bakımından çok, donanım açısından güçlü olanların ise ruhiyatları yoktu. Öyle ki savaşlardan birinde düşman, kendi askerlerinin etrafını kuşatmış, kaçmasınlar diye onları Zu'l-Selasil'e kapatmıştı. Onları zincire bağlı hâlde savaşmaya götürüyorlardı. Araplar kılıçlarını çekip taarruza geçtiler ve onların tamamını öldürdüler. Zayıf donanımlı bir avuç insan...

Donanımları o denli zayıftı ki, sahip olduklarına savaş malzemesi bile denemezdi; birkaç kılıç, birkaç at ve birkaç deve... İranlılar ve Rumlar, maddeci ve zayıf bir ruhiyata sahiptiler; Müslümanlar ise, manevî ve güçlü bir ruhiyata. (361)

27/7/ '79

* * *

Sadr-ı İslâm'da, sayıca az düzensiz topluluklar, her türlü donanıma sahip kalabalık topluluklara iman gücüyle galip gelmişlerdir. (362)

12/9/ '79

* * *

Hz. Peygamber (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) eli boş, sınırlı sayıdaki insan topluluğuyla düzensiz bir hâlde hiçbir şeye sahip olmaksızın [galip geldi]. Evleri bile yoktu, bu yüzden mescide toplanmışlardı. Evleri olmayan, hiçbir şeye sahip olmadıkları için hep birlikte mescide gelmiş bir grup olan "Suffe Ashabı", mescidin bir köşesini ev edinmişlerdi. Onlara Suffe Ashabı denilirdi. Savaşlarda birkaçına bir tane kılıç düşerdi. O da nasıl bir kılıç! O zamanda hurma lifiyle bellerine bağladıkları kılıçlardan... Birkaçına sadece bir tane at veya deve düşerdi. Ama hak üzereydiler ve hak muzafferdir. İşte bu sınırlı sayıdaki küçük topluluk, Rum ve İran imparatorluklarını; o zaman neredeyse mamur bölgelerin tamamını egemenlikleri altında tutan bu iki imparatorluğu yendi, yıktı. Sınırlı sayıdaki topluluk, az ama hak üzere olan imanlı topluluk, imanla ilerledi. (363)

2/10/ '79

* * *

Sadr-ı İslâm'da Hz. Peygamber birtakım sıkıntılar yaşadı, Müslümanlar da sıkıntı yaşadı. Lakin iman gücüne sahip olduklarından, İslâm'ı henüz yarım yüzyıl geçmeden nere-

deyse yeryüzünün o zaman mamur olan bütün bölgelerine ulaştırmaya muvaffak oldular. (364)

14/10/ '79

Hiçbir şeye sahip olmayan bir avuç insanı galip kılan, iman gücü idi. Sadr-ı İslâm'da zayıf donanımlı az sayıdaki insanı, görkemli Rum ve donanımlı İran imparatorlukları karşısında muzaffer kılan, işte bu güçtü. Onlar, imandan yoksundu; Müslümanların sinesi ise imanla doluydu; galip geldiler. (365)

1/11/ '79

Allah'ın salât ve selâmı, tek başına putperestlere ve müstekebirlere karşı kıyam edip, tevhit bayrağını mustazafların menfaati doğrultusunda dalgalandıran; sayı azlığından korkmaksızın, az sayıdaki bir toplulukla, yeterli savaş donanımından yoksun hâlde, iman gücü ve kararlılık kuvvetiyle serkeşlere ve zalimlere başkaldırıp, tevhit nidasını yarım yüzyıldan az bir sürede tüm dünya halklarına ulaştıran şanı yüce Allah Resulü'nün üzerine olsun. (366)

25/10/ '79

Peygamber-i Ekrem'in ordusunun donanımı yoktu. Sayıları az, donanımları zayıftı. Öbür tarafın ise serveti çok, ordusunun donanımı güçlü idi. Bununla birlikte Allah istediğinden, Allah'a tevekkül ettiklerinden galip geldiler. Bir avuç insan, çok sayıda insana galip geldi. Doğru düzgün donanıma sahip olmayan insanlar, Arap Yarımadası'nın etraf bölgelerinden İslâm'ın tahakkuk etmesini engellemek için farklı kesimlerden bir araya gelen insanları yendi. Sayıları az, donanımları zayıf insanlar, yeterli donanıma sahip kalabalık topluluğa galip geldi. Çünkü onlar Allah'a tevekkül ediyor-

lardı. İradesi Allah'ın iradesine tâbi tek bir Müslüman, tek başına onlarca düşman askerini yok etti. (367)

21/12/ '79

Sadr-ı İslâm'daki ilerlemenin sırrı şudur: İslâm askerleri, sayıca az olmalarına rağmen, düşmanın; İran ile Rum'un sayıca çok ve ayrıca donanımlı askerlerine direnerek zafer kazanmışlardır. Zira manevî silaha sahiptiler. Yani biz öldürülsek de, öldürsek de mesut olacağız inancı üzerineydiler. Öte yanda düşman yalnızca dünya kaygısındaydı; baskı altında savaşıyorlardı. Bakın, Zatu Selasil Savaşı'nda düşman, askerlerini kaçmasınlar diye zincirlere bağlamıştı. Bu inançla savaşılabılır mi? İslâm ordusunun muzaffer olmasının, berikilerin yenilgiye uğramasının sırrı işte budur. Onlar Allah'a iman etmedikleri için ruhiyatlarını tamamen kaybetmişlerdi. Kim için çarpışacak, ne için ölüme gideceklerdi? Söz gelimi şah veya şehzade, görkemli bir hayat sürsün diye mi ölüme gideceklerdi? Askerler ne için bunca fedakârlıkta bulunacaktı? Ama öte yanda durum böyle değildi. İslâm için fedakârlık söz konusuydu. Allah için fedakârlık. Allah'ın da bizim üzerimizde hakkı var. Her neye sahip isek, Allah'tandır ve her neye sahip isek, O'nun yolunda vermemiz gerekir. Dolayısıyla Sadr-ı İslâm'daki muzafferiyetin sırrı, şu iki kelimeye yatar: Allah'a iman ve Allah'a imansızlık. (368)

15/5/ '80

Sadr-ı İslâm'da sayı bakımından az askerlerin büyük fetihler yapması gibi. Bu az sayıdakilerin İran İmparatorluğu'na galip gelmesinin sırrı, iman sahibi olmalarıydı. (369)

5/6/ '80

Biraz olsun Sadr-ı İslâm tarihine, Sadr-ı İslâm'da meydana gelen olaylara göz gezdirin. Bu olaylardan birinde Müslümanlar bir kaleyi kuşatmışlardı. Kâfirler kalenin içindeydiler. Tabi o zaman kaleyi havadan bombalama imkânı yoktu. Kalenin fethedilmesi lazımdı; ama kalenin yüksek duvarları ve sairesi vardı. İslâm komutanlarından biri, "Mızrakları siperin altına koyun, ben de siperin üzerine oturayım, sonra beni duvara kadar kaldırın. İçeri girer, onlarla içeride çarpışır, kapıyı size açarım." dedi. Mızrakları siperin altına koydular, o da siperin üzerine oturdu. Onu mızraklarla kalenin kulesine, duvara kadar kaldırdılar. Bu komutan içeri girip çarpıştı ve kapıyı açtı. Bunu yaptıran, İslâm'dır. Bunu yaptıran, imandır. (370)

12/7/ '80

* * *

Sadr-ı İslâm'da Müslüman cenah, az buçuk donanım ve pek çok imanla, dönemin her türlü donanımına sahip küfür cenahı ve şeytanî güçler karşısında muzaffer oldu. (371)

9/7/ '81

Sabır ve İstikamet

Yüce nebilerin vazgeçilmezi olan istikamete Resul-i Ekrem, en mükemmel biçimiyle sahipti: **"Emrolunduğun gibi dosdoğru ol."**¹ Harekete geç ve dosdoğru ol. Bu iki özellik, İslâm Peygamberi'nin yüce amaçlarına doğru ilerlemesinde önemli role sahipti: Başkaldırı ve istikamet. İstikamet sayesinde, hiçbir şeye sahip olmadığı ve bütün güç sahipleri kendisine karşı olduğu için, -nitekim bu yüzden Mekke'de açık davette bulunamamıştı- açık davette bulunamadığından dolayı ümitsizliğe kapılmadı, ümidini yitirmedi. Yeraltından davet etti. İnsanları birer birer tarafına çekiyordu. Medine'yi şeref-

1- Şûrâ, 42:15.

lendirdiğinde, halkı başkaldırıya çağırmakla görevlendirildi: **"Size bir öğüt vereceğim: Allah için kıyam edin."**¹ Burada başkaldırıya davet vardır. Topluluğu topyekûn kıyama davettir; önemli olan da kıyamullah'tır; Allah için kıyamdır. (372)

11/5/ '79

* * *

Peygamber-i Ekrem, bizim duçar olduğumuz sıkıntılardan daha fazla sıkıntıya duçar oldu. Aylarca, yıllarca hapis kaldı. Şi'b-i Ebu Tâlib'te mahsur kaldı; velâkin mukavemet gösterdi. (373)

30/9/ '80

* * *

Kendimizi Peygamber-i Ekrem'in ümmeti, Masum İmamlar'ın Şia'sı addeden bizler, onların hayatları boyunca İslâm için hangi sıkıntılara göğüs gerdiklerini, ne zorluklar çektiklerini bilmeliyiz. (374)

23/4/ '81

* * *

İnkılâp'ın çilekeş mahrum kesimleri, şanı yüce peygamberlerin ve İslâm Peygamberi'nin hayatları boyunca, bilhassa İslâm Peygamberi'nin hicretten önceki on yıl boyunca katlandığı zorluklara katlanmamışlardır. Onların amaçları yüce olduğundan, zorluklara güler yüzle katlandılar. (375)

11/2/ '82

* * *

Peygamber-i Ekrem halk arasında bulunduğu yirmi üç yıllık dönemde, halktan ne musibetler gördü ve ne musibetler öngördü. Halkın veli-i emri olduğundan, ondan milletin doğruluğu da istendi: **"Seninle beraber tövbe edenlerle birlikte**

emrolunduğun gibi dosdoğru ol!"¹ Allah Resulü'nü kaygılandıran da işte bu idi. (376)

11/6/ '83

Peygamber-i Ekrem'in karşılaştığı sıkıntılarla kimse karşılaşmamıştır. Ama o, sonuna kadar direnmiş, vazifesini yerine getirmiştir. (377)

2/1/ '84

Varit olan rivayetlere göre Allah Resulü, **"Seninle beraber tövbe edenlerle birlikte emrolunduğun gibi dosdoğru ol!"** ayeti nazil olduğunda, mezkûr ayeti kastederek, *"Hûd Suresi beni ihtiyarlattı."* buyurmuştur.² (378)

15/5/ '84

Hiz. Peygamber, *"Sakallarım ağardı, bu yüzden yaşlandıım."* buyurdu. Kendisi dosdoğru idi. Ayetin ardı sıra gelen **"Seninle beraber tövbe edenlerle birlikte"** ibaresinden dolayı böyle buyurdu. Hiz. Peygamber, beraberindekilerle, kendisine iman edenlerle birlikte dosdoğru olmakla görevlendirildi. Onlar, sizlersiniz. (379)

15/5/ '84

İslâm muhaliflerinin çıkardıkları kargaşa, Sadr-ı İslâm'dan, Hiz. Peygamber döneminden şimdiye dek devam etmektedir. Lakin Allah bizim müstakim olmamızı, dosdoğru olmamızı emretmiştir. (380)

20/5/ '84

1- Hûd, 11:112.

2- İlmu'l-Yakin, c.2, s.971.

Peygamber-i Ekrem kıyam etti, direndi ve zorluklara katlandı. Mekke'de onca sıkıntıyla karşılaştı. Şi'b[-i Ebî Tâlib] muhasarasında onca zorluğa göğüs gerdi. Daha sonra Medine'de hayatının geri kalan günlerini sıkıntı ve zorluk içinde geçirdi. Ama Efendimiz hasta yatağında dahi Üsame ordusuna hareket talimatı verdi. (381)

9/9/ '84

* * *

Sizler, Resulullah'ın takipçilerisiniz. O, Allah yolunda takat sınırlarını zorlayan nice sıkıntılara, nice zorluklara katlandı: Mekke'de onca baskıya, ithama ve saldırıya; Medine'de onca savaşa ve tahripkâr savunmalara... Ama Efendimiz ve vefalı dostları, sapasağlam bir dağ gibi ayakta durup İslâm ve Müslümanlar için hizmet ettiler. Sizler ayrıca, Allah yolunda her türlü güçlüğe ve sıkıntıya göğüs geren Müminlerin Emiri'nin ve değerli evlatlarının Şialarısınız. (382)

11/2/ '85

* * *

Hz. Peygamber bütün ömrünü mücahedeyle (cihat) geçirdi. Mekke döneminde kanını içine akıtarak mücadele etti. Medine'ye gidince de savaştı durdu. Bütün savaşlarının savunma amaçlı olduğunu söyleyebilirsiniz. Tamamı değilse de, çoğu savunma amaçlı idi. (383)

24/3/ '86

Fedakârlık ve Şahadet

Sizin onlara benzeyen yönünüz ne? Onlar, öldürmek ve öldürülmek saadettir; şehitler âlemlerin Rabbinin katında nimet içindedirler inancıyla onca fütuhât yaptılar. Velhasılıkelâmlar onlar, dindarlık, gaybe iman ve ruhaniyete olan ilgileri sayesinde onca nasip aldılar. (384)

* * *

Hız. Peygamber'in sahabeleri şahadeti kucaklıyor, şehit olmak için birbirleriyle yarışıyorlardı. (385)

13/5/ '79

Sadr-ı İslâm Müslümanları; öldürürsek cennet var, öldürülürsek cennet var, diyorlardı. (386)

11/5/ '79

Bu zaferi ortaya çıkaran, şahadet arzusudur. Şahadet de İslâm'ın bir tür muhafazasıdır. İlk zamanlarından itibaren İslâm, şahadet arzusuyla ilerlemiştir. (387)

1/6/ '79

Sadr-ı İslâm'da Resul-i Ekrem'e (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) biat edenler sayı bakımından azdı; lakin ahitlerine sadıktılar ve İslâm'a inanmışlardı. Onlar, zilletle de olsa, zahmetle de olsa hayatımızı yaşayalım düşüncesinde değillerdi. Onlar, şahadeti kendileri için saadet biliyorlardı. Sahip oldukları bu ruhiyat, onları iki büyük imparatorluğa; Rum'a ve İran'a -ki Rum ve İran imparatorluklarının her ikisi de şimdiki bu iki ülkeden daha güçlüydüler- galip kıldı. (388)

10/7/ '79

Sadr-ı İslâm'da otuz bin kişi, koskoca Rum'u ve koskoca İran'ı yerle bir etti, fethetti. Onlar, ölseler de, kalsalar da İslâm'ı saadet bildikleri için buna muvaffak oldular. Şahadet, kendileri için ebedî hayat olarak görüyorlardı. (389)

15/7/ '79

Sadr-ı İslâm'da İslâm askerleri canlarını İslâm için tehlikeye atıyorlardı. Aslında bunu yaparken tehlike hissetmiyor-

lar, kendilerini tehlikede görmüyorlardı. Çünkü ölümü, tehlike telakki etmiyorlardı. (390)

25/7/ '79

* * *

Sadr-ı İslâm'da şahadet arzusu vardı. Öyle ilerlediler ki, yarım yüzyılda neredeyse dünyanın bütün mamur bölgelerini, dönemin medeni dünyasını fethettiler. Sayılarına baksanız Hicazlı bir gruptular; ne Rum'un ve İran'ın bildiği dönemin modern savaş teknolojisini biliyorlardı, ne de savaş malzemeleri vardı. Birkaçına bir deve, birkaçına bir kılıç düşüyordu. Kılıçlarını, hurma lifinden yaptıkları kında taşıyorlardı. Lakin ruhları... İlâhî yüce bir ruha sahiptiler. Öyle bir ruhtu ki -bir savaşa- bir muhalif mızrağı karnına dayayıp bastırduğunda, beriki öleceğini anlayınca, mızrağın altından bastırarak düşmanın karnına bir mızrak sapladı; onu öldürdü, kendisi de öldü! İşte böyle bir ruhiyata, işte böyle bir ruha sahiptiler... Veyahut söz temsili, büyük bir kaleye vardıklarında, kale duvarına tırmanmak için ölü veriyorlardı. Mızrakları bir siperin altına koyuyorlardı, sonra birisi ölümü göze alarak -ki öldükleri de oluyordu- yukarı tırmanıyor, kapıyı açıyordu. Bu ruhiyat, ilâhî bir ruhiyattır. (391)

4/9/ '79

* * *

Sadr-ı İslâm'da İslâm Peygamberi (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) ve İslâm velileri her şeylerini İslâm'a feda ediyorlardı. Zira bu fedakârlıkta kaybetmek yoktur. (392)

8/9/ '79

* * *

İslâm o kadar aziz, o kadar yücedir ki İslâm Peygamberi ve onun değerli Ehlibeyt'i varlıklarını, her şeylerini İslâm yolunda feda etmişlerdir. (393)

1/10/ '79

* * *

İslâm tarihine dikkat ettiyseniz, Müslümanların karşı karşıya kaldıkları bazı savaşlarda, İslâm ordusunun sayıca az olduğunu görürsünüz. Tarihte kaydedildiğine göre [Rum ile savaşta İslâm] ordusu zahiren otuz bin kişiden oluşuyordu. Öte yanda Rum'un öncü kuvvetleri yalnızca zahiren altmış bin kişiden oluşuyordu ve arkalarında, dönemin her türlü donanımına sahip yedi yüz veya sekiz yüz bin kişilik bir ordu vardı. Rum ordusunun altmış bin kişilik öncü kuvveti hareket edince, [İslâm] komutanlarından biri, "Ben otuz kişiyle onlara karşı dururum." dedi; yalnızca otuz tane askerle... Bizden otuz kişi onlardan altmış bin kişiyi korkutabilmiş, püskürtebilmiş ise, bu durumda biz, düşmanın büyük ordularını yenilgiye uğratabiliriz. Tabii orada bulunanlar, otuz kişiyle olmaz demişlerdi. Altmış bin kişiye karşı otuz kişiyle bu iş olmaz ki! Bilahare altmış kişinin gitmesi kararlaştırıldı. Gençlerden altmışı hazırlandı ve altmış bin kişilik orduya gece baskını düzenledi. Her biri bin kişiyle savaşarak onları yenilgiye uğrattı. Bu durum, Rum'un topladığı yedi yüz, sekiz yüz bin kişilik ordunun da savaşmadan yenilmesine, arkalarını dönüp gitmelerine sebep oldu. Bu, iman gücü idi. Yani bir mümin eğer öldürür ise, cennete gider ve cennet, buradan daha güzeldir. Ve eğer öldürülür ise, cennete gider ve cennet, buradan daha güzeldir. İman gücüne sahip bir mümin, öldürülmekten korkmaz. Böyle bir mümin, şahadeti kendisi için saadet bilir. (394)

17/4/ '80

* * *

[Sadr-ı İslâm'da Müslümanlar,] ölür isek şehit olup Allah'ın katına gider, şeref buluruz inancıyla savaşıyordu. [Berikilerin ise] böyle bir inancı yoktu; onları zorla, baskıyla savaş meydanına götürüyorlardı. İslâm'ın durumunu gördüklerinde, söz gelimi İranlılar, İslâm ordusu bu topraklara geldiğinde, onun İran İmparatorluğu [ordusu]na benzeme-

yen başka bir hâli olduğunu gördüler. Onu kabullendiler. İşte bu, Müslümanların donanımlı İran ordusuna ve aynı şekilde Rum ordusuna galip gelmesinin sırrıdır. (395)

5/6/ '80

Biz, Hz. Peygamber'den daha mı üstünüz? Biz, Hüseyin b. Ali'den daha mı üstünüz? Onlar her şeylerini amaçları uğrunda feda ettiler. (396)

3/11/ '80

Biz, zorluklar karşısında Peygamber-i Ekrem'i ve Hidayet İmamları'nı örnek almalı, onlara uymalıyız. Onlar hayatları boyunca ya kâfirlerle savaş içerisindeydiler ya da bazı kişiler tarafından sözde İslâm adına hapsedilerek sıkıntı çektiler. İslâm; Peygamber-i Ekrem'in uğrunda fedakârlıkta bulunduğu, Hidayet İmamları'nın uğrunda fedakârlıkta bulunduğu ve Hz. Peygamber'in sabitkadem dostlarının uğrunda fedakârlıkta bulunduğu aziz dindir. Bizler de mutlaka onlara uymalıyız. (397)

15/4/ '81

Sadr-ı İslâm'da, ahitlerine sadık kalanlar öldürüldüklerinde, İslâm toplumu ve ordusu daha da güçlenerek ilerliyordu. (398)

2/9/ '81

Peygamber-i Ekrem, İslâm'ı takviye etme çabasıındaydı. Öldürülürüm, çocuklarım öldürülür düşüncesinde değildi. Şehitlerin Efendisi çocuklarım esir alınır diye kaygılanmadı. Rivayetlere göre Âşûrâ Günü, öğle vakti yaklaştıkça Şehitlerin Efendisi'nin yüzü gülerdi. Niçin? Çünkü Allah'ın katına

yaklaşmakta olduğunu biliyordu. İmam Hüseyin O'nu görüyordu, yaşananları değil. (399)

21/3/ '85

Sadr-ı İslâm'da Hz. Peygamber ve İmamlar çok fazla fedakârlıkta bulundular. Sadr-ı İslâm Müslümanları, sayıca az olmalarına karşın, daima faaliyet gösterip savaştılar. (400)

14/4/ '85

Gaybî Yardımlar

İslâm öğretisi ve İslâm öğretisini hayata geçiren Hz. Peygamber, Müslümanlara öyle bir güç bahsetmişti ki, daha dün bir hiç gibi bir arada yaşayan bir avuç insan, kılıç kuşanıp dünyanın en büyük iki imparatorluğunu; İran'ı ve Rum'u yendi. Bu yoksul Araplar yeterli sayıda kılıca da sahip değillerdi. Söz gelimi on, yirmi bin kişiydiler; ama hepsinin kılıcı, hepsinin zırhı yoktu. Boş ellerle yola çıktılar; ama güçlü bir ruha sahiptiler. Bizim gibi nefisleri ve kalpleri zayıf değildi! İslâm onlara manevî bir güç bahsetmişti. Bu az sayıdaki topluluk kendilerine verilen ilâhî güçle, İslâm'ın desteğini arkalarına alarak, İslâmî davetten güç alarak yola koyuldular ve iki büyük imparatorluğu yenilgiye uğratıp fethettiler. İslâm'ın üzerinden otuz yıl geçmeden İran ve Rum fethedildi. İslâm, Afrika'ya, İspanya'ya kadar ilerledi. (401)

5/11/ '78

Müslümanları destekleyen manevî güçler, yüce Allah'ın melekleri, Müslümanların yarım yüzyıldan az bir zamanda dünyanın bütün mamur bölgelerine egemen olmasını sağladı. (402)

20/4/ '79

Hiçbir donanıma sahip olmayan bir grup Arap, -ki birkaçına bir kılıç, birkaçına bir deve düşüyordu- o dönemin dünyasının neredeyse bütün mamur bölgelerine ve İran ile Rum imparatorluklarının büyük güçlerine galip geldi. İlâhî güç ve gaybî yardımlar olmaksızın, bu durum gerçekleşmezdi. (403)

21/6/ '79

* * *

İslâmî düzende yönetim, Allah'ın yönetimi; asker, Allah'ın askeridir ve güçlüdür. Nitekim Sadr-ı İslâm'da sayıca az topluluğa fetihler ve zaferler nasip olmuş ve onlar, İran'ı ve Rum'u yenilgiye uğratmışlardır. (404)

24/7/ '79

* * *

İslâm tarihinde, bazen Allah'ın karşı tarafı korkutmak suretiyle İslâm Peygamberi'ne yardım ettiğini okuruz. Belki de karşı taraf Arapların kendilerini yiyecekleri düşüncesine kapılıyorlardı! Akıllarına böyle korkunç şeyler geliyordu. Bir zaman geliyordu büyük bir topluluk, haklarında böyle bir düşünceye sahip oldukları birkaç kişilik bir gruptan kaçıyor-du. Bu, korkuyla yardımdı. (405)

19/9/ '79

* * *

Yüce Allah, kimi zaman İslâm'a, [düşmanı] korkutarak yardım eder. Sadr-ı İslâm'da düşmanları bu şekilde korkutuyorlardı. Her türlü donanıma sahip olan düşman, sayıca az bir topluluktan korkuyordu da bu korku, yenilmelerine neden oluyordu. (406)

19/9/ '79

* * *

Bu, Allah'ın kanaat önderlerinin kalplerine korku salmasına bir örnektir. Allah bizi düşmanların kalplerine korku

salarak muzaffer kıldı. Bu, Sadr-ı İslâm'da sayıca az topluluğun, sayıca çok topluluklar karşısında muzaffer olması-na benzer. Allah, kâfirlerin kalbine öyle bir korku saldı ki birkaçına bir kılıcın, birkaçına bir devenin düştüğü otuz bin kişilik Arap topluluğuna karşı duramadılar. Yedi yüz bin kişi olmalarına rağmen -ki sadece öncü kuvvetleri altmış bin kişiden oluşuyordu- Müslümanlar karşısında mağlup oldular. Bu nasıl oldu? Bu işe gaybî bir elin müdahale etmediği düşünülebilir mi? (407)

4/6/ '80

* * *

Sadr-ı İslâm'daki korkutarak fetih, korkutarak yardım olgusu... Sayıca az topluluk ile o dönemin silahlarına sahip olan -o dönemde modern silah çoktu- sayıca çok topluluk karşılaşır; lakin bazen sayıca çok olanların kalbine bir korku düşerdi de bu korku sayesinde zafer İslâm'ın olurdu. (408)

19/8/ '80

* * *

Gaybî ordular, Sadr-ı İslâm'da İslâm ordusunun destekçisi idi. Bu küçük ordu, görkemli Rum ordusu ile o dönemin muazzam İran ordusuna gayb ordusunun, gaybî yardımların ve Allah'ın meleklerinin vasıtasıyla galip geldi. (409)

2/12/ '81

* * *

Sadr-ı İslâm'da küfür orduları Müslümanlar karşısında öyle çok korkuya kapılırlardı ki, tüm donanımlarına rağmen ya teslim olurlardı ya da kaçarlardı. (410)

10/5/ '82

* * *

Bu, öyle bir korkudur ki Sadr-ı İslâm'da Yüce Allah bu korkuyu düşmanların kalbine salarak İslâm Peygamberi'ne

zafer kazandırmıştır. Zira Müslüman ordusu, düşman karşısında yeterli donanımına sahip değildi. (411)

8/2/ '83

* * *

Hz. Peygamber az sayıda insanla ama ilâhî yardımla amaçlarını gerçekleştirdi ve dünyayı etkisi altına aldı. (412)

20/5/ '84

Kur'ân Öğretisi ve Vahdet

Tarihe, bilhassa İslâm savaşları ve fetihleri tarihine müracaat edildiğinde, ilâhî kanunun ortaya çıkışının başlarında, Müslümanlar arasında ittihat ve vahdet olduğu anlaşılır. Onlar, niyetleri halis kılmak için çaba gösterdiler. Kısa süre zarfında ne de büyük fetihler yaptılar! Kısa zamanda dönemin büyük imparatorluklarını, başta İran ve Rum'u yenilgiye uğratıp, sayıca az olmalarına rağmen güçlü ordulara ve kalabalık topluluklara galip geldiler. İslâm Peygamberi, ilk dönem Müslümanları arasında uhuvvet akdi uygulayarak, "**Müminler kardeşler.**"¹ nassı uyarınca, bütün Müslümanlar arasında kardeşlik bağı kurdu. (413)

* * *

İşte bu fakirler ve yoksullar, Kur'ân öğretisi sayesinde Resul-i Ekrem zamanında Hicaz'ı fethettiler! (414)

5/11/ '78

* * *

Kur'ân, bir nesil yetiştirdi. İlâhî güçle ilerleyip yarım yüzyıldan kısa bir süre zarfında, imparatorlukları deviren ilâhî bir nesil yetiştirdi. (415)

6/4/ '79

* * *

1- Hucurât, 49:10.

Kur'ân sayesinde İslâm, yarım yüzyılda dönemin bütün imparatorluklarına galip geldi. (416)

25/4/ '79

Öyle bir güçtü ki İran'ı, koskoca İran İmparatorluğu'nu yenilgiye uğrattı. Büyük Rum İmparatorluğu'nu da yenilgiye uğrattı. Sade bir vaziyette olmalarına karşın, Kur'ân'ın emri gereği kendi aralarında rahmet vardı, ötekilere karşı şiddet. (417)

13/6/ '79

Sadr-ı İslâm'da İslâm askerleri, askerlik vazifelerini yaparken, İslâm'ın zahirî vazifelerini de tam anlamıyla yerine getiriyorlardı. Kılıç kuşanıp İslâm düşmanlarını öldürürken birbirlerine şefkatlice, dostça ve kardeşçe davranıyorlardı. Bu, Kur'ân-ı Kerim'in emridir. Kur'ân, Sadr-ı İslâm Müslümanlarının vasıflarını zikrederken, **"Kendi aralarında merhametlidirler."**¹ buyurur. Kendi aralarında merhametliydi-ler, **"Kâfirlere karşı çetin."**² (418)

2/9/ '79

Hız. Peygamber'in (s.a.a) Dostları

Kimileri, yarım yüzyılda dünyanın yarısını fetheden İslâm'ın on yüzyıl sonra tembelleşmesinin nedeninin, halkın dindarlığından ve dinî merasimlere bağlılığından kaynaklandığını zanneder. Sadr-ı İslâm'daki yöneticilerin, komutanların, askerlerin ve dindarların durumuna bir göz atılır ve bizim bugünkü durumumuz gözden geçirilir ise, mesele kendiliğinden aydınlığa kavuşur ve hileler iyice anlaşılır. İslâm'ın o dönemindeki yöneticileri, yönettikleri ülkede baştanbaşa ilâhî hükümleri icra eden insanlardı. Hırsızın elini keser; anarşi çı-

1- Fetih, 48:29.

2- Fetih, 48:29.

karanlar ile fitnecilerin boyunlarını vururlardı. Ecnebilerden ve kâfirlerden uzak durur, çekinirlerdi. Hatta giyim kuşamlarında, yeme içmelerinde, bineklerinde onları taklit etmez, onlara benzemeyi haram bilirlerdi. Millî ve dinî bağımsızlıklarını gözetir, yabancılarla dostluk, arkadaşlık kurmazlardı. Onlar, himayeleri altında yaşayan Yahudi bir kadının ayağından halhalinin çalındığını duyduklarında, "Bir Müslüman bu olaya üzüntüsünden ölse yeridir!" diyebilen insanlardı. O dönemde İslâm Peygamberi ipek giysiyi yasakladı diye bir imparatorluk sarayına giden sefir, ipek bir kilim üzerinde oturmamıştı. Maneviyat kuvveti onlarda o denli güçlüydü ki büyük İslâm komutanı, İslâm'ın ve Kur'an'ın İlâhı beni korur, inancıyla düşman karşısında bir avuç öldürücü zehri yedi ve öldü. İslâm askerlerinden altmış kişi, altmış bin kişilik Rum ordusuna saldırıp bozguna uğrattı. Birkaç bin Müslüman, yedi yüz bin Rumluyu alt etti. Az sayıda bir topluluk İran'ı fethetti. Bütün bunlar dinî gücün, dine bağlılığın verdiği gücün eseridir; dini ve dinî merasimleri küçük görmenin değil. (419)

İlk dönem [İslâm] tarihini gözden geçiren herkes, Hz. Peygamber'in etrafına bir grup fakirin toplandığını görür. Sofadan başka bir yerleri olmayan, bu yüzden de kendilerine Suffe Ashabı denilen bir grup insan. Sofa; söz temsili, böyle bir bahçenin köşesinde düz bir yer düşünün, işte buna sofa denilirdi. Sofa dışında bir yerleri yoktu bu sahabelerin... Hz. Peygamber'in sahabesiydiler; ama orada yatıp kalkarlardı; bu denli yoksuldular. Hiçbir şeyleri yoktu, fakirdiler. Savaşlarda bir hurma tanesini, tek bir hurma tanesini, ağızdan ağza dolaştıranlar da onlardı. Tarihte kayıtlıdır bu: Birisi hurma tanesini ağzına alır, ağzını tatlandırır, sonra ağzından çıkarıp diğerine verir, diğeri de bir süre ağzında tuttuktan sonra çıkarıp öbürüne verirdi. Savaşta hem de! Varları yokları bundan

ibaretti. Hz. Peygamber'in etrafına toplananlar yoksullardı. Evet, fakirler ve yoksullar Hz. Peygamber'in etrafına toplandılar. İşte bu fakirler ve yoksullar, Kur'ân öğretisi sayesinde, Resul-i Ekrem zamanında Hicaz'ı fethettiler! Adaleti ve insafı Hicaz'ın köşe bucağına kadar götürdüler. Bu, Hz. Peygamber dönemidir. Sonra güçlenince, güç elde edilince, İslâm'ın ilk yüzyılında, ilk yüzyılın daha ilk otuz, otuz beş yılında Müslümanlar, iki büyük imparatorluğu yenilgiye uğrattılar: Rum İmparatorluğu ile İran İmparatorluğu'nu. İran'ı fethettiler, Rum'u fethettiler. (420)

5/11/ '78

* * *

Sadr-ı İslâm'da kadınlar meydanlarda boy gösterirlerdi. İslâm savaşlarında öldürülenlerle ve yaralananlarla ilgilenmek için savaş meydanlarına giderlerdi. (421)

9/11/ '78

* * *

Fırkalara bölünmüş, durmadan birbirleriyle çatışan, sürekli aralarında savaş ve tartışma çıkan, siyasete dair de hiçbir fikirleri olmayan bir halktılar. Birbirlerine karşı vahşi birer kabile gibiydiler. Yarım yüzyıldan kısa bir sürede, evet, yarım yüzyıldan kısa bir zaman zarfında, yaklaşık olarak otuz yılda, en önce Resul-i Ekrem'in etrafına toplanan ve Resul-i Ekrem tarafından yetiştirilen az sayıdaki Arap topluluğu, iki imparatorluğu; o dönemde neredeyse bütün dünyaya hükmeden İran ve Rum imparatorluklarının her ikisini de fethetti. Hz. Peygamber, bu topluluğun içinde öyle bir hareket meydana getirdi ki, Arap Yarımadası'ndan yola koyulup İran'ı fethettiler, Rum'u fethettiler ve Avrupa'ya kadar uzandılar; gittikleri her yeri fethettiler. (422)

12/11/ '78

* * *

Hz. Peygamber alt sınıf insanlardan biriydi. İşte bu sınıfın içinden çıkıp kıyam etti. Sahabeleri alt sınıftandı; üçüncü sınıftandılar. Üst sınıf, Hz. Peygamber'e karşıydı. O, halkın içinden çıkmış, halk için kıyam etmiş ve halkın çıkarlarını korumaya yönelik hükümler getirmiştir. (423)

5/3/ '79

* * *

Sadr-ı İslâm'ı inceleyin ve vaziyetin nasıl olduğunu görün! Ülkeler açanlar, dünyayı fethedenler, güçlerini bütün dünyaya gösterenler nasıl bir hayat yaşıyorlardı? Bir imparatorluk sarayının ipek halılarla döşendiğini görünce oradaki bir Müslüman genç, "Gerçi ipek halının haram olduğu buyrulmamıştır; ama ipek elbise haram olduğundan -rivayet bu şekildedir- biz ipek halının üzerine oturmayağız." demişti. İmparatorun karşısında kılıçlarının ucuyla halıları kenara çekip yere oturdular. (424)

6/3/ '79

* * *

Kâfirlere karşı, zalimlere karşı verilen bütün savaşları tevhit ve dua ahabı gerçekleştirmiştir. Allah Resulü'nün ordusunda, Müminlerin Emiri'nin ordusunda bulunanların çoğu, çokça ibadet edenlerdendir. (425)

* * *

Dünyanın iki büyük imparatorluğuna; Rum ve İran'a karşı savaşan, işte bu güçsüz ve mustazaf sınıfı. Rum ve İran, Hz. Peygamber'i ortaya çıkarmadı; Hz. Peygamber, Rum'u ve İran'ı bozguna uğratıp yendi. (426)

20/5/ '79

* * *

Sadr-ı İslâm'da ordu, halk için bir sığınak olmuştur. Ordunun karargâhı, halkın yaşam alanından ayrı olmamıştır.

Korkulacak bir bölge olmamıştır. Korkunç bir muhit olmamıştır. Ordu ve devlet, askerî ve İslâmî vazifelerine uygun hareket ederler ise, ülkenin kamu alanı, muhabbet alanına, manevî huzur muhitine dönüşür ve bu, hem halk açısından faydalıdır, hem devlet, hem de ordu açısından. Ama eğer kamu alanı, korkulacak bir alan olursa, -tağutî devletlerde olduğu gibi- korkunç bir muhit olursa, bu, halk, devlet ve ordu açısından kötüdür. Tağutların korkulacak alanlar oluşturmalarının nedeni, halk için çalışmamaları, kendilerini halktan ayrı tutmaları ve halktan korkmalarıdır. Halkı sindirmek için korkulacak alanlar yaratıyorlar. Sadr-ı İslâm'da böyle bir şey yoktu. İslâm ordusu halktan ayrı değildi. (427)

11/6/ '79

* * *

Sadr-ı İslâm ordularında, ordu komutanı aynı zamanda cemaat imamı idi. Yani ordu komutanı bir yerde görevlendirildiğinde, oranın aynı zamanda Cuma imamı da olurdu. Malik Eşter¹ ordu komutanı olarak göreve gönderildiğinde, gönderildiği yerin cemaat imamlığı ve Cuma imamlığı görevi de kendisine tevdi edildi. (428)

13/6/ '79

* * *

Sadr-ı İslâm'da halk, İslâm ordusundan korkmazdı. Halk kendi arasında kardeşti. (429)

13/6/ '79

* * *

1- Eşter lakabıyla ünlü İslâm ordusu komutanı Malik b. Hâris Nahâf'nin (-37/658) şecaati dillere destandı. Cemel ve Sıffin savaşlarında Hz. Emir'in safında çarpıştı. Hz. Emir tarafından Mısır valiliğine atanan Malik, Mısır yolunda Muaviye'nin hilesi ile zehirlenerek şehit edildi.

Sadr-ı İslâm'da baştaki biri mescide gelir oturur, minbere çıkar, vaaz ederdi. Halkla diyalog içindeydi. (430)

1/7/ '79

* * *

Sadr-ı İslâm'da yönetime mensup insanlar, halk adamıydılar. Söz gelimi bir yere vali olan biri, halkı sömüremezdi. O dönemde, asla böyle bir şey söz konusu değildi! (431)

23/7/ '79

* * *

Bazı savaşlarda [bir İslâm askeri] bir hurma tanesini ağzına alır, ağzını tatlandırır, sonra aynı hurma tanesini silah arkadaşına verirdi ve böyle devam ederdi; çünkü hiçbir şeyleri yoktu. Yiğitçe, kudretlice İslâm'a hizmet ederek, İslâm'ı bizlere miras bıraktılar. (432)

2/9/ '78

* * *

Sadr-ı İslâm'da İslâm askerleri, askerlik vazifelerini yaparken, İslâm'ın zahirî vazifelerini de tam anlamıyla yerine getiriyorlardı. Kılıç kuşanıp İslâm düşmanlarını öldürürken birbirlerine şefkatle, dostane bir şekilde ve kardeşçe davranıyorlardı. Bu, Kur'ân-ı Kerim'in emridir. Kur'ân, Sadr-ı İslâm Müslümanlarının vasıflarını zikrederken, "**Kendi aralarında merhametlidirler**" buyurur. Kendi aralarında merhametliydimler, "**kâfirlere karşı çetin.**"¹ (433)

2/9/ '79

* * *

Sadr-ı İslâm'da Müslümanlar, kâfirlerle karşı karşıya geldiklerinde onlara öyle çetin davranıyorlardı ki, kâfirlerin arasında Arapların insan yediği söylentisi yayılmıştı. Kendi ara-

1- Fetih, 48:29.

larında ise o denli merhametliyidiler. Öyle ki büyük komutan Malik Eşter, bir gün bir pazardan geçerken kendisini tanımayan biri ona kötü sözler sarf etti. Malik, başını öne eğip oradan uzaklaştı. Birisi o adama, "Sen onu tanımadın mı?" diye sorunca adam, "Tanımadım." dedi. Beriki, "O, Malik Eşter idi." deyince adam arkasından koştu. Malik'i mescitte namaz kılarken gördü. Yanına gidip özür diledi. Malik, "Özür dileme. Ben buraya namaz kılıp, Allah'tan senin için bağışlanma dilemek için geldim." dedi. İslâmî eğitim işte budur. (434)

5/6/ '80

* * *

İslâm ordusu, hidayet ordusudur. Sadr-ı İslâm komutanları, ahlâk üstadıydılar. Onlar, savaşarak insanları hidayete erdirirlerdi. [Savaşa] Allah'ın adıyla başlardı. "Karşı taraf savaşı başlatmadıkça siz başlamayın" diye emredilmişti. Karşı tarafı mağlup etmek, ganimet elde etmek ve bir ülkeyi fethetmek için savaşmazlardı. Kalpleri fethetmek istiyorlardı. İslâm ordusu gittiği her yerde, İslâm komutanları ayak bas-tıkları her yerde, öncelikle mescit inşa etmişlerdir. Kahire'ye gittiklerinde, önce mescit için yer belirlediler. Her yerde bunu yaptılar; mescidi gündeme getirdiler. İslâm ordusu, mescitleri ve mihrapları abat etmek için gayret gösterdi. (435)

6/7/ '80

* * *

Peygamber-i Ekrem'in (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) dönemin büyük sultanlarının saraylarına gönderdiği bazı sefirler, saraya girdiklerinde kılıçlarının ucuyla ipek kumaşları kenara çekerlerdi. Bu, sultanların Firavunî anlayışlarını yerle bir etmektir. Fiil, basit bir fiilmiş gibi görünüyor; ama değil. Onlar, İslâm'a bağlı sade birer Arap idiler. En başından anlayışımızın ne olduğunu, bizim nasıl bir mektebe bağlı olduğumuzu göstermek istediler. Böylesi görkem, şata-

fat ve düzen bize tesir etmez. Kendilerince yüksek makamda bir şahsiyeti görünce, kendilerini kaybeden çok insan vardı ve hâlâ da var. Bilhassa büyük güçler zamanında. (436)

4/1/ '81

* * *

Gönüllü askerlik (*besic*) olgusu Sadr-ı İslâm'da da olan bir olgudur. Savaş olduğunda, muhtelif taifelerden insanlar gelir, savaşa katılırlardı. Bu yeni bir olgu değildir; İslâm'da uzun bir geçmişi olan bir olgudur. (437)

14/4/ '85

Hz. Peygamber'in (s.a.a) Düşmanları

Müşrikler ve Güç Sahipleri

İslâm Peygamberi, bütün dünyada sözde birlik oluşturmak, bütün dünya ülkelerinin tevhit sözünde buluşmasını sağlamak istiyordu. Ancak bir yandan dönemin sultanlarının garazları, öte yandan Hristiyan ve Yahudi din adamlarının garazkâr tutumları onun bu amacını gerçekleştirmesinin önünde engel oldu. (438)

14/11/ '65

* * *

Peygamber-i Ekrem (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) etrafına insanları toplayıp şirke, küfre ve adaletsizliklere başkaldırmaya muvaffak olduğunda, başına birçok musibet geldi: Çok sayıda savaş yaptı, birçok insanını kaybetti, türlü zorluklara katlandı ve yaralara göğüs gerdi. Baştan beri, doğduğu günden itibaren, artık [tağuta] başkaldırmalı şiarını seslendirdiği günden beri İslâm'ın tavrı, toplumu ıslah etme yolunda savaşmak, ölmek ve öldürülmek olmuştur. Amaç; hırsızların ve hainlerin önünü almak, hayatlarına son vermektir. Çünkü bu insanlar topluma zararlıdır.

Kureyş'in bağ bahçe sahipleri, kervancıları topluma zararlıdır; ortadan kaldırılmaları gerekir. Baştan itibaren İslâm'ın tavrı böyle olmuştur. (439)

13/5/ '78

* * *

Peygamber-i Ekrem Hicaz'da iken, Hicaz'ın güç sahipleri-nin -ki Peygamber önce onlarla ilgilendi- bir kısmı Mekke'nin muteber ve güçlü tacirleri idi; başka bir kısmı da Taif'in güç ve servet sahipleri idi. Ebu Süfyan ve benzerleri gibi. Onlar, hâkimler ve sultanlar gibiydiler; her şeye sahiptiler. Hz. Peygamber onlarla çatıştı. Medine'ye teşrif ettiğinde beraberinde fakirler vardı; toplumu uyutan zenginler değil. Fakirleri uyandırmak için fakirlerle birlikteydi. Fakirleri, halkın malını yiyen, halka zulmeden zenginlere karşı ayaklandırdı. Hz. Peygamber'in savaşlarının sayısı çoktur. Bütün bu savaşlar, zenginlerle, güç sahipleri ve zalimlerle savaştır. (440)

15/10/ '78

* * *

Halifeler; gerek bizim kabul ettiğimiz, gerekse etmediğimiz halifeler, kimlerle savaştılar? Onlar da ordular gönderip İran sultanıyla, Rum sultanıyla savaştılar. Sultanlarla savaştılar; halkı uyutmak için sultanlar tarafından görevlendirildiler. Onlar, Müslüman ve güçsüz bırakılmış halkı, mustazaf-ları harekete geçirmekle; onları, halkın malını yiyenlere karşı ayaklandırmakla görevlendirildiler. Rum ve İran, o dönemde şer merkeziydi. Onlarla savaşıp, topraklarını Müslümanlar ve İslâm için fethettiler. Asla birinin çıkıp da şu devletle, şu sultanla uzlaşın demesi gibi bir şey söz konusu değildi. Böyle bir şey asla söz konusu olmadı. Daima savaş vardı; Hz. Peygamber zamanında da, Hz. Peygamber'in halifeleri zamanında da. (441)

15/10/ '78

* * *

İyi düşünün! Acaba Hz. Peygamber, halkı uyutmak için Hicaz, Taif ve Mekke sermayedarlarıyla işbirliği mi yapmıştır, yoksa güçsüz bırakılmış mustazafları, sermayedarlara karşı ayaklandırıp yenilgiye uğratana veya adam olabilecekleri adam edene dek onlarla savaşmış mıdır? (442)

22/10/ '78

* * *

Savaş hakkında, o dönemin güç sahipleri olan müşriklerle savaş hakkında nazil olan Kur'ân ayetlerinin sayısı bir iki tane değildir; müşriklerle savaş ve cidal hakkında çok sayıda ayet vardır. Baştan sona Kur'ân'da, halkı zalim müşriklerle uzlaşmaya; onlar her istediklerini yapabilsin diye halkı evlerine gidip uyumaya çağıran bir ayet bulunur ise, o zaman, "Kur'ân ve din afyondur." diyen haklı çıkar. (443)

30/10/ '78

* * *

Kur'ân mantığına bir nebze aşına olan biri, Kur'ân'ın İslâm Peygamberi'ni sermayedarlarla; Hicaz'daki, Mekke'deki, Taif'teki güç ve servet sahipleriyle daima savaş hâlinde olmaya mecbur ettiğini görür. Peygamber-i Ekrem'i halkın çıkarlarına ters düşenlerle ve halkı sömürenlerle savaşmaya, adaleti sağlamaya zorlayan Kur'ân idi.

Hz. Peygamber'in şartların olgunlaşmasından sonra yaptığı savaşların tamamı zorbalarla olmuştur. Ebu Süfyan ve benzerleri gibi güç sahipleriyle... Onlar kendi çıkarları için milletin çıkarlarıyla oynuyorlardı. Zulüm, baskı ve adaletsizlik almış başını gitmişti. Vuku bulan savaşlar, mustazaflar, üçüncü sınıf insanlar, fakirler ile zorbalar, fakirlerin hakkına göz koyanlar arasında vuku bulmuştur. (444)

30/10/ '78

* * *

Servet ve güç sahibi müşrikler, Mekke'de Hz. Peygamber'e davet fırsatı vermediler. Yıllarca orada sanki hapis hayatı yaşadı. Mekke, onun için bir çeşit hapisti. (445)

5/11/ '78

* * *

Hz. Peygamber güç sahipleriyle savaştı. Sonraki nesil, ilk dönem Müslümanları da güç sahipleri ve sultanlarla savaştı. Daha sonra da Hz. Emir (Ali), güç sahipleriyle savaştı. (446)

5/11/ '78

* * *

Mekkeliler çok güçlü ve zengindiler. Hz. Peygamber'in kendi çıkarlarına muhalif olduğunu biliyorlardı. Bu yüzden ona karşı koydular. O büyürse, çıkarlarının zarar göreceğini biliyorlardı. Putlar da Mekkeliler için bir araçtı. Öyle sanıldığı gibi putperestler putlarına inanmıyorlardı. Başta maddî çıkarları geliyordu. Peygamber-i Ekrem'i çıkarlarının karşısında görüyorlar, maddî çıkarlarının tehlikeye gireceğini biliyorlardı. (447)

19/11/ '78

* * *

Burada hazır olan beyefendilerin çok yakından bildiği gibi Peygamberimiz, halktan biri idi; halkın arasından çıkmış, halkla iç içe olmuştu. Bisetten hayatının sonuna dek güçlülerle, bağ bahçe, makam sahipleri ve sermayedarlarla daima mücadele etti. (448)

7/2/ '79

* * *

İslâm tarihi ortadadır. Herkes bilir. Sizler, okuyanlar bilirsiniz ki, İslâm Peygamberi de halktan biriydi. Halkın içinden çıkıp davetini başlattığında, kendisine karşı çıkan, Kureyş oldu. O zamanın ensesi kalınları, zorbalı ve serma-

yedarları Kureyşlilerdi. Hz. Peygamber, Mekke'de kendini gösteremedi. (449)

26/2/ '79

* * *

Hz. Peygamber başından itibaren halkı sömürenlerle savaştı. Halkı sindirmek isteyenlere başkaldırdı. (450)

16/2/ '79

* * *

İslâm, tarih olarak bize çok yakındır. İslâm Peygamberi'nin hayatına herkes ulaşabilir. Herkes incelesin, görsün; acaba İslâm, halkı uyuşturmak, uyutmak için mi gelmiştir, yoksa Kur'ân müşriklerle, o dönemde güç sahibi olan müşriklerle savaşmayı emreden bir kitap mıdır? "**Müşriklerle topyekûn savaşın!**"¹ buyurur. Müşrikler o dönemde güç sahibiydiler; bütün güç Kureyş müşriklerinin elindeydi. Peygamber'i müşrikler, güçlüler mi ortaya çıkardı? Peygamber'i halkı uyutsun da kendileri rahatça halkı sömürebilsinler diye müşrikler mi ortaya çıkardı, yoksa İslâm Peygamberi halkı onlara karşı ayaklandırdı mı? Hz. Peygamber, yalınayakları müşriklere karşı ayaklandırıp savaştı. Müşrikleri hak ile yeksan edene dek savaştı ve sosyal adaleti tesis etti. (451)

26/6/ '79

* * *

İslâm Peygamberi çok zahmet çekti. Bütün hayatı boyunca zorluklara katlandı, bütün hayatı boyunca. Mekke'de bulunduğu zaman zarfında zahmet bir türlüydü. Baskılardan dolayı uzun süre hapiste, yani şehir dışında kaldı. Kendisini göstermeye hiç fırsat bulamadı. Medine'ye gittiğinde ise müşriklerle, hainlerle, para babalarıyla ve servet sahipleriyle

1- Tevbe, 9:36.

arasında, onları İslâm'a boyun eğdirmek için çok sayıda savaş vuku buldu. (452)

4/7/ '79

Hız. Peygamber, onlar sömürsünler diye mustazafları uyutmak için mi geldi? Yoksa gelip güçsüz bırakılmış, mutsazaf sınıfı ayaklandırdı mı? Hız. Peygamber'in bütün savaşları eşraf ile olmuştur; bağ bahçe sahipleriyle, sermayedarlarla ve sonra sultanlarla ve başkalarıyla olmuştur. (453)

3/9/ '79

Mekke'nin fethedildiği gün yevmullahtır, Allah'ın günüdür. Allah, bugünde, herkes tarafından dışlandığı için kendi vatanında, kendi evinde yaşayamayan bir yetime Mekke'yi fethettirmiş ve bütün o zenginleri, güçlüleri ona boyun eğdirerek gücünü göstermiştir. O öyle bir gündür ki, Hız. Peygamber o günde zenginlere ve güçlülere, "*Sizleri azat ettim, gidin.*" demiştir. Bugün, Allah'ın günüdür. (454)

8/9/ '79

Allah'ın selât ve selâmı, tek başına putperestlere ve müstekebirlere karşı kıyam edip, tevhit bayrağını mustazafların menfaati doğrultusunda dalgalandıran; sayı azlığından korkmaksızın, az sayıdaki bir toplulukla, yeterli savaş donanımından yoksun hâlde, iman gücü ve kararlılık kuvvetiyle serkeşlere ve zalimlere başkaldırıp, tevhit nidasını yarım yüzyıldan az bir sürede tüm dünya halklarına ulaştıran şanı yüce Allah Resulü'nün üzerine olsun! (455)

25/10/ '79

İslâm Peygamberi, Arap Yarımadası'nda İslâm'ı tahakkuk ettiremedi. Tüm gayretini İslâm'ı tahakkuk ettirme yolunda

sarf etti. Ama Mekkeli müşrikler, İslâm'ın kendi çıkarlarına ters düşeceğini biliyorlardı. İslâm Peygamber'i galip gelirse artık zulmedemeyeceklerini, yağmacılık yapamayacaklarını biliyorlardı. Bu nedenle Allah Resulü'ne karşı koyup, farklı kesimlerden insanları ona karşı donattılar. Allah'a hamdolsun muvaffak olamadılar. (456)

21/12/ '79

* * *

Nasıl ki Hz. Peygamber, Ebu Cehil'i, Ebu Leheb'i ve benzerlerini adam edemedi ve Müminlerin Emiri Muaviye'yi ve Muaviye'ye tâbi olanları adam edemedi. Ama bu iş için gelmişlerdi. İslâm'ın öteki devletler gibi güç elde etmek için kılıca sarıldığı zannedilmesin; İslâm devleti bunu yapmaz. Gücü elde etme girişiminde bulunan, kudret tahsili için kılıç çeken, İslâm'dan uzaktır; böyle birisi İslâm'a dâhil olmamıştır, görünüşte Müslümandır. Sahip olması gereken iman ondan mevcut değildir. Nebiler [zorba] güçleri yenilgiye uğratmak, şeytanî güçleri yerle bir etmek için gelmişlerdir. Nebi-i Ekrem'in geliş nedeni de, [zorba] güçleri yenilgiye uğratmaktır. (457)

11/6/ '80

* * *

Tek başına kıyam edip sayı azlığından yakınmadan ömrünün son saatlerine kadar zalim kâfirlerle savaştan Allah'ın Habibi Muhammed'e selâm olsun! (458)

7/8/ '86

Münafıklar

Münafık sınıfı, Sadr-ı İslâm'dan şimdiye dek, [İslâm içerisinde] hileyle ve İslâmî görünüşle gerçek Müslümanları hak yoldan alıkoymak isteyen kara bir leke olmuştur. (459)

26/7/ '77

* * *

Resulullah döneminde İslâm, münafıklardan gördüğü zararı kâfirlerden görmedi. Kâfirler tam karşıda durmuşlardı; [Müslümanlarla] savaşıyor, çarpışıyor; kâh ilerler, kâh geri çekilirlerdi. Ama ya münafıklara ne yapmalıydı? "Ben, İslâm için varım, İslâm oldum." diyen münafığa ne yapmalıydı? Ebu Süfyan ve yandaşlarının İslâm'ı karşısında ne yapmalıydı? Ben Müslümanım diyorlardı; Müslümanım diyene bir şey yapılamaz ki! Görünürde İslâm olmuştu, namaz kılıyordu, cemaat namazına katılıyordu, Resulullah'ın minberinin dibinde oturup ağlıyordu. Böyle birine bir şey yapılamazdı ki! (460)

14/12/ '79

* * *

Peygamber-i Ekrem de bir çözüm yolu bulamadı. Hz. Emir de bunlarla [münafıklarla] karşı karşıyaydı ve sorunu çözemedi. Bu sorunun çözümü zordur. (461)

14/12/ '79

* * *

Münafık topluluğu, baştan beri, doğduğu ilk andan itibaren bugüne dek İslâm'ın başına bela olmuştur. Bu sorunun çözümü, İslâm'ın ve Müslümanların diğer sorunlarının çözümünden daha zordur. (462)

15/12/ '79

* * *

Mesele, İslâm meselesidir. Sadr-ı İslâm'da, bir savaşta münafıklar Hz. Peygamber'in şehit edildiği söylentisini yaydılar. Kur'ân'da zikrolunur; Peygamber şehit edilecek olsa dahi İslâm mevcuttur. Peygamber şehit oldu, vefat etti; Ali b. Ebu Tâlib şehit oldu; ama İslâm hâlâ mevcut. (463)

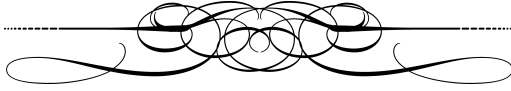
18/8/ '81

* * *

Hz. Peygamber kâfirlere mühlet veriyor, onlarla ateşkes yapıyordu. Peki, Peygamber-i Ekrem, münafıklara mühlet veriyor muydu? "Bize mühlet ver, biz artık Müslüman olduk, sizinleyiz; mühlet ver de ibadet edelim." diyen münafıkların plan yaptıklarını, mühlet isteyip güçlenmeyi ve saldırıyı amaçladıklarını gördüğünde, Peygamber-i Ekrem yine de mühlet veriyor muydu? Hz. Peygamber kâfirlere mühlet veriyordu. Zira kâfirlerin amacı malumdu, planları belliydi, açıktı. Ama görünüşte ibadet eden münafıklara; Hz. Emir (Allah'ın selâmı üzerine olsun), alınları nasır bağlayanlara mühlet veriyor muydu? (464)

11/6/ '83

4. Bölüm

Ehlibeyt'in Hayatı

- ❖ Hz. Zehra (s.a)
- ❖ Masum İmamlar
- ❖ Hz. Ali (a.s)
- ❖ Diğer İmamlar

Birinci Kısım

HZ. ZEHRA (S.A)

Doğumu

Yarın, Kadınlar Günü; dünyanın iftihar ettiği bir kadının günü... Zalim hükümdar karşısında dimdik ayakta durup, hepinizin bildiği o hutbeyi irat eden kızın [Zeyneb'in] annesinin günü... (465)

16/5/ '79

* * *

Yarın büyük bir gün; böyle bir günde bütün erkeklere bedel bir kadın dünyaya geldi. İnsanlık örneği bir kadın doğdu. İnsanlık hüviyeti, tüm boyutlarıyla, kendisinde mevcut olan bir kadın dünyaya geldi. O hâlde gün, büyük bir gündür; siz kadınların günüdür. (466)

17/5/ '79

* * *

Eğer bir gün, kadınlar günü olacak ise, bunun için, Hz. Fâtimatü'z-Zehra'nın (Allah'ın selâmı üzerine olsun) kutlu doğum gününden daha yüce ve daha onurlu bir gün daha var mıdır? O, vahiy evinin iftiharıdır; bir güneş misali, aziz İslâm'ın göğünde parlamaktadır. (467)

5/5/ '80

* * *

Hız. Fâtıma'nın kutlu doğumu, kadının insan kabul edilmediği; varlığının, ailesinin katında ve muhtelif kavimler nezdinde bir tür onursuzluk sayıldığı Cahiliye çağında, Arap yarımadasında gerçekleşti. Böylesi fasit ve vahşi bir muhitte, Yüce İslâm Peygamberi kadını elinden tuttu ve onu, Cahiliye âdetlerinin kirlerinden temizledi. İslâm tarihi, Allah Resulü'nün (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) bu şerif mevlide gösterdiği derin ve sonsuz saygıya tanıklık eder. O, böylelikle, kadının toplumda kendine has yüksek bir makama sahip olduğunu göstermiştir. Kadın, erkekten üstün değilse bile, ondan aşağı da değildir. (468)

24/4/ '81

Aziz İran milletinin, bilhassa saygın kadınların Kadınlar Günü kutlu olsun. Bugün, insanî faziletlerin temel taşı olan nuranî unsurun yüceliğinin ve Allah'ın halifesinin yüce değerlerinin dünyadaki günüdür.

Yirmi cemaziyülâhırın [kadınlar günü olarak] seçilmesi, daha mübarek ve daha kıymetlidir. Çünkü bugün, tarihin mucizelerinden ve varlık âleminin iftiharlarından biri olan bir kadının doğum günüdür. (469)

14/4/ '82

Makamı ve Konumu

Tefsir-i Burhan'da değerli Kâfi'den naklolunan uzunca bir hadis-i şerifte şöyle geçer: Kendisine "**Hâ Mîm. Apaçık olan Kitab'a andolsun ki, biz onu mübarek bir gecede indirdik. Kuşkusuz biz uyarıcıyızdır. Katımızdan bir emirle her hikmetli işe o gecede hükmedilir.**"¹ ayetinin batnî yorumunu soran bir Hristiyan'a, Hz. Musa b. Cafer şöyle buyurdu: "*Hâ Mîm,*

1- Duhân, 44:1-4.

Muhammed'dir (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun); apaçık Kitab, Müminlerin Emiri Ali'dir; gece ise Fâtıma'dır (Allah'ın selâmı üzerine olsun)." (470)

Önemli takibatların [namazdan sonra okunan zikirlerin] başında, Hz. Sıddıka-i Tâhire'nin (Allah'ın selâmı üzerine olsun) tesbihatı gelir. Bu tesbihatı Allah Resulü (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) o yüce insana talim etmiştir. Bu tesbihat, en faziletli takibattır. Hadise göre; bundan daha faziletli bir amel olsaydı, Allah Resulü (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun), Fâtıma'ya (Allah'ın selâmı üzerine olsun) onu bağışladı. (471)

Cibril, Hz. Peygamber'in (s.a.a) vefatından sonra, Fâtıma'ya gaybden haberler getiriyor; Müminlerin Emiri de bu haberleri yazıyordu. Mushaf-ı Fâtıma işte budur. (472)

Aslında Resul-i Ekrem (s.a.a) ve İmamlar (a.s), elimizde mevcut olan rivayetlere göre, bu âlemden önce arşın gölgesinde birer nurdular; nutfenin ve tiynetin derinliklerinde geri kalan insanlardan imtiyazlıydılar.¹ Onların sonsuz makamları vardır. Nitekim miraç hadisine göre Cibril, "*Biraz daha yaklaşırdım yanardım.*"² diye arz etmiştir. Yine, "*Bizim Allah ile öyle hâllerimiz vardır ki, ne mukarreb melek, ne de mürsel nebi buna sahiptir.*"³ buyruğunda işaret olunan makam, bu sonsuz makamlara sadece bir örnektir. Devlet mefkûresinden önce İmamların (a.s) böyle makamlara sahip oldukları inancı, bi-

1- Biharul-Envar, c.5, s.101-103.

2- Biharul-Envar, c.18, s.382.

3- Basairu'd-Derecat, s.23, Bab: 11.

zim mezhebimizin usulündendir. Yine rivayetlere göre Hz. Zehra (Allah'ın selâmı üzerine olsun) da bu manevî makamlara sahiptir. Hâlbuki Hz. Zehra, ne hâkimdir, ne kadıdır, ne de halifedir. Bu makamlar, hükümet vazifesinin ötesindedir. Nitekim "Hz. Zehra (Allah'ın selâmı üzerine olsun), kadı veya halife değildir." dememiz, onun benim, sizin gibi birisi olmasını ilzam etmez veya "Manevî cihetten bizden üstün değildir." demek anlamına gelmez. (473)

Bir kadın için tasavvur olunabilecek, bir insan için tasavvur olunabilecek bütün boyutlar Fâtımatü'z-Zehra'da (Allah'ın selâmı üzerine olsun) tecelli etmiştir, onda mevcuttur. Hz. Fâtıma, sıradan bir kadın değildi; ruhanî, melekutî bir kadındı. Gerçek manada bir insan, insanlığın özü, kadın gerçekliğinin kemali, insan gerçekliğinin bütünü idi. O, normal bir kadın değildir; dünyada insan suretinde zahir olmuş melekutî bir varlık; kadın suretinde zahir olmuş ilâhî-ceberutî bir varlıktır. Yarın, Kadınlar Günü. İnsan için, kadın için tasavvur olunabilecek bütün kemal hüviyetlerinin tamamı Hz. Fâtıma'da mevcuttur. Yarın, nebilerin bütün vasıflarına sahip olan bir kadın doğacak. Erkek olsaydı, nebi olabilecek bir kadın. Erkek olsaydı, Resulullah'ın yerini alabilecek bir kadın. Yarın, Kadınlar Günü; kadının bütün haysiyet ve şahsiyeti bu günde vücut buldu. Manevî, melekutî, ilâhî ve ceberutî cilveler ile mülkî ve nasutî cilveler, hepsi ama hepsi, Hz. Fâtıma'da bir araya gelmiştir. O, gerçek manada bir insan, gerçek manada bir kadındı. Kadın; erkek gibi, daha genel olarak insan gibi, muhtelif boyutlara sahiptir. Bu tabii suret insanın en aşağı mertebesidir; kadının en aşağı mertebesidir; erkeğin en aşağı mertebesidir. Lakin kemale doğru hareket, işte bu aşağı mertebeden başlar. İnsan, hareket eden varlıktır; tabiat mertebesinden gayb mertebesine ulaşınca dek; ulûhiyette

fena mertebesine erinceye değin daima hareket hâlinindedir. Sıddıka-i Tâhire hareketi tamamlamıştır: Tabiat mertebesinden manevî harekete başlamış; ilâhî kudret, gaybî dokunuş ve Resulullah'ın terbiyesi sayesinde merhaleleri birer birer geride bırakarak kimsenin ulaşamayacağı bir mertebeye ulaşmıştır. Öyleyse yarın, kadın tam anlamıyla tecelli edecek; kadın, tam anlamıyla tahakkuk edecektir. Yarın, Kadınlar Günü. (474)

16/5/ '79

* * *

İnsanlık örneği bir kadın dünyaya geldi. İnsanlık hüviyeti tüm boyutlarıyla kendisinde mevcut olan bir kadın dünyaya geldi. (475)

17/5/ '79

* * *

Fâtımatü'z-Zehra (Allah'ın selâmı üzerine olsun), vahiy evinin iftiharındır ve bir güneş misali, aziz İslâm'ın göğünde parlamaktadır. Hz. Fâtıma, fazilet açısından Peygamber-i Ekrem'e ve paklık, temizlik ailesinin diğer üyelerine denkti. Hz. Fâtıma, hangi görüşten olursa olsun, herkesin hakkında söyleyecek sözünün olduğu bir kadındır. Buna rağmen hiç kimse onu hakkıyla övememiştir. Vahiy ailesinden ulaşan hadisler, ancak dinleyenin anlayışı ölçüsündedir; deniz, testiye sığdırılmaz ki! Berikilerin söyledikleri de kendi anlayışları ölçüsündedir; olması gereken değil. O hâlde bu hayret verici vadi hakkında susmak yeğdir. (476)

5/5/ '80

* * *

Ben, kendimi Hz. Sıddıka (Allah'ın selâmı üzerine olsun) hakkında konuşmayacak kadar eksik görüyor ve bu yüzden yalnızca değerli Kâfi'de muteber bir senetle rivayet olunan bir hadisi zikretmekle yetiniyorum. İmam Cafer Sadık (Allah'ın selâmı üzerine olsun), "*Fâtıma (Allah'ın selâmı üzerine olsun)*"

babasından sonra yetmiş beş gün hayatta kaldı. Hüzün ve acı ona galip gelmişti. Bu zaman zarfında Cibril-i Emin huzuruna gelir, başsağlığı diler, ona gelecekle ilgili haberler verirdi." buyurur.

Rivayetten, bu yetmiş beş günlük zaman zarfında, Cibril'in birçok defa Hz. Fâtıma'nın huzuruna geldiği, onu gelecekte vuku bulacak olaylardan haberdar edip, evlatlarının başına gelecek olayları ona anlattığı, Hz. Emir'in de bunları yazdığı anlaşılmaktadır.

Hz. Emir (Ali), vahiy kâtibi idi. Allah Resulü'nün vahiy kâtipliğini yaptığı gibi -elbette bu vahiy hükümler getirmek anlamına geliyordu ve Resul-i Ekrem'in vefatıyla sona erdi- yetmiş beş gün boyunca da Hz. Sıddıka'nın vahiy kâtipliğini yaptı.

Cibril'in herkese geldiği, gelebileceği zannedilmesin. Cibril'in kendisine gelmesini isteyen ile Yüce Ruh olan Cibril'in makamı arasında manevî bir tenasüp olması gerekir. Cibril'in nüzulü ile ilgili olarak, ister Cibril'in Hz. Fâtıma'nın kendi Yüce Ruhu vasıtasıyla, ister Hz. Peygamber vasıtasıyla nazil olduğuna inanalım, durum böyledir. Cibril'i nazil edip aşağı mertebeye getiren odur. Yahut Yüce Allah'ın Cibril'e, git, ona bu meseleleri anlat buyurduğunu düşünsek dahi durum böyledir. İster kimi görüş sahiplerinin ileri sürdüğü birinci görüşü, ister zahir ehlinin ileri sürdüğü diğer görüşü kabul edelim; Cibril'in kendisine geldiği kişi ile Yüce Ruh olan Cibril arasında manevî bir tenasüp olmaz ise, nüzul mümkün olmaz.

Bu manevî tenasüp; Yüce Ruh olan Cibril ile Allah Resulü, Hz. Musa, Hz. İsa, Hz. İbrahim gibi şariat sahibi nebi-ler arasında mevcuttu. Bu manevî tenasüp Cibril ile herkes arasında mevcut değildi. Nitekim daha sonra da kimse ile arasında mevcut olmamıştır. Hatta ben, Cibril'in İmamlar'a nazil olduğuna dair bir rivayetle karşılaşmadım. Gördüğüm kadarıyla Cibril, yalnızca Hz. Zehra'ya (Allah'ın selâmı

onun üzerine olsun) nazil olmuş, ona evlatlarının başına gelecekleri haber vermiş, Cibril'in anlattıklarını da Hz. Emir yazıya geçirmiştir.

Anlattıklarından biri, Hz. Fâtıma'nın şanı yüce evladı Hz. Sahibü'z-Zaman'ın (Allah'ın selâmı üzerine olsun) dönemi ile ilgilidir. İran meselesi, anlattıkları arasında yer almış olabilir; bilemiyoruz, mümkündür. Her hâlükârda ben, Hz. Zehra hakkında zikrolunan faziletler arasında, her ne kadar diğerleri de çok büyük faziletler olsalar da, bu yücelik ve faziletin hepsinden daha üstün olduğuna inanıyorum. Şöyle ki nebiler (selâm üzerlerine olsun); her nebi de değil elbette, makamı yüksek nebiler (selâm üzerlerine olsun) ve onların makamına eşit makamdaki veliler dışında hiç kimse bu fazileti elde edememiştir. Yetmiş beş gün boyunca Cibril'in birine nazil olduğu vaki değildir. Bu, Hz. Sıddıka'ya (Allah'ın selâmı üzerine olsun) mahsus bir fazilettir. (477)

31/1/ '86

* * *

Kalemim, Sahibü'z-Zaman'ın (ruhlarımız ona feda olsun) ülkesinde hizmet, fedakârlık ve şahadet aşkıyla yanan milyonlarca Müslümanın büyük ve kitlesel direnişini tersim etmekten; dilim, Kevser'in, Hz. Fâtımatü'z-Zehra'nın (Allah'ın selâmı üzerine olsun) manevî evlatlarının cesaret, yiğitlik, iyilik ve bereketleri hakkında konuşmaktan acizdir. Bütün bunlar İslâm'ın, Ehlibeyt'in hüneridir ve Aşura'nın İmamı'nın takipçisi olmanın bereketinden kaynaklanmıştır. (478)

5/2/ '87

* * *

Bizler, Yüce Allah'ın Zehra-i Merziyye'ye ilhamı olan Sahife-i Fâtımiyye'ye sahip olmakla iftihar ediyoruz. (479)

5/6/ '89

Züht ve Sade Yaşam

Hız. Emir (Allah'ın selâmı üzerine olsun), Müslümanların halifesi idi; belki de İran'ın on katı büyüklüğünde bir ülkenin, Hicaz'dan Mısır'a, Afrika'ya ve Avrupa'nın bir kısmına kadar uzanan toprakların halifesiydi. Bu ilâhî halife, insanların arasındayken, bizim bir arada oturduğumuz gibi onlarla otururdu; bu da¹ yoktu altında. Bir tane postları vardı. Rivayete göre geceleri, Hz. Fâtıma ile birlikte üzerinde uyur, gündüzleri ise üzerine devesinin samanını dökerdi. Hz. Peygamber de aynı hayat tarzına sahipti. İslâm işte budur. (480)

4/7/ '79

* * *

Fâtıma'nın (Allah'ın selâmı üzerine olsun) küçük evinde yetişenler; sayıları dördü, beşi geçmese de gerçek anlamda Yüce Allah'ın kudretini tecelli ettirenler, bizi, sizi ve bütün insanlığı hayrete düşüren hizmetlerde bulundular. (481)

9/3/ '82

* * *

Küçük, gösterişsiz odasında öylesi insanlar yetiştiren bir kadın... Öyle insanlar yetiştirdi ki nurları, yeryüzünden feleklere, mülk âleminde yüce melekût âlemine değin parlamaktadır. Yüce Allah'ın salât ve selâmı, ilâhî azamet nurunun tecelligâhı ve Âdemoğlunun seçkinlerinin yetiştirildiği merkez olan bu gösterişsiz odanın üzerine olsun. (482)

14/4/ '82

* * *

Sadr-ı İslâm'da dört beş kişilik bir ev vardı; Fâtımatü'z-Zehra'nın (Allah'ın selâmı üzerine olsun) evi. Bu evden² bile

1- İmam Humeyni altındaki sade kilime işaret ediyor.

2- İmam, Tahran'ın Cemârân mahallesindeki küçük evine işaret ediyor.

daha gösterişsizdi; lakin bu evin bereketleri neydi? Bu birkaç kişilik evin bereketleri o kadar fazladır ki, âlemi nurla doldurmuştur. İnsanın bu bereketlere ulaşabilmesi için, önünde uzun bir yol vardır. Bu gösterişsiz evin sakinleri, maneviyat sahasında öyle yüce bir makama sahiptiler ki, melekler dahi bu makama ulaşamazdı. Terbiye açısından öyle bir derece-deydiler ki Müslüman beldelerde, bilhassa bizim beldelerimiz gibi beldelerde görülen bereketler, onların bereketi sayesinde. (483)

21/3/ '83

Kadınların Örneği

Bizler, bu aileyi kendimize örnek almalıyız: Kadınlarımız, kadınlarını; erkeklerimiz, erkeklerini; hatta hepimiz onların hepsini örnek almalıyız. Onlar, hayatlarını mazlumlara desteklemeye ve ilâhî sünneti ihya etmeye adanmışlar. Bizler, onları izlemeli, hayatımızı onların hayatına benzetmeliyiz. İslâm tarihini bilen biri, bu aileye mensup her bir bireyin bir kâmil insan, hatta onun da ötesinde birer ilâhî-ruhanî insan olduğunu ve onların, mustazaflar için, mustazafları yok etmek isteyenlere başkaldırdıklarını bilir. (484)

11/4/ '79

* * *

Hz. Zehra (Allah'ın selâmı üzerine olsun) örnektir. İslâm Peygamberi örnektir. Ülkemiz, İslâmî olduğuna göre; ülkemizin İslâm Cumhuriyeti olduğunu iddia ediyor isek, ülkemizde İslâm'ı tam manasıyla tahakkuk ettirmemiz gerekir. (485)

29/5/ '79

* * *

Hz. Fâtımatü'z-Zehra'nın (Allah'ın selâmı üzerine olsun) hükümet karşıtı hutbesini; Müminlerin Emiri'nin kıyamını; Müminlerin Emiri'nin mevcut hükümete yardımcı olmanın

yanı sıra yirmi küsur yıl devam eden sabrını; İslâm uğruna katlandığı fedakârlıkları; iki aziz oğlunu feda edişini; büyük bir hizmette bulunarak, zalim Emevîleri rüsva eden İmam Mücteba'yı ve değerli kardeşi Şehitlerin Efendisi'nin büyük hizmetini hepiniz biliyorsunuz, biliyoruz. Sayılarının, savaş malzemelerinin azlığına karşın ilâhî ruh, iman gücü onları dönemlerinin zalimlerine galip kıldı. Onlar, İslâm'ı dirilterek, sayı azlığımıza ve mühimmat eksikliğimize rağmen, bugün bize savaş açan bütün zorba güçlere karşı durmada bize ve siz değerli kardeşlerimize örnek oldular. (486)

9/3/ '82

* * *

Ahlâkınızı arındırmak için ve arkadaşlarınızı, ahlâklarını arındırmak zorunda bırakmak için gayret gösterin. Size karşı işlenen cinayetlere tepki göstermek için gayret gösterin. Onurunuzu, yüce kadınlık onurunu korumak için gayret gösterin. Nitekim eşi benzeri olmayan kadın, Hz. Zehra'dır (Allah'ın selâmı üzerine olsun). Hepiniz onu izleyin. Hepimiz onu izleyelim. Hepimiz, İslâm emirlerini ondan ve onun evlatlarından öğrenelim ve o nasıl idiyse, biz de öyle olalım. İlimde ve takvada yarışın. İlim, hiç kimseye münhasır kılınmamıştır; ilim herkesindir, takva herkesindir. İlme ve takvaya ulaşmak için gayret göstermek bizim ve sizin, hepimizin görevidir. (487)

12/3/ '85

* * *

Eğer siz kadınlar, bütün ülke, herkes, bugünü kadınlar günü olarak kabul etti ise; yani kemal sahibi Hz. Zehra'nın doğum gününü, kadınlar günü olarak kabul etti iseniz, büyük bir sorumluluğun altına girdiğinizi de bilmelisiniz. En başta mücahede sorumluluğu gelir ki Hz. Zehra, kısa zaman zarfında gücü nispetince mücahede etmiştir; hükümet karşıtı hutbeler irat ederek zamanının hükümetini sorgulamıştır.

Sizler bugünü, yani Hz. Zehra'nın doğum gününü, Kadınlar Günü olarak kabul ettiyseniz onu takip etmelisiniz. Onun zühdünü, takvasını, iffetini ve sahip olduğu diğer erdemleri kendinize örnek almalısınız. Eğer örnek almazsanız, bilin ki sizler, Kadınlar Günü'nü idrak etmiş olmazsınız. Kim bu vasıfları kendisine örnek almaz ise, Kadınlar Günü'nü idrak etmemiş, bu yüce değeri kavramamış olur. (488)

2/3/ '85

İkinci Kısım

MASUM İMAMLAR (A.S)

İmamlar'ın (a.s) Sıfatları

Makam ve Marifet

İmamlardan bazılarının namazda iken yüzlerinin rengi değişir, ilâhî emri yerine getirmede bir kusur olur korkusuyla mübarek bedenleri titrerdi. Hâlbuki onlar masumdu. (489)

* * *

Velilerin (selâm üzerlerine olsun) amellerinin kemali, batınî cihet açıındandır; yoksa amelin sureti çok da önemli değildir. (490)

* * *

Masum Ehlibeyt (selâm üzerlerine olsun), vahyin madenidir. Bütün buyrukları ve ilimleri, ilâhî vahiyden, Muham-medî (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) keşiftendir. (491)

* * *

Ey zayıf! Allah'ın yaratıklarının en bilgilisi olan ve amelî herkesin amelinden daha nuranî ve daha yüce olan Allah Resulü (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun), aczini ve kusurunu itiraf edip, *"Seni, marifetinin hakkıyla tanıyamadık. Sana, hakkıyla ibadet edemedik."* derken ve Masum

<https://t.me/caferilikcom>

www.caferilik.com

İmamlar (selâm üzerlerine olsun) mukaddes huzurda kusurlarını dile getirirken, zayıf sivrisineğin bir şey yaptığı nerede görülmüş! (492)

Bizler, bir gereklik olarak, bizim ve diğer bütün insanların amellerinin, Allah Resulü'nün (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) ve Hidayet İmamları'nın (Allah'ın selâmı üzerlerine olsun) amelleri karşısında hissedilebilir ölçüde olamayacağını, asla karşılaştırılamayacağını biliyoruz. Buna karşın, o yüce insanların kusuru itirafa ve emri yerine getirmedeki acizliğe dair sözleri mütevatirdir; hatta tevatür sınırını aşmaktadır. (493)

Yüce makam sahibi veliler, bir an olsun dünyaya ve dünyanın şatafatına teveccüh etmemiş, Allah ve Allah'ın emirleri dışında bir şey düşünmemiş ve O'nun rızası dışında bir adım dahi atmamışlardır. (494)

7/8/ '86

İnsanlara Yol Göstericilik

Peygamber-i Ekrem ile onun kerem sahibi Ehlibeyti (Allah'ın selâmı üzerlerine olsun), bütün ömürlerini ahkâmı, ahlâkı ve akaidi yaymak için sarf ettiler. Tek gayeleri; Allah'ın hükümlerini neşretmek, insanları ıslah edip arındırmaktı. Bu uğurda ölümü göze alıp, her türlü baskıya, zillete ve ihanete göğüs gerdiler ve çalışmaktan asla geri durmadılar. (495)

7/8/ '86

Şia İmamları, kendi dönemlerindeki hükümetleri zalim hükümetler olarak görmelerine rağmen, hâkimlerle, bildiğiniz üzere, uyum içinde olmuş; İslâm topraklarını korumak için onlara yol gösterip nazarî ve amelî yardımlarını esirge-

memişlerdir. Zalim halife zamanında da, İslâm savaşlarında Ali Şiaları önde gidiyordu. İslâm ordusunun karşı karşıya kaldığı önemli savaşlar veya orduya nasip olan kayda değer fetihler, tarihin de tanıklık ettiği gibi, ya Ali Şialarının eliyle yahut onların takdire şayan yardımları sayesinde gerçekleşmiştir. Sizler, Emevî hükümetinin, İslâm tarihindeki en kötü ve en zalim hükümet olduğunu biliyorsunuz. Emevîler'in, Peygamber Ailesi'ne ve Ali b. Ebu Tâlib'in çocuklarına karşı tutumunu hepimiz biliyorsunuz. Onlar, Haşimoğulları arasında en fazla Ali b. Hüseyin Zeynelâbidîn'e zulmettiler. Hâl böyle iken, Ali b. Hüseyin'in bu acımasız zalim saltanata ne kadar alaka gösterdiğine bakın. (496)

* * *

Hız. Emir (selâm üzerine olsun) minber ehliydi; minberlerde halka nasihat eder, onları bilinçlendirip yol gösterirdi. Diğer İmamlar (selâm üzerlerine olsun) da böyleydi. (497)

* * *

Büyük peygamberler ve Pak İmamlar (selâm üzerlerine olsun), insanları eğitime uğraşı içerisindeydiler. Yüce Allah, nebileri, insanları arındırmaları ve onları ıslah etmeleri için gönderdi. (498)

14/5/ '79

* * *

İmamlarımız, sahip oldukları ilâhî bakış açısıyla, milletler arasında birlik beraberlik oluşturmak, onları farklı yollardan döndürüp yekvücut yapmak istiyorlardı. Zarar görmesinler diye onları yekvücut yapmak istiyorlardı. (499)

5/11/ '80

* * *

İmamlarımız, Allah'ın veli kulları ve Allah'ın nebileri, kendilerini halkın hizmetçisi olarak görüyor, hüsnü muaşeret

ve insanî bir tavırla, ilâhî bir tavırla hareket ediyor, yapmaları gereken işleri de bu güzel tutumla yerine getiriyorlardı. (500)

4/11/ '82

Bizler, bütün işleri ellerinde bulunduran, hükümet kuran ve insanlara kılavuzluk eden Hz. Resul'ün ve İmamlar'ın (Allah selâmı üzerlerine olsun) takipçileriyiz. (501)

25/5/ '83

İmamlar'ın (a.s) Duaları

Allah ile İrtibat

Vahiy ve şariat hazinelerinden, ilmin ve hikmetin hamillerinden nakledilen dualar, Allah'ın kullarına yönelik en büyük nimeti, dünyadaki geniş rahmetidir. Zira dua; Halik ile mahlûk arasındaki manevî rabîta, âşık ile maşuk arasındaki kopmaz ip, sarsılmaz kaleye duhul ve kopmayan sağlam kulp ile sapasağlam ipe sımsıkı sarılmazdır. (502)

İmamlar'ın (selâm üzerlerine olsun), *"Bizim ibadetimiz, özgürlerin ibadetidir. Yalnızca Allah'ın muhabbeti içindir; cennet tamahından veya cehennem korkusundan değil."*¹ buyruğu, velayetin gereği olan makamların ilk derecesidir. Onların namazda öyle hâlleri vardır ki, ne bizler, ne de sizler o hâli idrak edebilir. (503)

Hidayet İmamları (selâm üzerlerine olsun) ve yüce nebi-ler, münacatlarında erdemi istemişler; hesap gününün adalet ve münakaşasından korkmuşlardır. Hak dergâhının hasla-rının; Masum İmamlar'ın (Allah'ın selâmı üzerlerine olsun)

1- Vesailu's-Şia, c.1, s.45.

münacatları, kulluğu yerine getirmedeki kusuru ve aczi ifade eden itiraflarla doludur. Varlıkların en erdemlisi ve [Allah'a] en yakın mümkün varlık, "*Seni marifetinin gereği gibi tanıyamadık ve Sana gereği gibi ibadet edemedik.*"¹ derse, halkın hâli nice olur? Evet, onlar Yüce Allah'ın azametini ariftirler; mümkün varlık ile vacip/zorunlu varlık arasındaki nispeti bilirler. Onlar, bütün dünya hayatlarını ibadetle, itaatle, hamt ve tespih ile geçirseler de, Hakk'ın nimetinin şükrünü yerine getiremeyeceklerini bilirler; [ilâhî] Zat'ın ve sıfatların senasını hakkıyla yerine getirmeleri ne mümkün! Onlar, hiçbir varlığın bizatihi bir şeye sahip olmadığını bilirler. Hayat, kudret, ilim, kuvvet ve sair kemallerin O'nun kemalinin gölgesinde olduğunu; mümkün varlığın fakir, mutlak fakir olduğunu; müstakil değil de gölgeli olduğunu bilirler. Mümkün varlık kendisinden bir kemale mi sahiptir ki kemalini izhar etsin? Mümkün varlık kendisinden bir kudrete mi sahiptir ki ameliyle övünsün? Onlar, Allah'ın arifleridirler; Hakk'ın celal ve cemaline ariftirler. Onlar, şuhut ve ayan yolu ile kendi kusur ve acizliğini, öte yandan da Zorunlu Varlık'ın kemalini müşahade etmişlerdir. (504)

* * *

Pak İmamlar (selâm üzerlerine olsun), birçok konuyu dua diliyle beyan etmişlerdir. Dua dili, o yüce insanların ahkâmı beyan ettikleri diğer dilden çok farklıdır. Masumlar genellikle manevî konuları, metafiziksel konuları, ilahiyata ilişkin ince konuları ve marifetullahı dair konuları dua diliyle beyan buyurmuşlardır. (505)

* * *

Sizler, Pak İmamlar'ın ağlayıp sızlanmalarının, Hz. Seccâd'ın yakarışlarının talim amaçlı olduğunu; [dua yoluyla]

1- Mîrâtul-Ukûl, Kitabu'l-İman ve'l-Küfr, Babu's-Şükr, c.18, s.146.

başkalarına bir şeyler öğretmeyi amaçladıklarını zannediyorsunuz. Onlar, sahip oldukları o yüce makama rağmen, Allah korkusuyla ağlayıp sızlıyorlardı. Önlerindeki yolu kat etmenin ne kadar zor ve tehlikeli olduğunu biliyorlardı. Sırat'ı geçmenin zorluğundan, çetinliğinden; Sırat'ın duraklarından; Sırat'ın bir ucunun dünya, öbür ucunun ahiret olduğunu, ortasından ise cehennemin geçtiğinden haberdarlardı. Kabir âlemlerine, berzaha, kıyamete ve onun korkulu akıbetlerine ağâhtılar. Bu nedenle asla huzur bulmadılar ve ahiretin şiddetli akıbetlerinden daima Allah'a sığındılar. (506)

* * *

Masumlar'ın (selâm üzerlerine olsun) dualarını mütalaa ve onların Allah ve azap korkusuyla ağlayıp sızlanmaları, düşüncen ve davranışların için bir uyarıcı işaret olsun.¹ (507)

* * *

İnsanın makamı ne olursa olsun, Nebilerin Hâtemi'nin makamı en yüce makamdır. Öte yandan, Nebilerin Hâtemi'nin makamını ulûhiyet makamı ile karşılaştırdığımızda, bizzat makamın sahiplerinin de bildiği üzere, bir hiçtir. Allah'ın azametinden anladıkları, onları bu şekilde yalvarıp kusurlarını itirafa zorladı. Hz. Peygamber'in, Müminlerin Emiri'nin ve Hz. Seccâd'ın (Allah'ın selâmı üzerlerine olsun) dualarına bakın! Nasıl cümlelerle karşılaşırsınız? Ve bizler ne kadar da uzağız bu ince manalardan! Bu dualarda bizim mahrum olduğumuz ne marifetler var! Allah'ın haslarının kalpleri, Allah'tan ayrılık acısıyla nasıl da yanmış! *"Diyelim ki cehennem ateşine sabrettik, ayrılık ateşine nasıl sabreledim?"*² diyor.

1- İmam Humeyni, oğlu Merhum Hüccetü'l-İslâm Seyyid Ahmed Humeyni'ye hitap etmektedir.

2- İmam Humeyni, İmam Ali'den (a.s) rivayet olunan Kumeyl Duası'nda geçen bir cümleye atıfta bulunuyor. (Mütercim)

Bunlar bize efsane gibi gelir; ama gerçek. Onların anladığı, ama bizim anlayamadığımız gerçek! (508)

9/6/ '86

* * *

Dualar bizi eğitir, lakin dualar yalnızca talim amaçlı değildir. Onlar kendileri için dua ettiler; Allah'tan korkuyor, günahlarından dolayı sabahlara kadar ağlıyorlardı.

Hz. Peygamber'den İmam Zaman'a (Allah'ın selâmı üzerlerine olsun) varıncaya kadar bütün Masumlar günah-tan korkuyorlardı. Onların günahı, bizim, sizin günahınızdan çok farklıdır. Masumlar öyle bir azamet in idraki içerisindeydiler ki, kesrete teveccüh onların katında büyük günah sayılıyordu. (509)

29/5/ '87

* * *

İmamlar'ın makamını idrak etmek isteyen, onların eserlerine müracaat etsin. Masumların eserleri, dualarıdır. Şabaniye Münacatı, Nehcü'l-Belâğa, Arefe Günü Duası ve benzeri duaları ve hutbeleri önemlidir. İnsanın bu dualar karşısında dili tutuluyor. (510)

10/11/ '87

Halkı Uyandırmak

İmamlarımızdan nakledilen dualar... İmamlarımızın neredeyse hepsi dönemlerinin büyük güçlerinin baskılarına maruz kaldılar da bu yüzden aşikâr bir iş yapamadılar. Yeral-tından yürüttükleri hidayet faaliyetlerinin yanı sıra duaları, halkı, zamanın zorba devletlerine karşı donatmaya, bilinçlendirmeye matuftu. İnsanlar bu duaları okuduklarında ruhiyatları güçleniyordu, hafifliyorlardı ve şahadet onlara kolay geliyordu. (511)

12/7/ '80

* * *

Allah Resulü'nden (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) sonra Müslümanların İmamları'nın (selâm üzerlerine olsun), Emevîlerin ve Abbasîlerin yoğun baskısı altında mümkün olan her yolla halka ulaştıklarını görürüz. Başta dua yoluyla; İmam Seccâd'ın ve diğer İmamlar'ın dualarına bakarsanız onların, sıradan insanları, tasavvur ettiklerinden daha yüce bir amaca doğru harekete geçirmeye matuf cümlelerle dolu olduklarını görürsünüz. Tevhide davet, nefsi arındırmaya davet, dünyadan uzak durmaya davet, Yüce Allah ile halvete davet... Elbette Yüce Allah ile halvet, evde oturup Müslümanların maslahatını görmezden gelerek zikir ve dua ile meşgul olmak değildir. Kaldı ki, bildiğiniz üzere Masumlar böyle bir şey yapmamışlardır. (512)

13/5/ '84

* * *

Peygamber-i Ekrem'in ve İslâm İmamları'nın geride bıraktıkları hayat tarzını mutlak surette benimsemeliyiz. İmamlarımız, elleri bağlı hâlde devlet siyasetine karşı tek bir söz dahi söyleyemezken, dualarıyla halkı davet ediyorlardı. Dua ediyor, dua yoluyla halkı davet ediyorlardı. Fırsat buldukları her gün, her fırsatta daveti alenileştiriyorlardı. Bizler, İmamlarımıza benzemeliyiz. (513)

13/5/ '84

İmamlar'ın Direnişleri

Direnişin Amaçları

Tarihten haberdar olanlar bilir; İmamlarımızın yaşadıkları dönemler, İmamlarımız ve Şiaları açısından çok çetindi; onlar takiyye yapmak zorundaydılar. Öyle ki dönemin sultan ve halifeleri, İmamlar'ın Şialarını tespit ettiklerinde, Şiîlerin canı, malı, namusu tehlikeye giriyordu. İmamlar, Hz. Peygamber

tarafından, Âlemlerin Rabbi olan Yüce Allah canibinden Şi'aların canını, malını ve namusunu mümkün olan her şekilde korumakla görevliyidiler. Bu nedenle kimi zaman takiyye yoluyla Allah'ın hükmüne aykırı bir hüküm vererek Şi'iler arasında görüş ayrılığına neden oluyor ve böylelikle muhaliflerin anlamamalarını sağlıyorlardı. (514)

* * *

İmamlar (selâm üzerlerine olsun) ve takipçileri, yani Şia daima zorba hükümetlere ve batıl siyasî güçlere karşı direnişlerdir. Bu durum, İmamlar'ın hâl tercümelerinde ve hayat tarzlarında apaçık ortadadır. Onlar, çoğu zaman, zalim hükümdarların baskılarına maruz kaldılar. Baskılar artınca, takiyyeye başvurup kendilerini gizlediler. Elbette din için endişeleniyorlardı, kendileri için değil. Rivayetler incelendiğinde, bu konu aydınlığa kavuşur. Baskıcı hükümdarlar, İmamlar'dan her zaman çekinmişlerdir. Onlar, fırsat verirlerse, İmamların (selâm üzerlerine olsun) başkaldıracaklarının bilincindeydiler. (515)

* * *

İmamlar, yalnızca tek başlarına zulüm sistemlerine, zorba devletlere ve fasit saray erkânına karşı durmakla yetinmemiş, Müslümanları da cihada davet etmişlerdir. Vesailu'ş-Şia'da,¹ Müstedrek'te ve diğer hadis kitaplarında, *"Zalim sultanlardan ve zulüm sistemlerinden uzak durun; onların meddahlarının ağızını toprakla doldurun. Her kim onlara bir divit verir, her kim onların hokkasını mürekkeple doldurur ise şöyle şöyle olur..."* benzeri elliden fazla rivayet vardır. Kısacası İmamlar, zalimlerle hiçbir şekilde işbirliği yapılmamasını ve onlarla ilişkilerin kesilmesini emretmişlerdir. (516)

* * *

1- Vesailu'i-Şia, c.12, 127-139.

İmamlarımızın (selâm üzerlerine olsun) tamamının öldürülmesinin sebebi, hepsinin zulüm sistemine karşı olmasıdır. Eğer İmamlarımız, iddia edildiği gibi evlerinde oturmuş olsalardı; halkı Emevîlere, Abbasîlere davet etmiş olsalardı, saygı görürlerdi, baş tacı edilirdi. Lakin onlar, her bir İmam'ın şartlar olgunlaşmadığından dolayı hâlihazırda ordu kuramadıklarını; faaliyetlerini yeraltından yürüterek kendilerini ortadan kaldırmak istediklerini biliyorlardı. İmamları bu yüzden tutukluyor, bu yüzden hapsediyorlardı. İmamlardan bazıları on yıl boyunca hapiste kaldı. Hz. Musa b. Cafer'i, namaz kılıp oruç tuttuğu için mi hapsedtiler? Namaz, oruç yüzünden mi hapsedildi? Halkı, Harun Reşid'i kabullenmeye; ona uymaya mı davet ediyordu? Zalimlikler karşısında sessiz kalınmasını mı öğütledi? Yoksa durum böyle değil miydi? Hükümdarlar, devletleri karşısında tehlike gördüklerinden dolayı İmamları hapsedtiler, öldürdüler, eziyet edip sürgüne gönderdiler.

İmam Rıza'nın (selâm üzerine olsun) bir adam nezaretinde İran'a getirildiği; İmam Askerî'nin Samirra'da yıllarca baskı altında mahpus kaldığı; İmam'ın (selâm üzerine olsun) Asker'de, Cünd'de gözaltında tutulduğu, hapsedildiği rivayet edilir. Namaz kıldıkları için mi bunlar başlarına geldi? Onlar da namaz kılıyorlardı; namazla ne işleri vardı? İmamlar, Hz. Peygamber'in evlatlarıdır; o dönemde Peygamber evladı muhteremdi. Peygamber evladı yerinde otursaydı, halkla işi olmasaydı, başına bir şey gelmezdi. Ama halk kimi zaman İmamlar'ın işaretiyle -işaretiyle diyoruz, çünkü hükümdarlar doğrudan müdahalelerini hissetselerdi, İmamlar'ın kuyusunu kazarlardı- ayaklanıyordu. Haşimîlerin hükümet karşıtı başkaldırılarına gelince; her ne kadar görünüşte İmamlar başkaldırıları eleştirse de, bu başkaldırıları da İmamlar'ın talimatıyla oldu. İmamlar, Haşimîleri başkaldırmaya sevk ediyor-

lardı. İmam (selâm üzerine olsun), halifelere ve zorba güçlere başkaldıran Zeyd¹ ve benzerleri için dua etmiştir. (517)

15/10/ '78

* * *

İslâm âlimleri, İslâm Peygamberi ve İslâm İmamları, dönemlerinin sultanlarına her zaman muhalefet etmişlerdir. (518)

22/10/ '78

* * *

İmamlar döneminde, İmamlar'ın evlatları İmamlar'ın işaretleriyle kıyam etmişlerdir; sanıldığı gibi, İmamlar bu kıyamlardan habersiz değillerdi. Kimi zaman İmam'ın (selâm üzerine olsun), kıyam edeni korumak için veya benzeri bir amaçla tam tersi bir şey söylediği de olurdu. Ama görünürde onlar tek başlarına, İmamlar için kıyam ederlerdi. Zeyd'in kıyamından övgüyle söz etmişlerdir. Eğer Zeyd, muhalif biri olmuş olsaydı, İmamlar (selâm üzerlerine olsun), ondan övgüyle bahsederler miydi? Onun için bu kadar üzülmürler miydi? (519)

22/10/ '78

* * *

Başta Hz. Peygamber, Hz. Emir (Allah'ın selâmı üzerlerine olsun) olmak üzere Hz. Peygamber'in halifeleri, yani hilafetin saltana dönüşmesinden önceki Hz. Peygamber'in zahirî halifeleri ve daha sonra İslâm âlimleri gibi din tebliğcilerine baktığımızda, tarihi gözden geçirdiğimizde, onların zorbalarla daima çatıştıklarını görürüz. Onlar asla sessiz kalmamışlardır. Kudretleri ölçüsünde karşı koymuşlardır. Lakin öte yandan kudretleri az idi. (520)

30/10/ '78

* * *

1- Zeyd b. Ali (şahadet: 121/739), İmam Seccâd'ın oğludur. Zeyd, Peygamber ümmetinin ıslahı amacıyla için kıyam etmiş, E-mevî hükümdarlarının kirli elleriyle şehit edilmiştir.

Müminlerin Emiri'nin (selâm üzerine olsun), ayrıca Hz. Hüseyin'in (selâm üzerine olsun) şahadetlerinin ve diğer İmamlar'ın (selâm üzerlerine olsun) hapsedilip işkence görmelerinin, sürgüne gönderilip zehirletilmelerinin tek nedeni, Şii'lerin zalimlere karşı yürüttüğü siyasî mücadeledir. (521)

7/12/ '78

* * *

İmamlarımız, takiyye örtüsü altında İslâm'ı yayıp Kur'ân'ı teyit ettiler. (522)

9/3/ '79

* * *

İslâm tarihini bilenler, Ehlibeyt'in her bir ferdinin kâmil, ilâhî-ruhanî bir insan olarak mustazafları sindirmek isteyenlere karşı mustazaflar için kıyam ettiklerini bilirler. (523)

11/4/ '79

* * *

Pak İmamlar ya öldürüldüler veyahut zehirlendiler; lakin mektepleri korundu. Öldürülmeyi göze alarak mekteplerini muhafaza ettiler; muhafaza etmenin ötesinde mekteplerini ihya ettiler. Şehitlerin Efendisi, mektebin yok olmaya yüz tuttuğunu görmüştü. Şehitlerin Efendisi'nin kıyamında, Müminlerin Emiri'nin Muaviye'ye karşı kıyamında, nebilerin güç sahiplerine ve kâfirlere karşı kıyamında amaç, bir ülke fethetmek değildi. Onların nazarında âlem bir hiçtir. Onların mektebinde amaç, ülkeler açmak değildir. (524)

28/6/ '79

* * *

İslâm'da vuku bulan savaşların tamamı, orman kaçkınlıklarını ve vahşileri iman kalesine dâhil etmek için gerçekleşti. Gücü elde etme talebi söz konusu değildi. Nitekim Nebi-i

Ekrem'in, sair nebilerin ve büyük velilerin, ezcümle Hz. Emir'in (Allah'ın selâmı üzerine olsun) hayatında güç elde etme isteğini göremeyiz. Görevin ifası ve insan yetiştirme amacı söz konusu olmasaydı, zahirî hilafeti dahi kabul etmez, giderdi. (525)

11/6/ '80

* * *

Biz, zorluklar karşısında Peygamber-i Ekrem'i ve Hidayet İmamları'nı örnek almalı, onlara uymalıyız. Onlar, hayatları boyunca ya kâfirlerle savaş içerisindeydiler ya da bazı kişiler tarafından sözde İslâm adına hapsedilerek sıkıntı çektiler. İslâm; Peygamber-i Ekrem'in uğrunda fedakârlıkta bulunduğu, Hidayet İmamları'nın uğrunda fedakârlıkta bulunduğu ve Hz. Peygamber'in sabitkadem dostlarının uğrunda fedakârlıkta bulunduğu aziz dindir. Bizler de mutlaka onlara uymalıyız. (526)

15/4/ '81

* * *

İmamlarımızın (selâm üzerlerine olsun) tamamı ya hapsedildiler yahut sürgüne gönderildiler veyahut muhasara altına alındılar. Bütün bunlara katlanmak, İslâm için olduğundan, onların nazarında kolaydı. (527)

23/4/ '81

* * *

Ariflerin, her türlü bağdan kurtulmuşların ve Allah bağlarının önderleri olan yüce nebiler (Allah'ın selâmı bizim nebimizin ve cümlesinin üzerine olsun) ve Pak İmamlar (selâm üzerlerine olsun), tağutî hükümetlere, zamanlarının Firavunlarına tüm güçleriyle karşı durmuş; dünyada adaletin sağlanması için zorluklara katlanmış, bu yolda çaba göstermişlerdir. Bu, bize ders vermektedir. Gören göze, işiten kulağa sahip

olur isek, bu ders bize yol gösterecektir: "*Müslümanların işle-riyle ilgilenmeden sabahlayan, Müslüman değildir.*"¹ (528)

Nebilerin ve Ehlibeyt'in (selâm üzerlerine olsun) prensibi, halktan uzak olmak değildi. Masumlar, halkla birlikteydiler ve mümkün olan her zamanda hükümeti ele alıyorlardı. (529)

10/3/ '85

Masumlar, bütün hayatlarını İslâm yolunda sarf ettiler. Tarih, İslâm Peygamberi'nin ve Hidayet İmamları'nın daima mücahede içerisinde olduklarına tanıklık eder. Masumlar, bizim takatimizin üzerindeki manevî mücahadelelerin yanı sıra, İslâm ilkelerini tahkim etmek ve halklara zulmedenlerin önünü almak için de mücahede ettiler. Tabii her biri kudreti ölçüsünce... Ancak ne yazık ki bizim tadına varıp, kendimize örnek alabileceğimiz ölçüde kudret sahibi olmalarına engel olundu. (530)

19/7/ '86

Eğer bizler Hidayet İmamları'nın takipçisi isek, onların hayatları boyunca ne yaptıklarına bakalım. Oturup fıkıh hükümlerini mi anlattılar? Yalnızca fıkıh hükümleri anlatmakla yetinselerdi, zalimler ve müstekbirler tarafından öldürülür, hapsedilir, sürgüne gönderilir, şehir dışında gözaltında tutulurlar mıydı? Bir yandan bu baskılar olurken siz fıkıhın nasıl bir etkiye sahip olduğunu ve olacağını göreceksiniz. Bütün bunlar Kitap ve Sünnet'tendir. (531)

10/11/ '87

1- Hadis, bk. Usûl-i Kâfi, el-İman ve'l-Küfür, Babu'l-İhtimam bi-Umûri'l-Müslimîn, c.3, s.238, dipnot: 1, 4.

Masum İmamlarımız (Allah'ın salât ve selâmı üzerlerine olsun) İslâm dininin ilerlemesi ve Kur'ân-ı Kerim'in hayata geçirilmesi uğruna -ki adil hükümetin teşkili, bu gayretin bir yönüdür- hapsedildiler, sürgüne gönderildiler ve bilahare dönemlerinin zalim ve tağutî hükümetlerini ortadan kaldırma yolunda şehit oldular. (532)

5/6/ '89

Fedakârlık

İmamlarımız, birer askerdi, komutandı, savaşçıydı. Tarihte ayrıntılarından haberdar olduğunuz savaşlarda, savaş elbiseleri giyinip savaşmaya gitmiş, insan öldürmüş, ölü vermişlerdir. Müminlerin Emiri, mübarek başına başlık takmış, zırh giymiş, kılıç kuşanmıştır. Hz. İmam Hasan da böyleydi, Şehitlerin Efendisi de. (533)

* * *

Masum İmamlar, sayıca az da olsalar, öldürülünceye ve farızaları ikame edinceye dek kıyam ettiler. Kıyamın maslahata uymadığını gördüklerinde ise evlerine çekilip dini yaydılar. Bu tutum, İslâm'ın başından itibaren süregelen bir tutumdur. (534)

2/12/ '62

* * *

Bizler, kanlarımızı akıttık, şehitler verdik. İslâm kanını akıttı, şehit verdi. Biz insanlarımızı kaybettik; Ali b. Ebu Tâlib ile Hüseyin b. Ali'yi ve ashabını kaybettik; Şehitlerin Efendisi'nin mübarek başını mızrak ucunda gördük. İslâm asırlar boyunca kanla, kılıçla, silahla ilerledi, yayıldı. İmamlarımız şehit edildi, zehirlendi, katledildi. İmamlarımızın bazıları hapiste, bazıları sürgünde kaldı. (535)

24/8/ '79

* * *

İmamlarımız korkmadan kanlarını verdiler; korkmaksızın kanlı savaflara katıldılar. (536)

24/8/ '79

Sadr-ı İslâm'da, Peygamber-i Ekrem çok yüce insanların şahadetine tanıklık etti. Hz. Peygamber'den sonra Hz. Emir (Allah'ın selâmı üzerine olsun), büyük şahadetlere tanıklık etti ve kendisi de şehit oldu. Ondan sonra da Şehitlerin Efendisi (Allah'ın selâmı üzerine olsun) büyük şahadetlere tanıklık edip şehit oldu. İslâm her zaman böyle fedailere sahip olmuştur. (537)

6/9/ '79

Bizler, şahadeti kucaklayan İmamlar'ın Şialarıyız. (538)

10/11/ '79

İslâm yolu, hedefe ulaşma yolunda şahadet üzerine kurulmuştur. Allah'ın velileri (selâm üzerlerine olsun) şahadeti birbirlerinden tevarüs etmişlerdir. (539)

18/12/ '79

Başlarında Allah Resulü'nün bulunduğu İslâm evliyası çok zahmet çekti. Hz. Peygamber bütün hayatı boyunca zahmet çekti, sıkıntılara katlandı. Ondan sonra da İmamlar aynı şekilde. Maddecilerin deyimiyle hoş bir gün geçirmediler. Gerçi ariflerin ve Müslümanların deyimiyle her daim hoş-tular. Her hâlükârda bu bir tutumdur. Baştan itibaren İslâm evliyasının tutumu bu idi. Amaçları uğrunda hapsedildiler, öldürüldüler ve sıkıntılara katlandılar. (540)

28/8/ '80

İslâm tarihi, mücahedelerle, şahadetlerle, kan verişlerle, facirlerin tahripkârlıklarıyla doludur. İmamlarımız (selâm üzerlerine olsun) bütün bunlara müptela olmuşlardır. (541)

13/10/ '80

* * *

Aziz İslâm milleti, Kufe Mescidi'nin mihrabından, şerefli Kerbelâ Çölü'ne dek, Şia'nın kızıl tarihi boyunca, aziz İslâm uğrunda ve Allah yolunda değerli kurbanlar takdim etmiştir. (542)

11/12/ '81

* * *

Yolları bilen, akıbetleri bilen, insanlık için üzülen nebiler ve veliler halkı kurtarmak için fedakârlık yapıyorlardı. (543)

13/1/ '82

* * *

Peygamber-i Ekrem'in karşılaştığı sıkıntılarla kimse karşılaşmamıştır. Ama o, sonuna kadar direnmiş, vazifesini yerine getirmiştir. İmamlar (selâm üzerlerine olsun) da karşılaştıkları sıkıntılara tahammül göstermişlerdir. Onlar, boşu boşuna hapsedilmediler; İslâm'a muhalefet edenlerin önlerinde durdukları için hapsedildiler. (544)

2/1/ '84

* * *

Masumlar, dinin muhafazasında yalnızca sözlü tebliğle yetinmediler; önemli olan onların amelî tebliğleridir. Şöyle ki Masumların amelleri, tarih boyunca bizlere ve bizden sonraki nesillere sonsuza dek örnek olmalıdır. Nebilerin hayatlarına baktığımızda, onların dinin muhafazası yolunda her şeylerini feda ettiklerini görürüz. Onların tarih boyunca bir takım zorluklara katlandıklarını görürüz. Nitekim Şehitlerin Efendisi'nin bir zaman duçar olduğu vaziyet, Allah'ın velile-

rinin her birinin bir zaman duçar olduğu vaziyettir. Her biri aynı fedakârlığı yaptı; fakat dönemler fark ediyordu, vaziyet muhtelifti. (545)

24/4/ '85

* * *

Aziz İslâm dini, bilhassa Şia mezhebi, tarih boyunca, Sadr-ı İslâm'dan günümüze dek, kan ve kılıç meydanlarında parlak bir geçmişe sahip olmuştur. Kur'ân-ı Kerim'in hükmüne, Resulullah'ın (Allah'ın selâmı üzerine olsun) sünnetine ve Masum İmamlar'ın (selâm üzerlerine olsun) hayat tarzlarına uygun olarak, İslâm'ın mukaddes amaçlarını hayata geçirip, fesadın önünü almak için kılıç kuşanmış, elini kana bulamış ve bu mukaddes yolda birtakım fedakârlıklara katlanmıştır. (546)

22/2/ '86

İmamlar'ın Sahabeleri

İslâm ordusunun karşı karşıya kaldığı önemli savaşlar veya orduya nasip olan kayda değer fetihler, tarihin de tanıklık ettiği gibi, ya Ali Şialarının eliyle yahut onların takdire şayan yardımları sayesinde gerçekleşmiştir. (547)

* * *

"Âl-i Muhammed dostlarından biri hükümette görevli iken öldürülür ise durumu ne olur?" diye sorulunca, Hz. Sadık, "*Allah onu niyetine göre haşreder.*" cevabını verir. (548)

* * *

Keşşî, Rical'inde, İmamlar'ın sahabelerinin büyüklerinden olup, Mansur'un devletinde görev alan Muhammed b. İsmail b. Bezî'nin hâl tercümesini kaydederken, Muhammed b. Cafer'den bir hadis nakleder. Bu hadiste, zalim sultanların saraylarına girip ülkeyi ve halkı ıslah etmek için gayret gös-

terenler öyle övülmüş, öyle methedilmiştir ki insanı hayrette bırakır. Hadiste, böyle kimselerin gerçekten mümin oldukları belirtilir. Hadise göre, böyle kimseler, Allah'ın nurunun mahalli; Allah'ın yeryüzündeki nurudurlar. Böyle kimseler, nur huzmesi içerisinde sema ehlini nurlandırır. Onlar yeryüzü ehlini nurlandıran parlak yıldızlara benzerler. Cennet, onlar için halk edilmiştir; onlar da cennet için. (549)

* * *

Sabık vezirler, sabık sultanların müşavirleri, Ali b. Yaktîn¹ misali, âlim insanlardı. (550)

2/5/ '63

* * *

Ali b. Yaktîn de vezirlerdendi. Hem de İmamlar'ın zamanında. (551)

1/11/ '77

* * *

Malik Eşter'in, Hz. Emir'in hükümetinde yüksek mevkisi vardı. Muhammed b. Ebi Bekir'in de Hz. Emir'in hükümetinde yüksek mevkisi vardı. (552)

11/12/ '78

* * *

Aziz evlatlarımıza şahadet nasip oldu diye üzülmüyoruz. Şehitlik; Müminlerin Emiri'nin Şiîleri arasında, İslâm'ın zuhurundan bugüne dek benimsenmiş bir tutumdur. İslâm, daima Şia'nın yiğitliklerine şahit olmuştur. Sadr-ı İslâm'da, İslâm'ın ve dünyanın yüce şahsiyeti Müminlerin Emiri (Allah'ın selâmı üzerine olsun), gösterdiği büyük gayretlerle İslâm'ın ilerlemesini sağlamıştır. Müminlerin Emiri (Allah'ın selâmı

1- Abbasîler devletine yakın duran; Harun Reşid'in vezirliğini ve müşavirliğini de yapan Ali b. Yaktîn, Yedinci İmam ile gizliden temas hâlinde olmuştur.

üzerine olsun), muhterem Şiîleriyle birlikte, İslâm savaşlarına öncülük etmiştir. Müminlerin Emiri'nden sonra da başta onun pak evladı Şehitlerin Efendisi (Allah'ın selâmı üzerine olsun) kıyam ederek bir hareket meydana getirmiş ve kanını İslâm yolunda akıtmıştır. Diğer İmamlar da takiyye örtüsü altında İslâm'ı yayıp Kur'ân'ı teyit etmişlerdir. Masumlardan sonra zamanlarının zorba diktatörlerine karşı koyup mücadele edenler de yalnızca Ali'nin (selâm üzerine olsun) Şiîleri olmuştur. Son asırlara kadar süren peş peşe gelen kıyamlarda zorbalara karşı durup kıyam edenler de yine Ali'nin (selâm üzerine olsun) Şiîleridir. (553)

8/3/ '80

* * *

Bir insan, yüz insana; bir insan, bin insana dönüşür. Malik Eşter bir insan değildi. Malik Eşter, bir orduya, hatta daha fazlasına bedel bir insandı. (554)

24/5/ '79

* * *

Ülkeleri yöneten komutanlar, halka yönetenler gibi davranmıyorlardı; aralarında yöneten-yönetilen ilişkisi yoktu. Onlar hizmet ediyorlardı; yönetenler halkın hizmetçisiydiler. (555)

17/7/ '79

* * *

Yönetici olduğu bölgede Malik Eşter bir emir verdiğinde herkes emri uygulamakla yükümlü idi. Lakin öte yandan hiç kimse Malik Eşter tarafından zulme uğramıyordu. (556)

28/12/ '79

* * *

Büyük komutan Malik Eşter, bir gün bir pazardan geçerken, kendisini tanımayan biri ona kötü sözler sarf etti. Malik, başını öne eğip oradan uzaklaştı. Birisi o adama, "Sen onu ta-

nımadın mı?" diye sorunca adam, "Tanımadım." dedi. "O, Malik Eşter idi." deyince adam arkasından koştu. Malik'i mescitte namaz kılariken gördü. Yanına gidip özür diledi. Malik, "Özür dileme. Ben buraya namaz kılıp, Allah'tan senin için bağışlanma dilemek için geldim." dedi. İslâmî eğitim işte budur. (557)

5/6/ '80

Bazı sabık yöneticiler zamanında, Emevî ve Abbasî halifeleri gibi, bazı müstakim insanlar, mezalime engel olmak maksadıyla görünüşte onların hizmetinde çalışırlardı. (558)

16/8/ '80

Büyük İslâm komutanlarından Malik Eşter'in, tağut (Şah) dönemindeki rütbeliler gibi biri olduğunu mu zannediyorsunuz? Asla! Halkın arasına karıştığında, halk onu tanımazdı bile. (559)

11/9/ '80

Salman,¹ Medain'in hâkimi idi. Medain'i sel bastığında, üzerine oturduğu postu alıp, yüksekçe bir yere çıktı ve "Biz, kendimizi hafiflettik; suyun götürebileceği bir şeye sahip değiliz. Bir postum vardı, onu da yanıma aldım." dedi. Oranın hâkimiydi ama! (560)

19/3/ '81

İslâm ve Şia fıkhnının tedvin edildiği Hz. Sadık (Allah'ın selâmı üzerine olsun) döneminden itibaren ruhaniler (din

1- Selman-ı Farisî (Öl. 36 hicrî kamerî), Peygamberimizin has a - habından olup, Müslüman olmadan önce ilâhî dinleri ve çeşitli beşerî mektepleri yakından tanıdığı için geniş bilgi ve malumata sahibi idi. Bu nedenle onu, "İkinci Lokman" olarak adlandırdılar.

âlimleri) el ele verdiler. Büyük Gaybet döneminde İslâm ahkâmını yine ruhaniler sineden sineye aktardılar. Ruhaniler, İslâm ahkâmını sineden sineye, nesilden nesle aktarıp bizlere ulaştırdılar. (561)

27/8/ '81

Üçüncü Kısım

HZ. ALİ (A.S)

Hız. Ali'nin (a.s) Sıfatları

Makamı

Melekler, kanatlarını Müminlerin Emiri'nin ayakları altına sererlerdi; çünkü o, İslâm için çalışan, İslâm'ı yücelten bir insandı. İslâm onun vasıtasıyla dünyaya yayılıp evrensel bir şöhrete kavuştu. Müminlerin Emiri'nin yönetiminde dillere destan, hür, dinamik ve erdemli bir toplum vücuda geldi. Tabii ki melekler efendilerine boyun eğecek, ona alçakgönüllülük gösterecek, saygı duyacaklardı. Kaldı ki düşmanlar dahi onun azametini tazim ederdi. (562)

* * *

Zill, gölge anlamına gelir. Her şeyin gölgesi, Zi-Zill'den, Gölge Sahibi'nden kaynaklanır; bizatihi bir şeye sahip değildir. Allah'ın Gölgesi, Zillullah, bütün hareketleri Allah'ın emrine uygun olan kişi demektir. O, gölge gibidir; kendisi bir hiçtir. Gölge, bizatihi bir harekete sahip değildir. Zi-Zill ne yaparsa, gölge aynını yapar. Müminlerin Emiri, Allah'ın gölgesidir. Hz. Peygamber Allah'ın gölgesidir. Onlar, bizatihi bir harekete sahip değildirler; her neye sahip iseler, Allah'tandır. (563)

2/3/ '79

* * *

Müminlerin Emiri (Allah'ın selâmı üzerine olsun), Resulullah'ın vücudunda fâni olduğundan, Allah'ın gölgesidir. (564)

7/3/ '79

Peygamber-i Ekrem bütün beşeriyetin muallimidir. Hz. Peygamber'den sonra da, Müminlerin Emiri (Allah'ın selâmı üzerine olsun) beşeriyetin muallimidir. Masumlar, beşeriyetin muallimleridirler. (565)

11/6/ '79

Müminlerin Emiri, mucizevî bir insandı. Hiç kimse onun dengi olamaz. (566)

25/8/ '79

Ümmetin imamı olan o yüce insan gibi bir şahsiyeti, İslâm öncesi asırlarda ve İslâm sonrası asırlarda bulmak mümkün değildir. O, zıt vasıfları kendisinde bir araya getirmiş bir insandı. Savaşçı biri ibadet ehli olamaz. Bilek gücüne sahip olmak isteyen biri züht ehli olamaz. Kılıç kuşanıp münharif insanları kılıçtan geçiren biri, onun kadar müşfik olamaz. O yüce şahsiyet, zıt vasıfları kendisinde bir araya getirmişti. Gündüzlerini oruçla, gecelerini ibadetle geçirirdi. Onun her gece bin rekât namaz kıldığı rivayet edilmiştir. Azığı, tarihte kaydedildiğine göre, ekmek ve sirkenin, en fazla yağ ve tuzun dışında bir şey değildi. Buna karşın, tarihin anlatısına göre, kırk kişinin güc bela taşıdığı Hayber kapısını yerinden söküp yüzlerce metre uzağa atabilecek kadar çok bilek gücüne sahipti.

Kılıç kullanmada ustaydı. Bir yanından kılıç darbesi indirdiği birinin bedenini ikiye ayırırdı; kılıç darbelerine maruz kalanlar, demir zırh giydikleri hâlde! Hatta kimi zaman çifte zırh giydikleri dahi kaydedilmiştir. Ekmek ve sirkeyle hayatını idame ettiren biri olarak; günlerinin çoğunu oruçla geçirip

birkaç lokma ekmek, birkaç tutam tuzla yahut ekmek ve sirkeyle iftar eden biri olarak o, züht ile bilek gücünün arasını bulmuş, iki zıt vasfın arasını yapmıştır. O, büyük savaşçıları ve yiğitleri hezimete uğratan bir savaşçıydı. *"Bütün Araplar bir araya gelip üzerime saldırırsalar ben arkamı dönüp kaçmam."* buyurur. O yüce insan o denli hassastı ki, Yahudi bir kadının ayağından halhalinin çalındığını duyduğunda, *"İnsan ölse yeridir."* -buna yakın bir anlam- buyurmuştu. Nehcü'l-Belâğa onun irfanını, metafiziğe dair bilgisini ve nasıl bir manevî makama sahip olduğunu tüm tafsilatıyla gözler önüne serer. Bütün bunların yanı sıra o, kılıç kuşanmış ve kâfirleri, bozguncuları kılıçtan geçirmiştir. Bizler, böyle mucizevî bir insanın Şiîleriyiz.

Kanaatimce İslâm Peygamberi (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun), ondan başkasını yetiştirmemiş olsaydı dahi bu ona kifayet ederdi. Nitekim İslâm Peygamberi böylesi bir şahsiyeti topluma kazandırmakla görevlendirilmişti; dolayısıyla bu, kendisine yeterdi. O, öyle bir şahsiyettir ki, ezel ebet kimse bir benzerini bulamaz. Bugün,¹ onun, ümmetin imametine tayin olunduğu gündür. Elbette ümmetin imamı seçilen böylesi bir şahsiyetin makamına hiç kimse ulaşamaz. Resul-i Ekrem'den sonra hangi mana kastedilirse edilsin, Müminlerin Emiri'nden daha faziletli kimse olmamıştır, olmayacaktır. (567)

9/11/ '79

Hız. Peygamber, bütün insanları Ali b. Ebu Tâlib gibi yetiştirmek istiyordu; ama olmadı. Hız. Peygamber'in peygamberliğinin Ali b. Ebu Tâlib'den ve İmam Zaman'dan (Allah'ın selâmı üzerine olsun) başka semeresi olmadığı düşünülse

1- Gadir-i Hum Bayramı günü.

dahi, bu büyük bir başarıdır. Yüce Allah, Hz. Peygamber'i sadece böylesi kâmil insanlar yetiştirmekle görevlendirmiş olsaydı, bu bile yakışır bir iş olurdu. Lakin onlar herkesin böyle olmasını istiyorlardı; ama başarı hâsıl olmadı. (568)

11/6/ '80

Ali b. Ebu Tâlib'in şahsiyeti hakkında, onun bilinmeyen hakikatinden mi bahsedelim, yoksa hicaplı, onun hakikatinden uzak marifetimizden mi? Ali (selâm üzerine olsun), topraksıların hakkında konuşabileceği topraksı, dünyevî bir insan mıdır, yoksa melekût âleminde olanların kıymetlendirebileceği melekûtî bir insan mı? Yüzeysel irfana sahip arifler ile sınırlı ilme sahip filozof ve ilahiyatçılar hangi kıstasla onu tanıtmaya kalkışacaklar? Onu ne ölçüde tanıyabildiler ki, biz uzak düşmüşlere tanıtacaklar? Mütefekkirlerin, fazılların, ariflerin ve filozofların, tüm faziletlerine ve değerli ilimlerine rağmen, Hakk'ın kâmil tecellisinden anladıkları varlık hicapları ve benliklerinin mahdud aynası ölçüsündedir; hâlbuki Mevlâ Ali bambaşkadır. O hâlde bizim bu konuda sakit kalıp, Ali b. Ebu Tâlib Allah'ın kulu idi, dememiz daha evla olacaktır. Nitekim kulluk, onun zikredilebilecek en müşahhas vasfıdır. Yine o, şanı yüce Peygamber'in terbiyesini almış, onun tarafından eğitilmiştir. Bu ise Hz. Ali'nin en büyük iftiharlarından birisidir. Bütün kulluklardan kurtularak Allah'ın kulu, abdullah olduğunu şariat sahibi nebiler ve yüce veliler dışında kim iddia edebilir? Gayr ile bağını koparıp Sevgili'ye bağlanan, nur ve zulmet hicaplarından sıyrılıp azamet madenine ulaşan hür kul Ali'nin (selâm üzerine olsun) yeri ön saftadır. Küçük yaştan itibaren Resul-i Ekrem'in ömrünün sonuna dek, vahyin ve vahyin hamilinin terbiyesinde kaldığını Ali b. Ebu Tâlib dışında kim iddia edebilir? Vahyin ve vahiy sahibinin terbiyesi Ali b. Ebu Tâlib'in ruhunun derinliklerinde kök

salmıştı. O hâlde o, gerçek anlamda Allah'ın kuludur ve en büyük abdullahın (Allah kulunun) terbiyesini görmüştür.

Nehcü'l-Belâğ'a gelince; onun ruhun nüzulü olan bu kitap, bencillik döşeginde, benliğin ve benmerkezciliğin hica-bında uyuyan bizlere şifa olacak bir mucizedir; ferdî ve içtimai dertlerimiz için merhemdir. Bu kitap, ortaya çıktığı zamandan itibaren çok boyutlu bir insan ve geniş bir insan toplumu misali tüm çağlarda ortaya çıkmış ve çıkacak bütün topluluklara, devletlere, halklara hitap edebilecek bir derleme; gelecek tüm mütefekkir, filozof ve muhakkiklerin derinliklerinde gark olabileceği bir deryadır. Filozoflar, hikmet peşinde koşanlar, gel-sinler de bu ilâhî kitabın birinci hutbesinin ilk cümlelerini tahkik edip ulvî ilimlerini kullanarak marifet ve irfan ehlinin de yardımıyla şu kısacık cümleyi tefsir edip, cümleleri hakkıyla idrak ettikleri noktasında ve bu meyanda mevzuubahis edilen açıklamalara aldanmadan, vicdanlarını, mutlaka doğruyu anlamışsındır, diyerek kandırmadan razı etsinler. Bunu yapsınlar da vahyin hamilinin oğlunun bakış açısını iyice anlayıp kendi kusurlarını ve başkalarının kusurlarını itiraf etsinler. (569)

17/5/ '81

Allah'ın sonsuz salât ve selâmı bu ilâhî varlığı (Ali'yi), nezareti altında terbiye edip insaniyete layık kemale ulaştıran Resul-i A'zam'ın üzerine olsun! Yine Allah'ın salât ve selâmı insanlık örneği ve konuşan Kur'ân olan; kutlu adı sonsuza dek baki kalacak olan; insanlık örneği ve İsm-i A'zam'ın mazharı olan Efendimiz Ali'nin üzerine olsun. (570)

17/5/ '81

Bugün¹ vahiy kapısı ve vahyin emanetçisi Ali b. Ebu Tâlib'in (Allah'ın selâmı üzerine olsun) doğduğu gündür.

Bugün bu büyük mevlidin doğumuyla Kur'ân-ı Kerim'in ve Resulullah'ın sünnetinin müfessire kavuştuğu gündür. Vahyin ve İslâm'ın dayanağı bu mübarek mevlidin varlığıyla takviye olmuş; biset, bu mevlidin mevcudiyetiyle itmama kavuşmuştur. Yine söylememiz gerekir ki, vahyin tefsir kapısının açılması ve vahyin idamesi de bu mukaddes varlığın sayesinde olmuştur. Ben, hem biset, hem velayet, hem nübüvvet, hem de imamet günü olan bugün dolayısıyla burada hazır bulunan bütün beyefendileri ve tüm halkımızı tebrik ederim. (571)

18/5/ '81

* * *

Aslında İslâm askerleri, her ne kadar şöhet salmış olsalar da, bu dünyada pek tanınmamışlardır. İslâm'ın en meşhur fedakâr askeri, Müminlerin Emiri'dir. Hâl böyle iken, Müminlerin Emiri en az tanınan askerdir. Hangi irfanî, felsefî, siyasî tefekkürle ve beyan vesilelerinden kalem ve dilin hangi biriyle insan, az tanınan bu askeri tanıyıp tanıtabilir? (572)

4/5/ '83

* * *

Bugün dünyaya gelen insan, vasfa sığmaz. Onu vasıflandırdıkları şeyler onun şanından uzaktır. Şairlerin, ariflerin, filozofların ve benzerlerinin hakkında söyledikleri ondan yalnızca bir kokudur. Bizler genelde onların Ali b. Ebu Tâlib telakkilerini dile getiriyoruz. Ali b. Ebu Tâlib'in bizlerin idrak edemediği, ariflerin, filozofların ve benzerlerinin künhüne varamadığı hususiyeti dile gelmez. İnsan marifet kesp etmediği müddetçe onu anlatamaz. Anlayabildiğimiz kadarıyla dahi Ali b. Ebu Tâlib'i anlatmak saatler sürer. Bu nedenle bizler Ali b. Ebu Tâlib'in mübarek huzurunda ondan bağışlanma dilemeli, kemalini beyan etmede kusurlu olduğumuzdan dolayı onun affına sığınmalıyız.

Üzüntüye neden olan, Hz. Emir'in (Allah'ın selâmı üzerine olsun) İslâm'ın gerektirdiği şekilde, İslâm'ın arzuladığı biçimde tecelli edememiş olmasıdır. (573)

4/4/ '85

* * *

Hz. Emir de, Allah Resulü de, rivayete göre, muhtelif menzillere nazil olan, yediden yetmişe, hatta daha fazla boyutlara sahip olan ve bizlere yazılı olarak ulaşan Kur'ân'a benzerler. Merhaleleri geride bırakarak tenezzül etmişlerdir. Bu iki mukaddes varlık ile Allah'ın velileri, mutlak varlık merhalesinden, cami (kapsayıcı) varlık menziline tenezzül ederek aşağılara inmiş, tabiat âlemine ulaşmışlardır. Bu itibarla Gadir Hadisi'nin Hz. Emir'e bir maneviyat yahut bir şan nispet ettiği zannedilmesin. Gadir'i vücuda getiren, Hz. Emir'dir. Hz. Emir'in mümtaz makamı, Yüce Allah'ın onu imam tayin etmesine sebep olmuştur. (574)

24/8/ '86

* * *

Bu iki yüce şahsiyet,¹ gayb âleminde, gaybın gaybında nasıl birlikte müttehit idilerse, bu dünyaya geldiklerinde de birbirleriyle kardeş oldular. Aralarında uhuvvet vardı. Onlar birdiler. (575)

21/3/ '87

* * *

Bizler, Hz. Muhammed ve Hz. Ali arasındaki uhuvveti kendimize örnek almalı, kardeş olmalıyız. Öyle ki, onlar hayatları boyunca birlikteydiler; birbirlerinin destekçisiydiler. Biri diğerine uyarak bütün görevleri diğerine tevdi etti. O da diğerine uyarak bütün görevleri yerine getirdi. Onunlaydı; her durumda onun kardeşi idi. (576)

21/3/ '87

* * *

1- Hz. Muhammed (s.a.a) ve Hz. Ali (a.s).

Bizler, Yüce Allah'ın emriyle din tesis eden Allah Resulü'nün takipçisi olmaktan gurur duyuyoruz. Müminlerin Emiri Ali b. Ebu Tâlib de, bütün kayıtlardan kurtulan bu kul da, beşeri bütün zincirlerden ve kulluklardan kurtarmakla görevlendirilmiştir. (577)

5/6/ '89

Marifet

Sen, Müminlerin Emiri'nin (selâm üzerine olsun) namazı ile bizim namazlarımız arasındaki farkın onun "med" harflerini ve "veleddâllîn"i daha uzun okumasından kaynaklandığını mı zannediyorsun? Yahut kıraatinin daha düzgün oluşundan mı? Veyahut secdelerinin, rükûlarının, zikirlerinin ve virtlerinin daha uzun oluşundan mı? Ya da o yüce insanın farkı bir gecede yüzlerce rekât namaz kılması mıdır? Veya Sâcitlerin Efendisi'nin (selâm üzerine olsun) münacatının benim, senin münacatın gibi olduğunu mu zannediyorsun? O da huriler ile büyük armutlar ve narlar için mi naz ü niyaz ediyordu? Masumlara ant olsun ki bu, **"Gerçekten bu büyük bir yemindir."**¹ Bütün insanlar sırt sırta verseler, Müminlerin Emiri'nin dediği gibi bir "lâ ilâhe illallah" diyemezler! Ali'nin (selâm üzerine olsun) velayet makamına olan eksik marifetimden dolayı yazıklar olsun bana! Ali'nin velayet makamına ant olsun, muharreb melekler ve mürsel nebiler, elbette Ali'nin ve herkesin efendisi olan Nebilerin Hâtemi dışındakiler, Ali'nin getirdiği şekilde tekbir getirmek isteler beceremezler. Onların kalp hâlini kendilerinden başkası bilemez. (578)

Mevalinin Efendisi Ali buyurur: *"Allah'a ant olsun Ebu Tâlib'in oğlu ölüme, çocuğun, anasının memesine düşkün olma-*

1- Vâkıa, 56:76.

sından daha düşkündür."¹ Çünkü Efendimiz bu âlemi velayet gözüyle müşahade etti. Bu yüzden Hak Teâlâ'ya yakınlığı, her iki âleme tercih eder. Eğer maslahat icap ettirmemiş olsaydı, Masumlar'ın pak nefisleri bir an olsun bu zulmanî âlemde tevakuf etmezdi. Kesret âleminde, zuhur dünyasında tevakuf ve mülkî tedbirlerle, hatta melekûtî teyitlerle iştigal, muhiplere ve meczuplara o kadar sıkıntı ve elem verir ki bizler bu elemin mahiyetini tasavvur dahi edemeyiz. (579)

Ali b. Ebu Tâlib'in (selâm üzerine olsun) yakini, onu öyle bir makama ulaştırmıştır ki, *"Bütün dünyayı bana verip, karşılığında ağzında habbe taşıyan bir karıncaya zulmetmemi isteseler, bunu yapmam."*² buyurur. (580)

Kur'ân'ı mütehammil olabilecek Allah'ın mutlak velisinin şerif varlığı Ali b. Ebu Tâlib'dir. Diğerleri, gayb makamından şahadet vatanına tenezzül etmeden bu hakikati kavrayamaz. (581)

Hicaz'dan Mısır'a, İran'a ve Ortadoğu'ya kadar uzanan topraklara hükümdar olmuş fizik gücüne ve ruh gücüne sahip bir hâkimin, sıradan bir insandan daha mütevazı olduğunu görürüz. Elinde bulundurduğu bu güç asla ona tesir etmemiştir. Çünkü ruh, tüm âlemi kaplayacak kadar büyüktür. Bütün dünyevî kayıtlardan tecerrüt etmiş bir ruhun nazarında âlem bir nokta gibidir. Masumlar hükümdarlığa layıktırlar. Nitekim İslâm, onları hükümdar tayin etmiştir. (582)

16/12/ '79

1- Nehcü'l-Belâğa, Hutbe: 5.

2- Nehcü'l-Belâğa, Hutbe: 15.

Hız. Ali (selâm üzerine olsun), rivayete göre, Resul-i Ekrem kendisine "*Sen şehit olacaksın.*" buyurduğunda, "*Acaba şehit olduğumda dinim salim kalacak mı?*" endişesindeydi. "*Zira bu nedenle şahadet esnasında dinim salim kalacak mı?*" diye sordu. Efendimiz, "*Evet.*" buyurdu. Allah'ın velilerinin mühimsediğı husus, dinin selâmeti ve nefsin esenliğidir. (583)

18/5/ '81

* * *

Sizler, "*Tüm dünya karşımda dursa, tek başıma herkese karşı dururum.*" buyuranın Şiîlerisiniz. Onu herkese karşı duran imanıdır, ihlâsıdır, maneviyatıdır, ruhiyatıdır. Sizler onun Şiîlerisiniz. Temennim odur ki onun ruhiyatından, Yüce Allah'ın ona inayet ettiğı ilimlerden, onun mübarek ruhuna üflenen ilâhî nefhalardan sizler ve bizler nasibimizi alırız. (584)

17/4/ '82

* * *

Bırakmadılar, İmamlarımız (selâm üzerlerine olsun) istedikleri gibi hakikatleri ibraz edemediler. Bu durum, teessüf sebebidir. Bu teessüf, Hız. Resul'ün (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) vefatına yakın Hız. Emir'in (selâm üzerine olsun) kulağına fısıldadığı ilmin yayılamamasının teessüfünden daha fazladır. Rivayete göre Hız. Emir, "*Bana ilmin bin kapısı -veya bin ilim; artık hangisi ise- bahşedildi.*" buyurur. Bu ilim, bizlerin, fakihlerin, filozofların ve ariflerin sahip olduğu ilimlerden farklıdır. Bu ilim nasıl bir ilimdir ki Hız. Emir, "*Ben cem ilmine sahibim.*" buyurur.¹ Lakin bu hamallık değildi. Fıkıh ilmi değildi; zira fıkıh ilmi talim yoluyla öğrenilir. Bu ilimde hiçbir kusur yoktur. Bu ilim, felsefe ve bizim elimizde olan diğer ilimler gibi bir ilim değildir. Masumlara bu ilmi yaymaları için fırsat verilmemiş olması tees-

1- Nehcü'l-Belâğa, Kısa Sözlcr: 147.

süf sebebidir. O dönemde Masumların istediği gibi bir hamil yoktu. Dolayısıyla bu ilim Masumlarla birlikte mele-i âlâya ağıdı. Bizler, dünya durdukça bu ilimden istifade edemediğimiz için üzülsük yeridir. Bu ilim, tartışmasız, beşerin sahip olduğu ilimden, Müslümanların sahip olduğu ilimden çok farklıdır. Onlar, hamil bulamadılar. Hamil bulamadıklarından dolayı, bu ilmi talim edecekleri birilerini bulamadıklarından dolayı bizzat İmamlar da teessüf ettiler. Masumlar, bütün ilimlerin mahzeni olan Kur'ân'ı da tefsir edemediler. Kur'ân'daki maarifi bizlere beyan edemediler. Bunlar bizim mezara dek taşıyacağımız teessüflerdir. (585)

9/8/ '84

Efendimiz Ali'nin kemallerinden gizli kalan bir kısmı onun duaları sayesinde ortaya çıkar, anlaşılır. Söz gelimi Kumeyl Duası, acayip bir duadır. İnsanı hayrette bırakan bir duadır. Kumeyl Duası'nın bazı cümleleri sıradan bir insanın ağzından çıkmış olamaz. *"Allah'ım, Efendim, Mevlâ'm ve Rab-bim, azabına tahammül edebileceğimi farz etsem bile ayrılığına nasıl katlanayım?!"*¹ Bu sözleri kim söyleyebilir? Cehennem korkusuyla değil de cehenneme gidince makamından nüzul edip, aşkından mahrum kalacağı bir mertebeye ineceği korkusuyla Allah'ın cemaline kim bu denli âşıktır? Firaktan yakını; Hz. Emir, Hak Teâlâ'dan ayrı düşmek korkusuyla inler, sızlar. Bu aşk, onun kalbinin derinliklerinde tutuşmuştur. Onun bütün fiillerine yön veren bu aşktır. Amellerini, Hak Teâlâ'ya beslediği aşkla, muhabbetle kıymetlendirir. Ondaki fena ve tevhit şuuru, *"Ali'nin Hendek Günü vurduğu darbe insanların ve cinlerin ibadetlerinden daha faziletlidir."*² buyrulmasına sebep olmuştur. Söz temsili, başka birisi bu aşkla

1- Mefatihul-Cinân, Kumeyl Duası.

2- Bihârul-Envâr, c.39, s.1-2.

değil de İslâm'ı savunmak niyetiyle aynı darbeyi vurmuş olsaydı, İslâm'ın yayılmasına vesile olmuş olabilirdi; ama fiili aşktan neşet etmediğinden, "insanların ve cinlerin ibadetlerinden daha faziletli" olmayacaktı. Amelleri ortaya çıkaran saik, ruhaniyettir; suret değil. Kılıç indirmek, bir eli aşağı doğru indirerek bir kâfiri öldürmekten ibarettir. Eli aşağı doğru indirerek kâfir öldürmek, birçok insandan beklenebilecek bir ameldir. Fakat bazen hiçbir ecir, fazileti olmayabilir. Lakin bazen öyle bir noktaya ulaşır ki "insanların ve cinlerin ibadetlerinden daha faziletli" olur. Böyle olmasının nedeni, onun kalbindeki aşktır, tevhittir: El, onun eli değildir; göz, onun gözü değildir; Allah'ın eli ve Allah'ın gözüdür. Bunlar bizim asla tasavvur edemeyeceğimiz, dilimize doladığımız lakırdılardır. Elbette böyle olduğunu tasdik ettik; ama o hâlin keyfiyetini tasavvur edemeyiz. (586)

14/9/ '84

Şia mezhebine göre önemli günlerden olan bugün, bütün Müslümanlara, bilhassa dünya Şiîlerine ve değerli halkımıza mübarek olsun!

Bazen, bizler neye dayanarak o yüce insanın Şiîleri olduğumuzu iddia ediyoruz, diye düşünürüm. Mütefekkirlere, yazarlara ve Hz. Ali'nin hayatı hakkında yeterli bilgiye sahip olanlara, onun manevî, maddî ve öteki boyutlarını göz önünde bulundurur; çocukluk çağından şehit oluncaya kadarki geçen zaman zarfında Efendimizin sahip olduğu özelliklerini inceler ve bizlerin kendimizi o yüce insanın Şiî'si addetmemiz üzerinde düşünürler ise, Şiîlik iddiasında bulunan herkesin ama herkesin -Sadr-ı İslâm'daki sayılı azınlık dışında herkesin; mesela Hidayet İmamı dışında herkesin- acizlik itirafında bulunması gerektiği ortaya çıkar. Ben, bu mecliste Efendimizin sahip olduğu vasıflarından bir tanesini dahi zikredemem. Bununla birlikte bilgisi, marifeti fazla, maneviyatı güçlü olan-

ların daha fazla tefekkür etmelerini sağlamak; bizim hâlimiz ile Efendimizin hâlini daha fazla tetkik etmelerinin önünü açmak için birkaç kelâm etmek isterim.

Marifet boyutunda; Efendimizin duaları üzerinde düşünen ve Nehcü'l-Belâğa'yı inceleyen biri Efendimizin hayatını hangi ilke üzerine bina ettiğini görür. Şöyle ki Kur'ân maari-finı kavrayan, Efendimiz ve onun taliminden geçmiş Hidayet İmamları'dır. Marifet davasında bulunmak çok kolaydır. İnsan bir şiir okuyup, bir yazı yazıp marifet iddiasında bulunabilir. Bu kolaydır; bu tür iddialarla ortaya çıkanların sayısı da çoktur. Ama işin gerçeği nedir? Gerçek, vicdanımızın sesini dinleyerek idrak edeceğimiz gerçeklik; kendi hâlimizi dik-katle gözden geçirdiğimizde ortaya çıkacak durum, bizimle onun arasında bir benzerlik bulamayacağımız gerçeğidir.

Efendimizin (İmam Ali'nin) Yüce Allah'a duyduğu aşk, Kumeyl Duası'nda dile dökülmüştür: *"Diyelim ki cehennem ateşine sabrettik, ayrılık ateşine nasıl sabrederim?"* Bunu bir şair, bir yazar, bir hatip de söyleyebilir. Ama işin gerçeği bu mudur? Bizler böyle miyiz? Bizim gibilerin katında Hak Teâlâ'dan ayrılığın sözü edilir mi? Onun nazarında ise, ayrılık acısı cehennem ateşinden ağır basar. Cehennem ateşi buradaki ateşlerden farklıdır; cehennem ateşi kalbi de yakar, yani insanın bedenini yakmasının yanı sıra manevî kalbi yakar, insanın kalbine de tesir eder. İnsanın içine işleyip manevî kalbi yakar. Öyle ki Efendimiz, *"Diyelim ki cehennem ateşine tahammül ettim, senin ayrılığına nasıl dayanayım."* buyurur. Herkes elini vicdanına koysun ve şimdiye dek Hak Teâlâ'dan ayrı düşmüşlüğü'nün bir an olsun kendisine gerçekten tesir edip etmediğini, "Ben Allah'tan ayrı düştüm." deyip demediğini düşünsün. İddiada bulunmak kolaydır. Dervişlerin çoğu iddiada bulundu; marifet ehlinde birçok kimseler iddiada bulundu. Ama insan gerçekle yüzleştğinde, durumun bu olmadığını görür.

Nehcü'l-Belâğa'da alelade makamlardan söz edilir. Riva-yetlerde, diğer İmamlar'ın da alelade makamlara dair sözleri yer alır. Bunlar alelade makamlardır, yüce makamlar değil. Hz. Emir'in ve diğer İmamlar'ın buyurduğu gibi: *"İbadet üç kısımdır: Bir kesim köleler gibi korkarak ibadet eder. Bir kesim cennet ve benzeri şeylere tamah ettiğinden ibadet eder. Bu iki ibadetten biri ücretlilerin, diğeri kölelerin ibadetidir. Ama üçüncü bir ibadet daha vardır. Onlar, Allah'a muhabbet beslediklerinden ötürü ibadet ederler."*¹ Düşünün; bize, cehennemlik olmadığı-mız kesinkes vaat edilse, hepimizin cennetlik olduğu söylen-se; ebediyen cennette kalacaksınız, cehennem kapıları size kapalıdır, denilse, o zaman da Allah'a ibadet eder miydik? Veyahut size, bana beslediğiniz muhabbetten ötürü bana ibadet edin, denilseydi, içinizde sizi Allah'a ibadete zorlayacak korku ve ümidin olmadığı, nefsanîlikten arı bir Allah sevgisi-ni hisseder miydiniz?

Arz ettiğim gibi insan iddiada bulunabilir. Ben, benim içimde muhabbet var, diyebilirim. Ama gerçekte Allah sevgisi yok içimizde! İçimizdeki nefis sevgisi, içimizdeki benlik sevgisi. Şimdiye dek nefis dairesinin dışına bir adım olsun çıkamadık. Yani süluk ehlinin "yakaza" ismini verdiği ilk adı-mı dahi atamadık. Henüz uyanamadık! Tabiatın uyuşukluğu hâlâ bizlere hâkim ve belki de, eğer Allah bizlere bir inayette bulunmaz ise, hâkim olmaya devam edecek. (587)

24/3/ '86

* * *

Hz. Emir hakkında konuşmaya nereden başlayacağımı gerçekten bilmiyorum; zor bir konu. İnsanın onun inleyip sızlamalarını, başını kuyuya eğip inlemesini; gittiği her yerde inleyip sızlayarak dua etmesini ve inleyip sızlanmalarla dolu dualarını anlaması kolay değildir. Acaba Hz. Emir (selâm

1- Nehcü'l-Belâğa, Kısa Sözler: 237.

üzerine olsun) bu dünyaya teveccüh ettiği, vahdet mertebesinde kesret âlemine geldiği için mi bu denli feryat etmektedir? Acaba kesrete teveccüh mü onun feryat, figanına sebep olmuştur? Gece haykırıışlarının, kuyulara inleyip sızlamasının ve Yüce Allah'a yakarıışlarının nedeni bu durum mudur? Allah'ım beni kendinden uzaklaştıırıp bu âleme yolladın mı, demek istemektedir? Resul-i Ekrem'in (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun), *"Kimi zaman kalbim gamlanır da günde yetmiş defa Allah'tan bağıışlanma dilerim."*¹ sözünde geçen gamlanmaktan maksat öylesine bir gamlanma mıdır, yoksa kesrete teveccühten hâsıl olan gamlanma mıdır?

Tabiat âlemine teveccüh, her ne kadar onların nazarında bu âlem Allah'ın tecellisi olsa da, onları batınî tecelliden ve Hz. Ulûhiyet'in gayrinin olmadığı mertebeden alıkoymuştur. Bu yüzden inleyip sızlamışlardır. Bu, bizlerin asla idrak edemeyeceği bir hâldir. (588)

14/8/ '87

Birleştircilik Özelliği

Hz. Emir namazını kılar, kılıcını çekerdi. Elinde kılıcıyla namaz kılardı. Her ikisini de yapardı. Kadılık da yapardı. Her bir işi yapardı. (589)

26/2/ '79

* * *

Hz. Emir hem fıkıh anlatır, hem ahkâmı beyan eder, hem de kılıç kuşanıp savaşırdı. (590)

19/2/ '79

* * *

Hz. Emir, manevî ilimleri insanlara öğretirdi. Resulullah'tan (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) sonra hakikatleri onun gibi bilen yoktu. Ona biat ettikleri gün de,

1- Müstedreku'l-Vesâil, c.5, s.320.

tarihte kaydedildiğine göre, eline kazmasını alıp çalışmaya başladı; bu ikisi birbiriyle çelişmez. (591)

Hız. Emir (selâm üzerine olsun), ev halkına böyle davranırdı; kimi zaman amele misali çalışırdı. Kendisine biat edildiği gün, malzemelerini aldı ve gidip tek başına bir kuyu kazdı. Kuyudan su çıkınca onu vakfetti. Bu hâldeki bir insan, düşmanı karşısına aldığında öyle bir nara atardı ki, kalpler titrerdi. Kılıcını kuşandığında düşmana karşı çetindi. Rivayete göre Ali'nin kılıç darbeleri ne yandan gelirse gelsin karşısındakini ikiye ayırırdı. (592)

29/3/ '79

Ali, her şeydir. Yani insanlık boyutlarının tamamında birinci sırada gelir. Bu nedenledir ki, her topluluk kendisini ona yaklaştırmak ister. O, her tabakadan insanın vasıflarına sahiptir. Sporcuların kudret vasfına mükemmel derecede sahipti. Hız. Ali'nin kollarının demir gibi olduğu söylenir! Kılıç kullanmada gösterdiği güçten ötürü Ali'nin kılıç darbelerinin eşsiz olduğu söylenir. Karşısındakini bir kılıç darbesiyle ikiye ayırırdı. Ali her şeydir. Bizim her şeyimizdir. Bizler ona tâbi olmalıyız. İbadette, bütün ibadet edenlerden üstündü. Zühtte, bütün zahitlerden üstündü. Savaşta, bütün savaşçılardan üstündü. Kudrette, bütün kudret sahiplerinden üstündü. Ali, bütün zıtları kendisinde bir araya getiren bir mucizedir. (593)

13/5/ '79

Hız. Emir (selâm üzerine olsun), yalnızca bir birey değildi, bir âlem. Maneviyat ve hakikat boyutlarının yanı sıra o, her şeydi. (594)

24/5/ '79

Ali b. Ebu Tâlib, İslâm bilgini idi. İlmi de mucizeydi; mucizevî bir varlıktı. Bu nedenledir ki fakihler, Hz. Emir'i kendilerinden saymışlar; hatipler, onu kendilerinden bilmişler; pehlivanlar, ona intisap etmişlerdir. Pehlivanlar ağızlarından Ali'nin adını düşürmezler. Sizler¹ de öyle. Ali, herkesin kendisine mal ettiği mucizevî bir varlıktır. O, herkestendir ve hiç kimseden değildir. Herkestendir; çünkü herkes Ali'nin bir yönünü dikkate alır. Bir yönden o, sizlerdendir; farklı bir yönden ise başkalarındandır. Ama aslında durum düşünüldüğü gibi değildir. Çünkü o, tek yönlü değil, çok yönlüdür. Kim bu kadar çok yönlü olabilir?! Kim her şey olabilir?! (595)

8/6/ '79

* * *

"Seyr-i ilallah", Allah'a seyir için insanın bir köşeye oturup "Ben seyri ilallah yapıyorum." demesi gerekmez. Hayır, seyir-i ilallah, nebilerin, bilhassa İslâm Peygamberi'nin ve ona merbut olanların (Masum İmamlar'ın) yolu ve metodudur. Masumlar, savaşırken, öldürülürken, ölü verirken, hükümet ederken, daima Allah'a seyir hâlindeydiler. Hz. Emir'in savaş ile meşgul olduğu günlerde Allah'a seyir hâlinde olmadığı, yalnızca namaz kılarken Allah'a seyir hâlinde olduğu düşünülemez. Her iki durum da Allah'a seyirdir. Nitekim Peygamber'in, *"Ali'nin Hendek Günü vurduğu darbe, insanların ve cinlerin ibadetlerinden daha faziletlidir."*² buyurmasının nedeni, her iki durumun da seyir-i ilallah olmasıdır. (596)

25/12/ '82

* * *

O yüce şahsiyet, çok yönlüdür ve Allah'ın cem isminin mazharıdır. Allah'ın bütün isim ve sıfatları dünyada Hz. Resul-i Ekrem vasıtasıyla bu yüce şahsiyette zuhur etmiştir.

1- İmam Humeyni, Tahran ruhanîlerine ve vaizlerine hitap ediyor.

2- Bihâru'l-Envâr, c.39, s.1-2.

Onun gizli kalmış yönleri, zahir olmuş yönlerinden daha fazladır. İnsanoğlunun ulaşabildiği ve ulaşabileceği bütün özellikler bir insanda, bir şahsiyette bir araya gelmiştir; karşıt kutuplar ve zıtlıklar. Zahit, zahitlerin en büyüğü olan bir insan aynı zamanda İslâm'ı savunma açısından savaşçı, savaşçıların önde gelenidir. Bu özellikler sıradan bir insanda bir araya gelmez. Sıradan bir insanın nazarında zahit kişi, savaşçı; savaşçı kişi, zahit değildir. O, maişet açısından züht hayatını benimsemişti. Yeme içmede aza kanaat etmekle birlikte bilek gücüne sahipti. Bu da zıt özellikleri bir araya getirmeye bir örnektir. Çeşitli ilimlere, manevî, ruhanî ve diğer İslâmî ilimlere sahip olmakla birlikte her alanda bilgi sahibi idi. Hangi alandan olurlarsa olsun insanlar, onu kendilerinden biri olarak görüyorlardı. Arifler Hz. Emir'i kendilerinden biri olarak görür; fakihler Hz. Emir'i kendilerinden biri olarak görür; bir alanda tebahhur etmiş her kesimden insan Hz. Emir'i kendinden biri olarak görür. Hz. Emir, herkestendir; bütün vasıflara ve kemallere sahiptir. (597)

14/9/ '84

* * *

Hz. Ali'nin Şiîleri onun gibi olamazlar. Bizzat Hz. Ali, *"Sizler bizim gibi olmaya güç yetiremezsiniz."* buyurmuştur. Maneviyatı bir yana, zahirî züht gücüne dahi ulaşamayız. Bizler kendimizi Müminlerin Emiri'nin (Allah'ın selâmı üzerine olsun) Şia'sı zannetmeyelim. O, fiillerinde Allah'tan öyle korkar, akıbetinden öylesine endişe ederdi ki bu korku ve endişe başta Kumeyl Duası olmak üzere bütün dualarına ve ahvaline aksetmiştir. Bizler, bu tür meselelere hiç girmeyelim ve biz Şia'yız diyelim. Adaletin tesisine muvaffak olabilseydi eğer, bütün dünya hükümetlerine örnek olabilirdi; lakin bırakmadılar. (598)

14/9/ '84

* * *

Onun ibadet aşkına ve marifet düzeyine gelince; bizler onun bu yönlerinin tamamını dile getiremeyiz. Ve zühdünü... Öyle bir züht ki, daha fazlasını elde etme imkânına sahip olmasına rağmen yedikleri ekmek, tuz ve benzerinin dışında bir şeyi geçmemiştir. Ve beytülmalin kullanımındaki tutumu... Tarihten çok iyi bildiğiniz gibi o, hükümet meseleleri dışında bir konu hakkında konuştuğunda mumu söndürürdü. Bunlar bize kıssa gibi gelir; lakin gerçektir. Bizler bunları kıssa telakki ederiz; çünkü bizler böyle değiliz. Savaş meselesine gelince... Şunu belirtmemiz gerekir ki, bu söyleyeceğimiz mübalağa değildir; Hz. Emir'in kılıcı, savaşların başladığı andan ömrünün sonuna dek kınına girmemiştir. Hz. Emir, Allah Resulü'nün bütün savaşlarına -çok azı dışında- katılmıştır. Üstelik yalnızca savaşa katılmakla kalmamış, savaşta öncü olmuştur. Allah Resulü'nden sonra ise, savaş müşaviri olmuştur. Gerçi İslâm uzunca bir zaman ondan mahrum kalmıştır. Halk onunla bi-atleştikten sonra ise, bütün ömrünü iç savaşlarla geçirmiştir. Ben arif bir insanım; ben arifim, gideyim de bir kenarda oturayım; ben zahidim, Müslümanların meseleleri ile ilgilenmeyeyim, gidip bir kenarda oturayım; ben fakih bir âlimim, artık fakih olduğuma göre Müslümanların neler yaşadıklarıyla ilgilenmeyeyim, ben de gidip bir kenarda oturayım, dememiştir. Hz. Emir, bütün bu vasıfları taşımasına rağmen; tevhidi, marifeti, fıkhi, her tür ilmi en üst seviyede bilmesine karşın, cihatta da en üst seviyedeydi. Çok yönlü olmak insanı, bir yönü uğruna diğer yönünden vazgeçmeye mecbur etmez. O, bütün yönleri kendisinde bir araya getirendir. (599)

24/3/ '86

Ben, Hz. Emir hakkında ne söyleyebilirim ki! Onun hakkında kim konuşabilir ki?! O yüce şahsiyetin sahip olduğu muhtelif yönler, bizlerin kullandığı kelimelerle anlatılamaz;

beşerin havsalasına sığmaz. Kâmil insan olan, Hak Teâlâ'nın bütün isim ve sıfatlarının mazharı olan birinin sahip olduğu yönler, Hak Teâlâ'nın isimleri gibi binlercedir. Bizler ise, bu yönlerden bir tanesini dahi beyan etmeye güç yetiremeyiz. Zıtları bir araya toplayan, zıtları kendisinde bir araya getiren bir şahsiyet hakkında kimse konuşamaz. Bu yüzden ben, bu konuda susmanın daha iyi olacağı kanaatindeyim. (600)

23/8/ '77

* * *

Hız. Emir (Allah'ın selâmı üzerine olsun) hakkında bunca söz söylenmiş, onca şey yazılmıştır; ama henüz hakkı ödenmemiştir. Yani bu ilâhî-mucizevî şahsiyet henüz hakkıyla tanınamamıştır. İslâm içerisindeki muhtelif fırkalar, bilhassa Şia, bu yüce şahsiyeti kendisine mal eder. Arifler, hakîmler, fakihler, filozoflar gibi muhtelif kesimler, ayrıca dervişler ve sofiler, hatta İslâm'a inanmayanlar onun sözlerini delil gösterirler. Ben Irak'ta iken İslâm'a hiç inanmayan, hatta İslâm'a zıt düşen Afleke Partisi taraftarları Hız. Emir'in sözlerini duvarlara yazarlardı. Her grup bir şekilde onun adını anar. Zuhanelerde¹ bir pehlivan; savaşlarda bir savaşçı; medreselerde ise değerli bir fakih unvanıyla yâd edilir. Her bir grup onu bir yönüyle değerlendirip kendisine mal eder. Tabi İslâm'a hiç inanmayanlar hariç. Bununla birlikte o, hakkıyla tanınamamıştır. O, hakkında konuşulamayacak mucizevî bir şahsiyettir. Herkes anlayışı ölçüsünce, bakış açısına göre onun hakkında konuşur. Hâlbuki Efendimiz bütün söylenenlerin dışındadır. Demem o ki bizler, onu hakkıyla methedecek seviyeye ulaşamayız. Sıradan insanlarda bir araya gelemeyecek zıt vasıflar onda bir araya gelmiştir. Bu yüzden herkes bu zıt vasıflardan birini göz önünde bulundurmuş ve Efendimizi

1- İran'ın geleneksel sporunun yapıldığı spor salonu. (Mütercim)

takyit etmiştir. Dünyanın önde gelen ariflerinden arif meşrep biri olmasına rağmen hükümet işlerine müdahale etmiştir. Hâlbuki meşhur arifler hükümetten uzak durmuşlardır. Savaşlarda bu denli faal olan biri züht ve takvada öne geçmiş, halktan da uzak durmamıştır. Çünkü o, muhtelif yönlere sahiptir. Herkes onun bir yönünü dikkate almış ve onun gerçek yönünün bu olduğunu zannetmiştir. Şimdiye dek onun sahip olduğu manevî yön kimseye keşfolmamıştır; onun dengi olanlar dışında... Bu nedenle, keyfiyeti ve muhtevası nasıl olursa olsun, Hz. Emir hakkında konuşmak mümkün değildir. Bizler onun hakkında konuşamayız. (601)

14/3/ '87

Adalet

Müminlerin Emiri, iki hırsızın elini kestikten sonra onlara muhabbet gösterip tedavi etmiş; onları evinde ağırlamıştır. Onlar da bu muhabbet karşısında Efendimizin meddahlı olmuşlardır.¹ Veyahut Muaviye'nin yağmacı askerlerinin zimmî bir kadının ayağından halhalini çıkardıklarını duyduğunda, o kadar rahatsız olmuştur ki, hassasiyetle yaptığı konuşmada, *"İnsan, bu olaya üzüntüsünden dolayı ölse kınanmaz."*² buyurmuştur. Bu hassasiyetine rağmen gün gelmiş kılıcını çekmiş ve müfsit insanları olanca gücüyle yere sermiştir. Adaletin anlamı işte budur. (602)

Sıradan bir konuşma için, mesela, arkadaşça bir konuşma için mumun iki dakika yanmasına tahammül göstermeyen bir yönetici gördünüz mü? Kaldı ki hükümet konağı da, evi de aynı mescitti. Mescitte oturur, kendisini görmek isteyen insanları mescitte kabul eder, ordusunu mescitte hazırlar,

1- Furû-i Kâfî, c.7, 264.

2- Nehcül-Belâğa, Hutbe: 2.

İslâm'ın ilerlemesini sağlamak için orduyu mescitten seferber ederdi. Lakin hayat seviyesi... Bir tane postu vardı. Efendimiz, şahadet gecesinde kızının misafiriydi. Kızı babasına tuz ve süt ikram etmişti. Efendimiz, rivayete göre, *"Sen benim iki şeyi aynı anda yediğimi ne zaman gördün?"* dedi. Bunun üzerine kızı, tuzu alınca, *"Tuzun yerine sütü al."* buyurdu. Ekmekle tuz yedi. O, Hicaz'ın, İran'ın, Suriye'nin, Lübnan'ın, Irak'ın ve bu toprakların ötesinin, Ürdün'ün ve benzeri toprakların yöneticisi idi. Onca gücüne karşın onun son gecesi böyleydi. (603)

28/10/ '78

* * *

Gadir Bayramı, Peygamber-i Ekrem'in (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) hükümet vazifesini belirlediği gündür. Bu günde o, İslâmî hükümet modelini sonsuza dek belirlemiş ve Müslüman hâkim örneğinin, her yönden arınmış, her açıdan mucize olan böyle bir şahsiyet olduğunu bildirmiştir. Elbette Peygamber-i Ekrem, Hz. Emir (Allah'ın selâmı üzerine olsun) gibi bir şahsiyetin hâkim olamayacağını biliyordu. Fakat onu örnek göstererek, hâkimin vaziyetinin nasıl olması gerektiğini gösterdi. (604)

19/11/ '78

* * *

Müminlerin Emiri Ali b. Ebu Tâlib; Uçsuz bucaksız toprakların hâkimi, Suudi Arabistan'dan Mısır'a, İran'a, Irak'a, Suriye'ye uzanan toprakların sahibi, kadı kendisini yargılamak istediğinde, -çünkü bir Yahudi onu dava etmişti- kadının huzuruna çıkıp Yahudi ile yan yana oturdu. Muhakeme sonucunda kadı, Hz. Emir'in (Allah'ın selâmı üzerine olsun), yani zamanın hükümetinin aleyhine hüküm verdi, Efendimiz de hükme teslim oldu. İnsanlık tarihinde böyle bir hâkim daha görülmüş müdür? Biz, böyle bir hükümeti arzuluyoruz. Hal-

kına ilgi gösteren adil bir hükümeti... Ben kuru ekmek yemeliyim; Allah korusun memlekette belki hayat seviyesi düşük olan biri vardır, belki biri açlık çekiyordur inancı üzerinde olan bir hâkimi... (605)

5/2/ '79

* * *

Hz. Emir (Allah'ın selâmı üzerine olsun), yemin eder. Nehcü'l-Belâğa'daki rivayete göre Hz. Emir, *"Bana bütün dünyayı verip karşılığında bir karıncanın ağzındaki daneyi almak kadar dahi olsa zulüm işlememi isteseler yapmam."* diye yemin eder.¹ (606)

22/5/ '79

* * *

Bütün dünya kâfir olsa bile, Ali b. Ebu Tâlib'in (Allah'ın selâmı üzerine olsun) hâlinde bir değişim meydana gelmezdi; neden insanlar aykırı yolda yürüyorlar diye üzülmeyin dışında. Her hâlde onun hayat tarzında bir değişim olmazdı. Evde oturduğu gün ile İran'ı da içine alan Mısır ve Hicaz toprakları ile Avrupa'nın bir kısmını elinde bulundurduğu hilafet günlerinde hâletiruhiyesinde hiç fark yoktu. "Şimdi ben artık güç sahibiyim; şöyle olmalı." gibi şeyler söylemedi. Bu hâl, ruhunda asla ve asla bir tahavvül meydana getirmede. Niçin? Çünkü ruhu ilâhî bir ruhtu. İlâhî ruh, az bir topluluğun veya bütün dünyanın hâkimiyeti altında olması dolayısıyla değişmez. O, adaleti tesis etmekle görevlidir. Elinde bulundurduğu vesilelerle adaleti icra edebilir; yapabilirse adaleti bütün dünyaya yayabilir. (607)

8/6/ '79

* * *

İslâmî Meclis'in açılışı, adalet timsalinin dünyaya geliş gününe rastladı. Açılış; adaletin tamamının mazharı ve

1- Nehcü'l-Belâğa, Hutbe: 15.

âlemin mucizesi olan, âlemin başlangıcından ebede dek Resul-i Ekrem dışında kimsenin fazilette kendisine denk olmayacağı Müminlerin Emiri'nin (Allah'ın selâmı üzerine olsun) dünyaya geldiği güne rastladı. Biz, bu rastlantıyı iyiye yoruyor ve Allah'ın adaletinin mazharının, insanî adaletin nurunun doğduğu günde açılan Meclis'te siz beyefendilerin, Ali'nin (selâm üzerine olsun) yolunun takipçileri olmanız gerektiğini düşünüyoruz. (608)

25/5/ '80

* * *

Bu günü; Efendimiz Ali'nin (selâm üzerine olsun) doğumuyla gerçekleşen mutlak adaletin ve ilâhî rahmetin tecelli gününü sizlere tebrik ediyorum. Ümit ederim ki Ali b. Ebu Tâlib'in (Allah'ın selâmı üzerine olsun) münevver simasında zahir olan ilâhî adalet, milletimizde ve bilhassa kolluk güçlerinde yansımaları bulur. Sizler İslâm Cumhuriyeti'nin muhafızları, İslâm'ın ve Kur'ân'ın muhafızlarıdır. Bu nedenle Efendimiz Ali (selâm üzerine olsun) gibi adaletin ve rahmetin mazharı olmalı, Efendimizi takip etmeli, halka ve birbirinize adaletli ve şefkatli davranmalısınız. (609)

28/5/ '80

* * *

Rivayetlere göre Hz. Ali, memurlarından bazılarını şöyle yazmıştır: *"Kalemin ucunu inceltin, satırları birbirine yakın yazın, faydasız şeylerden kaçınin."* Bu herkes için bir öğüttür. Yani bu, beytülmalde tasarrufta bulunan herkes için bir öğüttür. Hz. Emir (Allah'ın selâmı üzerine olsun), hükümeti döneminde bu şekilde tasarruf emri vermiştir. O, on satır yazılabilecek bir sayfaya beş satır yazılmasından sakındırır. Kalemin daha az mürekkep harcaması için ucunun inceltilmesini, gereksiz sözlerin yazılmamasını; kalemin lüzumlu şeyler için kullanılmasını ister. Yine rivayet olunduğuna göre Hz. Ali, mum

ışığında beytülmal hesabıyla meşgul iken biri gelip farklı bir konuda kendisiyle görüşmek isteyince mumu söndürmüş ve *"Mum, beytülmale ait; sen ise farklı bir konuda konuşmak istiyorsun."* buyurmuştur. (610)

4/9/ '85

İbadet

Hz. Sadık (selâm üzerine olsun) buyurdu: *"Allah'a ant olsun Ali b. Ebu Tâlib (selâm üzerine olsun) dünyadan ayrılınca dek haram lokma yemedi. Allah'ın razı olduğu iki farklı durum kendisine sunulduğunda bedenine ağır gelen dışındaki bir durumu seçmedi. Allah Resulü'ne (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) kendisinin ona duyduğu itminandan dolayı talep ettiği dışında hiçbir zorluk nazil olmadı. Bu ümmet içerisinde Allah Resulü'nün ameline onun dışında hiç kimse takat yetiremedi. O, korkak bir insan gibi amel etti; öyle ki sanki cennet ile cehennem arasındaydı. Cennetin sevap ümidini, cehennemin azap korkusunu içinde hissetti. Her ay, elinin altında bulunanlardan bin köleyi Allah yolunda azat etti; ateşten kurtardı. O köleleri o, alın teriyle elde etmişti. Ayrıca, Ehlibeyt'inin azığına yağ, sirke ve hurma olarak belirlendi. Ketenden başka elbisesi yoktu; elbisesinin kolu uzun geldiğinde onu makasla kısaltırdı. Değerli evlatları arasında kimse ona fıkıhta ve kılık kıyafette Ali b. Hüseyin kadar benzemezdi."*

Her ne zaman İmam Bâkır onun (babasının) yanına gelse onu, ibadette kimsenin ulaşamayacağı bir hâl üzere görürdü: Rengi gece ibadetinden sararmış; gözleri ağlamaktan kızarmış; mübarek alnı yaralanmış; secde etmekten mübarek burunu zedelenmiş, namazda kıyamda durmaktan ayakları şişmiş olurdu. İmam Bâkır (selâm üzerine olsun) buyuruyor: *"Onu bu hâlde görünce, ağlamaktan kendimi alıkoyamadım. Ben, merhamet hissiyle ağlarken o, tefekkür ile meşguldü. Ben içeri girdikten bir süre sonra beni fark etti ve 'Ey oğul! Ali b. Ebu Tâlib'in*

ibadetlerinin kayıtlı olduğu sahifelerden bir kısmını bana ver.' buyurdu. Verdim. Biraz okuduktan sonra sahifeleri mübarek elinden bıraktı. Üzgün ve gamlı bir hâlde, 'Kim Ali b. Ebu Tâlib'in (selâm üzerine olsun) ibadet gücüne sahiptir?' buyurdu." (611)

Hız. Mevlâ Ali hakkında meşhur bir rivayet vardır. Rivayete göre, Efendimizin mübarek ayağına bir ok saplanır. Efendimiz oku bir türlü ayağından çıkaramaz. Bunun üzerine namaza durur. Namaz esnasında oku ayağından çıkarırlar da o hiçbir şey hissetmez. (612)

Muvahhitlerin Efendisi (salât ve selâm üzerine olsun) namaz esnasında eğilip bükülür, tir tir titrerdi. Efendimize, "Sana ne oluyor böyle ey Müminlerin Emiri?" diye sorulunca, "*Hak Teâlâ'nın göğe ve yere sunduğu, ancak onların kabul etmekten kaçındıkları emanetin vakti geldi.*"² buyurdu. (613)

Mahlûkatın en çok ibadet edeni olan Ali b. Hüseyin, Hendek Günü vurduğu darbe Resulullah'ın tasdiğiyle insanların ve cinlerin ibadetlerinden daha faziletli olan³ Efendimiz gibi olamayacağını itiraf eder.⁴ Onun aczini ve tezelzülünü izharı, kusur ve eksikliğini itirafı bizlerinkinden daha net ve daha fazladır. (614)

Ali b. Ebu Tâlib'in (selâm üzerine olsun) hurilerle, köşklelerle ne işi olur? Efendimiz ile nefsi arzular ve hayvanî şeh-

1- el-İrşad, 255-256.

2- Müstedreku'l-Vesâil, Kitabu's-Salât, Ebvâbu Ef'âli's-Salât, Bab: 2, dipnot: 14.

3- Bihâru'l-Envâr, c.39, s.1-2.

4- Bihâru'l-Envâr, c.46, s.75.

vetler arasında tenasüpten nasıl söz edilebilir? İbadeti, hür-lerin ibadeti olan birinin alacağı karşılık, tacirlerin alacağı karşılık olamaz. (615)

* * *

Ali b. Ebu Tâlib'in (selâm üzerine olsun) namazı ile filanca münafığın namazı; amelin şekli, vaziyeti ve zahiri açısından farklılık göstermez. Ancak Ali, bu amel ile Allah'a miraç edip melekler âlemine yükselirken, beriki, aynı amelle, cehenneme sukut eder, aşağı âleme alçalır. Öyle ki, zulmetin yoğunluğu açısından buna bir benzer yoktur. Allah yolunda verdikleri birkaç arpa ekmeğinden dolayı Yüce Allah, İsmet Ailesi'ni metheden birkaç ayet¹ nazil edince cahiller, birkaç gün aç kalmanın, kendi yemeğini fakirlere vermenin mühim bir iş olduğunu zannettiler. Görünüş itibariyle herkes bu tür bir amelde bulunabilir. Amelin bu bakımdan bir ehemmiyeti yoktur. Ameli mühim kılan, halis maksat ve sadık niyettir. (616)

* * *

Mübarek İnsan Suresi'nde, Ali'yi (selâm üzerine olsun) ve Tahir Ehlibeyti metheden birkaç ayet-i kerimenin nüzul sebebi, birkaç ekmecek vermek suretiyle gösterilen fedakârlık değildir. Sebep; amelin batını ve nuranîliğidir. Nitekim ayet-i kerimede bu duruma işaret edilmiştir: **"Biz, sizi Allah rızası için doyuruyoruz; sizden ne bir karşılık ne de bir teşekkür bekliyoruz."**² Bir kılıç darbesi insanların ve cinlerin ibadetlerinden daha faziletli olan Ali (selâm üzerine olsun), amelin zahirinden dolayı övülmemiştir. Nitekim hadisten, başka birisi aynı darbeyi indirmiş olsaydı o da fazilet sahibi olurdu anlamı çıkmaz. Gerçi küfür ile İslâm'ın karşı karşıya geliş göz önüne alındığında amel oldukça mühim bir ameldi; belki

1- İnsân, 76/22-25.

2- İnsân, 76/9.

de bu amel olmasaydı, İslâm ordusu dağılacaktı. Lakin amele fazilet kazandıran ve onu kâmil kılan, Efendimizin bu ilâhî vazifeyi yerine getirirken sahip olduğu ihlâs ve kalp huzurudur. Nitekim rivayete göre Hz. Ali, o melunun cesaretinden dolayı gazaplanınca, amelin herhangi bir şekilde insanî ben-cil bir boyut kazanmaması için, onu öldürmekten vazgeçer. Hâlbuki Allah'ın Mutlak Velisi'nin gazabı da ilâhî gazaptı. Ancak yine de Efendimiz, amelini kesrete teveccühten halis kıldı, kendisini Allah'ta fâni kıldı ve böylelikle amel, Hak'tan vaki oldu. Böylesi bir amel mukayese terazisine sığmaz. Hiçbir amel, bu amele tekabül edemez. (617)

İhlâs

Allah, Hz. Emir'in (Allah'ın selâmı üzerine olsun) ve ailesinin sadaka verdiği birkaç ekmekle ilgili olarak birkaç ayet nazil etmiştir. Bu ayetler verilen ekmeklerle ilgili değildir. Ayetler, ihlâsla, amelin Allah için oluşu ile ilgilidir. (618)

17/5/ '79

Rivayete göre Hz. Emir (Allah'ın selâmı üzerine olsun) kendisine galip gelince, bir düşman askeri, Müminlerin Emiri'nin yüzüne tükürdü. Bunun üzerine Efendimiz ayağa kalktı, bir süre durakladıktan sonra onu öldürdü. Bu durum Efendimize sorulunca, *"Amelimin, Allah için olmamasından korktum, onun bana hakaret etmesinden dolayı olmasından çekindim."* buyurdu. Kendisine hakaret edenin katlinin vacip olduğu yüce varlık! Her kim Allah Resulü'ne hakaret ederse, her kim Hidayet İmamı'na hakaret ederse katli vaciptir. Hakkı olmasına rağmen amelinde ihlâslı olmak istemiş; niyetine hâlel gelmesin diye duraklamıştır. (619)

23/6/ '79

Minberin gerçek sahibi Hz. Emir'in (Allah'ın selâmı üzerine olsun) her sözü ilâhî kalpten neşet ediyordu: *"Ali'nin Hendek Günü vurduğu darbe insanların ve cinlerin ibadetlerinden daha faziletlidir."*¹ Bu methin nedeni, küfür ordusunun tamamı ile İslâm ordusunun tamamının karşı karşıya kalması değildir. Söz temsili, başka birisi bu darbeyi indirmiş, karşı tarafı yenilgiye uğratmış olsaydı, namazı nebilerin namazından daha fazilet olacak denli bir fazilete sahip olur muydu, bilinmez. Bu darbe, Müminlerin Emiri'nin ruhundan neşet eden bir darbe idi. Darbe indirdiği bütün zamanlarda fazileti herkesten daha üstün idi; çünkü kalbi ilâhî kalpti. Öyle bir kalp ki, orada Allah'tan başkasına yer yoktu. Böyle bir kalpten neşet eden darbenin, böylesi bir kalpte oluşan kararın değeri, hadiste buyrulduğu üzere, âlemdeki her şeyden daha faziletlidir. (620)

8/7/ '79

* * *

Darbe, terbiye amaçlı darbe olur ise, *"Ali'nin Hendek Günü vurduğu darbe insanların ve cinlerin ibadetlerinden daha faziletlidir."*² Bu, Resul-i Ekrem'den naklolunan bir rivayettir. Darbe basit bir darbe idi; Hendek Günü kolunu yukarı kaldırıp indirerek bir insanı öldürmüştü. Elbette bu darbe siyasî açıdan İslâm'ı kâfirlerin şerrinden korudu. Ancak darbenin bundan daha mühim yönü, manevî yönüdür. Kol yukarı kalkar ve aşağı iner; kimi zaman insan, bu hareketi kendisinin yaptığını zanneder. Bunu ben yaptım, ben şöyle yaptım, der. Hâlbuki bu şeytandır. Kimi zaman ise insan, hareketi yaptırın kudretin Allah olduğunu bilir; kendisinin bir hiç olduğunun

1- Bihâru'l-Envâr, c.39, s.1.

2- Bihâru'l-Envâr, c.39, s.1-2.

farkındadır, kendisine bir şey mal etmez. Kolun Allah'tan olduğunu bilir, kılıcın da Allah'tan olduğunu bilir. (621)

6/7/ '80

Ali b. Ebu Tâlib'in (Allah'ın selâmı üzerine olsun) kılıcı, kılıcın düşmana doğrultulması ve kılıç darbesiyle düşmanın öldürülmesi... Bu her yerde görülebilecek bir fiildir. Birçok insan bu fiili işlemiştir, işlemektedir. Fiili değerli kılan bunlar değildir. Fiili değerli kılan, Ali b. Ebu Tâlib'in kalbindeki niyet ve ihlâsının derecesidir.

Darbeyi, sakaleynin; insanların ve cinlerin ibadetine tekabül ettiren ihlâsın işte bu derecesidir. (622)

17/4/ '82

Hız. Emir (selâm üzerine olsun) zahitlerin önde geleni idi ve hükümet ediyordu. Ama kendisi için hükümet etmiyordu, bütün çabası İslâm içindi. (623)

20/9/ '83

Amelin sureti mizan değildir. Mizan; ameli ortaya çıkaran saiktir; amelin manasıdır. Amel iki türdür; surette birbirine benzerler. Hız. Emir'in (Allah'ın selâmı üzerine olsun) elindeki kılıç iner ve Amr b. Abdevud'u öldürür. Bu amelin suretidir. Başka bir amelin suretiyle, söz temsili, kılıçla başka birinin öldürülmesi amelinin suretiyle aynıdır. Her ikisi de kılıçtır ve her iki kılıcı tutan da yine eldir. Kılıç iner ve bir insanı öldürür. Lakin ameli insanların ve cinlerin ibadetlerinden daha faziletli kılan, ameli ortaya çıkaran saiktir. Bu saik, ameli öyle bir dereceye ulaştırır ki artık amel insanların ve cinlerin ibadetleriyle ölçülemez. Ehlibeyt'in fakire, esire ve yolda kalmışa verdiği birkaç arpa ekmeği ile ilgili olarak Kur'ân'da birkaç ayetin nazil olmasını sağlayan da ameli ortaya çıkaran saiktir.

Ameli ortaya çıkaran saik, ilâhîdir. Saik ilâhî olunca, amelin karşılığını en güzel şekliyle vermek Allah'a düşer. (624)

6/11/ '83

Allah için hükümet edin. Nebiler gibi hükümet edin. Musa da hâkimdi, Hz. Peygamber de hâkimdi, Ali de hâkimdi. (625)

10/12/ '85

Müminlerin Emiri'nin (Allah'ın selâmı üzerine olsun) nazarında dünyanın hiçbir değeri yoktu. Ben bazen, Hz. Emir, nebiler ve ayrıca İmamlar kendilerini niçin överler, bunun nedeni nedir diye düşünürdüm. Bu durum, Yüce Allah'ın Âdem'e, talim aldığı isimleri beyan etmesini emretmesine benzer. Eğer Allah emretmeseydi, Âdem beyan etmezdi. Masumlar, makamları yüksek bir makam olduğundan, insanlara, insanlar kendilerine uysunlar diye, kendilerini övmek için değil, makamlarını tanıtmaya memurdurlar. Hz. Emir'in birçok yerde, ben dünyaya itina etmem gibi sözlerle kendisini övmesinin nedeni işte bu memuriyettir; tabii ki bu kendisine zor gelir. İmamlar'ın, kendilerini kimi zaman övdüklerini görürsünüz. Bunun nedeni onların gaybden aldıkları emirdir. Bunu mutlaka yapın ki insanlar, tabibi tanısınlar, emrinin gereğidir. (626)

14/3/ '87

Hz. Emir, *"Bütün dünyayı ve bir o kadarını bana verseniz de ben yine zulüm işlemem!"* diye yemin eder. O, makamının belli olması için, insanların kendisine uymaları için Yüce Allah tarafından bunu söylemeye mecbur edilmiştir. O, insanlar arasında bir tabip gibidir. Bizler gibi kendini övmek amacıyla değildir. Bizler, söz temsili, bir şiir yazdığımızda kendimizi göstermek, ben şiir yazdım, demek isteriz. Bir ders okuduğu-

muzda kendimizi gösterip ben ders okudum deriz. Hâlbuki o, insanları yegâne yola hidayet etmek istemiştir. Bunları, kendisine zor gelmesine karşın, bu yüzden söylemiştir. (627)

14/3/ '87

Dindarlık

Müminlerin Emiri'nin zamanında hükümet ıslah edilmişti; hükümet yöntemi salimdi. Geniş topraklar üzerinde -ki İran, Mısır, Hicaz ve Yemen, ülkesinin eyaletleri arasındaydı- hükümet etmesine rağmen Efendimiz, fakir bir talebenin hayatını idame ettiremeyeceği bir tarzda hayat sürüyordu. Rivayete göre bir gün Hz. Ali, iki gömlek alır. Gömleklerden daha iyi olanını hizmetçisi Kanber'e verip kolu uzun olanını kendisine ayırır. Sonra gömleğin kolunun uzun kısmını kesip üzerine giyer. Hâlbuki o, büyük, kalabalık ve zengin bir ülkeye hükümet ediyordu. (628)

Yüce Allah tarafından ümmete hâkim tayin edilen Hz. Emir'in; İslâm'a yönelik tahripkâr davranışlarının -ki bu tahripkâr davranışlarına daha sonra da devam etmişlerdir ve izleri bugün de bakidir- ardından insanlar kendisine biat edince, hükümete geldiğinde, hâkim olmasına rağmen Hz. Emir'in hayat seviyesi, bizim ve sizin, dinî ilim tahsil eden talebelerin ve sözgelimi bakkalların ve tacirlerin hayat seviyesinden daha aşağı idi. Hayatının sonlarına yakın evinde bir arpa ekmeği vardı. Rivayete göre bu ekmeğe öyle kurumuştur ki, Efendimiz ekmeği eliyle bölemedi. Ekmeği ancak diziyiyle bölebildi ve suya banıp yedi. İslâmî hükümet işte budur. Rivayete göre o, şöyle buyururdu: *"Ben, hükümet ettiğim topraklar üzerinde bir yerde aç bir insan olmasından korkarım. Hal-kımdan biri, isterse ülkenin ücra bir köşesinde olsun, aç iken ben nasıl tok yatabilirim?"* (629)

22/6/ '71

Ülkesinin bir köşesinde aç bir insanın olmasından korktuğu için kendisini aç bırakan biri için kutlama yapılmalıdır. Mescidin yanında, aynı zamanda hükümet konağı ve mahkemesi de olan Kufe Mescidi'nin bir köşesinde yerde oturur, köleler gibi yer içer, köleler gibi yürürdü. Gömlek aldığında, yenisini Kanber'e verir, eskisini kendisine ayırır, kolunun uzun yerini kesip o hâlde üzerine giyer ve hutbe okurdu. Hâlbuki İran'ın on misli büyüklüğünde bir ülkesi vardı. Böyle bir insan için kutlama yapılır. (630)

22/6/ '71

* * *

Hız. Peygamber'in gerçek halifesi Müminlerin Emiri'nin nasıl bir hayat sürdüğüne bakın. Sultan idi; geniş topraklar üzerinde, İran'ın kaç katı büyüklüğünde, Hicaz'dan Afrika'ya uzanan topraklar üzerinde saltanat sürdü. Bir de hayat tarzına bakın! Gününü nasıl geçirdiğine, gecesini nasıl geçirdiğine, halka nasıl davrandığına ve güçsüzlere nasıl yaklaştığına bakın. Sakın ola ben arpa ekmeği yerken ülkenin bir yerinde bir insan aza kanaat ediyor olmasın der, endişelenirdi. (631)

22/10/ '78

* * *

Yönetim merkezi ve divanı mescitti. Mescide gelir, oturur, oraya gelip kendisiyle görüşmek isteyenlerle konuşur; ordusunu mescitte hazırlayıp, İslâm'ın ilerlemesi için onu mescitten seferber ederdi. Hayat tarzına gelince; sadece bir postu vardı. (632)

28/10/ '78

* * *

Hız. Emir onca saltanatına rağmen -ben saltanat demekle belki de haddimi aşıyorum- İran'ı, Hicaz'ı, Irak'ı, Ürdün'ü ve Mısır'ı da içine alan topraklar üzerindeki hilafetine karşın; o dönemde bu kadar geniş topraklar üzerinde saltanat sürmesine karşın hayat tarzına bakalım. Acaba o, halkı için endişe-

leniyor muydu, yoksa durum, bazı müddeilerin iddia ettiği gibi midir? Hz. Emir'in hayatını tarihten inceleyin ve söylenenlerle mukayese edin! Rivayete göre onun sadece bir koyun postu vardı. Geceleri çoluk çocuğuyla birlikte bu postun üzerinde uyurdu; gündüzleri ise postun üzerine devesi için ot bırakırdı. Hz. Emir'in hayat tarzı budur! Ömrühayatında bir defa olsun sofradan tok kalkmamıştır. Hz. Emir, rivayete göre, erzakını koyduğu kabın kapağını mühürlerdi. Erzakı da arpa ekmeğinden ibaretti. Birisi gelir, kabın ağzını açar, içine yağ benzeri bir şey döker diye kabın ağzını mühürlerdi! Söz-gelimi çocukları, mesela Zeynep, babasına merhamet gösterip kabın içine yağ dökmesin diye; hiç kimse ellemesin diye kabın ağzını mühürlerdi. Hz. Emir'in (Allah'ın selâmı üzerine olsun) yiyeceği işte buydu.

Efendimiz yaralandığı gece söylendiğine göre Ümmü Külsüm'ün misafiri idi. Ümmü Külsüm iftar etmesi için kendisine yemek getirdiğinde Efendimiz, tuz ile süt getirdiğini gördü ve *"Sen benim ne zaman iki yiyeceği aynı anda yediğimi gördün? Birisini al."* buyurdu. Ümmü Külsüm tuzu almak isteyince, *"Can feda sütü al."* buyurdu. Tuzla iki lokma ekmek yedi. Bizim hükümetimiz budur, İslâm hükümeti budur; İslâm hâkimi budur. (633)

30/10/ '78

* * *

İran'dan kat kat geniş topraklar üzerinde hükümet eden Hz. Emir'in sofrası nasıldı? İçinde arpa ekmeği olan bir kabı vardı. Mesela kızı veya oğlu merhamet gösterip içine yağ veya başka bir sıvı döküp ekmeği yumuşatmasın diye kabın ağzını mühürlerdi. Kimse ellemesin diye kabın ağzını mühürlerdi. İran'dan daha geniş toprakların imparatorunun yemeği işte bu kuru ekmekten ibaretti. (634)

5/11/ '78

* * *

Hükmettiği topraklar baştan sona Doğu'yu içine almış, neredeyse Avrupa'ya kadar uzanmış ikinci hâkimin hayat tarzına bakın! Bir postu vardı. Postun üzerinde geceleri Hz. Emir ile Hz. Fâtıma (Allah'ın selâmı üzerlerine olsun) uyurdu; gündüzleri ise devesini otlatmak için üzerine ot dökerdi. (635)

8/11/ '78

* * *

Başta olanın hayat seviyesi diğer bütün insanlardan daha aşağı idi. O, Yemame'de veya sınır boylarında aç bir insan olabilir, iyi bir hayat sürdüremeyen biri olabilir düşüncesindeydi. Ben bu makamda olduğuma göre hayat tarzım böyle olmalıdır, diyordu. Bir lokma ekmek ve bir tutam tuzla idare etmesi gerektiği kanaatindeydi. Bu, bizim hükümetimizdi. (636)

6/3/ '79

* * *

İslâm tarihinde Resullullah'tan sonraki en iyi hâkim Hz. Emir'dir (Allah'ın selâmı üzerine olsun). Ancak ne yazık ki hükümeti çok kısa sürmüştür. Tarihten, Hz. Emir'in hayat tarzını; hutbe ve mektuplarından, buyruklarını; ayrıca onun halka karşı davranışı ile halkın ona karşı davranışını ve etraf bölgelere gönderdiği valilerin tutumlarını öğrenmeliyiz. Çok geniş topraklara hükmetti. Hicaz, Mısır, İran, Irak, Suriye ile Avrupa'nın bir kısmı egemenliği altındaydı. Vali gönderdiğinde, onlara nasıl bir yol izlemeleri gerektiğini öğütlerdi. Nitekim onların nasıl bir yol izledikleri ve halkın onlara karşı nasıl davrandıkları ortadadır; hepsi tarihte kayıtlıdır. Müminlerin Emiri'nin hayatı herkes tarafından bilinir. Sıradan bir insan öylesi bir hayat sürdüremez. Hatta kendisine, sizin hayat tarzınız böyleyken nasıl oluyor da bu kadar güçlü olabiliyorsunuz, diye bir eleştiri de yöneltmişti. Bir yerde, *"Çölde yetişen ağaçların hem odunu sağlamdır, hem de ateşi güçlüdür; çünkü az su içerler."* buyurur. Çok yiyen, yağlı yiyen, tatlı yiyen insan

güçlü olur diye bir şey yok. Hatta bu yemeklerin çoğu, bilhas-
sa rastgele yiyecekler, insanı zayıflatır, güçsüz düşürür.

Her hâlükârda insan, Hz. Emir'in hayatına baktığında, bir postları olduğunu görür. Rivayete göre geceleri bu postu serer, Hz. Fâtıma (Allah'ın selâmı üzerine olsun) ile birlikte üzerinde uyurdu. Gündüzleri ise devesinin yemesi için üzerine ot dökerdi. Yeme içmeye gelince; kimse onun gibi hayat sürdüremez, hiç kimse. Zira *"Böylesi bir hayat tarzını sizler beceremezsiniz; ancak takvada ve verada beni taklit edin, bana uyun."* buyurur. Hükümet tarzı da ortadadır; kanuna nasıl boyun eğdiği de. Bir milletin reisi idi. Riyasetinin gücü ve ordusunun kudreti çok fazla idi. Kanuna öylesine boyun eğiyordu ki kendi atadığı kadı, bir Yahudi'nin zırh meselesi yüzünden şikâyeti üzerine kendisini mahkemeye çağırdığında, rivayete göre, mahkemeye gitti. Kadı, mahkemede kendisine, [saygı amacıyla] *"Ey Ebu'l-Hasan (Hasan'ın babası)!"* diye hitap ettiğinde itiraz edip, *"İkimizi de eşit görmelisin; kadı her iki tarafa da eşit davranmalıdır, bu yüzden bana ihtiram sayılan bir künye ile hitap etme, Ey Ali de."* dedi. Kadı yargılamanın ardından Hz. Emir aleyhine bir karar verince de kadıya hak vermiştir. Olayın nihayetinde, Yahudi iman getirip Müslüman olur. İslâm'ın ne olduğunu görür.

Hz. Emir'in halka karşı davranışı, hayat tarzı, adaleti ve fakirlere el uzatması meşhurdur. Tarihte kayıtlıdır; kendilerine kimin yiyecek getirdiğini bilmeyen evler vardı. Bunu yapan Hz. Emir idi. Bir gün bir mahalden geçerken çocukların ağladığını gördü. Efendimiz yanlarına gidip onlara yiyecek verdi, sevip ilgilendi. Sonrasında deve sesine benzer sesler çıkarak çocukları güldürdü! *"Ben geldiğimde bu çocuklar ağlıyordu. Şimdi giderken bu çocukların güldüklerini görmek istiyorum."* buyurdu. Bu insan, Mısır'dan İran'a, İran'dan Afrika'ya kadar uzanan toprakların hâkimi idi. (637)

20/6/ '79

Sizlerin deyimi ile riyaset makamına ulaşır İran'ı, Irak'ı, Mısır'ı ve diğer bölgeleri egemenliği altına alan o yüce insanın halka karşı tutumu gibi bir tutuma hiç kimse sahip olamaz. Bir defasında Cuma hutbesinde minberde iken gömleğinin eteğini sallıyordu. Çünkü gömleğini yıkamıştı ve giyeceği yedek bir gömleği de yoktu. (638)

28/12/ '80

* * *

İslâm'ın ikinci şahsiyeti Ali b. Ebu Tâlib'dir (Allah'ın selâmı üzerine olsun). Bununla birlikte o, bir işçi idi; kuyu kazardı. Kuyu kazar, su çıkarırdı. Ama kendisi için değil. Kuyudan su çıktığında, kuyuyu fakirlere vakfederdi. İşçiydi; maişeti için çalışırdı. Elleriyle kuyu kazardı. Onun kazdığı kuyuların bir kısmı günümüze ulaşmıştır. Rivayete göre kendisine imam, halife olarak biat edildiği gün dahi biatleşme merasiminden sonra kazmasını küreğini alıp işine devam etmiştir. İslâm'ın bu iki şahsiyetinin hayat tarzı bizlere, hepimize örnek olmalıdır. (639)

1/5/ '82

Tevazu

İslâm hükümeti, sultanlık kabilinden, cumhuriyet kabilinden hükümetler gibi bir hükümet değildir. İslâm hâkimi; halkın arasında, Medine'nin küçük mescidinde oturan hâkimdir. Ülkenin kaderini ellerinde tutanlar, diğer sosyal sınıflara mensup insanlar gibi mescitte toplanırlardı. Öyle ki toplantıya dışarıdan gelen biri, kimin ülke reisi, kimin makam sahibi, kimin fakir olduğunu anlayamazdı. Giyim kuşam fakirlerin giyim kuşamı, hayat tarzı fakirlerin hayat tarzıydı. Adalet öyle bir şekilde işliyordu ki, toplumun en alt kesiminden birisi ülkenin birinci adamını, sultanı, yöneticiyi dava

ettiğinde kadı, ülkenin birinci adamını çağırırdı ve o da bu çağrıya uyardı. (640)

9/11/ '78

Bizler benzer birini istiyoruz; elbette bunun olmayacağını da biliyoruz. Öyle çok benzer birini de istemiyoruz, uzaktan benzeyen, Hz. Emir'i (Allah'ın selâmı üzerine olsun) andıran birini istiyoruz. Hz. Emir'in saltanatı zamanında -estağfurullah saltanat diyorum- emirliği, şer'i emirliği döneminde, Hicaz'dan Mısır'a, Irak'a, İran'a kadar uzanan geniş topraklara hilafet ettiği dönemde, bizzat fakirlere el uzatırdı. Tarihin haber verdiğine göre, bir gün kalkıp bir kadının evine gitmiş, kadının çocuklarına şefkat göstermişti. Çocukları, ufaklıkları güldürmek için güldürücü davranışlar sergilemişti. Sıradan insanların kendilerine yakıştıramayacakları davranışları tabiat ötesine ait bir insan yapabilir. Çocukları güldüren bir ses çıkarmıştı. *"Geldiğimde ağlar hâlde bulduğum çocuklardan onları güler hâlde görerek ayrılmak istedim."* buyurur. (641)

21/1/ '79

İran'ın kaç katı büyüklüğünde Mısır'ı, Hicaz'ı, Irak'ı, İran'ı, Suriye'yi, Yemen'i egemenliği altında bulunduran Hz. Emir (Allah'ın selâmı üzerine olsun), sıradan insanlar gibi halkla oturup kalkardı. Çünkü halktan korkmuyordu. Halka zulmetmemişti ki halktan korksun. Aykırı bir fiilde bulunmamıştı ki halktan çekinsin. Halk adamıydı. Halk onu, bir hami olarak görürdü. (642)

3/7/ '79

Tam olarak Sadr-ı İslâm'daki gibi hiçbir garaz olmadan itaat olmalıdır; muhabbet, kardeşlik ve dostluk olmalıdır. Hz.

Emir (selâm üzerine olsun) genelkurmaydı; lakin İslâm ordusunun diğer bireylerine karşı müşfikti. (643)

15/5/ '80

* * *

Hız. Emir, onun¹ sahip olduğundan on kat fazla toprağa sahipti. Cadde ve sokaklarda gezerdi. Cadde ve sokaklarda sıradan bir insan gibi gezerdi; öyle ki insanlardan bazıları onu tanımazdı. (644)

11/9/ '80

Müslümanlara Örnek

Müminlerin Emiri'nin takipçisi olduğunu iddia eden sizler, hiç olmazsa o yüce insanın hâl tercümesini biraz olsun inceleyin de gerçekten onun takipçisi olup olmadığını görün! Acaba Efendimizin takvasına, sade ve kirlenmemiş yaşamına dair bir bilginiz var mı? Eğer var ise, bu bilgiyi hayatınıza geçiriyor musunuz? Acaba Efendimizin zulüm, adaletsizlik ve sınıf ayrımına karşı verdiği mücadelenin; mazlumlara savunup desteklemesinin; toplumsal baskı gören mahrumların ve güçsüzlere el uzatışının bilincinde misiniz? (645)

* * *

Hız. Emir'in (Allah'ın selâmı üzerine olsun) namazı nasıldı? İbadetteki titizliğinin yanı sıra kılıç kullanmada nasıldı! İlmi ve tevhit öğretisini yaymanın yanı sıra -ki arkasında bizlere Nehcü'l-Belâğa'yı bırakmıştır- savaşırdı, kılıç kuşanırdı. Zahit olmanın yanı sıra güçlüydü, savaşçıydı. Bütün bu vasıflar mutlaka bir arada olmalıdır. (646)

2/3/ '79

* * *

O, zıtları kendisinde bir araya getiren mucizevî bir varlıktı. Çok güçlü bir insandı. Öyle ki rivayete göre savaşta ne

1- Muhammed Rıza Pehlevî.

yandan vurursa vursun İslâm karşıtlarını ikiye ayırır, öldürdü. Öte yandan zahit ve âbit bir insandı. Genelde, sabahlara kadar namaz kılan zahit ve âbit bir insan savaşçı olamaz; savaşçı bir insan da züht ve takva ehli değildir, şeklinde bir kanaat hâkimdir. O, bütün bu vasıfları kendisinde bir araya getirmişti. Bizler bunu beceremeyiz; lakin bir ölçüde ona tâbi olabilir ve ülkemizdeki fakirlere, güçsüz bırakılmışlara el uzatabiliriz. (647)

29/5/ '79

* * *

O, Allah'ın hak halifesiydi. Bizler mutlaka ona tâbi olmayız. Elbette hiçbirimiz onun gibi olmaya güç yetiremeyiz; lakin hiç olmazsa, defterimiz öte tarafta açıldığında, bunlar Şîlirmiş, bunlar tâbilermiş, denilebilsin. (648)

17/7/ '79

* * *

İslâm, İslâm Peygamberi ve İslâm velileri tüm kutsiyetlerine rağmen bu meselelerle ilgilendiler. Tüm kutsiyet ve ulûhiyetleri mahfuzdu; bununla birlikte insanlık yoluna aykırı yolda yürüyenleri defedip memleketin siyasetini muhafaza ederlerdi. Bunlar kutsiyetlerine halel getirmezdi. Biz ruhanilerin kutsiyeti, Hz. Emir'in kutsiyetinden daha mı fazla? Bunu iddia edenler ya müddeidirler yahut Hz. Emir'in kutsiyet sahibi olduğuna inanmamaktadırlar. Müddeiler, "Sizler kutsiyetinizi muhafaza edin, hükümetle ve ülkenin siyasetiyle ilgilenmeyin." şeklinde bir mantık yürütmekteler. Peki, acaba bunlar, İslâm Peygamberi'nin ve Hz. Emir'in (Allah'ın selâmı üzerlerine olsun) kutsiyetlerini kaybettiklerini mi söylemek istemekteler? Zira onlar, bu meselelerle ilgilendiler; kimse, ilgilenmediler diyemez. Hz. Emir, vali tayin ederdi. Hz. Peygamber de vali gönderir; savaşır. Memleketin siyaseti onların elindeydi. Bırakın ruhaniler kutsiyetlerini muha-

faza etsinler, diyen bu adama göre acaba Hz. Emir'in kutsiyeti yok muydu? Çünkü Hz. Emir, memleket işlerine karışıyordu. Peki, Hz. Peygamber'in de mi kutsiyeti yoktu? (649)

20/9/ '79

Bizler, hangi sahadan olursa olsun bütün ehil insanların önünde saygıyla eğildiği kâmil insanı izlemeliyiz. Hangi açıdan olursa olsun örnek vermek isteyen onu örnek versin; ister züht ve ilim yönünden, ister mustazaflara ve yoksullara merhamet açısından, ister savaş ve yiğitlik bakımından. Hülâsa, ne açıdan olursa olsun örnek gösterilen odur. O, bin bir yönlü bir varlıktır. Bizler böyle bir insanı kendimize örnek almalıyız. Her ne kadar hiç kimse binde bir oranında dahi ona benze-yemese de, becerebildiğimiz ölçüde onu izlemeliyiz. İslâm'a olan bağlılığını, her şeyini İslâm yolunda feda edişini... (650)

26/4/ '83

Halifeler Döneminde Hz. Ali (a.s)

Müminlerin Emiri (selâm üzerine olsun), halifelerle işbirliği yapıyordu. Zira görünüşte dinin emirlerine uygun hareket ediyorlardı ve işin içinde bir tezelzül yok idi. (651)

2/11/ '62

Hz. Emir, yirmi küsur sene İslâm'ın yüce maslahatları icabı halifelerin namazına katıldı, onlara uydu. Çünkü bu meseleleri aşan bir maslahat söz konusuydu. (652)

1/11/ '77

İmamlar'ın Babası, Resulullah'tan (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) sonra İslâm'ın birinci şahsiyeti Hz. Emir (Allah'ın selâmı üzerine olsun), bütün hayatı bo-

yunca cihat etti. Görüş ayrılıklarının ortaya çıktığı dönemde o, huzur ortamını muhafaza etti. Zira İslâm, huzur ortamına ihtiyaç duyar. (653)

24/12/ '80

* * *

Batinî bir savaş veriyordu; birlik beraberliğin muhafazasını maslahat biliyordu. İstikrar ortamı oluşturulmalıydı. (654)

9/9/ '81

* * *

Yirmi küsur sene boyunca İslâm'ın maslahatı için muvafakat etti, çocuklarını savaşa gönderdi. (655)

14/9/ '84

* * *

Allah Resulü'nün kendi yerine tayin ettiği Ali b. Ebu Tâlib, yirmi küsur sene boyunca, kendi görüşüne göre makam gasıpları olan insanları İslâm'ın maslahatı için, İslâm'ın maslahatları iktiza ettiği için kabullendi. Eğer Efendimiz o dönemde karşı koymak isteseydi, İslâm tehlikeye düşerdi. (656)

14/9/ '84

* * *

Allah Resulü'nden sonra savaş müşaviri oldu; gerçi İslâm uzun zaman ondan mahrum kaldı. (657)

24/3/ '86

* * *

Resulullah'tan sonra İslâm halkları uzun zaman onun kumandalığından mahrum kaldıysa da o, bir kenara çekilmedi. Hz. Emir, Müslümanların maslahatı için sabredip işbirliği yaptı. O dönemde hiçbir zaman muhalefet etmedi. Onlar yönetim işlerini uhdelerine alınca o, onlara müşavirlik yaptı, yol gösterdi. Çocuklarını savaşa gönderdi. (658)

24/3/ '86

* * *

Hız. Emir (Allah'ın selâmı üzerine olsun) kendisine zor gelen birçok durumda, kanını içine akıtıp İslâm'ın maslahat icabı durumu kabullendi. (659)

14/3/ '87

Hız. Ali'nin (a.s) Hükümeti

Siyaset ve Yöneticilik

Hız. Emir'in hükümet dönemini hepiniz bilirsiniz; hükümetinin durumunu, siyasetini ve savaşlarını. Evimizde oturup dua edelim, ziyaret okuyalım; siyasetten bize ne demedi. (660)

18/2/ '78

* * *

Hız. Emir bir memleketi idare etti; bir memleketin siyasetçisiydi. (661)

7/3/ '79

* * *

Ali b. Ebu Tâlib'in bir özelliği de, siyaset adamı olmasıydı. Hutbelerinden siyaset adamı olduğu ortadadır. Malik Eşter'e yazdığı mektuptan, ona verdiği emirlerden de siyaset adamı olduğu anlaşılmaktadır. Zira emirlerin tamamı siyasîdir. (662)

17/6/ '79

* * *

İslâm Peygamberi siyasete müdahale etmedi mi? Hız. Peygamber'in siyasî bir etkisi olduğunu söyleyebilirsiniz. Peki, buna rağmen kenara mı çekildi? Siyasî işlere katılmadı mı? Bütün ömrünü siyasetle geçirdi. Bütün ömrünü İslâm siyasetine harcadı ve İslâm hükümetini kurdu. Hız. Emir'in İslâmî hükümeti vardı ve İslâmî hükümetinin sınırlarını genişletti. Bunlar siyaset değil midir? (663)

1/7/ '81

* * *

Biz tarihte Resul-i Ekrem'in ve Müminlerin Emiri'nin bir yerde sahnenin dışında kaldıklarına, mescitte oturup zikirle meşgul olduklarına rastlamadık. Bilâkis onlar, her ortamda bulundular, her zaman sahnedeydiler. (664)

24/11/ '82

* * *

İrfan'ın en yüce mertebesine İmam Ali (Allah'ın selâmı üzerine olsun) sahipti. İşin içinde böyle şeyler yoktu. Şimdilerde arif birinin her şeyden uzaklaşması, bir köşede oturup zikirle meşgul olması gerektiği, sonra biraz zengin olunca bu işi ticarete döktüğü kanısı yaygın. Müminlerin Emiri, Resulullah'tan sonra ümmet içerisinde Allah'ın mahlûkatını en iyi bilen, aynı şekilde mahlûkat arasında Allah'ı en iyi bilen olmakla birlikte bir köşede oturup, kimsenin işiyle işim olmaz, demedi. Asla zikir halkası da kurmadı; işleriyle meşgul oldu; lakin zikir de etti. (665)

24/8/ '86

Sosyal Adalet

Müminlerin Emiri, "Ben hükümeti, Yüce Allah, zalimlerin yağmacılığı ve mazlumların açlığı ve mahrumiyetleri karşısında sakit kalmamak hususunda İslâm ulemasından taahhüt aldığı ve onları bu işe mecbur kıldığı için kabul ettim." buyurur: *"Tohumu yarana, insanı yaratana ant olsun ki bu topluluk, biat için toplanmasaydı, Allah'ın, zalimin doyup zulmetmesi, mazlumun aç kalmaması hakkında âlimlerden aldığı ahit olmasa idi hilafet devesinin yularını sırtına atardım; ümmetin sonuncusunu, ilkinin kâsesiyle suvarır giderdim. Benim nazarımda şu dünyanın değeri, bir dişi keçinin aksırığından daha değersizdir."*¹ (666)

* * *

1- Nehcü'l-Belâğa, 3. Hutbe.

Müminlerin Emiri, hükümetin ve yöneticiliğin aslı ile ilgili olarak İbn Abbas'a şöyle buyurur: *"Bu ayakkabımın değeri nedir?" "Hiç."* dedi. Buyurdu ki: *"Sizi yönetmek benim katımda, yöneticilik ve hükümet vasıtasıyla hakkı -yani İslâm kanunu ve nizamını- tesis etmeyecek; batılı -yani zalim, yakışsız kanun ve nizamı- ortadan kaldırmayacak olsam, bu ayakkabıdan daha değersizdir."* (667)

* * *

Bütün zorluklarına ve karşı karşıya kaldığı bütün güçlüklerle rağmen Hz. Emir'in beş altı yıllık hükümetinin ortadan kalkması büyük bir yastır, musibettir. Bu beş altı yıllık dönemi yaşadıkları için Müslümanlar sonsuza dek bayram etmelidirler; adalet bayramı, adaletin yayılması bayramı. Öyle bir hükümet için bayram etmelidirler ki bu hükümetin bir köşesinde zimmî bir kadın bir güçlkle karşılaştığında; ayağından halhali çıkarıldığında Efendimiz, milletin lideri o yüce hâkim, ölümü arzulamıştır. Onun için ölüm, sözgelimi, memlekette zimmî bir kadının ayağından halhalinin çıkarılmasından daha kolaydır. Bu hükümet ortadan kalktığı için insanlar yas tutmalı, matem meclisleri tertiplemelidirler. Öte yandan o beş yılı tecrübe ettikleri için de bayram etmelidirler; adalet bayramı, Allah için bayram. Halkı ile aynı seviyede olan bir hâkime, hatta hayat seviyesi halkınkinden daha düşük, maneviyatı bütün mevcudattan daha yüksek bir hâkime sahip oldukları için bayram etmelidirler. Aklın hâkim olduğu bir hükümetin, adalet hükümetinin, iman hükümetinin, ilâhî hükümetin ardından yas tutmak gerekir. Hz. Emir'in -beş yıl sürmüş de olsa- hükümet kurmasından dolayı ise Müslümanlar bayram etmelidir. (668)

22/6/ '71

* * *

Hız. Emir (Allah'ın selâmı üzerine olsun), saltanatı -ben bugünün tabiriyle saltanat diyorum, hâlbuki bu tabiri kullanmamam gerekir-, hilafeti bugünkü saltanatlara benziyordu. Demek istediğim, her yer onun velayet ve yönetimi altındaydı. İran'ın kaç katı büyüklüğünde, Hicaz, Mısır, Irak, İran ve daha birçok yeri içine alan topraklarda yargılamada bulunacak kadıyı kendisi atardı. Yahudi bir Arap, kadıya gidip Hız. Emir'i zırh yüzünden şikâyet ettiğinde, -olayın tafsilatına girmeyeceğim- kadı Hız. Emir'i çağırır. Hız. Emir, kendi atadığı kadının karşısına çıkar! Kadı, Hız. Emir'i huzuruna getirir. Hız. Emir de gidip kadının karşısına oturur. Hatta kadıyı bana daha fazla ihtiram gösterme diye de uyarır. Yargılamada her ikimiz de eşit olmalıyız, der. Biri Yahudi, beriki İran'dan Hicaz'a, Mısır'a, Irak'a uzanan toprakların hâkimi! Kadı iki tarafı dinledikten sonra Hız. Emir'in aleyhine bir hüküm verir. (669)

5/11/ '78

* * *

Onun tek gayesi Allah idi. Aslında bu dünya ve dünya riyaseti onun nazarında değersizdi. Yalnızca dünyanın bir köşesinde adaleti yerine getirmesine vesile oluyordu. Yoksa onların katında, adaleti yerine getirmenin, hadleri uygulamanın dışında riyaset sahibi olmanın, halife olmanın bir değeri yoktu. (670)

11/9/ '80

* * *

Sizler, değersiz eskimiş bir ayakkabı kadar, hakkı yerine getirme vasıtası olmasının dışında, yöneticiliğe değer vermenin Şiîlerisiniz. (671)

29/4/ '84

* * *

Gadir hâdisesi, Hız. Emir bağlamında bizatihi ortaya çıkmış bir hâdisе değildir. Gadir hâdisesini ortaya çıkaran, Hız.

Emir'dir. Her cihetin kaynağı olan o şerif varlık, Gadir'in ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Gadir'in hiçbir değeri yoktur; değeri olan Gadir'i ortaya çıkaran Hz. Emir'dir. Yüce Allah, Resulullah'tan sonra insanlar içerisinde adaleti gerektiği gibi yerine getirebilecek birinin olmadığını görünce Resulullah'ı adaleti toplumda tam manasıyla sağlayabilecek, ilâhî bir hükümet kurabilecek şahsı tayin etmekle görevlendirdi. Hilafet, Hz. Emir'in manevî makamlarından değildir. Efendimizin manevî makamı, Gadir'i ortaya çıkarmıştır. Rivayetlerimizde, meydana geldiği zamandan şimdiye dek, Gadir hâdisenin bu denli söz konusu edilmesinin nedeni, hükümetin başlı başına bir mesele olması değildir. Hz. Emir, hükümeti, İbn Abbas'a buyurduğu *"Şu değersiz ayakkabı kadar dahi nazarımda değeri yoktur."* sözüyle kıymetlendirir. Asıl olan, adaletin sağlanmasıdır. Hz Emir'e ve evlatlarına (Allah'ın selâmı üzerlerine olsun) fırsat tanınmış olsaydı, adaleti Yüce Allah'ın razı olduğu biçimde yerine getireceklerdi; lakin fırsat bulamadılar. (672)

24/8/ '86

* * *

İslâm Peygamberi dünyadaki sair hükümetler gibi bir hükümet kurdu; lakin sosyal adaleti sağlama saikıyla. İlk dönem İslâm halifeleri geniş hükümetlere sahip oldular. Ali b. Ebu Tâlib'in (selâm üzerine olsun) hükümeti de aynı saikle kurulmuştu ki, böyle olduğu tarihte apaçık ortadadır. Daha sonraki hükümetler ise, İslâm adı altında kurulmuştur. (673)

4/6/ '89

Kanuna Bağlılık

Sadr-ı İslâm'da, İslâm hükümeti mevcuttu. Ali b. Ebu Tâlib'in (Allah'ın selâmı üzerine olsun) hükümetinde hiçbir korkuya yer yoktu. Halk güven içerisindeydi. (674)

5/1/ '79

* * *

Hız. Emir, rivayete göre, insanların zekât vermeye çağırılmalarını emreder. Zekât verip vermediklerinin sorulmasını ister. Verdik derler ise, geri dönün gelin, der. [O dönemde] hiç kimse sorumluluğundan kaçmazdı. Öylesi bir hükümette, halkın kendisini Allah karşısında mesul ve Allah'ı şahit bildiği bir toplumda insanlar sorumluluklarından kaçmaz. Nitekim onlar da vermeleri gereken vergiyi; zekâtlarını ve humuslarını verirlerdi. (675)

20/6/ '79

* * *

Resulullah'ın devleti, Müminlerin Emiri'nin devleti, kanun devletidir. Yani kanun onları işbaşına getirmiştir: "**Allah'a itaat edin, Peygamber'e ve sizden olan ulu'l-emre itaat edin.**"¹ Allah'ın hükmü budur. Kanun hükmünce onların itaatleri farzdır. Her hâlde hüküm, kanuna aittir; kanun hükümet eder. (676)

25/6/ '79

* * *

Ali b. Ebu Tâlib'in hükümetinde kargaşa yoktu; herkesin istediği işi yapması gibi bir şey söz konusu değildi. Biri aykırı bir iş yaptığında, Hız. Emir had vururdu. Durum bundan ibaretti. (677)

4/10/ '79

* * *

Sadr-ı İslâm'da iki ayrı dönemde, iki defa asil İslâm hükümeti tahakkuk etti. Biri Resulullah döneminde, diğeri Ali b. Ebu Tâlib'in Kufe'de hükümet ettiği dönemde. Bu iki dönemde manevî değerler hükümet etmiştir. Yani adil bir hükümet vücuda gelmiştir ve bu hükümet, zerre kadar kanuna

1- Nisâ, 4:59.

muhalefet etmemiştir. Bu iki dönemde devlet, kanun devleti olmuştur. (678)

8/11/ '79

* * *

Ali b. Ebu Tâlib'in hükümeti gibi İslâmî bir hükümette diktatörlükten söz edilemez. O, adil bir hükümettir. Hâkiminin hayat seviyesinin, halkın hayat seviyesinden daha düşük olduğu bir hükümettir. Halk onun gibi hayat sürdüremezdi. Hz. Emir, arpa ekmeğini bile doyuncaya kadar yemezdi. Bir iki lokma alır, tuzla birlikte yerd. Böyle bir hükümetin diktatör olduğu söylenebilir mi? Ne için diktatörlük yapsın? Diktatörlüğü gerektirecek öyle eğlence meclisleri de yoktu ki. (679)

17/12/ '79

* * *

Hz. Peygamber zamanında da kanun hükmetmiştir. Hz. Peygamber icra ediciydi. Müminlerin Emiri zamanında da kanun hükmetmiştir. Müminlerin Emiri de icra ediciydi. Her yerde kanun hükmetmelidir. Yani Allah hükmetmelidir, Allah'ın hükmü hükmetmelidir. (680)

1/1/ '80

* * *

Hz. Emir'in (Allah'ın selâmı üzerine olsun) hak devletinde o, her şeyin veli-i emri idi. Bununla birlikte Sadr-ı İslâm'daki bu hükümet, halkın hizmetindeydi. Devlet hükümet ediyor, halk da bilinçsizce itaat ediyor değildi. Devlet, sahip olduğu gücü kullanarak halka insafsızca muamele etmiyor; zulmederek halkın nefretini uyandırmıyordu. (681)

19/11/ '80

* * *

Makamı ne kadar yüksek olursa insan, dünyadaki günahlardan o kadar eziyet olur. Dünyanın öbür ucunda biri-

nin birine eziyet ettiğini duysa rahatsız olur. Benim şehrim, benim ülkem, benim akrabalarım diye düşünmez; dünyada bir zulmün işlenmiş olması onu rahatsız eder. Nitekim Hz. Emir, zimmî bir kadının ayağından halhalinin çıkarıldığını duyduğunda, insan ölse yeridir, diye bu yüzden buyurur. Zulümden, zulüm olduğu için nefret eder; kendisine zulüm edildiği için değil. (682)

21/3/ '85

Musibetler ve Güçlükler

İnsan, Hz. Emir'in (Allah'ın selâmı üzerine olsun) hayat tarzına; gerek bireysel hayatındaki, gerekse toplumsal hayatındaki sülukuna baksın. İnsan, Hz. Emir'in (Allah'ın selâmı üzerine olsun) ahvalini tefekkür etsin de, İslâm için ne gibi zorluklara katlandığını görsün. Aldığı onca yarayı, çektiği o kadar sıkıntıyı, yaptığı savaşları, çektiği susuzluğu, bütün bunlar üzerinde mülâhaza yapsın insan. (683)

14/11/ '65

* * *

Hz. Emir ve Şiîleri hükümet işlerine, ülke meselelerine müdahale ederler; bu yüzden de birçok eziyete katlanır, musibetle karşılaşırldı. Ama cihattan ve faaliyetlerinden vazgeçmediler. Öyle ki, onların tebliğleri ve mücahedeleri sayesinde bugün dünyada yaklaşık iki yüz milyon Şiî bulunmaktadır. (684)

* * *

Hz. Emir de muvaffak olamadı. Vazifesini yerine getirdi lakin karşısında durdular; bizzat sahabeler O'na karşı durdu. (685)

29/5/ '79

* * *

Müminlerin Emiri'nin (Allah'ın selâmı üzerine olsun) karşılaştığı sorunlar bizim karşı karşıya kaldığımız sorunlardan çok daha fazla idi. Masumların sorunları bizimkilerden

kat kat fazla idi. Onlar da dostlarının muhalefetleriyle karşılaştılar. Sıffîn'de Hz. Emir'e başkaldırıp, Efendimize kılıç çeken topluluk Hz. Emir'in dostlarıydı, onun bağlılarıydı. Hz. Emir'in bağlılarından gördüğü sıkıntılar, belki de diğerlerinden gördüğü sıkıntılardan çok daha fazla idi. (686)

9/7/ '79

* * *

İmamlar'ın Babası, Resulullah'tan (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) sonra İslâm'ın birinci şahsiyeti Hz. Emir (Allah'ın selâmı üzerine olsun), bütün hayatı boyunca cihat etti. (687)

24/12/ '80

* * *

Hz. Emir'in (Allah'ın selâmı üzerine olsun) hilafet günleri, halife olmadan önceki günlerinden çok daha çetindi. Resulullah zamanında meydana gelen savaşlarda o, savaşçıların en seçkini idi. Halife olduktan sonra ise sorunlar daha da çoğaldı. Zira halife olduktan sonra yapması gereken, çok da çetin olmayan işlerin haricinde çok güç meseleleri uhdesine aldı. Bununla birlikte tabii ki karşı koydu, İslâm'ı yaydı ve ilerletti. Yine İmamlarımızın (selâm üzerlerine olsun) tamamı ya hapsedildiler yahut sürgüne gönderildiler veyahut muhasara altına alındılar. Bütün bunlara katlanmak, İslâm için olduğundan, onların nazarında kolaydı. (688)

23/4/ '81

* * *

Dikkat edin! Hz. Emir'in zamanında Hz. Emir tarafından etraf bölgelere gönderilenlerin hepsi tokgözlü insanlar değillerdi. Aslına bakarsanız çoğu aykırı işlerde bulunuyorlardı. Kimileri huzursuzluğa sebebiyet verince, Hz. Emir boş durmuyor, onlara mektup yazıyordu. (689)

20/1/ '82

* * *

Hız. Resul'ün (Allah'ın selâmı üzerine olsun) ve Hız. Emir'in (Allah'ın selâmı üzerine olsun) çektiğı sıkıntılar, bugün bizim müptela olduğumuz sıkıntılardan kat kat fazlaydı. (690)

24/4/ '83

* * *

Üzüntüye neden olan bir husus da Hız. Emir'in (Allah'ın selâmı üzerine olsun) Allah'ın hükümeti olan hükümetini kendi istediğı biçimde hayata geçirmeye fırsat bulamamış olması; bütün dünyaya İslâm'ın insanlığa ne getirdiğini, İslâm'ın nasıl şahsiyetlere sahip olduğunu gösterememiş olmasıdır. Hükümet, Hız. Emir'in elinde değil iken, buna zaten fırsat yoktu. Hükümeti elde ettiğinde ise bu defa ona fırsat vermediler. Hilafeti döneminde büyük bir savaş çıkararak ona gönlüne göre bir hükümet kurma fırsatı tanımadılar. (691)

26/9/ '83

* * *

Müminlerin Emiri, birçok hoşâ gitmeyen olayla karşı karşıya kaldığı kısa süren hükümeti döneminde Malik Eşter'e bir olaydan dolayı yazdığı mektupta, önemli siyasî ve toplumsal meseleleri ele alır. Nakledildiğine göre mektubun yazılmasına sebep olan olay, hükümeti döneminde zimmî bir kadının ayağından halhalinin çıkarılmasıdır. Rivayete göre, Hız. Emir, *"İnsan bu olaydan dolayı ölse kınanmaz."* buyurmuştur. (692)

26/9/ '83

* * *

Hız. Emir, dönemindeki iç savaşlar ve kâfirlerden daha beter olan münafıklar yüzünden hükümetini gönlüne göre şekillendiremedi. Eğer bıraksalardı, mühlet verselerdi, kısacık bir zaman dilimi dahi olsa hükümetini hayata geçirilebilseydi, Hız. Emir'in dünyaya sunacağı örnek, sonsuza değin insanlığa

büyük bir ders olurdu. Bizler böylesine büyük bir bereketten mahrum kaldığımızdan dolayı ne kadar üzülssek azdır. (693)

9/8/ '84

* * *

Hız. Emir, gençlerin başına gelenlerden ötürü müteessir oluyordu. Ama acaba evde oturup ben çok müteessir oldum mu diyordu? Yoksa savaşa katılıp, bizzat savaşmanın yanı sıra şehit olanlar için de teessür mü gösteriyordu? (694)

24/3/ '86

* * *

Hız. Emir ile biatleştiklerinde, -elbette Hız. Emir, hakkı olduğunu bildiği hâlde kendisine gelenlere gidin başkasını bulun diyordu- Hız. Emir, biat edenlerin işin ehli olmadıklarını biliyordu. Amma velâkin Hız. Emir'e baskı yapıp ona biat ettiler. (695)

24/3/ '86

* * *

Müslüman görünümündeki cellâtlar ile kâfirlerden daha beter olan mukaddesatçılara karşı savaşan ve hiçbir güçten korkmayan Ali b. Ebu Tâlib'e selâm olsun! (696)

7/8/ '86

* * *

Ben cüret ederek, milyonlardan oluşan hâlihazırdaki İran halkının, Resulullah (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) dönemindeki Hicaz halkından ve Müminlerin Emiri ile Hız. Hüseyin (Allah'ın selâmı üzerlerine olsun) dönemlerindeki Kufe ve Irak halklarından daha iyi olduklarını iddia ediyorum. Resulullah (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) döneminde Hicaz'da, Müslümanlar Efendimize itaat etmiyorlar, bahaneler ileri sürerek cepheye gitmiyorlardı. Nitekim Yüce Allah, Tevbe Suresi'nde yer alan ayetlerde onlara bu yüzden serzenişte bulunmuş, onları azapla korkutmuştur.

Yine Hz. Peygamber'e o kadar çok yalan isnat etmişlerdi ki Efendimiz, rivayete göre, minberde onlara beddua etmişti. Irak ve Kufe halkı, Müminlerin Emiri'ne kötü davranıyor, ona itaat etmekten kaçınıyorlardı. Nitekim Efendimizin hadis ve tarih kitaplarındaki şikâyetleri meşhurdur. (697)

5/6/ '86

Hz. Ali'nin Direnişleri

Bizim büyük önderimiz Müminlerin Emiri (selâm üzerine olsun) zalimlikler karşısında sakit kalmayı caiz bilmezdi. (698)

5/6/ '64

* * *

Hz. Emir'in Cuma hutbelerini ve diğer hutbelerini inceleseniz, onun halkı harekete geçirip direniş başlatmayı, İslâm için mücahit ve fedailer yetiştirmeyi ve dünya halklarının sorunlarını bertaraf etmeyi amaçladığını görürsünüz. (699)

* * *

Müminlerin Emiri bütün hayatını kendilerini Müslüman gösteren zalimlere karşı savaşla geçirmiştir. (700)

13/8/ '78

* * *

Hz. Emir, ilim için kılıç çekti; tevhit için kılıç çekti; fıkıh yaymak için kılıç çekti. (701)

2/3/ '79

* * *

Sadr-ı İslâm'da Müminlerin Emiri (Allah'ın selâmı üzerine olsun), İslâm'ın yüce şahsiyeti, dünyanın yüce şahsiyeti, gayretli mücadeleleriyle İslâm'ı ilerletti, yaydı. Müminlerin Emiri (Allah'ın selâmı üzerine olsun) değerli Şî'ileri ile birlikte büyük İslâm savaşlarında en ön safta yer aldı. (702)

9/3/ '79

* * *

Hız. Emir (Allah'ın selâmı üzerine olsun), Nehcü'l-Belâğa'da bir araya toplanan hutbelerinin bazılarından anlaşıldığına göre, büyük bir hatip idi; hitabetin iftiharıydı. Kıymetli hutbeleriyle halkı İslâm'ı savunma konusunda bilgilendirirdi. (703)

17/6/ '79

* * *

Müminlerin Emiri (a.s), savaş hengâmesinde kendisine bir şey sorulduğunda durup cevap verdi. Birisi itiraz edip, "Sırası mı?" deyince, "*Ben bunun için kılıç sallıyorum.*" buyurdu. (704)

4/6/ '80

* * *

Ali b. Ebu Tâlib'in kılıç darbesinin insanların ve cinlerin ibadetlerinden daha üstün olduğu buyrulur. Çünkü o kılıç darbesi ıslah içindir, ıslaha yönelik bir darbedir; ifsada yönelik bir darbe değildir. (705)

24/1/ '81

* * *

Müminlerin Emiri (Allah'ın selâmı üzerine olsun), canını İslâm için feda edip şehit oldu da İslâm mahfuz kaldı. (706)

27/11/ '81

* * *

Onlar, kendi konumlarını sağlamlaştıran İslâm'dan ne diye korksunlar? Onlar, Ali b. Ebu Tâlib'in (Allah'ın selâmı üzerine olsun) İslâm'ından korkarlar. Eğer İslâm'a gönül vermiş o şehit ve İslâm bilgini bunlar gibi düşünseydi uzlet köşesine çekilir, Allah'a ibadetle meşgul olur, evden mescide, mescitten eve gider gelirdi. Ne Sıffîn, ne Nehrevan, ne Cemel Savaşı vuku bulurdu, ne de Müslümanlar topyekûn katledilir, şehit olurlardı. (707)

13/7/ '83

* * *

Hız. Emir, Hız. Peygamber'in ashabıyla, yakınılarıyla yaptığı üç savaşta hakikî mukaddesleri ortaya çıkarmış ve bunu İslâm'ın maslahatı için yapmıştır. (708)

4/4/ '85

* * *

Hız. Emir'in (Allah'ın selâmı üzerine olsun), gerektiği ve İslâm'ın istediği şekilde zuhur etmesini engellediler. Kısa süren zahirî hilafet döneminde, hepsi de Müslümanlarla yaşanan üç savaş çıktı. (709)

4/4/ '85

* * *

Hız. Emir, İslâm'a tâbidir; İslâm, Müslümanlarla savaş der, savaşır; kâfirlerle savaş der, savaşır. Müslümanlardan bir grup, doğmakta olan İslâm'ı yok etme planları yapıp bir başka grubu da bu amaç doğrultusunda kandırınca, Hız. Emir'in (Allah'ın selâmı üzerine olsun) görevi kılıcını çekmek oldu. Üç savaşta Müslüman, yani İslâm olduklarını söyleyenleri, İslâm feryadını yükseltenleri, hepsi de Saddam'dan daha çok Müslüman olanları öldürdü. Üç savaşta, Allah'ın emrine itaat etmek için, İslâm'ı muhafaza etmek için Müslümanlarla savaştı. (710)

4/4/ '85

* * *

Resulullah döneminde, savaşa katılmayan birçok insan vardı. Katılsalar da uzakta dururlardı. Herkesten önce savaşa koşan, Hız. Emir idi. (711)

24/3/ '86

Sıffîn Savaşı

Savaşın Çıkış Nedeni

Muaviye işbaşına geldi ve halifelerin yolundan, yönteminden sapıp hilafeti saltanata çevirdi. Bu durumda Efendimiz kıyam etmek zorunda kaldı. Kıyam etmezlik edemezdi;

çünkü şeriat ve akıl ölçütleri uyarınca Muaviye'nin bir gün dahi olsa hilafet makamında kaldığını görmeye güç yetiremiyordu. Hz. Emir'e nasihatte bulunup, "Bırakın Muaviye yerinde kalsın, böylece sizin saltanat ve hilafetinizin temelleri sağlamlaşsın, sonra onu makamından azledersiniz." diyen gafil nasihatçiler bilmiyorlardı ki, eğer Efendimiz sabretmiş olsaydı, sonradan Müslümanların itirazlarıyla karşı karşıya kalacaktı. Kaldı ki, konumunu sağlama aldıktan sonra onu azletmek mümkün de olmayacaktı.

Birtakım gafil insanlar, eğer Efendimiz kendi konumunu sağlamlaştırırsaydı Muaviye'yi rahatlıkla azledebilirdi, diye düşünebilirler; lakin bu düşünce yanlıştır. Bu nedenle Hz. Emir, zalim bir hükümetin yönetimi ele geçireceğini görünce kıyam artık ilâhî bir vazife hâlini aldı. Nitekim Efendimiz, bu görevini yerine getirdi. (712)

2/12/ '62

* * *

Sizin,¹ millî ve dinî tüm değerleri ayaklar altına alan diktatör² karşısındaki kıyamınız; Müminlerin Emiri'nin, fiilleri bakımından o diktatörden geri kalmayan Muaviye karşısındaki kıyamına benzer. Ali, Cuma ve cemaat imamlığını kullanarak ve kendisini güya İslâm'a bağlı göstererek halkın kanını içen bir zalimin karşısında durdu. Zulüm ve zalim karşısında kıyam etti ve bu yolda binlerce insanını feda etti. Ammar Yâsir onlardan yalnızca bir tanesiydi. (713)

14/9/ '78

* * *

Hz. Emir (Allah'ın selâmı üzerine olsun) de bir iç savaşla karşı karşıya kaldı. Bu iç savaş vuku bulmamış olsaydı, Mu-

1- İran milleti.

2- Muhammed Rıza Pehlevî.

aviye İslâm'ın fatihasını okurdu. Muaviye'nin Şam'da bir hükümeti vardı, sultanlar gibi yaşardı. Ordusu vardı. Her türlü imkâna sahipti. Ruhaniyetin başında yer alan, ruhanilerin efendisi olan Hz. Emir, savaşmak isterken ve hayat tarzıyla hilafeti tanıtmak isterken, halkı uyutup güç sahiplerinin halkı sömürmesine izin veremezdi. Efendimiz de savaştı; kiminle? Şam'ın merkezinde oturan, varlığıyla İslâm'ı tehlikeye sokan, halkı sömürüp onlara zulmeden Muaviye ile. (714)

15/10/ '78

* * *

Hz. Emir, Sıffin'de Muaviye ile on yedi ay boyunca savaştı; on binden fazla insanını kaybetti. Elbette daha fazla insanı öldürdüler. Muaviye, Müslüman olduğunu, Hz. Peygamber'den sonra halife olması gerektiğini iddia eden, cemaat imamlığı yapan, Cuma namazı kıldırır birisiydi. Muaviye, zahirini iyi muhafaza ediyordu; görünüşte Müslüman idi. Peki, ne oldu da Hz. Emir onunla savaştı? Savaştı, çünkü halkı sömüren bir zalimdi. İslâm hükümetinin karşısında, Şam'da bir hükümet kurdu. İnsanları zulme ve zorbalığa zorluyordu. Halkın malını, beytûlmali yağmalıyordu. Hz. Emir, onunla savaşmakla yükümlüydü; ister yenilsin ister yensin. Hz. Emir artık, ya gider de yenilgiye uğrarsam, diye düşünemezdi. Ona karşı durabileceğini gördü; ordu gönderdi ve savaştı. Sonunda ise Hz. Emir, söylemek gerekir ki, yenildi. (715)

25/10/ '78

* * *

Hz. Emir de görünüşte İslâm'ı uygulayan Muaviye gibi bir güçle savaştı. Bizim, Müslümanlar ile fasit rejim¹ arasındaki çatışmanın cevazına ve lüzumuna dair delilimiz, Hz. Emir'in (Allah'ın selâmı üzerine olsun) ve Şehitlerin Efen-

1- Şahlık rejimi.

disi'nin (Allah'ın selâmı üzerine olsun) tutumudur. Onlar, Şamat'ı ele geçiren, egemenlikleri altına alan iki güç sahibine karşı neden savaştılar, neden kıyam ettiler? Hâlbuki onlar da Müslümandılar. (716)

5/11/ '78

Muaviye hem cemaat imamıydı, hem de Cuma imamı. Muaviye namaz kılmıyor, oruç tutmuyor değildi. Namaz da kılıyordu, oruç da tutuyordu. Hatta cemaat imamlığı da yapıyordu. Mescide gidiyordu. Müslümanlar arkasında saf bağlayıp namaz kılıyorlardı. Cuma günleri de, Cuma namazı kıldırıyordu. Göstermelik de olsa bütün şer'i hükümlere amel ediyordu. Lakin kanun dışı, zalim, halkın malına göz diken, elinden gelen her türlü zulmü işleyen, insan öldüren birisiydi. Hz. Emir, namaz kılmadığı, kâfir olduğu için ona karşı kıyam etmedi. Hayır, kâfir değildi. Müslüman idi; İslâm olduğunu söylüyordu. Fakat dengeleri alt üst ederek bu mesnedi ele geçirdi. İlâhî ölçütlere aykırı davranarak bu mesnedi ele geçirip zalim bir hükümet kurdu. O, bu mesnedi ele geçirdikten sonra da zalimce davrandı. Hz. Emir bu nedenle kıyam etti. Neticeye ulaşamasa da görevini ifa etti. Görev; böylesi bir adama başkaldırmaktı. (717)

18/11/ '78

Hz. Emir de muvaffak olamadı. Yani savaştı; on yedi ay süren, her iki tarafın da ağır kayıplar verdiği kanlı bir savaş yaşadı. Ölenlerin hepsi Müslüman idi. Taraflardan bu taraf da Müslüman idi, o taraf da. Lakin onlar fasık Müslümanlardı; berikiler ise adalet isteyen Müslümanlar idiler. İki taraf birbirleriyle savaştı. Lakin Muaviye'yi hükümetten düşürmeye muvaffak olamadılar. Bu savaşta, on yedi aylık zaman zarfında

neredeyse yirmi bin kişi öldü. Sıffın Savaşı'nda değerli insan Ammar Yasir ile birlikte niceleri öldürüldü! (718)

18/11/ '78

Hiz. Emir (Allah'ın selâmı üzerine olsun), Muaviye'ye karşı kıyam etti. Hâlbuki Muaviye görünüşte Müslüman idi. İslâm'a uygun amel ediyordu; belki İslâm'a inanıyordu, belki de inanmıyordu. Bununla birlikte Hiz. Emir, kendilerince nasihatle bulunanlara, "Bırakın Muaviye bir müddet Şamat'ta hükümet etsin, sonra sizin hükümetinizin temelleri sağlamlaştığında onu azledersiniz." diyenlere kulak asmadı. Delili şu idi; ilâhî ölçütlere aykırı davranan, yeryüzünde zulüm işleyen birini ben, bir anlığına dahi olsa hâkim tayin edemem. Eğer böylesi birini hâkim tayin etse idi bu delil olurdu. Fasık birisinin veli-i emir tarafından hâkim tayin edilebileceği düşüncesi oluşurdu. Hiz. Emir, söz konusu edilebilecek, sözgelemi, hükümeti sağlamlaştığında Muaviye'yi azledebileceği olasılığı gibi olasılıklardan dahi kaçınarak kendisine bir gün dahi olsa Muaviye'nin saltanatının idame etmesine göz yumma izni vermedi. (719)

19/11/ '78

Müminlerin Emiri, Allah'ın dininin tehlikede olduğunu görünce, Muaviye'nin Allah'ın dinini alt üst ettiğini görünce, Allah için kıyam etti. (720)

29/5/ '79

İslâm hükümetine başkaldırmak küfür hükmündedir. Bu, bütün günahlardan daha büyük bir günahdır. Nasıl ki Muaviye başkaldırınca Hiz. Emir katlini vacip bildi. İslâm hükümetine başkaldırmak basit bir iş değildir. (721)

9/12/ '79

Münafıklık sorununun çözümü, milletimizin ve İslâm'ın baştan itibaren karşı karşıya kaldığı büyük meselelerden birisidir. Cemaat imamlığı yapan Muaviye'ye ne yapmalı! Kendi ifadesiyle Allah için, İslâm için, kendisi için İslâm yolunda savaşmak, İslâm'a hizmet etmek istediğini söyleyen birine ne yapmalı! Münafıktı. Şam halkını, ben Müslüman bir insanım, diyerek kandırmıştı. Müminlerin Emiri'ne muhalefet eden asla Müslüman olamaz. Bu yüzden Müminlerin Emiri Müslüman değildir, diyordu. Şam halkına Ali'nin mihrapta öldürüldüğü haberi geldiğinde, "O namaz kılıyor muydu?" dediler. Namaz kılmıyorduydu, Ali mescitte ne yapıyordu? Yüce Allah'a sığınmaktan başka bu sözü söyleyenlere ne yapmalı? (722)

14/12/ '79

Hakemlik Olayı

Kur'ân'ı Müminlerin Emiri'nin (Allah'ın selâmı üzerine olsun) karşısında mızrakların ucuna taktılar. Muaviye, Kur'ân'ı kullanarak Müminlerin Emiri'ni yenilgiye uğrattı. Bunu Kur'ân'ı kullanarak yaptı. Aksi takdirde Hz. Emir'in birkaç dakika, birkaç saat daha fırsatı olmuş olsaydı, Beni Ümeyyenin izi kalmayacaktı. Lakin hileye başvurup Kur'ân'ı öne sürdüler. Biz Müslümanız, siz de Müslümansınız demek istediler; şahitlik ederim ki Allah'tan başka ilâh yoktur, işte bu da Kur'ân... Ahmak Haricîler, İmam'ı tanımayan budala mukad-desatçılar, Hz. Emir'in sabredin buyruğunu dikkate almadılar. "Hayır, olmaz, ellerindeki Kur'ân; hüküm Allah'ındır, olmaz, olmaz, olamaz." dediler. Bu topluluk Hz. Emir'i öldürmeye dahi yeltendi. Onlar, Hz. Emir'in ashabıydılar. Efendimizin yardımcılardıydılar. Karşı taraf hile yapıp Kur'ân'ı mızraklara taktı. "Bizimle sizin aranızda hakem Allah'ın Kitabı'dır, Allah'ın Kitabı hakemdir." dediler. Hz. Emir savaşmakta olan ashabına dönmeleri için haber gönderince, sahabeleri, "Efen-

dimiz, bize bir saat daha süre verin." dediler. Efendimiz, *"Beni öldürecekler. Etrafımı sardılar, kılıçlarını çektiler, dönmezseniz beni öldürecekler."* buyurdu. Kur'ân'ı kullanarak İslâm'ı yenilgiye uğrattılar. (723)

15/4/ '64

* * *

Kur'ân'ı mızraklara takıp Hz. Emir'i yenilgiye uğrattılar. Her ne kadar Efendimiz, *"Ben Kur'ân'ım, ben konuşan Kur'ân'ım. Bana kulak verin, bu bir hiledir."* buyurduysa da oradaki ahmaklar kılıçlarını çekip, "Dönmeleri talimatını vermezsen seni öldürürüz." dediler. İslâm ordusunu geri çektirip zafere engel oldular. (724)

4/6/ '80

* * *

Bizler, Hz. Emir'e dilediği gibi hükümet kurma fırsatı verilmemesinden dolayı ölene dek yazıklansak yeridir. İslâm iddiasıyla iç savaşlar çıkardılar. İslâm adı altında Hz. Emir'e karşı geldiler. İslâm için İslâm'ı sindirdiler. Kur'ân-ı Kerim adına Efendimizi maksadına ulaşımdan alıkoydular. Tabir caizse, mukaddesatçılar tabakasının engeli yüzünden Hz. Emir, Muaviye ile Amr-ı As'ın başvurduğu hileyi bertaraf edemedi. Eğer bu hile bertaraf edilmiş olsaydı, İslâm'ın kaderi şimdikinden farklı olurdu. Belki de İmam Hüseyin'in (Allah'ın selâmı üzerine olsun) müptela olduğu belalar; Kerbelâ olayı meydana gelmezdi. Bütün bu cürümlerin günahı, Nehrevân mukaddesatçılarının boynuna kaldı. Allah'ın laneti ezel ebet onların üzerine olsun. (725)

29/4/ '84

* * *

Bizler tarihten ders almalıyız. Mukaddesatçılar; alınları nasır bağlayan, Müslümanlar arasındaki en zararlı topluluk olanlar, Hz. Emir'i tahkime, hakem seçimine zorladılar. Hz.

Emir baskılara dayanamadı. Kabul etmeseydi, öldürülecekti. Ne yapılacağına onlar karar verdiler: "Hakem seçilsin; hakem Kur'ân olsun." Hz. Emir böyle bir belaya müptela oldu. (726)

24/8/ '86

Barıştan sonra, rivayete göre, Muaviye minbere çıkıp, "Söylediğim her şeyi ayaklarımın altına aldım." dedi. Bütün anlaşmaları bozdu. İmam Hasan zamanında gerçekleşen zoraki barış ve Müminlerin Emiri zamanında vuku bulan hakem tayini her ikisi de hilecilerin eliyle düzenlendi. (727)

24/8/ '86

Savaşın Sonucu

İki ordu karşı karşıya geldi: Biri tağutun ordusu, diğeri Allah'ın ordusu. Eğer Hz. Emir ve beraberindekiler yenseydi muzafferdi, yenilseydi yine muzafferdi. Sıffin'de Hz. Emir, ifade etmek gerekir ki yenildi. Başvurdukları hile ile işlerini yoluna koydular. Ancak son ana dek Allah'ın ordusu muzafferdi. (728)

7/2/ '79

Hz. Emir (Allah'ın selâmı üzerine olsun), Muaviye ile savaştı ve yenildi; lakin bu yenilgi değildi. Zahirî bir yenilgi idi, hakikî bir yenilgi değildi. Çünkü Allah için kıyamdı. Allah için kıyamda yenilgi yoktur. Bugüne kadar hep o galip idi. Sonsuza kadar da hep o galip olacak. (729)

29/5/ '79

Hz. Emir'in Muaviye karşısında yenilmiş olmasının hiç bir ehemmiyeti yoktur. Çünkü yenilgi, mektebin yenilgisi değildi, bir kişinin yenilgisiydi. (730)

24/6/ '79

Hiz. Emir (Allah'ın selâmı üzerine olsun), Muaviye ile savaşımda galip olamadı. Yani beraberindeki insanlar ona muhalefet edip onu mağlup ettiler. Lakin mektebi mahfuz kaldı. (731)

3/7/ '79

Allah'ın velileri de yenilir. Hiz. Emir, Muaviye ile savaşında yenildi. Yenildiğı tartışma götürmez bir konudur. İmam Hüseyin (Allah'ın selâmı üzerine olsun) de Yezid ile savaşında yenilip öldürüldü. Ama onlar gerçekte muzaffer oldular. Yenilgi zahirî, zafer hakikî idi. (732)

4/9/ '79

Hiz. Emir (Allah'ın selâmı üzerine olsun), savaşlarından bazılarında yenildi. Muaviye ile yaptığı savaşta da yenilgiye uğradı. Onlar hileye başvurarak Hiz. Emir'i yenilgiye uğrattılar. Bununla birlikte mektep mahfuz kaldı, yenilmedi; hatta sonunda zafere ulaştı. Bugün mektebin zaferi ortadadır. Bütün İslâm halkları bu mektebe yönelmiş durumdadır. Muaviye'ye gelince; önceden Ehlisünnet kardeşlerimizden bazıları Muaviye hakkında konuşmak istemeseler de, şimdi konuşabilmektedirler. Muaviye öylesine rezil rüsva olmuştur ki, artık Müslümanlar onu kabul etmemektedirler. Sıffın Savaşı'nda her ne kadar Müminlerin Emiri yenilgiye uğradiysa da zafer kazandı. Çünkü mektep mahfuz kaldı. Öte yandan Muaviye, nasıl birisi olduğunu bilmeyenlere dahi malum oldu. (733)

24/9/ '79

Hiz. Emir'in zamanında vuku bulan Kur'ân'ın mızraklara çekilmesi ve Kur'ân'ın hakem tayin edilmesi olayı... Hiz. Emir gerçekten mazlumdu. Bu bedbahtlara ne kadar, *"Onlar hile yapıyorlar, bırakın savaşsınlar, birazdan merkezlerini ele geçirirler."* dediyse de bırakmadılar. Etrafını sardılar, kılıçlarını

çektiler. "Dönmelerini söylemezsen seni öldürürüz; Kurân'ın hükmü budur." dediler. Hz. Emir, savaşmakta olan, bir saat fırsat tanınsa fetih gerçekleştirecek olan orduya geri çekilme emri vermeye mecbur oldu. Geri çekildiler ve yenildiler. Sonrasında bildiğiniz olaylar vuku buldu. Orada kılıç çekenler, kılıçlarını Hz. Emir'e tekrar doğrulttular. (734)

25/6/ '80

Nehrevân Savaşı

Müminlerin Emiri (Allah'ın selâmı üzerine olsun), onca sefkat ve merhametine karşın, Haricîlerin müfsit insanlar olduklarını gördüğünde, kılıcını çekti ve kaçanlar dışında hepsini kılıçtan geçirdi. (735)

30/8/ '79

* * *

Haricîler günü; Müminlerin Emiri'nin (Allah'ın selâmı üzerine olsun) kılıcını çekip, fasit topluluğu yok ettiği gün; kanser tümörlerini toplumun içerisinden çıkardığı gün de Allah'ın Günü'dür, Yevmullah'tır. Bu mukaddesatçıların alınları nasır bağlamıştı; lakin Allah'ı tanımıyorlardı. Nitekim Müminlerin Emiri'ni öldürenler de bunlardı! Müminlerin Emiri'ne (Allah'ın selâmı üzerine olsun) başkaldırdılar. Onun ordusunda olmalarına rağmen ona başkaldırdılar. Sıfın'de vuku bulan olayların ardından İmam (selâm üzerine olsun), bu topluluğun yaşamasına izin verirse, halk arasında bozgunculuk çıkaracaklarını gördü. Bunun üzerine kaçanlar dışında hepsini öldürdü. O gün, Allah'ın Günü'ydü, Yevmullah'tı. (736)

8/9/ '79

* * *

Onunla biatleştikleri gün, hemen o gün, Efendimiz şartlarını sıralayıp programını açıkladı. En mühim programı şu idi: *"Ben, yağmaladıklarınızdan kadınlarınıza sadaka verdiğiniz*

ziynet eşyalarını dahi sizden geri alacağım." Efendimiz bunu söyleyince, onunla yaşayamayacaklarını anladılar. Bu, önceki meseleden farklıdır. Bu söz üzerine onunla yaşayamayacaklarını anladılar ve işe koyuldular. Hz. Emir, üç büyük savaş gerçekleştirdi. Ne çok Müslüman öldü! Onlardan ne çok insan öldü! Hepsi de Müslüman idi, Müslüman! O yandaki Müslümanlar aldatılmışlardı; bu yandaki Müslümanlar hidayet bulmuşlardı. Lakin aldanmış bir Müslüman, hidayet bulmuş Müslümanlarla savaşa yeltendiğinde onun cevabı da demirdir. Apaçık deliller ve mizan kâr etmeyince, cevabı demir olur. (737)

9/9/ '81

* * *

Sizin İmamınız böyle değildi. İmamınız İslâm'ın maslahatlarını bir arada değerlendirirdi. Şahsî maslahatlarını görmezden gelirdi. Kamu maslahatı iktiza ettiği müddetçe genel duruma uygun hareket ederdi. İslâm'ın maslahatları Haricîlerin kılıçla yok edilmelerini iktiza edince, bunu yaptı. (738)

14/9/ '84

* * *

Müminlerin Emiri, eğer her daim müsamaha göstermesi gerekse idi, kılıç çekip yedi yüz kişiyi bir defada öldürmezdi. Kendisine başkaldıranların, İslâm'a başkaldıranların kökünü kazıdı; kaçan birkaçı dışında hepsini öldürdü. Sonradan o kaçanlar geri dönüp bildiğiniz o çirkin fiili işlediler. (739)

3/2/ '85

İmam Ali'nin Şahadeti

Haricîlerin, alınları uzun uzun secdede kalmalarından dolayı nasır bağlamıştı; lakin Hakk'ı öldürdüler. (740)

23/5/ '79

* * *

Hız. Emir, kâfirlerden daha beter olan Muaviye'nin ordu-su ve onlardan bir farkları olmayan Haricîler ile karşılaştığında, onlarla var gücüyle savaştı. Onların hidayet olmadıklarını görünce, askerlerine, *"Siz savaşı başlatan olmayın; elbette haklı olan sizlersiniz, lakin savaşı siz başlatmayın, bırakın savaşı onlar başlatsın."* buyurdu. Onlar savaşı başlatınca bir iki kişi öldü. Bunun üzerine savaş izni verdi ve var gücüyle onların üzerine yürüdü. Haricîlerin üzerine öyle bir gidişi vardı ki birkaç tanesi firar etti. Sonra Haricîler, plan yapıp Hız. Emir'i şehit ettiler. (741)

2/9/ '79

* * *

Mukaddesatçıların alınları nasır bağlamıştı; lakin Allah'ı tanımıyorlardı. Nitekim Müminlerin Emiri'ni öldürenler de bunlardı! (742)

8/9/ '79

* * *

Müminlerin Emiri Ali'yi (selâm üzerine olsun) mihrapta öldürenler, İslâm iddiasındaydılar. Sadr-ı İslâm'da İslâm ordusunun, Ali b. Ebu Tâlib ordusunun üzerine ordu gönderip saldıranlar da İslâm iddiasındaydı. İslâm adı altında İslâm ile savaştılar. (743)

18/2/ '81

* * *

Ali b. Ebu Tâlib'in (Allah'ın selâmı üzerine olsun) mübarek başı, bu münafıklardan birinin eliyle, görünüşte İslâm olan ama İslâm'dan uzak olan insanlardan birinin eliyle yarıldı. (744)

31/8/ '81

* * *

Müminlerin Emiri (Allah'ın selâmı üzerine olsun), Sadr-ı İslâm'da, bütün devirlerde hükümet eden hâkimlerden daha

mazlumdu. Ona öyle eziyetler ettiler ki! Mukaddesatçılar karşı çıkıp kabul etmelisin, dediler. Kur'ân'ı mızraklara astılar. Eğer kabul etmezsen şöyle şöyle yaparız, dediler. Kabul etmeye zorladılar. Sonra da tekfir ettiler. Tövbe et, sen kâfir oldun, dediler. (745)

21/3/ '82

* * *

Yüce mihrap şehidi, eşkıyalar eşkıyası bir hainin eliyle mele-i âlâya yükseldi. (746)

15/10/ '82

* * *

İslâm, bu ruhani görünen mukaddesatçılardan aldığı darbeyi başka hiçbir topluluktan almamıştır. Bunun en bariz örneği, tarihte apaçık ortada olan Müminlerin Emiri'nin (selâm üzerine olsun) mazlumluğu ve gurbetidir. (747)

22/2/ '89

Dördüncü Kısım

DİĞER İMAMLAR

İmam Hasan (a.s)

O dönemde Muaviye sultan idi. İmam Hasan, herkes ona biat etmiş, onu sultan kabul etmiş iken, ona başkaldırdı. Hz. Hasan, mümkün olduğu müddetçe ona başkaldırdı. Bir grup işe yaramaz adam işini yapmasına engel olunca, bildiğiniz şartlar çerçevesinde barış yapıp, Muaviye'yi rezil rüsva etti. Hz. İmam Hasan, Muaviye'yi, Şehitlerin Efendisi'nin Yezid'i rezil rüsva ettiği ölçüde rezil rüsva etti. (748)

22/6/ '71

* * *

İmam Hasan (Allah'ın selâmı üzerine olsun), dostlarından ve ashabından çektiği kadar kimseden çekmedi. Onlar öyle bir ashaptılar ki, zamanlarının İmamı'nın nasıl bir plan yaptığını asla göz önünde bulundurmadılar. Küçük hayalleriyle, eksik akıllarıyla İmamlarına karşı durdular; yağmaladılar, eziyet ettiler ve yenilgiye uğratıp düşmanla muahede yapmasına sebep olup, bin bir türlü sorun çıkardılar. (749)

9/7/ '79

* * *

Barıştan sonra, rivayete göre, Muaviye minbere çıkıp, "Söylediğim her şeyi ayaklarımın altına aldım." dedi. Bütün anlaşmaları bozdu. İmam Hasan zamanında gerçekleşen zo-

raki barış ve Müminlerin Emiri zamanında vuku bulan hakem tayini, her ikisi de hileci şahısların eliyle düzenlendi. (750)

24/8/ '86

İmam Hüseyin (a.s)

Şehitlerin Efendisi (Allah'ın selâmı üzerine olsun), bir avuç sahabesi ve akrabalarından birkaç kişi ile kıyam etti. Kıyamı, Allah için kıyam, kıyamullah olduğundan o habisin saltanatını temelden yıktılar. Zahirde öldürüldüler; lakin saltanatın temelini; İslâm'ı, tağutî saltanata dönüştürmek isteyen saltanatın temelini yıktılar. (751)

29/5/ '79

Şehitlerin Efendisi (Allah'ın selâmı üzerine olsun) her şeyini; gençlerini, varını yoğunu, sahip olduğu her şeyi -gerçi malı mülkü yoktu- gençlerini, sahabelerini Allah yolunda verdi. İslâm'ı takviye etmek, zulme muhalefet etmek için kıyam etti. Buranın imparatorluğundan çok da büyük bir imparatorluk olan o günün imparatorluğuna başkaldırdı. (752)

22/10/ '79

Şehitlerin Efendisi (Allah'ın selâmı üzerine olsun), tabir caizse, dini sigortaladı. Ameliyle İslâm'ı sigortaladı. (753)

20/11/ '79

İlâhî vahiyle beslenen, resullerin efendisi Muhammed Mustafa (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) ile velilerin efendisi Ali Murtaza'nın (Allah'ın selâmı üzerine olsun) ocağında, Sıddıka-i Tâhire'nin eteğinde büyüyen o yüce şahsiyet, eşi benzeri görülmemiş fedakârlıklara katlanarak kıyam etti. O, ilâhî kıyamıyla büyük bir hareket

meydana getirdi ve zalimlerin sarayını yerle bir edip İslâm mektebini özgür kıldı. (754)

16/6/ '80

* * *

Şehitlerin Efendisi, az sayıda, çok az sayıda insanla harekete geçerek zorba, güçlü ve sözde İslâmî bir hükümetin sahibi Yezid'e karşı kıyam etti. Evet, İslâmî bir hükümet olduğu iddiasındaydı. Müslüman olduğunu, hükümetinin, kendi hayalince, İslâmî bir hükümet olduğunu, kendisinin de, kendi hayalince, Resulullah'ın halifesi olduğunu iddia ediyordu; lakin zalim bir adamdı. Bir memleketin kaderini, hakkı olmaksızın, elinde bulundurdu. Hz. Ebî Abdullah (selâm üzerine olsun), kendisini onu kötülükten alıkoymakla vazifeli bildiğinden, az sayıda insanla harekete geçip bu adama karşı kıyam etti. (755)

2/12/ '78

* * *

Şehitlerin Efendisi (Allah'ın selâmı üzerine olsun), bütün ömrünü, kötülüğü ortadan kaldırma; zalim hükümete karşı durma; dünya üzerinde hükümetlerin icat ettiği fesatlara engel olma yolunda harcadı. Bütün hayatını, zalim hükümetin önünü almak, zalim hükümeti ortadan kaldırmak; marufu hâkim kılıp, münkeri yok etmek için harcadı. (756)

21/3/ '88

İmam Seccad (a.s)

Masum İmam Ali b. Hüseyin'in (selâm üzerlerine olsun) ağlayışları, yakarışları, münacatları, aczini dile getirişi ve inleyişleri insanın içini sızlatır. (757)

* * *

Secde edenlerin Efendisi ve ibadet edenlerin ziynetinin (selâm üzerine olsun) dua ve münacatlarına dikkatlice bak da

ubudiyet makamında nasıl davrandığını ve kulluk vazifesini yerine getirmek için nasıl gayret sarf ettiğini gör! Bu vasfına rağmen, muttakilerin efendisi Müminlerin Emiri'nin (selâm üzerine olsun) amel sahifesini görünce nasıl da müteessif olur ve aczini izhar eder. (758)

* * *

Ebu Hamza-i Somalî şöyle der: "Hz. Seccâd'ı (selâm üzerine olsun) namaz kılariken gördüm. O esnada Efendimizin abası omzundan düştü; ama Efendimiz, namazını bitirene dek abasını düzeltmedi. Sonra Efendimize [bu durumu] sorduğumda, *'Yazıklar olsun! Kimin huzurunda olduğumu biliyor musun? Kul, O'na kalbi ile yönelmedikçe hiçbir namazı kabul olmaz.'* buyurdu. Bunun üzerine, "Sana feda olayım, o hâlde bizler mahvolduk." dedim. *'Asla! Allah nafileler vasıtasıyla müminlerin bu eksiğini giderir.'* buyurdu."¹ (759)

* * *

İmam Sadık (a.s) şöyle buyurur: *"Değerli evlatları arasında kimse ona,² fıkıhta ve kılık kıyafette Ali b. Hüseyin kadar benzemezdi. Her ne zaman İmam Bâkır onun yanına gelse, onu ibadette kimsenin ulaşamayacağı bir hâl üzere görürdü: Rengi gece ibadetinden sararmış; gözleri ağlamaktan kızarmış; mübarek alnı yaralanmış; secde etmekten mübarek burnu zedelenmiş ve namazda kıyamda durmaktan ayakları şişmiş olurdu. Hz. Bâkır (selâm üzerine olsun) şöyle buyurur: Onu bu hâlde görünce ağlamaktan kendimi alıkoyamadım. Ben, merhamet hissiyle ağlar-ken o, tefekkür ile meşguldü. Ben içeri girdikten bir süre sonra beni fark etti ve 'Ey oğul! Ali b. Ebu Tâlib'in ibadetlerinin kayıtlı olduğu sahifelerden bir kısmını bana ver.' buyurdu. Verdim. Bira- z okuduktan sonra sahifeleri mübarek elinden bıraktı; üzgün ve*

1- Vesailü's-Şia, c.4, s.688.

2- İmam Ali'ye (a.s).

gamlı bir hâlde, 'Kim Ali b. Ebu Tâlib'in (selâm üzerine olsun) ibadet gücüne sahiptir?' buyurdu."¹ (760)

* * *

Hız. Ali b. Hüseyin (selâm üzerlerine olsun), Kur'ân'ı öyle güzel tilavet ederdi ki oradan geçenler, sözgelimi sucular, oldukları yerde durur, dinlerlerdi. Öyle ki, kimileri dinlerken kendilerinden geçip bayılırlardı. (761)

* * *

Meşhur bir rivayete göre Tâvûs, bir gün inleyip sızlama, ağlayıp yakarma sesleri duyar. Bir süre sonra ses kesilir; sanki sesin sahibi kendinden geçip bayılmıştır. Yanına gittiğinde, sesin sahibinin Ali b. Hüseyin (selâm üzerine olsun) olduğunu görür! O yüce insanın başını dizlerine alıp, "Sen Allah Resulü'nün evladı, Fâtıma-i Zehra'nın ciğerparesisin; cennet sizindir." gibi sözler sarf eder. Bunun üzerine Efendimiz, "*Allah, cenneti, Habeşli bir köle dahi olsa, kendisine ibadet ve itaat edenler için yarattı. Ateşi ise, Kureyşli (veya Kureyş'in seyidi) dahi olsa, kendisine isyan edenler için yarattı.*" buyurdu.² (762)

* * *

Ali b. Hüseyin (selâm üzerlerine olsun) hazretleri, namaza durduğunda, rengi değişirdi; secdeye vardığında, alnından ter akana dek başını secdeden kaldırmazdı. "Efendimiz, namaza durduğunda bir ağacın gövdesi gibi dururdu; rüzgârın hareket ettirdiği dışında hiçbir yeri hareket etmezdi."³

Ebu Hamza-i Somalî'den ise şöyle rivayet olunur: "Ali b. Hüseyin'i namaz kılariken gördüm. Abası omzundan düştü; ama Efendimiz namazını bitirene dek onu düzeltmedi. Sonra

1- el-İrşad, 255-256.

2- Biharu'l-Envar, c.46, s.81-82.

3- Vesailu's-Şia, c.4, s.685.

Efendimize [bu durumu] sordum. Bana, *'Yazıklar olsun! Kimin huzurunda olduğumu biliyor musun? Kul, O'na kalbi ile yönel-medikçe hiçbir namazı kabul olmaz.'* buyurdu. Bunun üzerine, *'Sana feda olayım, o hâlde bizler mahvolduk!'* dedim. *'Asla! Yüce Allah nafileler vasıtasıyla eksikleri giderir.'* buyurdu."¹ (763)

Hz. Ali b. Hüseyin (selâm üzerlerine olsun) abdest hazırlığı görürken, mübarek rengi sararırdı. Sebebi sorulduğunda, *"Kimin huzurunda durduğumu bilmiyor musunuz?"* buyurdu.² (764)

Ali b. Hüseyin hazretleri, Yüce Allah'ın kullarına, varlığıyla minnet koyarak kendisini yakınlık ve kutsallık âleminde kullarına ubudiyet yollarını öğretmek amacıyla nazil buyurduğu en büyük nimetidir. (765)

Biraz olsun Ali b. Hüseyin'in ahvali, Hz. Hak ile münacatları ve ubudiyet adabını Allah'ın kullarına talim eden ince duaları üzerinde tefekkür et. Ben, Efendimizin münacatları kulları eğitmeye matuftur, demiyorum. Zira böyle bir söz cehaletten, rablik makamını ve Ehlibeyt'in marifetini tanınamaktan kaynaklanan saçma, batıl bir sözdür. Onların korku ve haşyetleri herkesten daha fazla idi. Hakk'ın azamet ve celali, onların kalplerinde, herkesinkinden daha fazla tecelli etmiştir. (766)

Sizler, Pak İmamlar'ın ağıtlarının, Hz. Seccâd'ın iniltile-rinin eğitim amaçlı olduğunu, başkalarını eğitmeye yönelik olduğunu mu zannediyorsunuz? Onlar, sahip oldukları ma-

1- Müstedreku'l-Vesail, Bab: 2, Hadis: 29.

2- el-Muheccetu'l-Beyza, c.1, s.351.

neviyata ve yüksek makama karşın Allah korkusuyla ağlarlardı. Önlerindeki yolu kat etmenin ne kadar çetin ve tehlikeli olduğunun biliyorlardı. Bir yanı dünya, öbür yanı ahiret olan ve cehennemden ortasından geçen sıratın geçmenin çetinliğinden, güçlüğünden ve sıratın iniş çıkışlarından haberdardılar. Kabir âlemlerine, berzaha, kıyamete ve onun korkutucu akıbetine agâhtılar. Bu yüzden hiçbir zaman huzurlu olmadılar; ahiretin şiddetli akıbetinden daima Allah'a sığındılar. (767)

* * *

Eğer onlar,¹ her şeyini Kerbelâ'da kaybeden ve her şeye gücü yeten bir devletin sınırları içinde hayatını sürdüren Hz. Seccâd'dan günümüze ulaşan dualarının etkisini bilselerdi; bu duaların halkı nasıl donattığını bilselerdi bize, "Dua da neyin nesi?" demezlerdi. (768)

21/6/ '82

* * *

Hız. Seccâd (Allah'ın selâmı üzerine olsun) minbere çıkıp olayın, hak olmayanın ile hak karşılaşması olmadığını açık bir dille ifade etti. Yani, bizi kötü tanıttılar; Şehitlerin Efendisi'ni zamanın hükümetine başkaldıran, Resulullah'ın halifesine karşı koyan biri olarak tanıtmak istediler. Hız. Seccâd, olayın aslını topluluk içinde ortaya koydu. Hız. Zeyneb de aynını yaptı. (769)

17/10/ '82

* * *

Hız. Seccad, rivayete göre, bir gece sabaha kadar, "*Allah'ım! Senden gurur evinden uzaklaşmayı, sürur evine dönüşü ve zamanı geçmeden ölüm için hazırlık görmeyi diliyorum.*"² dedi. Mesele, büyük bir meseledir. Masumlar, Allah'ın azameti

1- İmam Humeyni, Batı'nın etkisinde kalmış aydınları kastetmektedir.

2- İkbâlul-A'mâl, s.228.

karşısında kendilerini ölçüp biçtiklerinde bir hiç olduklarını, hiçbir şeye sahip olmadıklarını görüyorlardı. Konunun özü şudur: Allah'ın emri gereği de olsa, kesret âlemine teveccüh ettiklerinde, O'nun dışında hiç kimsenin ve hiçbir şeyin olmadığına bilincindeydiler. Allah Resulü'ne mal edilen şu sözün anlamı budur: *"Kimi zaman kalbim gamlanır da günde yetmiş defa Allah'tan bağışlanma dilerim."*¹ Bu, bizim katımızda olandan farklı bir durumdur. Masumlar ziyafetteydi, hatta ziyafetin ötesinde bir yerdeydiler. Yüce Allah'ın huzurunda ziyafette olmanın yanı sıra halkı davet ediyorlardı. Bu yüzden gamlanıyorlardı. İlâhî mazharlara teveccüh, ilginin gayb âleminde şahadet âlemine, ilâhî mazharlara yönelmesi, her ne kadar Masumlar açısından her şey ilâhî olsa da, yine de onların bulunduğu yerden, "Senden gayrisinden ilginin kesildiği kemal"i arzuladıkları gaybden, mazharlara teveccüh etmek büyük günahtır. Bağışlanmaz günahtır. Bu, Seccâd'a göre gurur evidir. Melekûta teveccüh, gurur evidir; melekûtun ötesine teveccüh de gurur evidir. Yüce Allah'a teveccüh, başka bir ziyafetin söz konusu olmadığı, velilerin mükemmellerine özgü ziyafettir. Öyle ki, orada artık Allah'ın ziyafeti, ziyafetullah dahi söz konusu değildir. (770)

29/5/ '87

İmam Muhammed Bâkır (a.s)

Âl-i Muhammed'in (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) âlimi ve Yüce Allah'ın âşığı Bâkır'u'l-Ulûm hazretleri (selâm üzerine olsun), sadakayı talep edenin eline bıraktıktan sonra elini koklar, öper ve Mahbub'un güzel kokusunu burnuna çekerdi. O mukaddes zatın, meczup âşığının, bu fiiliyle nasıl bir iç huzura erişip nasıl bir sükûnete kavuştu-

1- Müstedreku'l-Vesâil, c.5, s.321.

ğunu, kalbindeki alevleri ve coşkun derunî yanışlarını bu aşk oyununun nasıl söndürdüğünü Allah bilir. (771)

* * *

Hz. Sadık ve Hz. Bâkır, kendilerinden nakledilen bir rivayete göre, bir bölgeye çalışmaya giderlerdi. Hz. Sadık'ın birçok iş bildiği söylenir. Manevî uğraşısının çokluğunun yanı sıra tebliğ ve talim işleri de çok idi. Bununla birlikte, söz konusu rivayete göre, bir bölgeye gider, bizzat çalışırdı. Ona, bu işi bize bırak, denilince, *"Ben kendi işimi kendim yapmak istiyorum. Güneşin yakıcılığını bedenimde hissetmek istiyorum."* buyurdu. Kendi zamanının birinci kişisi olan, yüksek bir makama sahip olan birisinin kendi işini kendisinin yapması, onun değerini ne kadar da arttırmaktadır! O, böylelikle çalışmanın ne derece değerli olduğunu öğretmiştir. (772)

1/5/ '82

* * *

Bâkır'u'l-Ulûm, tarihin en yüce şahsiyetidir. Yüce Allah, Resul (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) ve Masum İmamlar dışında kimse onun makamını idrak edememiştir ve edemeyecektir. (773)

5/6/ '89

İmam Cafer Sadık (a.s)

Hz. Sadık (selâm üzerine olsun), mescitten dışarı çıktığında merkebi kaybolmuştu. *"Eğer Allah onu bana geri verir ise, O'na hakkıyla şükredeceğim."* buyurdu. Çok geçmeden merkebi bulundu. Bunun üzerine Hz. Sadık, *"Elhamdülillah."* dedi. Orada bulunanlardan biri, *"Sana feda olayım! 'Allah'a hakkıyla şükredeceğim.' dememiş miydiniz?"* deyince, Hz. Sadık, *"Benim, elhamdülillah dediğimi duymadın mı?"* buyurdu.¹ (774)

* * *

1- Usûl-i Kâfî, c.2, s.97.

Hız. Sadık'ın (selâm üzerine olsun), ibadet hâlinde elde ettiği şeyi başkasının elde etmesi mümkün değildir. (775)

* * *

Bir hadiste şöyle geçer: "Hz. Sadık (selâm üzerine olsun), şükrederek sadaka verdi. Kendisine, 'Şükrederek sadaka vermek nasıl olur?' diye sorulunca, '*Şükri her şeyden daha çok severim. Ben, bana en sevimli gelen şeyi sadaka vermek istedim.*' buyurdu."¹ (776)

* * *

Hız. İmam Sadık, zalim hâkimlerin baskısı altında takiyye yaparak yaşarken; icra gücünden yoksun hâlde çoğu zaman murakabe ve muhasara altında yaşamını sürdürürken dahi Müslümanların görevlerini tayin eder, hâkim ve kadı atardı. Acaba Efendimizin bu çalışması ne anlam taşıyordu? Veyahut azil ve tayin işinde ne gibi bir fayda vardı? Geniş düşünme gücüne sahip büyük insanlar hiçbir zaman ümitsizliğe kapılıp mevcut durumları üzerinde -ki onlar çoğu zaman hayatlarını kurtulup kurtulmayacaklarını bilmeden hapiste veya esaret altında geçirmişlerdir- düşünmemişlerdir. Amaçlarına ulaşmak için bulundukları her türlü şart ve koşulda sonradan bizzat hayata geçirmeyi ümit ederek plan yapmışlardır. Kendileri planı bizzat hayata geçirme fırsatı bulamazlar ise, üzerinden iki yüz yıl, üç yüz yıl geçse dahi, başkalarının planı hayata geçirip icra edebilmelerini umut etmişlerdir. Büyük hareketlerin çoğu bu şekilde oluşmuştur. Sabık Endonezya Cumhurbaşkanı Sokarno, hapiste iken hep bu şekilde düşünmüş; planlar yapmış, tasarılar sunmuştu. Lakin yaptığı planlar ve sunduğu tasarılar sonradan hayata geçirildi.

İmam Sadık, tasarı sunmanın yanı sıra memur da atamıştır. İmam'ın atamaları eğer yalnızca o günle sınırlı olmuş

1- Tehzibu'l-Ahkâm, c.4, s.331.

olsaydı, beyhude bir iş sayılabilirdi. Ama Efendimiz ileri görüşlü idi; geleceği görürdü. Bizler gibi yalnızca kendisini, kendi vaziyetini düşünmüyordu. Ümmeti düşünüyordu; insanlığı düşünüyordu; bütün evreni düşünüyordu. Beşeri ıslah etmek, adalete dayalı kanunu icra etmek istiyordu. O, bin küsur yıl önce tasarı sunmalı, atama yapmalı idi. Uluslar uyanıp, İslâm ümmeti bilinçlendiği zaman kıyam edebilsinler diye bunu yapmalıydı. Şaşkınlık yaşanmasın diye; İslâm hükümetinin ve İslâm liderinin vaziyeti belli olsun diye tasarı sunmalı, atama yapmalı idi. (777)

* * *

İmam Sadık hazretlerinin, *"Ben Hakk'a ibadet ediyorum; O'nu sevdiğim için."* buyruğunda işaret ettiği makam, kendisi için sıradan bir makam olabilir. Nitekim bizim kâmil arif şeyhimiz¹ de böyle buyururdu. İbadetin bu türü, Masumların hususiyetlerindendir. (778)

* * *

Hiz. Ebu Abdullah, takiyye yaparak "makbule rivayetini"² buyurur. Böylelikle onlara muhalefet eder. Sözle, tebliğ ile onlara karşı gelir. Onlara karşı tebliğ yapar. Halkı onlara muhalefet etmeye çağırır. (779)

22/6/ '71

* * *

Hiz. Sadık (Allah'ın selâmı üzerine olsun), rivayete göre, vefat etmek üzere iken akrabalarından bir grubu yanına çağırılmış ve onlara, sizler yarın kıyamet günü, mesela, ben Hiz. Sadık'ın oğlu idim, ben karısı idim, demeyesiniz buyurmuş-

1- İmam Humeyni, üstadı Ayetullah Şahâbâdî'yi kastetmektedir.

2- Ömer b. Hanzala, İmam Sadık'a tağutu hâkim tanımak ile ilgili bir soru sormuş, İmam cevabında bunu yasaklamıştır. Bu rivayete, makbule rivayeti denir. bk. Vesailu's-Şia, c.18, s.98-99.

tur. Evet, sorulacak olan bunlar değildir, ameldir. Hepiniz amelinizle Allah'ın huzuruna çıkacaksınız. (780)

5/9/ '79

Bizler, insanları ıslah edip, değişimlerin en büyüğünü meydana getiren dünyanın en yüce şahsının ve ayrıca mezhebi terviç edip, İslâm'ı halka sunan oğlu Hz. Sadık'ın (Allah'ın selâmı üzerine olsun) kutlu doğum günlerine yaklaşmaktayız. (781)

22/1/ '81

İslâm ahkâmının açıklayıcısı, Resul-i Ekrem'in benzeri ve onun zürriyetinin mazharı Hazret-i Cafer b. Muhammed Sadık'tır. (782)

24/1/ '81

Resul-i Ekrem'in (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) ve değerli evladının; bütün feyizlerin kaynağı, Resul-i Ekrem'in mesajının taşıyıcısı Hz. Sadık'ın (Allah'ın selâmı üzerine olsun) kutlu doğumu mübarek olsun. (783)

2/1/ '83

Hz. Sadık (selâm üzerine olsun) elinden geldiğince fıkıh ilmini genişletti ve açıkladı. Elbette fıkıhın alanına girmeyen bazı konularda da görüş bildirdi. Lakin o, daha ziyade atıl hâlde kalmasına izin verilemeyecek ilimlerle, şeriat ilmiyle ilgilendi. Tabii buna da izin vermediler. Olmadı. İlmi aktaracağı birisi de yoktu. Fıkıh ilmini aktarabileceği insanlar vardı; ama diğer ilimleri aktarabileceği kimse yoktu. (784)

9/8/ '84

Hız. Sadık'ın (Allah'ın selâmı üzerine olsun) tanıtıcısı, Hız. Peygamber'den sonraki tanıtıcısı, bizzat kendisidir. Onun diliyle genişleyen fıkıh, beşerin bütün ihtiyaçlarına; ezel ebet karşı karşıya kalacağı, şimdi bizim bilmediğimiz sonradan ortaya çıkacak bütün meselelere cevap verebilecek güce gelmiştir. Öyle ki meseleleri tevil veyahut tefsir etmeye gerek dahi yoktur.

Fıkıh, Kitap ve Sünnet; büyük kısmını Hız. Sadık'ın (Allah'ın selâmı üzerine olsun) beyan ettiği fıkıh, beşerin zahirî, manevî, felsefî ve irfanî bütün ihtiyaçlarını kıyamete değin karşılayabilecek bir muhteviyata sahiptir. Bütün bunlar, o yüce insanın tanıtıcısıdır. Öyle ki eğer o olmasaydı bizler, bu meseleleri layıkıyla kavrayamazdık. (785)

10/11/ '87

İmam Kâzım (a.s)

Harun'un, Hız. Musa b. Cafer'i tutuklattığını ve yıllarca hapsedtiğini okursunuz. Aynı şekilde Memun'un da Hız. Rıza'yı Merv'e sürdüğünü, onu orada gözaltında tuttuğunu ve bilahare zehirlettiğini okursunuz. Bunları onlara, onlar seyyit oldukları, Hız. Peygamber'in evladı oldukları için veyahut kendileri Hız. Peygamber'e muhalif oldukları için yapmadılar. Harun ve Memun'un her ikisi de Şiî idi. Nitekim "kudret kısırdır." Lakin onlar, Ali evlatlarının hilafet iddiasında bulunduklarını, İslâmî bir hükümetin kurulması gerekliliği üzerinde ısrarcı olduklarını, hilafeti ve hükümeti kendi vazifeleri olarak gördüklerini biliyorlardı. Nitekim İmam'dan kendisine geri verilmek üzere Fedek'in sınırlarını tayin etmesi istendiğinde, rivayete göre, Efendimiz İslâm topraklarının tamamını gösterdi. Yani o bu tavrıyla, bu topraklar bizim hakkımız, biz bu topraklar üzerinde hükümet etmeliyiz; sizler ise gasıpsınız, demek istedi. Zalim hükümdarlar,

İmam Musa b. Cafer serbest kalırsa, hayatı kendilerine dar edeceğini biliyorlardı. Efendimizin kıyam edip saltanatı yok etmesi için ortam hazırlaması ihtimali de söz konusuydu. Bu yüzden fırsat vermediler. Eğer fırsat verseydiler, hiç şüphesiz Efendimiz kıyam ederdi. Musa b. Cafer'in, fırsat bulsaydı, kıyam edeceğinde, gasıp saltanat rejimini yerle bir edeceğinde sakın ola şüpheniz olmasın! (786)

* * *

Rivayete göre İmam, Harun'un yanına gittiğinde Harun, Efendimizin tahtına kadar at üzerinde getirilmesi emrini verdi. Efendimize tam manasıyla hürmet gösterdi. Ne zaman ki beytülmalin taksiminden söz açıldı ve Haşımoğulları'nın payı söz konusu oldu Harun, çok az bir meblağ ayırdı. Orada bulunan Memun, hürmet ile ayrılan pay arasındaki çelişkiyi görünce şaşakaldı. Bunun üzerine Harun, Memun'a, "Senin aklın ermez. Haşımoğulları'na bu şekilde davranılmalı; onlar fakir bırakılmalı, hapsedilmeli, sürgüne gönderilmeli, eziyet edilmeli, zehirlenmeli, öldürülmelidir; aksi hâlde kıyam eder ve hayatı bize zehir ederler." dedi. (787)

* * *

Musa b. Cafer hapisteye iken dahi karşı çıktı, mücadele etti. (788)

22/6/ '71

* * *

Halifelik adı altında sultanlık yapanlar... Hz. Musa b. Cafer'i on veya on beş yıl hapisteye tutmalarının sebebi namaz kılması mıydı? Harun da, Memun da namaz kılardı. Cemaat imamlığı, Cuma imamlığı yaparlardı. Namaz kıldığı için mi onu hapsedtiler? Seyit, Peygamber evladı veya İmam olduğu için mi? Bunlar yüzünden mi? Hayır. Hz. Musa b. Cafer, döneminin tağutî rejime karşı olduğu için hapsedildi. Rejime muhalefetinden dolayı hapisteye kaldı. Namaz kılan bir insan

olduğu için, iyi bir insan olduğu için, Peygamber'in oğlu olduğu için onu hapsedemediler. Onlar, Hz. Peygamber'in adını haykırırlar, ezanlarında ona övgüler gönderirlerdi. Ama Peygamber evladının rejim karşıtı olduğunu gördüklerinde onu tutuklayıp hapse atmaktan geri durmadılar. (789)

22/10/ '78

* * *

Yedi yıl olduğu kesin, lakin on dört yıl olması da mümkün. Allah'ın velilerinin, yalnızca İslâm'ın zuhurundan sonra hayat sürenlerin değil, İslâm öncesinde yaşamış nebilerin ve velilerin yolu budur. Onlar, müreffeh bir hayat sürmediler. (790)

28/8/ '80

İmam Rıza (a.s)

Hz. Rıza (selâm üzerine olsun), Hz. Cevad'a (Allah'ın selâmı üzerine olsun) şöyle yazdı: *"Hizmetçilerinin seni at üzerindeyken küçük kapıdan çıkardıklarını duydum. Onlar cimriler; senin kimseye bir şey vermeme istiyorlar. Benim senin üzerindeki hakkım, giriş ve çıkışlarında büyük kapıyı kullanmandır. Dışarı çıkmak üzere atına bindiğinde yanına altın ve gümüş al ve senden istenmeden bağışta bulun. Amcalarından her kim senden bir şey isterse ona, elli dinardan fazla verme. Eğer daha fazlasını vermek istersen ver, seçim senin. Ben, böylelikle, Allah'ın makamını yükseltmesini istiyorum. O hâlde, benimle hemfikir ol ve Allah'ın sana güçlük çıkarmasından korkma."*¹ (791)

* * *

Memun, onca ikramına, onca süslü sözlerine ve "Ey amcaoğlu!", "Ey Resulullah'ın oğlu!" hitaplarına karşın bir gün gelip kıyam etmesin, saltanatını yerle bir etmesin diye Hz.

Rıza'yı gözaltında tuttu. Çünkü Hz. Rıza, Peygamber'in oğluydu ve hakkında bir vasiyet söz konusuydu. Dolayısıyla nu Medine'de özgür bırakamazdı. Zalim hükümdarların tek isteği saltanattı; her şeylerini saltanat uğruna feda ettiler. Bir kişiye has husumetleri yoktu. Öyle ki eğer İmam, Allah'a sığınırız, saray yanlısı olsaydı, tam manasıyla izzet ve ihtiram görürdü; elini dahi öperlerdi. (792)

Siz beyefendilere, uzak yoldan, velayetin merkezi olan kutsal mahalden buraya geldiğiniz için teşekkür ediyorum. Ne mutlu sizlere ki, gözlerinizi açar açmaz o azim melekutî türbeyi görüyor ve her istediğinizde, bizim hasretini çektiğimiz o şerif hareme; ilmin ve Allah'ın meleklerinin merkezine gidebiliyorsunuz. (793)

10/1/ '80

Hız. Rıza (Allah'ın selâmı üzerine olsun), duçar olduğu belalarda, karşı karşıya kaldığı manevî musibetlerde, hiçbir ihtilaf çıkarmaksızın, huzur içerisinde, kendi yolunda ilerliyordu. Kendisini halkın huzurunun muhafazasıyla kayıtlıyordu. (794)

24/12/ '80

Sizler; nurun tecelli mahallinden, Allah'ın meleklerinin teveccüh ettiğı mahalden, Astan-ı Kuds-i Rezevî'den gelen siz değerli misafirler, hoş geldiniz. Allah sizleri hıfzetsin ve İslâm'ı, sizin ve bütün milletin ciddiyetiyle ilerletsin. Sizlerin Astan-ı Kuds-i Rezevî'de edeceğiniz dualar sayesinde Efen-dimizin ayak tozuna yüz sürmeye muvaffak olabilmeyi ümit ediyorum. (795)

24/12/ '80

Siz değerli misafirler, Allah'ın meleklerinin gönüllerinin teveccüh ettiği yerden geliyorsunuz. Aslında İran'ın merkezi Astan-ı Kuds'dür. Allah'tan hepimizi Astan-ı Kuds-i Rezevânin (Allah'ın selâmı üzerine olsun) hizmetçilerinden kılmasını dilerim. Sizler orada yaşamakla ne büyük bir bahtiyarlık içerisindesiniz! Bilhassa Astan'a doğrudan hizmet edenler ne büyük bir saadet içerisinde! Onlar, Astan-ı Kuds'de millete ve İran İslâm Cumhuriyeti'ne hizmet etmekte.

Bütün güç ve kudretler, her nerede olurlarsa olsunlar, Hz. Rıza'nın (Allah'ın selâmı üzerine olsun) has teveccühüne muhtaçtırlar. Vali, hava kuvvetleri, İslâm encümenleri ve diğer bütün organlar o mukaddes Astan'ın çalışanlarıdır. Ve Astan-ı Kuds'de doğrudan çalışan siz kardeşler, belki de farkında olmadığınız çok büyük bir saadete sahipsiniz. Ben, Astan-ı Kuds'ün bereketi sayesinde, inşallah İslâm Cumhuriyeti'nin, bugüne değin nasıl muzaffer bir şekilde ilerlediyse bundan sonra da aynı şekilde ilerlemesini ve İslâm Cumhuriyeti'nin, İslâmîlik özelliğini koruyarak Hz. Bakiyetullah'ın (a.f) bu cumhuriyeti şereflendirip sorunlarını çözüme kavuşturacağı güne dek baki kalmasını temenni ediyorum. (796)

25/7/ '82

* * *

Hz. Rıza'yı (Allah'ın selâmı üzerine olsun) hileyle, zorla oraya götürdüler ve ona neler neler yapmak istediler. Baştan böyle olacağı belli değildi. Onun, hükümetin bir bölümünü elde etmesine veya en azından öğretisini yayabileceği bir fırsat yakalamasına izin vermediler. (797)

9/8/ '84

* * *

Bilmukabele, bu büyük bayram dolayısıyla Sekizinci İmam'ın mukaddes huzurundan teşrif eden değerli misafirlerimizi tebrik ederim. Buraya geldiğiniz için hepimize min-

nettarız. Sizler, nurun merkezinden, ilâhî ilmin merkezinden buraya geldiniz. Orası, hepinizin öpücöklere boğması gereken bir merkezdir. Bizler, bundan mahrum olduğumuz için ne kadar özölsek azdır. (798)

14/9/ '84

İmam-ı Zaman (a.f)

Mübarek On Beş Şaban Bayramı dolayısıyla bütün Müslümanları ve bütün İran milletini tebrik ederim. Şaban ayı, büyük bir aydır; bu ayın üçünde beşer âleminin büyük mücahidi doğmuş; on beşinde ise, Hz. Mehdî (ruhlarımız ona feda olsun) dünyaya gelmiştir.

Hz. Sahib'in gaybeti meselesi, beraberinde birtakım önemli konuları bizler için açıklığa kavuşturan önemli bir meseledir. Ezcümle; bütün dünyada adaleti gerçek anlamıyla icra edecek Mehdî-i Mevut (Allah'ın selâmı üzerine olsun) dışında başka biri olmadığından Yüce Allah, onu saklamıştır. Gelen her nebi, adaleti icra etmek için geldi. Her birinin amacı, adaleti bütün dünyada tesis etmektir; lakin muvaffak olamadılar. Hatta beşerin ıslahı için; adaletin icrası için; beşerin terbiyesi için gelen Son Resul (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) dahi kendi döneminde bunu gerçekleştirmeye muvaffak olamadı. Adaleti, sıradan insanların anladığı anlamda, insanların dünyevî refahı anlamında değil, insanlığın bütün düzeylerinde gerçek manasıyla bütün dünyada icra edecek kişi Hz. Mehdî'dir. İnsanın inhırafını, bu inhıraf ister ilmî olsun, ister manevî, isterse aklî, düzeltmek adaletin icrasıyla mümkün olur. Eğer insanın ahlâkı münharif bir ahlâk olur da bu ahlâkından adaletle dönüş yapar ise, o zaman adalet insanda tahakkuk etmiş olur. İtikatta ortaya çıkan birtakım inhıraflardan sonra insanı bu sapkın itikadından sahih bir itikada, sıratı müstakime döndürmek insan

aklında adaletin sağlanması demektir. Mehdî-i Mevut'un (Allah'ın selâmı üzerine olsun) zuhuruyla bu amaç gerçekleşecektir. Nitekim Yüce Allah, ezel ebet dünyada hiç kimseye nasip etmediği adaleti bütün dünyada yerine getirme gücünü Hz. Mehdî'ye vermiş, onu bu iş için saklamıştır. Bu, nebilerin gerçekleştirmek için geldikleri, fakat muvaffak olamadıkları amaçtır. Yüce Allah, Hz. Mehdî'yi, Masumların hayata geçirmeyi arzuladıkları, lakin birtakım engeller yüzünden muvaffak olamadıkları bu yüce amacın; bütün dünyada adaletin icrası amacının gerçekleşmesi için saklamıştır. Bu amaç, onun eliyle gerçekleşecektir.

Mehdî-i Mevut'un doğumu, insanlık için en büyük bayramdır. Zira Yüce Allah, bu amacın gerçekleşmesi için ona uzun bir ömür vermiştir. Bizler, bu durumdan, dünyada bu amacı gerçekleştirebilecek başka birisinin olmadığını anlamaktayız. Elbette nebiler vardı; lakin onlar bunu gerçekleştirmeye muvaffak olamadılar. Büyük nebilerden ve velilerden, Hz. Mevut'un babalarından sonra bunu yapabilecek başka kimse yoktu. Eğer Hz. Mehdî de Hakk'ın rahmetine yürüseydi, insanlar arasında adaleti icra edecek kimse kalmayacaktı. Hz. Mehdî, bu amaç için saklanmış yegâne mevcuttur. Bu anlamda Hz. Sahib'in (ruhlarımız ona feda olsun) doğumu yalnızca Müslümanların değil, bütün insanların en büyük bayramıdır.

Hz. Resul'ün (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) doğumu, Müslümanlar açısından en büyük bayramdır. O, gerçekleştirmek için geldiği birçok amacı hayata geçirmeye muvaffak olamamıştır. Bütün bu amaçları Hz. Sahip (Allah'ın selâmı üzerine olsun) hayata geçirecek; yeryüzünün tamamında adaleti bütün boyutlarıyla icra edecektir. Bu açıdan biz şaban bayramının, Hz. Mehdî'nin (Allah'ın selâmı üzerine olsun) doğum gününün, insanlık için en büyük bayram olduğunu söylüyoruz. O zuhur ettiğinde, (Allah onun

zuhurunu çabuklaştırsın) bütün insanlığı inhitattan kurtaracak, bütün eğrilikleri düzeltecektir: *"Yeryüzü zulüm ile dolduktan sonra onu adaletle dolduracaktır."* Bu adalet bizim anladığımız anlamda yalnızca zulüm işlemeyen adil bir hükümetin kurulması demek değildir. Elbette böyle olacaktır; ama bunun da ötesinde bir durum söz konusudur. *"Yeryüzü zulüm ile dolduktan sonra onu adaletle dolduracaktır."* sözünün anlamı, yeryüzünün şimdiki hâlinden daha kötü bir hâle geleceğidir. Yeryüzünde yaşayan her nefiste eğrilik ortaya çıkacaktır. Hatta kâmil insanların nefislerinde dahi, kendileri farkında olmasalar bile birtakım eğrilikler görülecektir. Ahlakî, itikadî, amelî inhıraflar ortaya çıkacaktır; beşerin işlerindeki inhıraflar ise zaten ortadadır. Hz. Mehdî, bütün bu inhırafları ıslah etmekle görevlidir. Bütün bu inhırafları itidale çevirecek, gerçek anlamda adaleti sağlayacaktır: *"Yeryüzü zulüm ile dolduktan sonra onu adaletle dolduracaktır."*

Bu açıdan, bu bayram bütün insanlığın bayramıdır; diğer bayramlar ise, Müslümanların bayramıdır. O, bütün insanlığa yol göstericilik yapacak, zalimlikleri bütün dünyada ortadan kaldırıp adaleti yerine getirecektir inşallah. Bu bakımdan bu bayram, çok büyük bir bayramdır. Bir bakıma bayramların en büyüğü olan Hz. Resul'ün (Allah'ın selâmı onun ve ailesinin üzerine olsun) doğum günü bayramından daha büyüktür.

Bizler bu günlerde, Allah'ın böylesi günlerinde, kendimizi Hz. Mehdî'nin gelişine hazırlamalıyız. Ben, ona rehber diyemem; o, bundan daha üstün bir makama sahiptir. Birinci şahıs da diyemem, çünkü ikinci şahıs diye bir şey söz konusu olamaz. Bizler onu hiçbir tanımla tanımlayamayız. O, vaat edilen Mehdî'dir. O, Allah'ın beşer için sakladığıdır. Bizler, inşallah onu görmeye muvaffak olursak, onun huzuruna alnımız ak çıkabilelim diye hazırlık görmeliyiz. Ülkemizde işbaşında olan bütün organlar -ümit ederim bu bilinç diğer

ülkelere de yayılır- kendilerini Hz. Mehdî'nin (Allah'ın selâmı üzerine olsun) mülakatına hazırlamalıdır. (799)

28/6/ '80

Vasilerin Hâtemi ve velilerin iftiharî Hücet b. Hasan el-Askerî'nin (ruhlarımız onun ayak tozuna feda olsun) kutlu ve bereketli doğumu, zamanın mazlumlarına ve dünya mustazaflarına mübarek olsun. Nebilerin (selâm üzerlerine olsun) bisetinin amacını gerçekleştirip dünyayı adaletle dolduracak olan o yüce şahsiyetin doğumu ne mübarektir! Dünyayı zalimlerin şerrinden temizleyecek, dünyayı zulümle dolduktan sonra adaletle dolduracak, müstekbirleri devirip mustazafları yeryüzüne vâris bırakacak olanın doğduğu gün ne de mübarektir! Ve dünyanın zalimlerden ve bozgunculardan arınacağı, adil hükümetin baştanbaşa bütün dünyada hüküm süreceği, münafıkların ve hilekârların sahnenin dışına çıkarılacağı, Hak Teâlâ'nın adalet ve rahmet bayrağının dünya üzerinde dalgalanacağı, yalnızca adil İslâm kanununun hâkim olacağı, zulüm saraylarının ve adaletsizlik divanlarının yıkılacağı, nebilerin bisetinin ve velilerin gayelerinin hayata geçirileceği, Hak Teâlâ'nın bereketlerinin yeryüzüne yağacağı, zelil kalemlerin kırılıp nifak çıkarıcı dillerin tutulacağı, Hak Teâlâ'nın sultanının yeryüzüne hâkim olacağı, şeytanların ve şeytan sıfatlıların inzivaya çekileceği ve sözde insan hakları kuruluşlarının temelden sarsılacağı gün ne mesut, ne mübarek bir gün olacak! Yüce Allah'tan, İmam Mehdî'nin zuhurunu çabuklaştırmasını, hidayet ve imamet güneşini en kısa zamanda üzerimize doğdurmasını niyaz ederim. (800)

18/6/ '81

Bu inkılâbın, zulüm altında yaşayan kitleleri patlamaya geçirecek ilâhî bir kıvılcım olmasını ve Hz. Bakiyetullah'ın

(ruhlarımız onun ayak tozuna feda olsun) mübarek inkılâbının ilk parıltılarına kadar ışımaya devam etmesini temenni ederim. (801)

1/8/ '81

* * *

Ben, bu hareketin, inkılâbın, kıyamın en başta kendisini harekete geçirip kıyam ettiren ve bu noktaya getiren aynı kararlılık ve bilinçle devam etmesini ve inşallah gerçek sahibinin geleceği güne dek baki kalmasını dilerim. İnşallah bizler, sizler ve milletimiz, emaneti sahibine teslim etmeye muvaffak oluruz. (802)

24/11/ '81

* * *

Yüce Allah'ın inayet eli bu milletin başını okşamış ve onların imanını güçlendirmiştir. Bu, Bakiyetullah'ın (ruhlarımız ona feda olsun) zuhurunun alametlerinden birisidir. (803)

21/3/ '82

* * *

Parlak İslâm güneşinin dünyayı aydınlatmasını ve insanlığın kurtarıcısının zuhurunun ön hazırlığı olmasını dilerim. **"Ve bu, Allah'a göre zor bir şey değildir."** (804)

11/2/ '85

* * *

Şaban'ın on beşinde dünyaya gelen İmamet zahiresinin sonuncusu, biricik ebedî adalet yayıcı ve insanlığı zulüm zincirlerinden kurtaracak olan yüce kurtuluş sancaktarı Hz. Bakiyetullah'a (ruhlarımız ona feda olsun) salât ve selâm olsun! Ona ve onun gerçek bekleyicilerine selâm olsun! Onun gaybetine ve zuhuruna selâm olsun! Zuhurunun anlamını hakkıyla idrak edip onun hidayet ve marifet kadehinden tadanlara selâm olsun! (805)

22/3/ '89

İNDEKS

Sıra No	Tarih	Başlık	Sahife-i İmam		Sahife-i Nur	
			Cilt	Sayfa	Cilt	Sayfa
1			Şerh-i Hadis-i Akl ve Cehl		249	
2	2/12/ '78	İmam'ın Allah İçin Kıyam'ın Önemi ve Sonuçları Hakkındaki Konuşması	5	162	4	15
3	20/4/ '79	İmam'ın Suudi Arabistan Âlimler Yüksek Konseyi Temsilcilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	7	67–68	6	50
4	26/5/ '79	İmam'ın Kaşan Belediyesi Personeline Hitaben Yaptığı Konuşma	7	508	7	4
5	12/7/ '80	İmam'ın Şemiranlı Kadınlara Hitaben Yaptığı Konuşma	13	30	12	239
6	11/2/ '81	İmam'ın Elçilere, Diplomatlara ve Askeri Ataşelere Hitaben Yaptığı Konuşma	14	82	14	67
7	29/11/ '81	Ordu Komutanlarına Mesaj	15	394–395	15	235
8	20/1/ '82	İmam'ın İsfahan ve Çeharmahal-i Bahtiyari Cuma İmamlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	15	504	16	8
9	29/6/ '81	İmam'ın Yeniden Yapılandırma ve Destekleme Kurumu Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	14	520–522	15	45–46
10	9/9/ '81	İmam'ın Horasan Eyaleti Cemaat İmamlarına ve Ruhanilere Hitaben Yaptığı Konuşma	15	215–217	15	147–148

11	24/11/ '81	İmam'ın Muhtelif Halk Kitlelerine ve Yetkililere Hitaben Yaptığı Konuşma	15	384-385	15	229-230
12	27/12/ '82	İmam'ın İslâm Cumhuriyeti Partisi Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	17	192	17	132-133
13	2/12/ '62	İmam'ın Kum Talebelerine ve Halkına Hitaben Yaptığı Konuşma	1	113	1	16
14	22/3/ '63	İmam'ın Kum Ruhanilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	1	166	1	38
15	2/12/ '79	İmam'ın Yurt Dışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	5	165	4	17
16	8/7/ '79	İmam'ın Tahran Vaizlerine ve Ruhanilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	8	525-526	8	69
17	1/1/ '80	İmam'ın Şehit Ailelerine ve Yardımseverlere Hitaben Yaptığı Konuşma	11	514	11	165
18	30/9/ '80	İmam'ın Sınır Bölgesi Halkına Hitaben Yaptığı Konuşma	13	250	13	108
19	31/8/ '81	İmam'ın Muhtelif Halk Kitlelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	15	135	15	112-113
20	23/10/ '83	İmam'ın Ağır Sanayi Bakanı, Bakanlık Çalışanları ve Mucitleri Kabulünde Yaptığı Konuşma	18	191-192	18	148
21	5/6/ '89	İmam'ın Siyasî-İlahî Vasiyetnamesi	21	403	21	176
22	4/12/ '78	İmam'ın BBC Radyosuna Verdiği Röportaj	5	171	4	22
23	6/7/ '79	İmam'ın Ruhaniler ile Komite ve Devrim Muhafızları Personeline Hitaben Yaptığı Konuşma	8	489	8	48
24	5/6/ '89	İmam'ın Siyasî-İlahî Vasiyetnamesi	21	440	21	198
25	6/8/ '78	İmam'ın Ulusa Seslenişi	3	437	2	86-87
26	5/12/ '78	İmam'ın Lüksemburg Radyosuna Verdiği Röportaj	5	177	4	27
27	1/4/ '79	İmam'ın Ulusa Sesleniş Konuşması: İslâm Cumhuriyeti'nin İlanı	6	457	5	235

28	2/10/ '79	İmam'ın Posta Çalışanlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	10	203	9	245
29	12/8/ '80	İmam'ın İslâm Ülkelerinin Temsilcilerine ve Sefirlerine Hitaben Yaptığı Konuşma	13	97	13	3
30	20/10/ '80	İmam'ın İslâm Ülkelerinin Elçilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	13	281	13	127
31			Çihil Hadis			70
32			Çihil Hadis			258
33			Keşfu'l-Esrar			173
34			Nokte-i Atf			27-29
35	19/3/ '81	İmam'ın İslâmî Şura Meclisi Milletvekillerine Hitaben Yaptığı Konuşma	14	211	14	138
36	25/12/ '82	İmam'ın Dışişleri Bakanı ile Yardımcılarını ve Daire Başkanlarını Kabulünde Yaptığı Konuşma			17	123-124
37	25/10/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	177	2	232-233
38	30/10/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	215-216	2	237
39	11/11/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	5	216	4	49
40	5/7/ '79	İmam'ın İsfahan Eba Basir Körler Okulu Öğrencilerini Kabulünde Yaptığı Konuşma	8	456	8	30
41	3/1/ '83	İmam'ın Suruş Dergisi Çalışanlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	13	487	13	262-263
42	10/12/ '85	İmam'ın Kültür İnkılâbı Yüksek Şurası Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	19	449	19	257
43	28/10/ '80	İmam'ın Milletvekillerine ve Devlet Kabinesi Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	13	291	13	133-134
44	24/1/ '81	İmam'ın Milletvekillerine Hitaben Yaptığı Konuşma	14	12	14	18

45	13/1/ '82	İmam'ın Yetkililere Hitaben Yaptığı Konuşma	15	494	15	284
46	13/1/ '82	İmam'ın Yetkililere Hitaben Yaptığı Konuşma	15	494	15	283-284
47			Şerh-i Hadis-i Akl ve Cehl			250
48	10/5/ '79	İmam'ın Muhtelif Halk Kitlelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	7	240	9	101
49	4/11/ '82	İmam'ın Köylerdeki İslâmî Şura Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	17	79	17	70
50	12/7/ '83	İmam'ın Yetkililere ve Muhtelif Halk Kitlelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	17	527-528	18	32-33
51	14/3/ '87	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	227	20	72
52			Cihad-ı Ekber			24
53	29/5/ '79	İmam'ın Moğan Çölü Devrim Muhafızlarına ve Tahranlı Kadınlara Hitaben Yaptığı Konuşma	7	530-531	7	15
54	29/5/ '79	İmam'ın Moğan Çölü Devrim Muhafızlarına ve Tahranlı Kadınlara Hitaben Yaptığı Konuşma	7	531-532	7	16
55	1/6 '79	İmam'ın Ahvazlı Bir Grup Kadına Hitaben Yaptığı Konuşma	8	41	7	44
56	24/6/ '79	İmam'ın İsfahan İlmiye Havzası Talebelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	8	268	7	192
57	28/6/ '79	İmam'ın Kum İlmiye Havzası Ruhani ve Talebelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	8	336	7	230
58	8/7/ '79	İmam'ın Şirazlı Üniversite Öğrencilerine ve Halka Hitaben Yaptığı Konuşma	9	10	8	81
59	8/9/ '79	İmam'ın Muhtelif Halk Kitlelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	9	464-465	9	62
60	28/12/ '79	İmam'ın Amerikalı Müslüman Mütefekkir Hamid Algar'ı Kabulünde Yaptığı Konuşma	11	451	11	124

61	5/1/ '80	İmam'ın Sanayi Bakanlığı Çalışanları İslâmî Encümeni Mensuplarına Hitaben Yaptığı Konuşma	12	39	11	202
62	12/7/ '80	İmam'ın Şemiranlı Bir Grup Kadına Hitaben Yaptığı Konuşma	13	35-36	12	242
63	31/8/ '80	İmam'ın Bir Grup Pakistanlı Üniversite Öğrencisi ile İranlı Öğretmenlere Hitaben Yaptığı Konuşma	13	171	13	52
64	31/8/ '80	İmam'ın Bir Grup Pakistanlı Üniversite Öğrencisi ile İranlı Öğretmenlere Hitaben Yaptığı Konuşma	13	172	13	52
65	10/1/ '82	İmam'ın Vahdet Haftası Dolayısıyla Halka Yaptığı Konuşma	15	471	15	278
66	19/9/ '82	İmam'ın Milli Eğitim Bakanlığı ile Yüksek Öğretim Kurumu Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	16	500	17	20
67	18/11/ '82	İmam'ın Dinî Azınlık Temsilcilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	17	98	17	77
68	5/6/ '89	İmam'ın Siyasî-İlahî Vasiyetnamesi	21	449	21	203
69			Tefsir-i Sure-i Hamd			148
70	26/6/ '79	İmam'ın Kum Devrim Muhafızlarına ve Abadan Petrol Şirketi Çalışanlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	8	293	7	205
71	8/7/ '79	İmam'ın Şirazlı Üniversite Öğrencilerine ve Halkına Hitaben Yaptığı Konuşma	9	10	8	89
72	28/6/ '79	İmam'ın Ulusa Sesleniş Konuşması	12	480	12	207
73	8/6/ '81	İmam'ın Sağlık Bakanlığı İslâmî Encümenler Birliği Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	14	414	14	268
74	9/9/ '81	İmam'ın Horasan Cemaat İmamlarına ve Ruhanilere Hitaben Yaptığı Konuşma	15	213	15	146
75	6/4/ '82	İmam'ın İslâm Cumhuriyeti Partisi Yetkilileri ile Delegelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	16	162	16	105

76	18/11/ '82	İmam'ın Dinî Azınlık Temsilcilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	17	98	17	77
77	13/7/ '83	İmam'ın Hobregan Meclisi Üyelerine Mesajı	18	6	18	43
78	10/12/ '85	İmam'ın Kültür İnkılâbı Yüksek Şurası Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	19	448	19	256
79	24/8/ '86	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	116	20	30
80	14/8/ '87	İmam'ın Yeniden Yapılandırma ve Destekleme Kurumu Yetkililerine Kabulünde Yaptığı Konuşma	20	362-363	20	141
81	10/11/ '87	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	410	20	157
82	30/8/ '80	İmam'ın Bir Grup Pakistanlı Üniversite Öğrencisi ile İranlı Öğretmenlere Hitaben Yaptığı Konuşma	13	172	13	52
83	28/10/ '80	İmam'ın Devlet Kabinesi Üyeleri ile Milletvekillerine Hitaben Yaptığı Konuşma	13	288	13	132
84	24/12/ '80	İmam'ın İl Cuma İmamlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	13	432-433	13	218
85	22/1/ '81	İmam'ın Muhtelif Halk Kitlelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	14	1	14	11
86	24/1/ '81	İmam'ın Devlet Kabinesi Üyeleri ile Milletvekillerine Hitaben Yaptığı Konuşma	14	7-8	14	15
87	13/1/ '82	İmam'ın Yetkililere Hitaben Yaptığı Konuşma	15	494-495	15	284
88	Ocak ayının ortaları / '78	İmam'ın Ruhaniler ile Talebelere Hitaben Yaptığı Konuşma	3	297-298	1	268
89	6/9/ '78	İmam'ın İran Halkına Mesajı	3	454	2	97
90	12/10/ '78	İmam'ın İran Milletine Mesajı	3	512	2	143
91	15/10/ '78	İmam'ın Paris'te İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	19	2	165

92	25/12/ '79	İmam'ın Hıristiyan Rahiplerine Hitaben Yaptığı Konuşma	11	412	11	95
93	6/7/ '80	İmam'ın Deniz Kuvvetleri Rütbelilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	12	507	12	223
94	1/8/ '81	İmam'ın Evrensel Kudüs Günü Münasebetiyle İran ve Dünya Müslümanlarına Mesajı	15	63	15	75
95	9/9/ '81	İmam'ın Horasan Cuma İmamları ile Ruhanelere Hitaben Yaptığı Konuşma	15	217	15	148-149
96	20/1/ '82	İmam'ın İsfahan ve Çeharmahal-i Bahtiyarî Cuma İmamlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	15	507	16	10
97	29/8/ '82	İmam'ın Başbakan'ı ve Devlet Kabinesi Üyelerini Kabulünde Yaptığı Konuşma	16	451	16	268
98			Nokta-i Atf			14
99	9/9/ '84	İmam'ın Savaş Haftası'nı Düzenleme Komitesi Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	19	56	19	59
100	18/2/ '78	İmam'ın Ruhanelere Hitaben Yaptığı Konuşma	3	338-339	2	27-28
101	3/2/ '85	İmam'ın Cuma İmamlarına ve Hobregan Meclisi Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	19	140-141	19	96
102	10/3/ '85	İmam'ın İstihbarat Bakanlığı Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	19	180	19	118
103	10/11/ '87	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	410	20	157-158
104	10/11/ '87	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	412-413	20	158-159
105	22/10/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	99	2	183
106	7/2/ '79	İmam'ın Avukatlara Hitaben Yaptığı Konuşma	6	89	5	47
107	7/2/ '79	İmam'ın Avukatlara Hitaben Yaptığı Konuşma	6	89	5	47

108	18/4/ '79	İmam'ın İslâm İnkılabı Komitesi Başkanı ve Yetkililerini Kabulünde Yaptığı Konuşma	7	45	6	31
109	16/5/ '79	İmam'ın Loristan Aşiretlerine Hitaben Yaptığı Konuşma	7	327	6	189
110	10/5/ '79	İmam'ın Muhtelif Halk Kitlelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	7	241	9	101
111	27/5/ '71	İmam'ın Şahenşahlığın 2500'üncü Yılı Kutlamaları Münasebetiyle Yaptığı Konuşma	2	370-371	1	173
112	25/10/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	150	2	207
113	23/12/ '79	İmam'ın Radyo Televizyon Kurumu Çalışanlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	11	386	11	84
114	28/8/ '80	İmam'ın İmam Musa Sadr'ın Aile Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	13	167	13	49
115	28/10/ '80	İmam'ın Milletvekillerine ve Devlet Kabinesi Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	13	286-287	13	130-131
116	28/10/ '80	İmam'ın Milletvekillerine ve Devlet Kabinesi Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	13	289	13	132
117	28/10/ '80	İmam'ın Milletvekillerine ve Devlet Kabinesi Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	13	291	13	133
118	24/4/ '83	İmam'ın İşçilere ve Beden Eğitimi Öğretmenlerine Hitaben Yaptığı Konuşma	17	414	17	239
119	22/12/ '83	İmam'ın Halka ve Yetkililere Hitaben Yaptığı Konuşma	18	269	18	195
120	20/5/ '84	İmam'ın Devrim Muhafızlarına, Ordu Mensuplarına ve Gönüllü Askerlere (Besicler) Hitaben Yaptığı Konuşma	18	440	18	286
121	21/3/ '88	İmam'ın Ulusa Sesleniş Konuşması	21	3	20	190
122	18/4/ '79	İmam'ın İslâm İnkılabı Komiteleri Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	7	44	6	31

123	26/6/ '79	İmam'ın Kum Devrim Muhafızları ile Abadan Petrol Şirketi Çalışanlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	8	291-292	7	204
124	21/7/ '79	İmam'ın Babil Fakültesi Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	9	169-170	8	178
125	3/9/ '79	İmam'ın Şehit Aileleri ile Veli-i Asr Kız Okulu Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	9	396-397	9	28-29
126	25/5/ '71	İmam'ın Şahenşahlığın 2500'üncü Yılı Kutlamaları Münasebetiyle Yaptığı Konuşma	2	370-371	1	173
127	24/8/ '79	İmam'ın Muhtelif Halk Kitlelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	9	340	8	269
128	3/9/ '79	İmam'ın Aile Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	9	396	9	28
129	24/1/ '81	İmam'ın İslâmî Şura Meclisi Vekillerine ve Devlet Kabinesi Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	14	20	14	22-23
130	9/9/ '81	İmam'ın Horasan Cuma İmamlarına ve Ruhanilere Hitaben Yaptığı Konuşma	15	217-218	15	149
131	1/7/ '84	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	18	500	19	20
132			Çihil Hadis			122
133			Adabu's-Salât			196
134	28/12/ '80	İmam'ın Şehit Aileleri ile Muhtelif Halk Kitlelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	13	455	13	234
135	3/9/ '83	İmam'ın Hac Dolayısıyla Beytullah Ziyaretçilerine ve Dünya Müslümanlarına Mesajı	18	86-87	18	87
136	6/9/ '84	İmam'ın Kurban Bayramı Dolayısıyla Ülke Yetkililerine ve Halka Hitaben Yaptığı Konuşma	19	48	19	53
137	6/9/ '84	İmam'ın Kurban Bayramı Dolayısıyla Ülke Yetkililerine ve Halka Hitaben Yaptığı Konuşma	19	48-49	19	54

138			Keşfu'l-Esrar			19
139	5/5/ '44	İmam'ın Halka Mesajı (Allah İçin Kıyama Davet)	1	21	1	3
140	18/2/ '78	İmam'ın Kum Şehitlerinin Kırkı Müna-sebetiyle Yaptığı Konuşma	3	339	2	28
141	15/10/ '79	İmam'ın Paris'te İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	19	2	165
142	19/11/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	5	35	3	202-203
143	24/8/ '79	İmam'ın Müslüman İran Milletine Hitaben Yaptığı Konuşma	9	340	8	269
144	3/9/ '79	İmam'ın Şehit Ailelerine ve Veli-i Asr Kız Okulu Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	9	396	9	28-29
145	7/8/ '86	İmam'ın Beytullah Ziyaretçilerine Mesajı	20	86	20	16
146	28/7/ '87	İmam'ın Beytullah Ziyaretçilerine Mesajı	20	316-317	20	112
147	14/8/ '87	İmam'ın Yeniden Yapılandırma ve Destekleme Kurumu Yetkililerine ve Çalışanlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	20	361-362	20	140-141
148	10/11/ '87	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	411	20	158
149			Adabu's-Salat			196
150			Adabu's-Salât			238-240
151			Velayet-i Fakih			124
152	23/2/ '81	İmam'ın Muhtelif Halk Kitlelerine ve Belediye Çalışanlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	14	145	14	97
153	5/5/ '44	İmam'ın İran Halkına Mesajı	1	21	1	3
154	30/10/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	215-216	2	237-238
155	19/11/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	5	35-36	3	203
156	26/2/ '79	İmam'ın Avukatlara Hitaben Yaptığı Konuşma	6	236-237	5	51

157	18/4/ '79	İmam'ın İslâm İnkılâbı Komiteleri Başkanı ile Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	7	44	6	31
158	11/5/ '79	İmam'ın Nurâbâd Aşiretleri ile Yezdli Üniversite Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	7	244	6	141
159	14/5/ '79	İmam'ın İran Kelimilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	7	289-290	6	164
160	5/7/ '79	İmam'ın İsfahan Eba Basir Körler Okulu Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	8	456	8	30
161	5/7/ '79	İmam'ın İsfahan Eba Basir Körler Okulu Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	8	456	8	30
162	21/7/ '79	İmam'ın Babil Fakültesi Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	9	168	8	177
163	24/8/ '79	İmam'ın Müslüman İran Milletine Hitaben Yaptığı Konuşma	9	340	8	269
164	3/9/ '79	İmam'ın Şehit Ailelerine ve Veli-i Asr Kız Okulu Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	9	396	9	29
165	29/12/ '81	İmam'ın Bahteran ve İlam Eyaletleri Cuma İmamlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	9	459 ve 465	9	59-63
166	9/9/ '81	İmam'ın Horasan Eyaleti Cemaat İmamlarına ve Ruhanilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	15	213-214	15	146
167	20/9/ '83	İmam'ın Irak İslâm Devrimi Yüksek Konseyi Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	18	135	18	114
168	22/12/ '83	İmam'ın Halka ve Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	18	264	18	192
169			Çihil Hadis			314
170	18/2/ '78	İmam'ın Ruhanilere Hitaben Yaptığı Konuşma	3	347	2	32-33
171	25/12/ '79	İmam'ın Hristiyan Rahiplerine Hitaben Yaptığı Konuşma	11	406	11	92

172	28/12/ '79	İmam'ın Amerikalı Müslüman Mütefekkir Hamid Algar'a Hitaben Yaptığı Konuşma	11	463	11	132
173	23/12/ '79	İmam'ın Hz. İsa'nın Doğum Günü Münasebetiyle Dünya Hristiyanlarına Mesajı	11	375	11	78
174	11/2/ '81	İmam'ın Sefirlere, Diplomatlara ve Askeri Ataşelere Hitaben Yaptığı Konuşma	14	82	14	67
175	11/12/ '84	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	19	115	19	84
176	10/11/ '87	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	411	20	158
177	24/1/ '81	İmam'ın Milletvekilleri ile Devlet Kabinesi Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	14	11	14	17
178	5/6/ '89	İmam'ın Siyasî-İlahî Vasiyetnamesi	21	407	21	178
179	26/10/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	161-162	2	214
180	4/3/ '79	İmam'ın Kumlu Kadınlara Hitaben Yaptığı Konuşma	6	299	5	153
181	4/2/ '80	İmam'ın İran ve Dünya Müslümanlarına Mesajı	12	136	11	258
182	22/1/ '81	İmam'ın Muhtelif Halk Kitlelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	14	1	14	11
183	30/11/ '85	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	19	432-434	19	247-248
184	30/11/ '85	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	19	435-436	19	249
185	8/3/ '79	İmam'ın Avukatlara Hitaben Yaptığı Konuşma	6	237	5	51
186	5/3/ '79	İmam'ın Loristan Aşiretleri Devrim Muhafızlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	6	313-314	5	143-144
187	16/5/ '79	İmam'ın Loristan Aşiretlerine Hitaben Yaptığı Konuşma	7	327	6	189

188	21/7/ '79	İmam'ın Babil Fakültesi Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	9	169	8	177
189	21/7/ '79	İmam'ın Babil Fakültesi Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	9	171	8	178-179
190	3/9/ '79	İmam'ın Şehit Ailelerine ve Veli-i Asr Kız Okulu Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	9	397	9	29
191				Çihil Hadis		176
192				Çihil Hadis		337
193				Çihil Hadis		342
194				Çihil Hadis		349-350
195				Çihil Hadis		351-352
196				Çihil Hadis		445
197				Çihil Hadis		487-488
198				Çihil Hadis		509
199				Adabu's-Salat		111
200				Adabu's-Salat		177
201				Tefsir-i Sure-i Hamd		148-149
202	9/6/ '86	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	54-55	20	4
203	29/5/ '87	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	269	20	88
204				Çihil Hadis		246-247
205				Şerh-i Hadis-i Akıl ve Cehl		164
206				Tefsir-i Sure-i Hamd		141
207				Tefsir-i Sure-i Hamd		152
208	9/10/ '78	İmam'ın Tevhid Kız Okulu Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	10	246	9	279
209	23/12/ '79	İmam'ın Radyo-Televizyon Kurumu Çalışanlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	11	380-381	11	81

210	6/6/ '80	İmam'ın Deniz Kuvvetleri Rütbelilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	12	508	12	223
211	28/10/ '80	İmam'ın Milletvekilleri ile Devlet Kabinesi Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	13	291	13	133-134
212	11/5/ '81	İmam'ın Doğu ve Batı Azerbaycan Ruhanelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	14	342-343	14	220
213	13/1/ '82	İmam'ın Yetkililere Hitaben Yaptığı Konuşma	15	492	15	283
214	21/3/ '85	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	19	204-205	19	131
215			Çihil Hadis			95-96
216			Çihil Hadis			242
217			Çihil Hadis			331
218			Velayet-i Fakih			92
219	5/11/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	326-327	3	10
220	9/11/ '78	İmam'ın Fransalı Gençlere Hitaben Yaptığı Konuşma	4	417-418	3	84
221	17/7/ '79	İmam'ın Kaymakamlara Hitaben Yaptığı Konuşma	9	116	8	145
222	14/9/ '79	İmam'ın Kuveytlilere Hitaben Yaptığı Konuşma	9	329	8	277
223	6/7/ '80	İmam'ın Deniz Kuvvetleri Rütbelilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	12	509	12	234-235
224	6/12/ '80	İmam'ın Valilere Hitaben Yaptığı Konuşma	13	384	13	190
225	29/8/ '82	İmam'ın Başbakan ile Devlet Kabinesi Üyelerini Kabulünde Yaptığı Konuşma	16	451	16	268
226	3/1 / '84	İmam'ın Valilere, Kaymakamlara ve Köy Muhtarlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	18	279	18	201
227	30/10/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	219-220	2	240

228	8/11/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	395-396	3	68
229	1/3/ '79	İmam'ın Halka Hitaben Yaptığı Konuşma	6	277	5	30
230	11/6/ '79	İmam'ın İran ve Türkiye Dışişleri Bakanları'nı Kabulünde Yaptığı Konuşma	8	86	7	73
231	5/7/ '79	İmam'ın İsfahan Eba Basir Körler Okulu Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	8	456-457	8	30
232	5/7/ '79	İmam'ın İsfahan Eba Basir Körler Okulu Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	8	456	8	30
233	16/7/ '85	İmam'ın Hobregan Meclisi Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	19	318	19	188
234			Çihil Hadis			141
235			Şerh-i Hadis Akl ve Cehl			171
236	4/11/ '82	İmam'ın Köy İslâmî Şuraları Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	17	79	17	70
237			Keşfu'l-Esrar			106
238	5/11/ '79	İmam'ın İran Merkez Sigorta Kurumu Çalışanlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	10	489	10	139
239	11/6/ '80	İmam'ın Karzu'l-Hasene Fonu Müdürlerine Hitaben Yaptığı Konuşma	12	419-420	12	168
240	11/6/ '80	İmam'ın Karzu'l-Hasene Fonu Müdürlerine Hitaben Yaptığı Konuşma	12	424-425	12	171
241	11/5/ '83	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	17	430-431	17	250
242	11/5/ '83	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	17	434-435	17	252-253
243	11/12/ '84	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	19	112	19	82
244	28/3/ '87	İmam'ın Muhtelif Halk Kitlelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	239-240	20	78

245	28/3/ '87	İmam'ın Muhtelif Halk Kitlelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	240	20	79
246			Velayet-i Fakih			124
247	14/11/ '65	İmam'ın Necef Ulemasına Hitaben Yaptığı Konuşma	2	29	1	118
248	31/12/ '72	İmam'ın Ruhailer ile Irak'ta İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	2	410	1	182
249	5/11/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	319	3	5
250	28/1/ '79	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	5	548	4	273
251	16/2/ '79	İmam'ın Üniversite Hocalarına Hitaben Yaptığı Konuşma	6	159	5	84
252	19/2/ '79	İmam'ın Öğretmenlere Hitaben Yaptığı Konuşma	6	203	5	109
253	3/7/ '79	İmam'ın Tahran 12. Bölge İslâm İnkılâbı Komitesi Personeline Hitaben Yaptığı Konuşma	8	379-380	7	259
254	24/8/ '79	İmam'ın Müslüman İran Milletine Hitaben Yaptığı Konuşma	9	340	8	269
255	24/1/ '83	İmam'ın İslâmî Şura Meclisi Vekillerine Hitaben Yaptığı Konuşma	17	251	17	164
256	12/7/ '83	İmam'ın Ülke Yetkilileri ile Halka Hitaben Yaptığı Konuşma	17	528	18	33
257	13/5/ '84	İmam'ın II. Uluslararası Cuma İmam-ları Kongresi Misafir Katılımcılarına Hitaben Yaptığı Konuşma	18	422	18	275
258			Çihil Hadis			43-44
259	14/11/ '65	İmam'ın Necef Ulemasına Hitaben Yaptığı Konuşma	2	32	1	120
260	1/1/ '79	İmam'ın Ahvazlı, Kumlu ve Burucerdli Kadınlara Hitaben Yaptığı Konuşma	8	41	7	44-45
261	2/11/ '79	İmam'ın İran'da İkamet Eden Suudi Arabistanlı Üniversite Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	10	446	10	115

262	11/1/ '80	İmam'ın Karzu'l-Hasene Fonu Müdürlerine Hitaben Yaptığı Konuşma	12	425	12	171
263	28/6/ '80	İmam'ın Ulusa Sesleniş Konuşması	12	480	12	207
264	1/7/ '80	İmam'ın Bakanlık Çalışanları İslâm Encümeni Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	12	492	12	212
265	12/7/ '80	İmam'ın Şemiranlı Kadınlara Hitaben Yaptığı Konuşma	13	35-36	12	242
266	25/7/ '80	İmam'ın Kuvvet Komutanlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	13	60	12	263
267	2/1/ '81	İmam'ın Muhtelif Halk Kitlelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	14	1	14	11
268	1/6/ '81	İmam'ın Tebriz Halkına Hitaben Yaptığı Konuşma	14	389	14	253
269	9/1/ '81	İmam'ın Yüksek Divan Başkanı ile Yargıtay Yüksek Şurası Kadılarına Hitaben Yaptığı Konuşma	17	233	17	150
270	13/8/ '78	İmam'ın Müslüman İran Halkına Hitaben Yaptığı Konuşma	3	441	2	88
271	5/11/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	319	3	5
272	19/11/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	5	36	3	203
273	26/2/ '79	İmam'ın Avukatlara Hitaben Yaptığı Konuşma	6	237	5	51
274	11/5/ '79	İmam'ın Nurâbâd Aşiretleri ile Yazd-İ Üniversite Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	7	244-245	6	141
275	5/7/ '79	İmam'ın İsfahan Eba Basir Körler Okulu Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	8	456	8	30
276	1/1/ '81	İmam'ın Irak Halkına ve Ordusuna Mektubu	13	468	13	243
277	21/3/ '82	İmam'ın Nizam Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	16	138	16	93

278	13/10/ '82	İmam'ın Uluslar arası Parlamentolar Arası Konferans'a Katılacak İran Heyeti Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	17	35	17	51
279	2/1/ '83	İmam'ın Hz. Peygamber'in Doğum Gününde Nizam Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	17	210	17	142
280	18/4/ '85	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	19	229	19	146
281	23/12/ '85	İmam'ın Akidevî-Siyasî Devlet Daireleri Yetkilileri ile İslâm Cumhuriyeti Ordusu Komutanlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	19	457	19	259
282	5/11/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	319	3	5
283	2/12/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	5	165-166	4	17
284	20/5/ '79	İmam'ın Bahreynli ve Pakistanlı Milletvekillerine Hitaben Yaptığı Konuşma	7	389	6	202
285	3/9/ '79	İmam'ın Şehit Ailelerine ve Veli-i Asr Kız Okulu Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	9	397	9	29
286	28/10/ '80	İmam'ın Milletvekilleri ile Devlet Kabinisi Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	13	287	13	131
287	10/10/ '87	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	411-412	20	158
288			Keşfu'l-Esrar			106
289			Velayet-i Fakih			17
290			Velayet-i Fakih			18
291	18/2/ '78	İmam'ın Ruhanilere Hitaben Yaptığı Konuşma	3	339	2	28
292	4/3/ '81	İmam'ın Zoraki Irak Savaşını İnceleme Kurulu Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	14	180	14	118
293	1/7/ '81	İmam'ın Tahran Ruhanilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	15	11	15	56

294	1/7/ '81	İmam'ın Tahran Ruhanilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	15	12	15	56-57
295	9/9/ '81	İmam'ın Horasan Eyaleti Cemaat İmamlarına ve Ruhanilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	15	214	15	146-147
296	25/7/ '82	İmam'ın Astan-ı Kuds-i Rezevî Yönetim Merkezi Çalışanlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	16	388	16	232
297	2/1/ '83	İmam'ın Hz. Peygamber'in Doğum Gününde Nizam Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	17	204	17	138
298	25/6/ '83	İmam'ın Tahran Cuma İmamları Merkez Şûrâsı Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	17	452	17	262
299	24/8/ '83	İmam'ın Yüksek İslâmî Tebliğ Şûrâsı Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	18	72	18	80
300	13/5/ '84	İmam'ın II. Uluslararası Cuma ve Cemaat İmamları Kongresi Misafir Katılımcılarına Hitaben Yaptığı Konuşma	18	422	18	274
301	13/5/ '84	İmam'ın II. Uluslararası Cuma ve Cemaat İmamları Kongresi Misafir Katılımcılarına Hitaben Yaptığı Konuşma	18	421	18	274
302	24/8/ '86	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	113	20	28
303	24/8/ '86	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	116	20	30
304	24/8/ '86	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	118	20	31
305	10/11/ '87	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	412	20	159
306	5/6/ '89	İmam'ın Siyasî-İlahî Vasiyetnamesi	21	406	21	178
307	5/6/ '89	İmam'ın Siyasî-İlahî Vasiyetnamesi	21	407	21	178
308	25/6/ '79	İmam'ın Kurçek ve Ramin Devrim Muhafızlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	8	281	7	201
309	22/10/ '79	İmam'ın Halka ve Aşiretlere Hitaben Yaptığı Konuşma	10	310-311	10	29

310	8/11/ '79	İmam'ın Batı Almanya Televizyonuna Verdiği Röportaj	11	1	10	168
311	8/11/ '79	İmam'ın Batı Almanya Televizyonuna Verdiği Ropörtaj	11	3	10	169
312	9/11/ '79	İmam'ın Hürremâbâd İslâm Kültürünü Tebliğ Encümeni Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	11	22	10	174
313	28/12/ '79	İmam'ın Amerikalı Müslüman Profesör Hamid Algar'ı Kabulünde Yaptığı Konuşma	11	449	11	123
314	1/1/ '80	İmam'ın Şehit Ailelerine ve Yardımcılarına Hitaben Yaptığı Konuşma	11	522-523	11	171
315	8/6/ '81	İmam'ın Çevre ve Sağlık Bakanlığı İslâm Encümenleri Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	14	414	14	268
316	14/11/ '65	İmam'ın Necef Ulemasına Hitaben Yaptığı Konuşma	2	32	1	119-120
317	20/11/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	447	3	120-121
318	17/6/ '79	İmam'ın Tahran Vaizleri Cemiyeti'ni Ziyaretinde Yaptığı Konuşma	8	184	7	128
319	18/6/ '79	İmam'ın Kum İslâm Nidası Encümeni Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	8	200	7	141
320	21/7/ '79	İmam'ın Babil Fakültesi Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	9	171	8	179
321	3/9/ '79	İmam'ın Şehit Ailelerine ve Veli-i Asr Kız Okulu Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	9	397	9	29
322	17/9/ '79	İmam'ın Lengrudlu Kadınlara Hitaben Yaptığı Konuşma	10	16-17	9	136-137
323	4/6/ '79	İmam'ın Tahran Üniversitesi Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	12	391	12	147
324	25/7/ '82	İmam'ın Astan-ı Kuds-i Rezevî Yönetim Merkezi Çalışanlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	16	388	16	232

325	14/10/ '82	İmam'ın Cuma İmamlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	17	37	17	53
326	14/10/ '82	İmam'ın Cuma İmamlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	17	40	17	54
327	17/10/ '82	İmam'ın Kum, Tahran ve Azerbaycan Hatiplerine, Vaizlerine, Âlimlerine ve Ruhanilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	17	55-56	17	60
328	16/7/ '83	İmam'ın Hac Kafilelerinde Görevli Ruhaniler ile İslâmî İrşat Bakanlığı Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	18	52-53	18	67-68
329	13/5/ '84	İmam'ın II. Uluslararası Cuma ve Cemaat İmamları Kongresi Misafir Katılımcılarına Hitaben Yaptığı Konuşma	18	425	18	276
330	8/11/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	395	3	68
331	11/11/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	449	3	122
332	1/6/ '79	İmam'ın Ahvazlı, Kumlu ve Burucerdli Kadınlara Hitaben Yaptığı Konuşma	8	41	7	44-45
333	10/6/ '79	İmam'ın İran Devlet İstatistik Kurumu Merkez Şûrâsı Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	8	82	7	69
334	28/6/ '79	İmam'ın Feyziye Medresesi Talebelerine ve Tebliğcilere Hitaben Yaptığı Konuşma	8	331	7	227
335	31/8/ '79	İmam'ın Bir Grup Üniversite Öğrencisine Hitaben Yaptığı Konuşma	9	370	9	6
336	24/9/ '79	İmam'ın Devrim Muhafızlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	10	106	9	192
337	2/11/ '79	İmam'ın İran'da İkamet Eden Suudi Arabistanlı Öğrencilere Hitaben Yaptığı Konuşma	10	449	10	117
338	4/6/ '80	İmam'ın Tahran Üniversitesi Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	12	392	12	148
339	11/6/ '80	İmam'ın Karzu'l-Hasene Fonu Müdürlerine Hitaben Yaptığı Konuşma	12	425	12	171-172

340	20/7/ '80	İmam'ın Yüksek Yargıtay Şûrâsı Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	13	49	12	255
341	9/9/ '81	İmam'ın Horasan Eyaleti Cemaat İmamları ile Ruhanilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	15	217-218	15	149
342	6/11/ '83	İmam'ın Şehit Ailelerine ve Devrim Muhafızları Personeline Hitaben Yaptığı Konuşma	18	210	18	158
343	18/11/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	5	21	3	184
344	14/1/ '79	İmam'ın Paris'te İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	5	466	4	227
345	14/10/ '79	İmam'ın Filistin Heyetine Hitaben Yaptığı Konuşma	10	285-286	10	6
346	31/12/ '79	İmam'ın Urumiye Ruhanilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	11	496	11	153
347	31/12/ '79	İmam'ın Kurd ve Babil Şehri Calı Kalkanlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	11	511-512	11	163
348	28/8/ '80	İmam'ın İmam Musa Sadr'ın Aile Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	13	166-167	13	49
349	20/10/ '80	İmam'ın İslâm Ülkeleri Sefirlerine Hitaben Yaptığı Konuşma	13	281	13	127
350	22/4/ '81	İmam'ın Millî Eğitim Bakanlığı Teknik İşler Muavinlerine Hitaben Yaptığı Konuşma	14	314-315	14	200
351	10/8/ '81	İmam'ın Avrupai İranlı Üniversite Öğrencileri İslâmî Encümeni Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	15	102	15	92
352	9/9/ '84	İmam'ın Savaş Haftası Düzenleme Komitesi Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	19	54-55	19	58
353	20/3/ '85	İmam'ın İran Milletine ve Dünya Müslümanlarına Sesleniş Konuşması	19	196	10	125
354	5/4/ '44	İmam'ın İran Halkına Mesajı	1	21	1	3
355	2/12/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	5	166	4	17

356	6/4/ '79	İmam'ın İslâm Ülkeleri Direnişçilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	6	504	5	263
357	11/4/ '79	İmam'ın Hava Kuvvetleri Personeline Hitaben Yaptığı Konuşma	6	531	5	283
358	20/4/ '79	İmam'ın Suudi Arabistan Âlimler Yüksek Konseyi Temsilcilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	7	66	6	49
359	11/5/ '79	İmam'ın Nurâbâd Aşiretleri ile Yazd- lı Üniversite Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	7	245	6	141
360	20/6/ '79	İmam'ın Babilli Sporcular ile Kültür Adamlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	8	224-225	7	159
361	27/7/ '79	İmam'ın Hamedan Belediyesi Çalış- anlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	9	218-219	8	208
362	12/9/ '79	İmam'ın Muhtelif Halk Kitlelerine Hi- taben Yaptığı Konuşma	9	494-495	9	98
363	2/10/ '79	İmam'ın Tahran Posta İdaresi Çalışan- ları İslâmî Encümeni Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	10	203	9	245
364	14/10/ '79	İmam'ın Filistin Heyetine Hitaben Yaptığı Konuşma	10	285-286	10	6
365	1/11/ '79	İmam'ın İslâm Ülkeleri Elçilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	10	418	10	93-94
366	25/10/ '79	İmam'ın Müslümanlara ve Hacılar Mesajı	10	338	10	221
367	21/12/ '79	İmam'ın Muhtelif Halk Kitlelerine Hi- taben Yaptığı Konuşma	11	361	11	68-69
368	15/5/ '80	İmam'ın Kürdistan 28. Ordu Komutan- larına Hitaben Yaptığı Konuşma	12	295-296	12	88
369	5/6/ '80	İmam'ın Polis Akademisi Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	12	403	12	158
370	12/7/ '80	İmam'ın Şemiranlı Kadınlara Hitaben Yaptığı Konuşma	13	30	12	239
371	9/7/ '81	İmam'ın Veliyullah Fellahî Bey'e Mesajı	15	37	15	70

372	11/5/ '79	İmam'ın Nurâbâd Aşiretleri ile Yezdli Üniversite Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	7	245-245	6	141
373	30/9/ '80	İmam'ın Sınır Boyu Halkına Hitaben Yaptığı Konuşma	13	250	13	108
374	23/4/ '81	İmam'ın Millî Eğitim Bakanlığı Teknik Muavinlerine Hitaben Yaptığı Konuşma	14	315	14	200
375	11/2/ '82	İmam'ın İslâm İnkılâbı'nın 3. Yıldönümü Münasebetiyle Yayımladığı Mesaj	16	45	16	47
376	11/6/ '83	İmam'ın Horasan, Bahteran ve Fars Eyaletleri Cuma ve Cemaat İmamlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	17	491-492	18	17
377	2/1/ '84	İmam'ın Tahran Tacirlerine Hitaben Yaptığı Konuşma	18	275	18	198
378	15/5/ '84	İmam'ın Ekonomiden ve Ziraattan Sorumlu Yetkililere Hitaben Yaptığı Konuşma	18	435-436	18	282-283
379	15/5/ '84	İmam'ın Ekonomiden ve Ziraattan Sorumlu Yetkililere Hitaben Yaptığı Konuşma	18	437	18	283
380	20/5/ '84	İmam'ın Devrim Muhafızlarına, Ordu Mensuplarına ve Gönüllü Askerlere (Besicler) Hitaben Yaptığı Konuşma	18	439	18	285
381	9/9/ '84	İmam'ın Savaş Haftası Düzenleme Komitesi Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	19	54-55	19	58
382	11/2/ '85	İmam'ın İslâm İnkılâbı'nın Yıldönümü Münasebetiyle Yayımladığı Mesaj	19	150	19	103
383	24/3/ '86	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	25	19	289
384			Keşfu'l-Esrar			7
385	13/5/ '79	İmam'ın Kum Devrim Muhafızlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	7	276	6	155
386	11/5/ '79	İmam'ın Nurâbâd Aşiretleri ile Yezdli Üniversite Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	7	246	6	206

387	1/6/ '79	İmam'ın Ahvazlı, Kumlu ve Burucerdli Kadınlara Hitaben Yaptığı Konuşma	8	44	7	46-47
388	10/7/ '79	İmam'ın Ürdünlü ve Sudanlı Temsilcilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	9	38	8	94
389	15/7/ '79	İmam'ın Öğretim Üyeleri ile Ruhanilere Hitaben Yaptığı Konuşma	9	105	8	138
390	25/7/ '79	İmam'ın Kaşanlı Üniversite Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	9	245	8	213
391	4/9/ '79	İmam'ın Yeniden Yapılandırma ve Destekleme Kurumu Merkez Kurulu Üyeleri ile Kendi Temsilcisine Hitaben Yaptığı Konuşma	9	407-408	9	20-21
392	8/9/ '79	İmam'ın İran İslâm Cumhuriyeti'nin Sesi Kanalı Çalışanlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	9	450	9	71-72
393	1/10/ '79	İmam'ın Paveli Şehit Aileleri ile Ordu Komutanlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	10	191	9	238
394	17/4/ '80	İmam'ın İl Besic Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	12	240-241	12	45
395	5/6/ '80	İmam'ın Polis Akademisi Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	12	403	12	158
396	3/11/ '80	İmam'ın İmam'ın Çizgisinin Takipçisi Olan Müslüman Üniversite Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	13	308	13	144
397	15/4/ '81	İmam'ın Miyane ve Hume Halkına Hitaben Yaptığı Konuşma	14	298	14	189
398	2/9/ '81	İmam'ın Muhtelif Halk Kitlelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	15	149	15	119
399	21/3/ '85	İmam'ın İran Milletine ve Dünya Müslümanlarına Sesleniş Konuşması	19	199	19	127
400	14/4/ '85	İmam'ın Mustazaflar Besici Şûrâsı Başkanı ve Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	19	221	19	139
401	5/11/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	323	3	7-8

402	20/4/ '79	İmam'ın Suudi Arabistan Âlimler Yüksek Konseyi Temsilcilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	7	67	6	50
403	21/6/ '79	İmam'ın Meşhed Ulemasına ve Ruhanelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	8	242	7	165
404	24/7/ '79	İmam'ın Devrim Muhafızlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	9	221	8	125
405	19/9/ '79	İmam'ın Millî Eğitim Bakanlığı Çalışanlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	10	41	9	157
406	19/9/ '79	İmam'ın Doğu Azerbaycan Eyaleti Aşiretlerine Hitaben Yaptığı Konuşma	10	48	9	164
407	4/6/ '80	İmam'ın Amerika'nın Müdahalelerini İnceleme Konferansı Misafir Katılımcılarına Hitaben Yaptığı Konuşma	12	380	12	139
408	19/8/ '80	İmam'ın Bahteran Halkına Hitaben Yaptığı Konuşma	13	139-140	13	33
409	2/12/ '81	İmam'ın Polis Akademisi Öğrencileri ile Hava Kuvvetleri Komutanlığı Personeline Hitaben Yaptığı Konuşma	15	403	15	242
410	10/5/ '82	İmam'ın Devrim Muhafızları İstihbarat Birimi Asil Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	16	247	16	147
411	8/2/ '83	İmam'ın Hava Kuvvetleri Komutanlığı Personeli ile Hava Yolları Çalışanlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	17	294-295	17	184
412	20/5/ '84	İmam'ın Devrim Muhafızları, Ordu Mensuplarına ve Gönüllü Askerlere (Besicler) Hitaben Yaptığı Konuşma	18	440	18	285
413			Çihil Hadis			310
414	5/11/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	320	3	5-6
415	6/4/ '79	İmam'ın İslâm Ülkeleri Direnişçilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	6	503	5	263
416	25/4/ '79	İmam'ın Pave Kur'ân Medresesi Müderrislerine Hitaben Yaptığı Konuşma	7	131	6	117

417	13/6/ '79	İmam'ın Tebriz Kışlası Komutanları ile Rütbelilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	8	127	7	96
418	2/9/ '79	İmam'ın Buşehr Hava Kuvvetleri Komutanlığı Şehitleri Ailelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	9	385	9	15
419			Keşfu'l-Esrar			6-7
420	5/11/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	319-322	3	5-7
421	9/11/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	426	3	81
422	12/11/ '78	İmam'ın Yurtdışın İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	448-449	3	121-122
423	5/3/ '79	İmam'ın Devrim Muhafızlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	6	313-314	5	143-144
424	6/3/ '79	İmam'ın Ruhaniilere Hitaben Yaptığı Konuşma	6	329-330		150
425			Tefsir-i Sure-i Hamd			151
426	20/5/ '79	İmam'ın Bahreynli ve Pakistanlı Milletvekillerine Hitaben Yaptığı Konuşma	7	389	6	202
427	11/6/ '79	İmam'ın İran ve Türkiye Dışişleri Bakanlarını Kabulünde Yaptığı Konuşma	8	86	7	73
428	13/6/ '79	İmam'ın Tebriz Kışlası Komutanları ile Rütbelilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	8	125	7	95
429	13/6/ '79	İmam'ın Tebriz Kışlası Komutanları ile Rütbelilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	8	127	7	96
430	1/7/ '79	İmam'ın Maliye Bakanlığı Kışlalardan Sorumlu Muhasebeciler Semineri Katılımcılarına Hitaben Yaptığı Konuşma	8	350	7	241
431	23/7/ '79	İmam'ın Hamedan Belediyesi Personeline Hitaben Yaptığı Konuşma	9	217-218	8	208
432	2/9/ '78	İmam'ın Bu Şehr Hava Kuvvetleri Komutanlığı Şehitleri Ailelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	9	383	9	14

433	2/9/ '79	İmam'ın Bu Şehr Hava Kuvvetleri Komutanlığı Şehitleri Ailelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	9	385	9	15
434	5/6/ '80	İmam'ın Polis Akademisi Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	12	402	12	157
435	6/7/ '80	İmam'ın Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Komutanlarına, Subaylarına, Rütbelilerine ve Personeline Hitaben Yaptığı Konuşma	12	506-507	12	222
436	4/1/ '81	İmam'ın İran Sefirleri ile Uzmanlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	13	484	13	260
437	14/4/ '85	İmam'ın Mustazaflar Besici Şûrâsı Başkanı ve Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	19	220	19	139
438	14/11/ '65	İmam'ın Necef Ulemasına Hitaben Yaptığı Konuşma	2	32	1	120
439	13/5/ '78	İmam'ın İran'ın Durumu Hakkında Ruhanilere ve Talebelere Hitaben Yaptığı Konuşma (İnkılâpçılara Öğütler)	3	393	2	59
440	15/10/ '78	İmam'ın Paris'te İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	18-19	2	165
441	15/10/ '78	İmam'ın Paris'te İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	20	2	165-166
442	22/10/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	99	2	183
443	30/10/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	214	2	237
444	30/10/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	214	2	236-237
445	5/11/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	319	3	5
446	5/11/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	324-325	3	8-9
447	19/11/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	5	36	3	203

448	7/2/ '79	İmam'ın Avukatlara Hitaben Yaptığı Konuşma	6	89	5	47
449	26/2/ '79	İmam'ın Avukatlara Hitaben Yaptığı Konuşma	6	237	5	51
450	16/2/ '79	İmam'ın Üniversite Hocalarına Hitaben Yaptığı Konuşma	6	159	5	84
451	26/6/ '79	İmam'ın Kum Devrim Muhafızları ile Abadan Petrol Şirketi İşçilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	8	292	7	204-205
452	4/7/ '79	İmam'ın Doğu Azerbaycan Sağlık ve Çevre Müdürlüğü Çalışanlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	8	431	8	19
453	3/9/ '79	İmam'ın Şehit Aileleri ile Veli-i Asr Kız Okulu Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	9	398	9	29
454	8/9/ '79	İmam'ın Muhtelif Halk Kitlelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	9	465	9	63
455	25/10/ '79	İmam'ın Müslümanlara ve Hacılar Mesajı	10	338	10	221
456	21/12/ '79	İmam'ın Muhtelif Halk Kitlelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	11	361	11	68
457	11/6/ '80	İmam'ın Karzu'l-Hasene Fonu Müdürlerine Hitaben Yaptığı Konuşma	12	425	12	172
458	7/8/ '86	İmam'ın Beytullah Ziyaretçilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	86	20	16
459	26/7/ '77	İmam'ın Avrupa İslâm Encümenleri Birliği'ne Mesajı	3	211	22	114
460	14/12/ '79	İmam'ın Merkez Yardım Komitesi Çalışanlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	11	233	10	285-286
461	14/12/ '79	İmam'ın Merkez Yardım Komitesi Çalışanlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	11	234	10	286
462	15/12/ '79	İmam'ın Devrim Muhafızlarını Kabulünde Yaptığı Konuşma	Arşiv Belgeleri		10	286
463	18/8/ '81	İmam'ın Ordu Komutanları ile Öğretmenlere Hitaben Yaptığı Konuşma	15	111	15	98

464	11/6/ '83	İmam'ın Horasan, Bahteran ve Fars Eyaletleri Cuma ve Cemaat İmamlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	17	495-496	18	20
465	16/5/ '79	İmam'ın Kadınlar Günü Münasebetiyle Yayımladığı Mesaj	7	340	6	187
466	17/5/ '79	İmam'ın Muhtelif Halk Kitlelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	7	341	6	194
467	5/5/ '80	İmam'ın Kadınlar Günü Münasebetiyle Yayımladığı Mesaj	12	274	12	72
468	24/4/ '81	İmam'ın Hz. Fâtıma'nın (sa) Doğum Günü Münasebetiyle Yayımladığı Mesaj	14	316	14	201
469	14/4/ '82	İmam'ın Kadınlar Günü Münasebetiyle Yayımladığı Mesaj	16	192	16	125
470			Adabu's-Salât			329-330
471			Adabu's-Salât			377-378
472			Keşfu'l-Esrar			125
473			Velayet-i Fakih			43
474	16/5/ '79	İmam'ın Kadınlar Günü Münasebetiyle Yayımladığı Mesaj	7	337-338	6	185
475	17/5/ '79	İmam'ın Muhtelif Halk Kitlelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	7	341	6	194
476	5/5/ '80	İmam'ın İran Halkına Mesajı	12	274	12	72
477	31/1/ '86	İmam'ın Camiatu'z-Zehrâ Kız Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	4-6	19	278
478	5/2/ '87	İmam'ın İslâm İnkılâbı Günü Münasebetiyle Yayımladığı Mesaj	20	198	20	61
479	5/6/ '89	İmam'ın Siyasî-İlahî Vasiyetnamesi	21	396-397	21	171
480	4/7/ '79	İmam'ın Sağlık ve Çevre Müdürlüğü Çalışanlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	8	428-429	8	18
481	9/3/ '82	İmam'ın Askerlere ve Devrim Muhafızlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	16	87	16	67
482	14/4/ '82	İmam'ın Kadınlar Günü Münasebetiyle Yayımladığı Mesaj	16	192	16	125

483	21/3/ '83	İmam'ın İslâm Cumhuriyeti Nizamı Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	17	373	17	216
484	11/4/ '79	İmam'ın Hava Kuvvetleri Personeline Hitaben Yaptığı Konuşma	6	530	5	283
485	29/5/ '79	İmam'ın Tahran Devrim Muhafızları ile Tahranlı Kadınlara Hitaben Yaptığı Konuşma	7	533	7	17
486	9/3/ '82	İmam'ın İran İslâm Cumhuriyeti Ordusu Askerlerine Hitaben Yaptığı Konuşma	16	87	16	67
487	12/3/ '85	İmam'ın Kadınlara Hitaben Yaptığı Konuşma	19	184	19	120
488	2/3/ '85	İmam'ın Camiatu'z-Zehrâ Kız Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	6-7	19	279
489			Çihil Hadis			429
490			Sırru's-Salât			16
491			Adabu's-Salât			41
492			Adabu's-Salât			175-176
493			Adabus's-Salât			176
494	7/8/ '86	İmam'ın Beytullah Ziyaretçilerine Me-sajı	20	95	20	21
495			Çihil Hadis			576
496			Keşfu'l-Esrar			226
497			Cihad-ı Ekber			26
498	14/5/ '79	İmam'ın Tahranlı Kadınlara Hitaben Yaptığı Konuşma	7	285	6	158
499	5/11/ '80	İmam'ın Vaizlere ve Hatiplere Hitaben Yaptığı Konuşma	13	323	13	154
500	4/11/ '82	İmam'ın Köy İslâm Şûrâları Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	17	79	17	70
501	25/5/ '83	İmam'ın Tahran Eyaleti Cuma İmam-ları Merkez Şûrâsı Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	17	452	17	262
502			Şerh-i Dua-i Seher			5
503			Çihil Hadis			57

504			Çihil Hadis			70
505			Cihad-ı Ekber			37
506			Cihad-ı Ekber			57
507			Nokta-i Atf			42
508	9/6/ '86	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	54-55	20	4
509	29/5/ '87	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	268	20	87
510	10/11/ '87	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	410	20	157
511	12/7/ '80	İmam'ın Şemiranlı Kadınlara Hitaben Yaptığı Konuşma	13	33	12	241
512	13/5/ '84	İmam'ın II. Uluslararası Cuma ve Cemaat İmamları Kongresi Misafir Katılımcılarına Hitaben Yaptığı Konuşma	18	422	18	274-275
513	13/5/ '84	İmam'ın II. Uluslararası Cuma ve Cemaat İmamları Kongresi Misafir Katılımcılarına Hitaben Yaptığı Konuşma	18	424	18	276
514			Keşfu'l-Esrar			128-129
515			Velayet-i Fakih			138
516			Velayet-i Fakih			140-141
517	15/10/ '78	İmam'ın Paris'te İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	21-22	2	166
518	22/10/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	100	2	183
519	22/10/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	100	2	184
520	30/10/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	216	2	238
521	7/12/ '78	İmam'ın Emel'e Verdiği Röportaj	5	188	4	33
522	9/3/ '79	İmam'ın Kum Halkına Hitaben Yaptığı Konuşma	6	360	5	183
523	11/4/ '79	İmam'ın Hava Kuvvetleri Komutanlığı Personeline Hitaben Yaptığı Konuşma	6	530	5	283

524	28/6/ '79	İmam'ın Feyziye Medresesi Talebeleri ile Tebliğcilere Hitaben Yaptığı Konuşma	8	335	5	230
525	11/6/ '80	İmam'ın Karzu'l-Hasene Fonu Müdürlerine Hitaben Yaptığı Konuşma	12	425	12	171-172
526	15/4/ '81	İmam'ın Miyane Halkına Hitaben Yaptığı Konuşma	14	298	14	189
527	23/4/ '81	İmam'ın Millî Eğitim Bakanlığı Teknik Muavinlerine Hitaben Yaptığı Konuşma	14	315	14	200
528			Nokta-i Atf			14
529	10/3/ '85	İmam'ın İstihbarat Bakanlığı Yetkililerini Kabulünde Yaptığı Konuşma	19	180	19	118
530	19/7/ '86	İmam'ın Devrim Muhafızlarına ve Ordu Komutanlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	20	76-77	20	11
531	10/11/ '87	İmam'ın Nizam Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	412-413	20	151
532	5/6/ '89	İmam'ın Siyasî-İlahî Vasiyetnamesi	21	397		
533			Velayet-i Fakih			13
534	2/12/ '62	İmam'ın Kum Halkı ile Talebelere Hitaben Yaptığı Konuşma	1	114	1	16
535	24/8/ '79	İmam'ın Müslüman İran Halkına Hitaben Yaptığı Konuşma	9	341	8	269
536	24/8/ '79	İmam'ın Müslüman İran Halkına Hitaben Yaptığı Konuşma	9	340	8	269
537	6/9/ '79	İmam'ın Devrim Muhafızlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	9	436	9	47
538	10/11/ '79	İmam'ın Papa VI. Paul ile Beni Sadr Temsilcilerine Kabulünde Yaptığı Konuşma	11	38	10	183
539	18/12/ '79	İmam'ın Dr. Mufettih'in Şehadeti Münasebetiyle Yayımladığı Mesaj	11	320	11	39
540	28/8/ '80	İmam'ın İmam Musa Sadr'ın Aile Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	13	166-167	13	49
541	13/10/ '80	İmam'ın Iraklı Direnişçi Talebelere ve Ruhanilere Hitaben Yaptığı Konuşma	13	265	13	118

542	11/12/ '81	İmam'ın Ayetullah Hacı Seyyid Abdulhüseyn Destgayb'ın Şehadeti Münasebetiyle Yayımladığı Mesaj	15	417	15	252
543	13/1/ '82	İmam'ın Yetkililere Hitaben Yaptığı Konuşma	15	494	16	2-3
544	2/1/ '84	İmam'ın Tahran Tacirlerine Hitaben Yaptığı Konuşma	18	275	18	197
545	24/4/ '85	İmam'ın Devrim Muhafızları Günü Dolayısıyla Devrim Muhafızları Komutanları ile Personeline Hitaben Yaptığı Konuşma	19	234	19	150
546	22/2/ '86	İmam'ın İran Halkına Mesajı	19	496	19	276
547			Keşfu'l-Esrar			226
548			Keşfu'l-Esrar			228
549			Keşfu'l-Esrar			228
550	2/5/ '63	İmam'ın Kum Ruhanilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	1	212	1	11
551	1/11/ '77	İmam'ın Ruhanilere Hitaben Yaptığı Konuşma	3	240	1	259
552	11/12/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	5	215	4	58
553	8/3/ '80	İmam'ın Kum Baki Mezarlığında Yaptığı Konuşma	6	359-360	5	183-184
554	24/5/ '79	İmam'ın Ordu ve Adalet Bakanlığı Personeline Hitaben Yaptığı Konuşma	7	478	6	265
555	17/7/ '79	İmam'ın Kaymakamlara Hitaben Yaptığı Konuşma	9	117	8	145
556	28/12/ '79	İmam'ın Yezd Belediyesi Personeline Hitaben Yaptığı Konuşma	11	468	11	136
557	5/6/ '80	İmam'ın Polis Akademisi Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	12	402	12	157
558	16/8/ '80	İmam'ın Şerî Kadılarına ve İslâm İnkılabı Hâkimlerine Hitaben Yaptığı Konuşma	13	112	13	14

559	11/9/ '80	İmam'ın Muhammed Ali Recai'nin Devlet Kabinesi Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	13	203	13	77
560	19/3/ '81	İmam'ın Hava Kuvvetleri Pilotlarına ve Personeline Hitaben Yaptığı Konuşma	14	213	14	139
561	27/8/ '81	İmam'ın İslâmî Şûrâ Meclisi Milletvekillerine Hitaben Yaptığı Konuşma	14	373-374	14	241-242
562			Velayet-i Fakîh			133
563	2/3/ '79	İmam'ın Âlimlere ve Halka Hitaben Yaptığı Konuşma	6	288	5	168
564	7/3/ '79	İmam'ın Katar Meclisi Milletvekillerine Hitaben Yaptığı Konuşma	6	338	5	173
565	11/6/ '79	İmam'ın Dezfullu Kadınlara Hitaben Yaptığı Konuşma	8	91	7	77
566	25/8/ '79	İmam'ın Kuveytlilere Hitaben Yaptığı Konuşma	9	330	8	277
567	9/11/ '79	İmam'ın Hürremâbâd İslâm Kültürünü Tebliğ Encümeni Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	11	20-22	10	173-174
568	11/6/ '80	İmam'ın Karzu'l-Hasene Fonu Müdürlerine Hitaben Yaptığı Konuşma	12	424-425	12	171
569	17/5/ '81	İmam'ın Nehcu'l-Belağa'nın Bininci Yılı Kongresi'ne Mesajı	14	347-348	14	224-225
570	17/5/ '81	İmam'ın Nehcu'l-Belağa'nın Bininci Yılı Kongresi'ne Mesajı	14	349	14	225
571	18/5/ '81	İmam'ın Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Personeline Hitaben Yaptığı Konuşma	14	350	14	226
572	4/5/ '83	İmam'ın Hain Tudeh Partisi Başkanlarının Tutuklanması Dolayısıyla Yayımladığı Mesaj	17	421	17	243
573	4/4/ '85	İmam'ın Ordu ve Devrim Muhafızları Personeline Hitaben Yaptığı Konuşma	19	213	19	135
574	24/8/ '86	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	113	20	28

575	21/3/ '87	İmam'ın Yeni Yıl Dolayısıyla Ulusa Sesleniş Konuşması	20	233	20	76
576	21/3/ '87	İmam'ın Yeni Yıl Dolayısıyla Ulusa Sesleniş Konuşması	20	233	20	76-77
577	5/6/ '89	İmam'ın Siyasî-İlahî Vasiyetnamesi	21	396	21	171
578			Çihil Hadis			75-76
579			Çihil Hadis			123
580			Çihil Hadis			552
581			Adabu's-Salât			181
582	16/12/ '79	İmam'ın İsfahan Doktorlar İslâmî Encümeni Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	11	268	11	14-15
583	18/5/ '81	İmam'ın Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Personeline Hitaben Yaptığı Konuşma	14	351	14	227
584	17/4/ '82	İmam'ın İslâm Direnişçileri ile Üniversite Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	16	198-199	16	131
585	9/8/ '84	İmam'ın Sivil ve Askerî Yetkililere Hitaben Yaptığı Konuşma	19	6-7	19	26-27
586	14/9/ '84	İmam'ın Horasan Eyaleti Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	19	64-65	19	61
587	24/3/ '86	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	20-22	19	286-287
588	14/8/ '87	İmam'ın Yeniden Yapılandırma ve Destekleme Kurumu Yetkilileri ile Personelini Kabulünde Yaptığı Konuşma	20	359-360	20	139
589	26/2/ '79	İmam'ın Avukatlara Hitaben Yaptığı Konuşma	6	242	5	54
590	19/2/ '79	İmam'ın Öğretmenlere Hitaben Yaptığı Konuşma	6	203	5	109
591			Tefsir-i Sure-i Hamd			149
592	29/3/ '79	İmam'ın Kuvvet Komutanlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	6	442	5	224-225

593	13/5/ '79	İmam'ın Millî Takım Oyuncuları ile Tahran Halter Kulübü Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	7	261-262	6	146
594	24/5/ '79	İmam'ın Devrim Muhafızlarına ve Adalet Bakanlığı Personeline Hitaben Yaptığı Konuşma	7	478	6	265
595	8/6/ '79	İmam'ın Tahran Vaizleri ile Ruhanilere Hitaben Yaptığı Konuşma	8	531	8	72
596	25/12/ '82	İmam'ın Dışişleri Bakanı, Bakan Yardımcıları ve Daire Başkanlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	17	174-175	17	123-124
597	14/9/ '84	İmam'ın Horasan Eyaleti Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	19	63-64	19	60-61
598	14/9/ '84	İmam'ın Horasan Eyaleti Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	19	65-66	19	61-62
599	24/3/ '86	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	22-23	19	287-288
600	23/8/ '77	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	111	20	27
601	14/3/ '87	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	222-223	20	27
602			Velayet-i Fakih			73-74
603	28/10/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	180-181	2	234-235
604	19/11/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	5	28	3	197
605	5/2/ '79	İmam'ın Basın Mensuplarına Hitaben Yaptığı Konuşma	6	57	5	29
606	22/5/ '79	İmam'ın İsfahanlı Kültürel Şahsiyetlere Hitaben Yaptığı Konuşma	7	432	6	239
607	8/6/ '79	İmam'ın Şirazlı Üniversite Öğrencileri ile Halka Hitaben Yaptığı Konuşma	9	14-15	8	84
608	25/5/ '80	İmam'ın İslâmî Şûrâ Meclisi Milletvekillerine Hitaben Yaptığı Konuşma	12	343-344	12	115

609	28/5/ '80	İmam'ın Devrim Muhafızları ile Askerlere Hitaben Yaptığı Konuşma	12	365	12	130
610	4/9/ '85	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	19	374	19	223
611			Çihil Hadîs		442-443	
612			Çihil Hadîs		429	
613			Sırru's-Salât		63	
614			Adabu's-Salât		239	
615			Adabu's-Salât		194-195	
616			Çihil Hadîs		331	
617			Sırru's-Salât		16-17	
618	17/5/ '79	İmam'ın Muhtelif Halk Kitlelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	7	341-342	6	194
619	23/6/ '79	İmam'ın Lengurdlu Kadınlar ile Hamedan Devrim Muhafızları Personeline Hitaben Yaptığı Konuşma	8	258	7	182
620	8/7/ '79	İmam'ın Tahran Vaizleri ile Ruhanelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	8	521-522	8	66
621	6/7/ '80	İmam'ın Deniz Kuvvetleri Rütbelilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	12	510-511	12	224
622	17/4/ '82	İmam'ın İslâm Direnişçileri ile Üniversite Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	16	197	16	130-131
623	20/9/ '83	İmam'ın Irak İslâm Devrimi Yüksek Konseyi Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	18	134	18	113
624	6/11/ '83	İmam'ın Devrim Muhafızları Personeli ile Şehit Ailelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	18	209-210	18	158
625	10/12/ '85	İmam'ın Kültür İnkılâbı Yüksek Şûrâsı Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	19	446	19	255
626	14/3/ '87	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	227-228	20	72-73
627	14/3/ '87	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	228	20	73

628			Velayet-i Fakih			35-36
629	22/6/ '71	İmam'ın Necef Ulemasına Hitaben Yaptığı Konuşma	2	359-360	1	166
630	22/6/ '71	İmam'ın Necef Ulemasına Hitaben Yaptığı Konuşma	2	365	1	169
631	22/10/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	101-102	2	185
632	28/10/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	181	2	235
633	30/10/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	220-221	2	240-241
634	5/11/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	326	3	10
635	8/11/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	396	3	69
636	6/3/ '79	İmam'ın Ruhaniilere Hitaben Yaptığı Konuşma	6	330	5	150
637	20/6/ '79	İmam'ın Maliye Bakanı ve Bakan Yardımcılarına Hitaben Yaptığı Konuşma	8	231-232	7	169-170
638	28/12/ '80	İmam'ın Şehit Aileleri ile Muhtelif Halk Kitlelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	13	458	13	236
639	1/5/ '82	İmam'ın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı ile İşçi Temsilcilerini Kabulünde Yaptığı Konuşma	16	238	16	142-143
640	9/11/ '78	İmam'ın Fransalı Gençlere Hitaben Yaptığı Konuşma	4	417-418	3	84
641	21/1/ '79	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	5	513	4	254
642	3/7/ '79	İmam'ın Tahran 12. Bölge İslâm İnkılâbı Komitesi Personeline Hitaben Yaptığı Konuşma	8	381	7	260
643	15/5/ '80	İmam'ın Komutan Sadri'yi Kabulünde Yaptığı Konuşma	12	294-295	12	87

644	11/9/ '80	İmam'ın Muhammed Ali Recai Devlet Kabinesi Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	13	203	13	77
645			Cihad-ı Ekber			28
646	2/3/ '79	İmam'ın Âlimlere ve Muhtelif Halk Kitlelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	6	286	5	167
647	29/5/ '79	İmam'ın Tahran Kaimiyye Heyeti Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	8	14-15	7	40
648	17/7/ '79	İmam'ın Kaymakamlara Hitaben Yaptığı Konuşma	9	123	8	149
649	20/9/ '79	İmam'ın Üniversiteler İslâm Encümenleri Temsilcilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	10	70-71	9	182
650	26/4/ '83	İmam'ın Genel Kurmay ile Devrim Muhafızları Hava Birimi Üyelerini Kabulünde Yaptığı Konuşma	17	419	17	241
651	2/11/ '62	İmam'ın Kum Talebeleri ile Halkına Hitaben Yaptığı Konuşma	1	113	1	16
652	1/11/ '77	İmam'ın Ruhanilere Hitaben Yaptığı Konuşma	3	241	1	259
653	24/12/ '80	İmam'ın Meşhed Halkına Hitaben Yaptığı Konuşma	13	427	13	233
654	9/9/ '81	İmam'ın Horasan Eyaleti Cemaat İmamlarına ve Ruhanilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	15	218	15	149
655	14/9/ '84	İmam'ın Horasan Eyaleti Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	19	67	19	62
656	14/9/ '84	İmam'ın Horasan Eyaleti Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	19	66	19	62
657	24/3/ '86	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	22-23	19	288
658	24/3/ '86	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	24	19	289
659	14/3/ '87	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	230	20	74

660	18/2/ '78	İmam'ın Ruhaniilere Hitaben Yaptığı Konuşma	3	339	2	28
661	7/3/ '79	İmam'ın Âlimlere ve Halka Hitaben Yaptığı Konuşma	6	287	5	167
662	17/6/ '79	İmam'ın Tahran Vaizlerine Hitaben Yaptığı Konuşma	8	186	7	128
663	1/7/ '81	İmam'ın Tahran Ruhanilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	15	11	15	56
664	24/11/ '82	İmam'ın Horasan Eyaleti Cuma İmam-larına Hitaben Yaptığı Konuşma	17	107	17	84
665	24/8/ '86	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	116	20	30
666			Velayet-i Fakih			28-29
667			Velayet-i Fakih			44
668	22/6/ '71	İmam'ın Necef Ulemasına Hitaben Yaptığı Konuşma	2	360-362	1	166-167
669	5/11/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	327-328	3	10-11
670	11/9/ '80	İmam'ın Muhammed Ali Recai'nin Devlet Kabinesi Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	13	195	13	71
671	29/4/ '84	İmam'ın Resûl-i Ekrem'in (saa) Biset Yıldönümünde Nizam Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	18	412	18	270
672	24/8/ '86	İmam'ın Nizam Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	112	20	27-28
673	4/6/ '89	İmam'ın Siyasî-İlahî Vasiyetnamesi	21	406	21	187
674	5/1/ '79	İmam'ın BBC'e Verdiği Röportaj	5	348	4	139
675	20/6/ '79	İmam'ın Maliye Bakanı ile Bakan Yardımcılarına Hitaben Yaptığı Konuşma	8	235	7	172
676	25/6/ '79	İmam'ın Kurçek ve Ramin Devrim Muhafızları Personeline Hitaben Yaptığı Konuşma	8	281	7	201
677	4/10/ '79	İmam'ın İsfahanlı Bir Grup Üniversite Öğrencisine Hitaben Yaptığı Konuşma	10	478	10	136-137

678	8/11/ '79	İmam'ın Batı Almanya Televizyonuna Verdiği Röportaj	11	1	10	168
679	17/12/ '79	İmam'ın Yabancı Basın Mensuplarına Verdiği Röportaj	11	306	11	37
680	1/1/ '80	İmam'ın Şehit Aileleri ile Yardımseverlere Hitaben Yaptığı Konuşma	11	522-523	11	171
681	19/11/ '80	İmam'ın Belediye Zabıta Okulu Mezunlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	13	369-370	13	183
682	21/3/ '85	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	19	205	19	131-132
683	14/11/ '65	İmam'ın Necef Ulemasına Hitaben Yaptığı Konuşma	2	38	1	123
684			Velayet-i Fakih			125
685	29/5/ '79	İmam'ın Tahran Kaimiyye Heyeti Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	8	10	7	37
686	9/7/ '79	İmam'ın Tahran Halkına Hitaben Yaptığı Konuşma	9	30	8	89
687	24/12/ '80	İmam'ın Meşhed Halkına Hitaben Yaptığı Konuşma	13	427	13	233
688	23/4/ '81	İmam'ın Millî Eğitim Bakanlığı Teknik Muavinlerine Hitaben Yaptığı Konuşma	14	315	14	200
689	20/1/ '82	İmam'ın İsfahan ve Çehar Mahal Bahtiyarî Eyaleti Cuma İmamlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	15	512	16	13-14
690	24/4/ '83	İmam'ın İşçilere ve Beden Eğitimi Öğretmenlerine Hitaben Yaptığı Konuşma	17	414	17	240
691	26/9/ '83	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	18	152-153	18	126
692	26/9/ '83	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	18	155	18	128
693	9/8/ '84	İmam'ın Sivil ve Askerî Yetkililere Hitaben Yaptığı Konuşma	19	6	19	26
694	24/3/ '86	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	23	19	288

695	24/3/ '86	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	24	19	289
696	7/8/ '86	İmam'ın Beytullah Ziyaretçilerine Mesajı	20	87	20	16
697	5/6/ '86	İmam'ın Siyasî-İlahî Vasiyetnamesi	21	410	21	180
698	5/6/ '64	15 Hordad Münasebetiyle Büyük Ayetullahların Yayımladığı Ortak Bildiri	1	337	1	85
699			Velayet-i Fakîh			120
700	13/8/ '78	İmam'ın Müslüman İran Halkına Mesajı	3	441	2	88
701	2/3/ '79	İmam'ın Âlimlere ve Halka Hitaben Yaptığı Konuşma	6	287	5	168
702	9/3/ '79	İmam'ın Kum Halkına Hitaben Yaptığı Konuşma	6	360	5	183
703	17/6/ '79	İmam'ın Tahran Vaizlerini Kabulünde Yaptığı Konuşma	8	184	7	127
704	4/6/ '80	İmam'ın Tahran Üniversitesi Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	12	392	12	148
705	24/1/ '81	İmam'ın Devlet Kabinesi Üyeleri ile Milletvekillerine Hitaben Yaptığı Konuşma	14	20	14	23
706	24/1/ '81	İmam'ın Muhtelif Halk Kitlelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	15	138	15	114
707	13/7/ '83	İmam'ın Hobregan Meclisi Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	18	4	18	41
708	4/4/ '85	İmam'ın Ordu ve Devrim Muhafızları Personeline Hitaben Yaptığı Konuşma	19	214	19	135
709	4/4/ '85	İmam'ın Ordu ve Devrim Muhafızları Personeline Hitaben Yaptığı Konuşma	19	213-214	19	135
710	4/4/ '85	İmam'ın Ordu ve Devrim Muhafızları Personeline Hitaben Yaptığı Konuşma	19	214	19	136
711	24/3/ '86	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	24	19	288-289

712	2/12/ '62	İmam'ın Kum Talebelerine ve Halka Hitaben Yaptığı Konuşma	1	113-114	1	16
713	14/9/ '78	İmam'ın Müslüman İran Milletine Mesajı	3	465	2	104
714	15/10/ '78	İmam'ın Paris'te İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	20	2	166
715	25/10/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	151	2	208
716	5/11/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	324	3	8
717	18/11/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	5	19	3	183
718	18/11/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	5	21	3	184
719	19/11/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	5	29	3	197-198
720	29/5/ '79	İmam'ın Tahran Kaimiyye Heyeti Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	8	10	7	37
721	9/12/ '79	İmam'ın İran Radyo Televizyon Kurumu'nun 5 Kişiden Oluşan Şûrâ-sı'nı Kabulünde Yaptığı Konuşma	11	202	10	15
722	14/12/ '79	İmam'ın Merkez Yardım Komitesi Çalışanlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	11	235	10	284
723	15/4/ '64	İmam'ın Halka Hitaben Yaptığı Konuşma	1	302-303	1	79
724	4/6/ '80	İmam'ın Tahran Üniversitesi Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	12	391-392	12	147
725	29/4/ '84	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	18	408-409	18	268
726	24/8/ '86	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	118	20	32
727	24/8/ '86	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	119	20	32

728	7/2/ '79	İmam'ın Bir Grup Öğretmene Hitaben Yaptığı Konuşma	6	105	5	61
729	29/5/ '79	İmam'ın Tahran Kaimiyye Heyeti Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	8	8-9	7	36
730	24/6/ '79	İmam'ın Fars Erdekan Halkına Hitaben Yaptığı Konuşma	8	273	7	195-196
731	3/7/ '79	İmam'ın Devrim Muhafızları Komutanlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	8	390	7	266
732	4/9/ '79	İmam'ın Yeniden Yapılandırma ve Destekleme Kurumu Merkez Komitesi Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	9	410	9	22
733	24/9/ '79	İmam'ın Devrim Muhafızlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	10	106-107	9	192
734	25/6/ '80	İmam'ın İslâmî İşçi Şûrâları Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	12	466	12	198
735	30/8/ '79	İmam'ın Muhtelif Halk Kitlelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	9	370	9	6
736	8/9/ '79	İmam'ın Muhtelif Halk Kitlelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	9	465-466	9	63
737	9/9/ '81	İmam'ın Horasan Eyaleti Cemaat İmamlarına ve Ruhanilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	15	218	15	149
738	14/9/ '84	İmam'ın Hüccetülslâm Abbas Vaiz Tabesî ile Horasan Valisi ve Yetkilileri Kabulünde Yaptığı Konuşma	19	68	19	63-64
739	3/2/ '85	İmam'ın Cuma İmamları ile Hobregan Meclisi Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	19	140	19	95
740	23/5/ '79	İmam'ın Ahvazlı Üniversite Öğrencilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	7	456	6	256
741	2/9/ '79	İmam'ın Bu Şehr Hava Komutanlığı Şehitleri Ailelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	9	385-386	9	15
742	8/9/ '79	İmam'ın Muhtelif Halk Kitlelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	9	466	9	63

743	18/2/ '81	İmam'ın İslâm Ülkeleri Şehitleri Ailelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	14	138	14	91
744	31/8/ '81	İmam'ın Muhtelif Halk Kitlelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	15	135	15	112
745	21/3/ '82	İmam'ın Nizam Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	16	138	16	93
746	15/10/ '82	İmam'ın Dördüncü Mihrap Şehidi Ayetullah Eşrefi İsfahani'nin Şehadeti Münasebetiyle Yayımladığı Mesaj	17	49	17	56
747	22/2/ '89	İmam'ın İslâm Mercileri ile Ruhanilere Hitaben Yayımladığı Mesaj	21	280	21	92
748	22/6/ '71	İmam'ın Necef Ruhanilerine ve Talebelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	2	371	1	173
749	9/7/ '79	İmam'ın Tahran Halkına Hitaben Yaptığı Konuşma	9	30	8	89
750	24/8/ '86	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	119	20	32
751	29/5/ '79	İmam'ın Tahran Kaimiyye Heyeti Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	8	9	7	36
752	22/10/ '79	İmam'ın Halka ve Aşiretlere Hitaben Yaptığı Konuşma	10	313-314	10	30
753	20/11/ '79	İmam'ın Muharrem Ayı Öncesinde Hatiplere ve Vaizlere Hitaben Yaptığı Konuşma	11	97	10	216
754	16/6/ '80	İmam'ın İran Milletine ve Devrim Muhafızlarına Mesajı	12	441	12	181
755	2/12/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	5	162	14	15
756	21/3/ '88	İmam'ın Ulusa Sesleniş Konuşması	21	2	20	190
757			Çihil Hadîs			24
758			Çihil Hadîs			364
759			Çihil Hadîs			430

760			Çihil Hadis	442-443
761			Çihil Hadis	504
762			Çihil Hadis	572
763			Sırru's-Salât	27-28
764			Sırru's-Salât	63
765			Adabu's-Salât	152
766			Adabu's-Salât	151-152
767			Cihad-ı Ekber	57
768	21/6/ '82	İmam'ın Kum ve Tahran Ruhanilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	16 346-347 16	209
769	17/10/ '82	İmam'ın Kum, Tahran ve Azerbaycan Ruhanilerine Hitaben Yaptığı Konuşma	17 54 17	59
770	29/5/ '87	İmam'ın Nizam Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20 268-269 20	87-88
771			Çihil Hadis	489-490
772	1/5/ '82	İmam'ın Çalışma ve Sosyol Güvenlik Bakanlığı Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	16 238 16	143
773	5/6/ '89	İmam'ın Siyasî-İlahî Vasiyetnamesi	21 397 21	171
774			Çihil Hadis	346
775			Çihil Hadis	349
776			Çihil Hadis	491
777			Velayet-i Fakih	123-124
778			Sırru's-Salât	74
779	22/6/ '71	İmam'ın Necef Ulemasına Hitaben Yaptığı Konuşma	2 371 1	173
780	5/9/ '79	İmam'ın Karna Köyü Halkı ile Hamedan Devrim Muhafızlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	9 425 9	42
781	22/1/ '81	İmam'ın Muhtelif Halk Kitlelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	14 1 14	11

782	24/1/ '81	İmam'ın Devlet Kabinesi Üyeleri ile İslâmî Şûrâ Meclisi Milletvekillerine Hitaben Yaptığı Konuşma	14	7	14	15
783	2/1/ '83	İmam'ın Hz. Peygamber'in Doğum Gününde Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	17	202	17	137
784	9/8/ '84	İmam'ın Sivil ve Askerî Yetkililere Hitaben Yaptığı Konuşma	19	8	19	27
785	10/11/ '87	İmam'ın Ülke Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	20	409	20	157
786			Velayet-i Fakih			138-139
787			Velayet-i Fakih			140
788	22/6/ '71	İmam'ın Necef Ulemasına Hitaben Yaptığı Konuşma	2	371	1	173
789	22/10/ '78	İmam'ın Yurtdışında İkamet Eden İranlılara Hitaben Yaptığı Konuşma	4	100	2	183-184
790	28/8/ '80	İmam'ın İmam Musa Sadr'ın Aile Üyelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	13	167	13	49
791			Çihil Hadis			403
792			Velayet-i Fakih			140
793	10/1/ '80	İmam'ın Muhtelif Halk Kitlelerine Hitaben Yaptığı Konuşma	12	106	11	243
794	24/12/ '80	İmam'ın Meşhed Halkına Hitaben Yaptığı Konuşma	13	427	13	233
795	24/12/ '80	İmam'ın Meşhed Halkına Hitaben Yaptığı Konuşma	13	426	13	232
796	25/7/ '82	İmam'ın Astan-ı Kuds-i Rezevî Yönetim Merkezi Çalışanlarına Hitaben Yaptığı Konuşma	16	387	16	231
797	9/8/ '84	İmam'ın Sivil ve Askerî Yetkililere Hitaben Yaptığı Konuşma	19	7-8	19	27

798	14/9/ '84	İmam'ın Horasan Eyaleti Yetkililerine Hitaben Yaptığı Konuşma	19	63	19	60
799	28/6/ '80	İmam'ın Ulusa Sesleniş Konuşması	12	480-483	12	208-209
800	18/6/ '81	İmam'ın Müslüman İran Halkına Mesajı	14	472-473	15	22
801	1/8/ '81	İmam'ın Evrensel Kudüs Günü Dolayısıyla İran ve Dünya Müslümanlarına Mesajı	15	62	15	75
802	24/11/ '81	İmam'ın Halka ve Yetkililere Hitaben Yaptığı Konuşma	15	385	15	230
803	21/3/ '82	İmam'ın Yeni Yıl Dolayısıyla Ulusa Sesleniş Konuşması	16	130	16	87
804	11/2/ '85	İmam'ın İslâm İnkılâbı'nın Yıldönümü Münasebetiyle Yayımladığı Mesaj	19	146	19	101
805	22/3/ '89	İmam'ın Zoraki Savaştan Dolayı Göç Etmek Zorunda Kalan Halka Mesajı	21	325	21	107